

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน
อันดามันวิถีในเขตภาคใต้ของประเทศไทยตามแนวทาง Authenticity

Trend : เก่าแท้ ปรุงใหม่ ให้ทันสมัย

The Development of the Creative Tourism's Model within the
Peranakan Culture in Andaman Folkway of Life at the Southern
Part of Thailand beyond the Authenticity Trend : the Old
Fashions Improve for the Modernization.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรเดช ชื่นประภาณุสรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ประกฤติ พูลพัฒน์

นางจงกล บุญชาติ

ดร.องค์อร สงวนญาติ

นายสรารุช ชมบัวทอง

ดร.นิพัทธ์ชนก นางพินิจ

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน
อันดามันวิถีในเขตภาคใต้ของประเทศไทยตามแนวทาง Authenticity
Trend : เก้าแท้ ปรุงใหม่ ให้ทันสมัย

The Development of the Creative Tourism's Model within the
Peranakan Culture in Andaman Folkway of Life at the Southern
Part of Thailand beyond the Authenticity Trend : the Old
Fashions Improve for the Modernization.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรเดช ชื่นประภาณุสรณ์
(บัณฑิตวิทยาลัย)

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภฤติ พูลพัฒน์
(บัณฑิตวิทยาลัย)

นางจงกล บุญชาติ
(บัณฑิตวิทยาลัย)

ดร.องค์อร สงวนญาติ
(บัณฑิตวิทยาลัย)

นายสรารุช ชมบัวทอง
(คณะวิทยาการจัดการ)

ดร.นิพัทชนก นางพินิจ
(บัณฑิตวิทยาลัย)

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัย ปีงบประมาณ 2560)

หัวข้อการวิจัย	การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากัน อันดามันวิถีในเขตภาคใต้ของประเทศไทยตามแนวทาง Authenticity Trend : เก้าแท้ ประใหม่ ให้ทันสมัย
ผู้ดำเนินการวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อีระเดช ชื่นประภาณุสรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ประกฤติ พูลพัฒน์ อาจารย์จงกล บุญชาติ อาจารย์ ดร.องค์อร สงวนญาติ อาจารย์สรารุช ชมบัวทอง อาจารย์ ดร.นิพัทธนภ นาจพิณีจ
หน่วยงาน	บัณฑิตวิทยาลัย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี พ.ศ	2561

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์และถอดบทเรียน จากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และหลักการของ Authenticity Trend ในบริบทของ 5 จังหวัดอันดามัน 2) ศึกษาสำรวจและรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมเปอร์านากัน 3) ค้นหากิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทการท่องเที่ยวของ 5 จังหวัด 4) เพื่อ พัฒนาและประเมินรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ มี 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ก) เชิงปริมาณคือนักท่องเที่ยวทั้ง ชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 800 คน ข) เชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ คณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวน 9 คน และ ผู้นำชุมชน ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การ วิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณทางสถิติได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบรายคู่ของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. เชิงปริมาณ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ก) ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 3.97 ข) แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ตในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 3.96 ค) กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอร์านากันในภาพรวมอยู่ใน ระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 3.98 ง) ความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอร์านากันในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 4.02 จ) รูปแบบ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 3.94

2. เชิงคุณภาพ พบว่า ทิศทางการท่องเที่ยวในอนาคตทางวัฒนธรรมเปอร์านากันควร ก) เน้น การให้ความรู้ทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความประทับใจ ซาบซึ้งและความตระหนักแก่ผู้มาเยือน ข) เจ้าของสถานที่หรือครุภูมิปัญญาท้องถิ่นควรเป็นผู้นำเสนอความรู้เอง ค) รัฐควรมีการส่งเสริมหรือมี การ Promote ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้รับทราบ ง) ควรมีการใช้วิธีการ หลากหลาย สื่อต่างๆเพื่อนำเสนอให้สังคมภายนอกหรือนักท่องเที่ยวได้รับรู้รับทราบเกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน จ) ควรมีวิธีการนำเสนอหรือ การ Present วัฒนธรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธา ฉ) ควรมีการจัดสร้างหรือพัฒนา แหล่งข้อมูลความรู้เบื้องต้นสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจจะท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรม เปอรานากัน

3. รูปแบบการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย ก) ปัจจัยเข้า (In-Put) ได้แก่ กิจกรรมสันตนาการ แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมเปอรานากัน ข) กระบวนการ (Process) ได้แก่ การบริหารจัดการแบบเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างรัฐ เอกชน และ ประชาชน ใน รูปแบบสังคมชุมชนเป็นฐาน (Community Based Management) และ ค) ผลลัพธ์ (Out-put) คือ รูปแบบที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการระหว่าง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และ Authenticity Trend

4) การทดสอบสมมติฐาน พบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ   รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, เปอรานากัน, Authenticity Trend

Research Title	The Development of the Creative Tourism's Model within the Peranakan Culture in Andaman Folkway of Life at the Southern Part of Thailand beyond the Authenticity Trend : the Old Fashions Improve for the Modernization.
Researchers	Asst.Prof .Dr. Teeradet Chuenpraphanusorn Assoc. Prof, Dr. Prakrit Bhulapatha Ajarn Jongkon Boonchart Ajarn Dr. Ongorn Saguanyat Ajarn Sarawut Chombuathong Ajarn Dr. Niphatchanok Najpinij i
Organization	Graduate School, Faculty of Management Suan Dusit University
Year	2018

The objectives of this research were 1) to study, collect, analyze, synthesize, and extract lessons learned from primary and secondary data of creative tourism and the principle of Authenticity Trend in the context of 5 Andaman provinces; 2) to study, explore, and collect the academic knowledge related to the Peranakan culture; 3) to search for some activities that are suitable for the context of creative tourism in 5 provinces (Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket) ; and 4) to develop and evaluate the creative tourism model. This research used a mixed method between the quantitative and qualitative. There were 2) sampling groups; A) the quantitative method was collected from Thai and foreign tourists in amount of 800 persons and B) the qualitative method was also collected from heads of the department, officers, professors who are related to the tourism in amount of 9 persons and community leaders, knowledgeable persons, and experts in amount of 40 persons. The tools for gathering the quantitative data was a questionnaire with reliability in 0.95 and the structural interview form for qualitative method. Then the data was analyzed by the statistical in term of percentage, mean, standard deviation, and Scheffe method.

The results were revealed that

1. In the quantitative data, the overall results were in a high level of demand as follows: A) the model should has a necessary information about creative tourism for a tourist in a high level of demand in 3.97; B) the trend to promoting the cultural tourism in 5 provinces should be followed the principle of Authenticity Trend in a high level of demand in 3.96; C) the activities to promoting the creative tourism should be related with the Peranakan's culture in a high level of demand in 3.98; D) the community should be participated in Peranakan's cultural tourism development in a

high level of demand in 4.02; and then E) it should has a form of cultural tourism management by the community in a high level of demand in 3.94.

2. In the qualitative research was found that the direction of the future of Peranakan cultural tourism should A) emphasize on the local wisdom, impression, appreciation, and awareness to the visitors; B) the community owners or the local wisdom teachers should present the knowledge by themselves; C) the government should promote the new concept of the creative tourism for Thai and foreign tourists in many ways; D) should have various methods and medias to promoting the ideas and attitude of the creative tourism (Peranakan culture) for the tourists; E) should have various presentation methods to build a confidence for tourists; and F) should establish or develop a fundamental information source or information center for tourists who are interested in traveling in 5 provinces of Peranakan culture

3. The model should consist of A) In-Put (many academic knowledge such the recreational activities, the concept of creative tourism, and the knowledge of Peranakan culture) B) the Process (the cooperative network management between the government, private sector, and people in the form of Community Based Management) and C) Out-Put (creative activities according to the integrated tourism between 3 concepts a) the creative tourism b) the Authenticity Trend and c) the Peranakan culture).

4. The hypothesis testing was found that the creative tourism model was in efficiently and good quality.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและอนุเคราะห์ของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และ ชุมชนใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายฝั่งอันดามัน อันประกอบไปด้วย จังหวัดระนอง จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดตรัง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอร์านากัน องค์ความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการตามแนวทาง Authenticity Trend เพื่อการถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ในครั้งนี้

นอกจากนี้แล้วคณะผู้วิจัยขอกราบขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณเพื่องานวิจัยในครั้งนี้ คือ สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช) ตลอดจนบุคคลต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

2561

สารบัญ

	หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย	ก	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค	
กิตติกรรมประกาศ	จ	
สารบัญ	ฉ	
สารบัญตาราง	ซ	
สารบัญภาพ	ฎ	
บทที่ 1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญ	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
	ขอบเขตการวิจัย	7
	สมมติฐานการวิจัย	7
	คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2	แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10
	แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	19
	แนวคิดการมีส่วนร่วม	25
	บริบทเปอรานากัน	31
	บริบทพื้นที่การศึกษา	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	72
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	78
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	79
	แนวทางการดำเนินการวิจัย	79
	ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และ ถอดบทเรียน	79
	ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวม สํารวจและรวบรวมองค์ความรู้ เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากัน	80

ขั้นตอนที่ 3	ค้นหากิจกรรมที่เหมาะสม	81
ขั้นตอนที่ 4	การพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์	85
บทที่ 4	ผลการวิจัย	88
ขั้นตอนที่ 1	การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และการ ถอดบทเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	88
ขั้นตอนที่ 2	การรวบรวม ศึกษา สํารวจและรวบรวมองค์ความรู้ เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากัน	93
ขั้นตอนที่ 3	ค้นหากิจกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน	103
ขั้นตอนที่ 4	การพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์	153
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	161
	สรุปผลการวิจัย	161
	อภิปรายผล	183
	ข้อเสนอแนะ	186
บรรณานุกรม		188
	บรรณานุกรมภาษาไทย	188
	บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	191
ภาคผนวก		197
	ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	198
	ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	210
ประวัติผู้วิจัย		223

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงการกำหนดค่าเป้าหมายรายได้จากการท่องเที่ยว ในช่วงปี พ.ศ. 2551 - 2558	2
3.1	แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัดต่างๆ	83
3.2	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทั้ง 4 ขั้นตอน	86
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ	103
4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง มาท่องเที่ยว	105
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรังและภูเก็ต	106
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	109
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้านความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	111
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	112
4.7	การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ	113
4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ	114
4.9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ	114
4.10	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรังและภูเก็ต จำแนกตามอายุเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ	115
4.11	การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามสถานภาพ	116
4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิ	117
4.13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิ	117

ตารางที่		หน้า
4.14	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรังและภูเก็ต จำแนกตามรายได้สุทธิเป็นรายคู่โดยวิธีเซฟเฟ	118
4.15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยว	119
4.16	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยว	120
4.17	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยวเป็นรายคู่โดยวิธีเซฟเฟ	121
4.18	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ	122
4.19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง มาท่องเที่ยว	123
4.20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้าน The teead of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trand and Phuket	124
4.21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้าน Activities to promote the Peranakan Culuture	125
4.22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้าน The cooperative of the community	127
4.23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้าน From of the management model	128
4.24	การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ	129
4.25	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ	130
4.26	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ	130
4.27	การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามสถานภาพ	131
4.28	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว จำแนกตามเชื้อชาติ	132
4.29	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว จำแนกตามเชื้อชาติ	132
4.30	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิ	134

ตารางที่		หน้า
4.31	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิ	134
4.32	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยว	136
4.33	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยว	136
4.34	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยวเป็นรายคู่โดยวิธีเซฟเฟ	138

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ตราประจำจังหวัด	39
2.2	แผนที่จังหวัดระนอง	40
2.3	แผนที่แบ่งการปกครองจังหวัดระนอง	42
2.4	ตราประจำจังหวัดพังงา	43
2.5	แผนที่จังหวัดพังงา	44
2.6	ตราประจำจังหวัดกระบี่	49
2.7	แผนที่จังหวัดกระบี่	50
2.8	แผนที่แบ่งการปกครองจังหวัดกระบี่	52
2.9	ตราประจำจังหวัดภูเก็ต	56
2.10	แผนที่จังหวัดภูเก็ต	57
2.11	แผนที่แบ่งการปกครองจังหวัดภูเก็ต	60
2.12	ตราประจำจังหวัดตรัง	62
2.13	แผนที่จังหวัดตรัง	63
2.14	แผนที่แบ่งการปกครองจังหวัดตรัง	65
2.15	กรอบแนวคิดในการวิจัย	78
4.1	รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากัน	154
4.2	เส้นทางที่ 1 เล้าเลียบระนอง ส่องพังงา มุ่งหน้าภูเก็ต	157
4.3	เส้นทางที่ 2 ออกจากภูงา (พังงา) มุ่งหน้ากระบี่ สู่มือง (ศรี) ตรัง	159

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า ทุกประเทศทั่วโลกต่างมองเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถนำเงินตราเข้าสู่ประเทศของตนเองได้อย่างมหาศาลเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ต้องอาศัยระยะเวลาและการลงทุนที่สูงกว่า เนื่องจากการได้เงินตราเข้าประเทศด้วยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นไม่ต้องทำการลงทุนมากเท่ากับอุตสาหกรรมอื่นๆ เพราะแต่ละประเทศล้วนแล้วแต่มีต้นทุนเดิมที่เป็นของตนเองทั้งสิ้น

ต้นทุนเดิมดังกล่าวนี้ อาจหมายถึง ต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรม (Social & Culture) ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตนและมีความหลากหลายที่สามารถมองเห็น จับต้อง สัมผัส สร้างความซาบซึ้งและประทับใจได้ เช่น แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่มนุษย์มิได้สร้างขึ้น ซึ่งได้กลายมาเป็นจุดสนใจ (Interest Point) ของมนุษย์ไปในที่สุด

จุดสนใจ (Interest Point) ที่มนุษย์อยาก رؤ้อยากเห็นจึงได้ถูกนำมาเสนอให้รับรู้รับทราบในเชิงการท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) และการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ สุดแท้ที่มนุษย์จะรังสรรค์ขึ้น จนทำให้การท่องเที่ยวทั่วทุกมุมโลกเกิดการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและไม่มีจุดสิ้นสุด

ด้วยการคาดการณ์ขององค์การท่องเที่ยวโลกที่ได้คาดคะเนถึงแนวโน้มการเติบโตของการท่องเที่ยวและประเมินการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้จนถึงปี พ.ศ. 2563 หรือ ค.ศ. 2020 ว่าการท่องเที่ยวโลกจะเกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอัตราร้อยละ 4.1 ซึ่งคาดว่าจะทำให้ภายในปี พ.ศ. 2563 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นสูงถึง 1.6 พันล้านคน โดย 1.2 พันล้านคน จะเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในภูมิภาคและ 378 ล้านคน จะเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางในระยะไกล (Tourism 2020 Vision)

กล่าวได้ว่า ในอนาคตข้างหน้าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะเป็นอุตสาหกรรมที่ยิ่งใหญ่และเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องทั่วทุกมุมโลกโดยทั่วทุกประเทศทั่วโลกมีการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายอยู่ตลอดเวลา (Goeldner & Ritchie, 2006) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการแสวงหาความแปลกใหม่และความท้าทาย

สำหรับในบริบทประเทศไทยนั้น ความสนใจในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เริ่มดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมในช่วงปี พ.ศ. 2530 ที่ถูกกำหนดให้เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวไทยภายใต้รัฐบาลซึ่งมี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ทำให้การท่องเที่ยวไทยเจริญเติบโตขึ้นอย่างก้าวกระโดด (Rapidly Growth) โดยเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี สามารถนำเงินตราเข้าสู่ประเทศอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นรายได้หลักของประเทศไปในที่สุด

ส่งผลให้ประเทศไทยได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2551 - 2552 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวไทย (Visit Amazing Thailand 2008-2009) โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กำหนดค่าเป้าหมายรายได้จากการท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ. 2551 - 2558 (ระยะเวลา 7 ปี) ดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงการกำหนดค่าเป้าหมายรายได้จากการท่องเที่ยวไทยในช่วงปี พ.ศ. 2551 - 2558

ปี (พ.ศ.)	นักท่องเที่ยวต่างชาติ (ล้านคน)	รายได้รวม ไทย/ต่างชาติ	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ GDP
2551	15.9	9,570 แสนล้านบาท	5.6
2552	17.5	1,001 ล้านล้านบาท	6.0
2553	19.3	1,034 ล้านล้านบาท	6.3
2554	21.2	1,066 ล้านล้านบาท	6.6
2555	23.3	1,110 ล้านล้านบาท	7.0
2556	25.6	1,134 ล้านล้านบาท	7.3
2557	28.2	1,175 ล้านล้านบาท	7.6
2558	30.1	1,219 ล้านล้านบาท	8.5

แหล่งข้อมูล สำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2551, 26 มิถุนายน). การกำหนดค่าเป้าหมายรายได้จากการท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ. 2551 - 2558. ประชาชาติธุรกิจ (ออนไลน์, 7 พฤษภาคม 2558)

จากการคาดการณ์ตามตารางที่ปรากฏข้างต้นเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลา 7 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 - 2558 ประเทศไทยจะมีรายได้จากการท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ที่คิดเป็นตัวเลขแล้วอยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งรายได้จากการท่องเที่ยวนี้อาจส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมเพราะมีการนำเงินมาพัฒนาและสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อการบริการทางการท่องเที่ยวในอนาคตได้

แต่ทั้งนี้ ความยิ่งใหญ่ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่กล่าวอ้างมาข้างต้นนั้น อาจส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย (Social and Cultural Impact) ทั้งในเชิงบวก (Positive) และเชิงลบ (Negative) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กและขนาดกลางขึ้น เกิดการสร้างงานจากสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดความเจริญทางการเดินทาง ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แต่ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวก็อาจทำลายสิ่งแวดล้อมและสังคมวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ให้เลือนหายไปตามวัฒนธรรมของผู้มาเยือนได้

สำหรับการท่องเที่ยวในกลุ่มภาคใต้ฝั่งอันดามันประเทศไทย อันประกอบไปด้วย 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และตรัง มีศักยภาพโดดเด่นในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล

ในระดับนานาชาติ มีจุดขายที่สำคัญ คือ หาดทราย ชายทะเล หมู่เกาะ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ตลอดจนการเพิ่มมนต์เสน่ห์ด้วยการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น MICE และ Marina การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) เป็นต้น ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเสมอมา

แต่ทั้งนี้ ข้อค้นพบที่เป็นประเด็นสำคัญที่ได้จากรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ยังคงให้ความสำคัญกับสถานประกอบการที่อยู่ในรูปของบริษัทนำเที่ยวเป็นลำดับแรกมากกว่า การให้ความสำคัญกับชุมชน สังคมหรือบุคคลที่อยู่ในระดับรากหญ้าอย่างแท้จริง

ดังนั้น สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน : OSM Andaman จึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 4 ปี พ.ศ. 2558 - 2561 โดยเน้นให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้และการสร้างสมดุลของการพัฒนาทุกภาคส่วนให้เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรและประชาชนเจ้าของพื้นที่เดิมที่ตั้งรกรากอยู่ในเขต 5 จังหวัดนั้น ให้สามารถนำเสนอวิถีชีวิต สังคมวัฒนธรรมดั้งเดิมแห่งบรรพบุรุษตน ออกสู่สายตานักท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายได้

แนวคิดเรื่องสังคมประเพณีวัฒนธรรมและคุณค่าของคุณภาพทางการท่องเที่ยวได้เริ่มกลับมานิยมในปัจจุบันอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากสภาพความตึงเครียดและความกดดันทางสังคมส่งผลแบบผกผันให้เกิด “จุดเริ่มต้นของการเคลื่อนไหวแบบเนิบช้า” (Slow Movement) เช่น Cittaslow (เมืองเนิบช้า) และ Slow Travel (ท่องเที่ยวเนิบช้า) ขึ้นในโลกแห่งการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแบบเนิบช้า (Slow Travel) เป็นอีกคำหนึ่งที่เกิดขึ้นจากความเคลื่อนไหวเนิบช้า (Slow Movement) ที่ถูกก่อตั้งขึ้นโดยมีแนวคิดที่ตรงข้ามกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่เรียกว่า “Must see trips” ที่เน้นเฉพาะการเยี่ยมชมแบบผ่านสายตาเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวแบบเนิบช้าเน้นการพำนักในสถานที่ท่องเที่ยวอย่างยาวนานขึ้น ใช้เวลาอย่างสบายเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมวิถีชีวิต ประเพณีของชุมชนท้องถิ่นในเชิงลึกซึ่งมากขึ้น ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสุขและได้รับประสบการณ์โดยตรง

เมื่อมองย้อนกลับมาพิจารณาการท่องเที่ยวทางภาคใต้ฝั่งอันดามันในระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า เน้นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (Ecotourism) เป็นหลักสำคัญมากกว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยบริษัทนำเที่ยวเป็นผู้ดำเนินการ เน้นการท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ (Mass Tourists) เน้นการเล่นน้ำทะเล การถ่ายรูป ชื่นชมกับความงามของท้องทะเล การซื้อของที่ระลึก การทานอาหารตามร้านอาหารที่จัดไว้

ดังนั้น ความทรงจำของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงหยุดลงตรงที่คำว่า “เคยไปมาแล้ว เคยเห็นแล้วเท่านั้น” ความซาบซึ้ง ความผูกพันและความทรงจำที่ดีกลับไม่เกิดขึ้นจนอยู่ในระดับของความต้องการที่จะกลับมาเที่ยวซ้ำอีก

ด้วยเหตุนี้ จึงเกิดข้อคำถามตามมาว่า แล้วรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใดเล่าที่จะช่วยส่งเสริมความซาบซึ้ง ความผูกพันและความทรงจำที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวได้ดีกว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบเดิมๆ ที่เคยดำเนินการมา

ด้วยข้อความดังกล่าวจึงเกิดเป็นคำตอบว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) น่าจะเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้ในวัฒนธรรมสังคมชุมชนต่างๆ อย่างลึกซึ้ง โดยองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้เล็งเห็นว่า การสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ (Creating New Tourism Opportunities) ในรูปแบบการส่งเสริมการดำรงอยู่ของความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น จะนำมาซึ่งความยั่งยืนของชุมชนและสันติภาพของโลกได้

ในช่วงปี พ.ศ. 2542 - 2543 Crispin Raymond และ Greg Richards ได้ร่วมกันกำหนดนิยามของคำว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือ Creative Tourism ว่า “เป็นการท่องเที่ยวที่มอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการรังสรรค์องค์ความรู้แห่งตนผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามบริบทและลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่เป้าหมายที่นักท่องเที่ยวต้องการ

ซึ่งสอดคล้องกับบทความเรื่อง Creative Tourism Providing a Competitive Edge ที่เขียนโดย Campbell (2010) ความว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีใช้การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ หากแต่เกิดมานานแล้ว ซึ่งมีแนวทางที่สำคัญ คือ การเข้าไปเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ในกิจกรรมทางวัฒนธรรมสังคมชุมชน โดยอาศัยความใกล้ชิดกับบุคคลในชุมชนนั้นๆ

ดังนั้น เมื่อประมวลคุณลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจได้ข้อสรุปว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ “ต้องเน้นความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน (Engaging) เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Cross Cultural Experiences Exchange) เน้นความรักและความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในแหล่งท่องเที่ยว (Deep Understanding) และการเข้าร่วมกิจกรรม (Participate) ด้วยความยินดี”

นอกจากนี้แล้ว กระแสวิถีไทยกำลังมาแรงสอดคล้องกับเทรนด์กระแสโลกอย่าง Authenticity Trends หรือการตลาดที่มุ่งเป้าสร้างประสบการณ์ให้ผู้บริโภคได้สัมผัสกับของเก่าในบรรยากาศแบบต้นฉบับที่เติมเต็มประสบการณ์ใหม่กลายเป็นภาพความทรงจำในมิติที่แตกต่างจากเดิม ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็ยังคงโหยหาอดีตไม่แพ้กัน (SM : Strategy & Marketing Magazine, 2015) จึงกลายมาเป็นจุดสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกภูมิภาคของประเทศไทย ดังคำกล่าวของ สมชาย ชมภูน้อย (2558) ความว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยพยายามดึงเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาค แต่ละพื้นที่ขึ้นมาเป็นตัวชูโรงให้เกิดความอยากที่จะมาท่องเที่ยวในประเทศไทย

จากหลักการดังกล่าวของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) และการท่องเที่ยวตามแนวทาง Authenticity Trends ซึ่งมีความเด่นชัดและมี “จุดเน้นร่วมกันอยู่” หลายประการตามกล่าวอ้างข้างต้น ที่จะส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) และสะท้อน (Reflex) ให้เห็นภาพใน “อดีตและตัวตนที่แท้จริง” ของวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมๆ นั้น สามารถนำมาเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอันดามัน 5 จังหวัด ที่มีอัตลักษณ์เป็นของตนเองได้อย่างกลมกลืนและลงตัว เนื่องจาก 5 จังหวัดอันดามันนั้นมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าสนใจอยู่ 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยมาอย่างยาวนานและในขณะเดียวกันก็มีสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ยังไม่ได้

เผยแพร่สู่สายตาของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมาก่อนเลยคือ “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” (Cultural Tourism) ที่สอดแทรกอยู่ในวิถีชีวิตของชาวอันดามันนั่นเอง

สำหรับชายฝั่งอันดามันนั้นเมื่อกล่าวถึงวัฒนธรรมเปอรานากัน (Peranakan) อาจจะไม่คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวเท่าไรนักเนื่องจากวัฒนธรรมดังกล่าวเป็นวัฒนธรรมสายเลือดผสมระหว่างชาวจีนฮกเกี้ยน (Hokkien) ที่เดินทางมาตั้งรกรากในบริเวณคาบสมุทรมลายู - อินโดนีเซีย (Nusantara) ตามแนวชายฝั่งอันดามันตั้งแต่บริเวณภาคใต้ของไทยยาวเรื่อยไปจนถึงประเทศสิงคโปร์ ช่วงต้น ค.ศ. ที่ 16 ซึ่งประกอบไปด้วยเมืองมะละกา (Malacca) ปีนัง (Penang) สิงคโปร์ (Singapore) และหมู่เกาะชวา (Java) ในประเทศอินโดนีเซีย (Petite nyonya, 2009)

ชาวจีนกลุ่มนี้ได้ตั้งถิ่นฐานและแต่งงานกับคนมลายูที่นับถือศาสนาพุทธ ก่อให้เกิดสายเลือดลูกผสมขึ้นและมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมจนเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่มีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง เรียกว่า “Peranakan” (เปอรานากัน) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “Babe - Nyonya” (บาบ๋า-ย่าหยง) ซึ่งเคยส่งผ่านในละครซีรี่ย์เรื่องดัง คือ “บาบ๋า ย่าหยง รักยิ่งใหญ่จากใจดวงน้อย” The Little Nyonya ที่ออกอากาศในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2553 จนได้รับความนิมอย่างสูงเนื่องจากละครเรื่องนี้ได้แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่รวมถึงวัฒนธรรมของชาวจีนเปอรานากันที่แสดงออกทางการแต่งกาย ความเป็นอยู่ การประกอบอาหารรวมถึงสถาปัตยกรรมแบบ “ชิโนโปรตุกีส”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้อธิบายความหมายของ “บาบ๋า” ว่า ชายชาวจีนที่เกิดในมลายู พ่อเป็นจีนแม่เป็นมลายู ถ้าเป็นหญิงเรียกว่า “ย่าหยง” ส่วนคำว่า “เปอรานากัน” เป็นภาษามลายู มีรากศัพท์มาจากคำว่า “Ank” ซึ่งแปลว่า เด็ก เมื่อนำมารวมกับคำว่า “Per... an” เป็น “Peranakan” จึงหมายถึง “ครรรค์ หรือ ถือกำเนิดที่นี่” จนในที่สุดคำนี้จึงถูกนำมาใช้เรียกสายเลือดลูกผสมที่ถือกำเนิด ณ ดินแดนคาบสมุทรมลายู - อินโดนีเซีย (Shamsul AB, 2011)

นอกจากชาวจีนฮกเกี้ยนที่เดินทางเข้ามาตั้งรกรากในแถบมลายูแล้วยังคงมีชนชาติอื่นๆ ที่เข้ามาตั้งรกรากตาม โดยแบ่งเชื้อสายผสมออกได้ 4 กลุ่มใหญ่ คือ 1) กลุ่มชาวจีนเปอรานากัน (Peranakan Chinese) 2) กลุ่มชาวอาหรับเปอรานากัน (Peranakan Arabs) 3) กลุ่มชาวดัตช์เปอรานากัน (Peranakan Dutch) และ 4) กลุ่ม ชาวอินเดียเปอรานากัน (Peranakan Indians) แต่ทั้งนี้ กลุ่มชาวจีนเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่กว่ากลุ่มอื่นๆ และมีบทบาททางสังคมมากกว่า ทำให้คำว่า “เปอรานากัน” (Peranakan) มักถูกใช้อ้างถึงเฉพาะกลุ่มชาวจีนเปอรานากันเท่านั้น (Encyclopedia Britannica, 2012)

ปัจจุบันชาวจีนเปอรานากันพยายามที่จะรักษาวัฒนธรรมของตนด้วยการรวมตัวกันจัดตั้งสมาคมเปอรานากัน (Peranakan Association) ขึ้นในมะละกา ปีนัง กัวลาลัมเปอร์ สิงคโปร์ และภูเก็ต โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ตเป็นสถานที่หนึ่งที่ปรากฏเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับ “ชาวจีนเปอรานากัน” เนื่องด้วยบรรพชนของชาวภูเก็ตสืบเชื้อสายมาจากชาวจีนเปอรานากันในประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียและอินโดนีเซีย จากสายสัมพันธ์ใกล้ชิดทำให้จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยวัฒนธรรมเปอรานากันที่ไม่แตกต่างไปจากที่อื่นและยังคงปรากฏร่องรอยทางวัฒนธรรมให้เห็นอยู่เป็นจำนวนมากทั้งวัฒนธรรมในรูปแบบของสถาปัตยกรรมต่างๆ ที่ตั้งเรียงรายตั้งแต่จังหวัดระนองจบจนถึงจังหวัดภูเก็ต วัฒนธรรมเชิงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การแต่งกาย และวัฒนธรรมอาหารที่ยังคงสืบทอดต่อๆ กันมาหลายชั่วอายุคน เป็นต้น

แต่ทั้งนี้ “วัฒนธรรมเปอรานากัน” ที่ปรากฏอยู่บริเวณภาคใต้ของไทยกลับ “ไม่เด่นชัดหรือโดดเด่น” เท่ากับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้จนแทบจะถูก “หลงลืมและเลือนหาย” ไปจากหน้าประวัติศาสตร์ของภาคใต้ก็ว่าได้ โดยมีได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเฉพาะเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ที่มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เปอรานากันขึ้นเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวซึ่งสร้างรายได้และเป็นจุดขายที่สำคัญ

อาจกล่าวได้ว่า “วัฒนธรรมเปอรานากัน” ที่ปรากฏอยู่บริเวณภาคใต้ของไทยนั้นมีคุณค่าไม่ด้อยไปกว่าประเทศอื่นที่กล่าวมาข้างต้น หากเพียงแต่ว่า “ยังมีได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์องค์ความรู้” เท่านั้น จึงสมควรที่จะทำการศึกษาย่างจริงจังและนำวัฒนธรรมเปอรานากันเข้ามาเป็น “จุดขาย” ให้กับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) และ Authenticity Trends ที่สามารถสร้างความผูกพัน ความทรงจำที่ดี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Cross Cultural Experiences Exchange) ความรักและความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในแหล่งท่องเที่ยว (Deep Understanding) และการเข้าร่วมกิจกรรม (Participate) ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสุขและได้รับประสบการณ์โดยตรง โดยอาศัย “ต้นทุนเดิมทางวัฒนธรรม” ที่ตนเองมีอยู่เป็นจุดขายมากกว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชนิดอื่นๆ

ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นการศึกษาที่มุ่งหวังที่จะสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ผสมผสานกับแนวทางของ Authenticity Trends ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากันขึ้น โดยมีปัจจัยหลักที่สำคัญ 3 ประการคือ 1) เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับรูปแบบการท่องเที่ยวภาคใต้ของไทยให้มีความหลากหลายมากขึ้นกว่าเดิมที่มุ่งเน้นแต่การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Ecotourism) เพียงอย่างเดียว 2) เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยได้ต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพที่ต้องการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์และสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนท้องถิ่นโดยการเรียนรู้สังคมวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยว 3) เพื่อก่อให้เกิดการสร้างงานและส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเปอรานากันสามารถถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นมา ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของตนเองผ่านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์และถอดบทเรียนจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary source) และทุติยภูมิ (Secondary source) ที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) และหลักการของ Authenticity Trends ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อกำหนดนิยามความหมายและคุณลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และ Authenticity Trends ในบริบทของ 5 จังหวัดอันดามัน

2. เพื่อศึกษา สืบค้นและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากัน (โบราณสถาน โบราณวัตถุ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาหารการกิน ฯลฯ) ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และตรังที่มีศักยภาพโดดเด่นในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับชาติและนานาชาติ

3. เพื่อค้นหากิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ เพื่อพัฒนาให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากันอันดามันวิถี

4. เพื่อพัฒนารูปแบบและจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากัน และ Authenticity Trends ของ 5 จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ได้แก่ ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และตรัง

5. เพื่อนำเสนอรูปแบบและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากันอันดามันวิถีให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตระยะเวลา 1 ปี (ตุลาคม 2559 - กันยายน 2560)

2. ขอบเขตประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีบทบาทต่อสังคมชุมชนวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในเขตภาคใต้ 5 จังหวัดอันดามัน คือ ระนอง กระบี่ ภูเก็ต ตรัง และพังงา คือ นายกเทศมนตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชำนาญเกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอร์านากันนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ

3. ขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research for Development) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อการพัฒนานวัตกรรม (Innovation) คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

4. ขอบเขตพื้นที่การศึกษา การวิจัยชิ้นนี้เน้นพื้นที่ที่มีร่องรอยวัฒนธรรมเปอร์านากันปรากฏอยู่ในเขตชายฝั่งอันดามันของประเทศไทย ประกอบไปด้วยจังหวัดระนอง พังงา กระบี่ ตรัง และภูเก็ต

สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพอยู่ในระดับดีถึงดีมาก

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

รูปแบบการท่องเที่ยว (Tourism Models) หมายถึง แบบจำลองที่ได้จากกระบวนการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์และการหลอมรวมสิ่งต่างๆ ให้เป็นระบบและมีขั้นตอนการปฏิบัติการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการทางด้านต่างๆ ได้ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ หมายถึงรูปแบบการท่องเที่ยวที่ถูกพัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมของภาคใต้ฝั่งอันดามันประเทศไทย

การพัฒนา (Development) หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือการสร้างสรรค์นวัตกรรมขึ้นใหม่เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ โดยอาศัยขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ อย่างเป็นระบบ

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism Destination) หมายถึง สถานที่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ สังคมวัฒนธรรม การแต่งกาย อาหารการกิน ที่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและนำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้คนที่แปลกหน้าได้รับรู้รับทราบและสร้างสุนทรียรสให้กับผู้พบเห็นได้

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นที่จะทำการศึกษารเรียนรู้และเข้าถึงเรื่องราวและสภาพความเป็นอยู่ที่บ่งบอกถึงชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสถานที่หรือชุมชนนั้นๆ โดยส่งผ่านในรูปแบบของสถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้าง ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีทางของการดำเนินชีวิต

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) หมายถึง วิธีการท่องเที่ยววิถีการหนึ่ง ที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปศึกษาเรียนรู้ในสังคมวัฒนธรรมหนึ่งๆ ที่เป็นต้นแบบทางความคิดโดยใช้ระยะเวลาอย่างยาวนานกว่าปกติ มุ่งความสนใจศึกษาทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม (Intangible Cultural Resource) มากขึ้น เช่น วิถีชีวิต บรรยากาศ อัตลักษณ์ หรือการสร้างสรรค์ เช่นงานศิลปะหัตถกรรม ที่ร่วมลงมือปฏิบัติมากกว่าการเยี่ยมชมอย่างห่างๆ

Authenticity Trends หมายถึง แนวทางการจัดการนำเที่ยวหรือการตลาดที่มุ่งเป้าสร้างประสบการณ์ให้ผู้บริโภคได้สัมผัสกับของเก่าในบรรยากาศแบบต้นฉบับที่เติมเต็มประสบการณ์ใหม่ กลายเป็นภาพความทรงจำในมิติที่แตกต่างจากเดิม ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็ยังคงโหยหาอดีตไม่แพ้กัน

เปอรานากัน หมายถึง ชาวจีนฮกเกี้ยนกลุ่มหนึ่งที่ได้ตั้งถิ่นฐานและแต่งงานกับคนมลายูที่นับถือศาสนาพุทธ ก่อให้เกิดสายเลือดลูกผสมขึ้นและมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมจนเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่มีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง โดยแบ่งเชื้อสายผสมออกได้ 4 กลุ่มใหญ่ คือ 1) กลุ่มชาวจีนเปอรานากัน (Peranakan Chinese) 2) กลุ่มชาวอาหรับเปอรานากัน (Peranakan Arabs) 3) กลุ่มชาวดัตช์เปอรานากัน (Peranakan Dutch) และ 4) กลุ่มชาวอินเดียเปอรานากัน (Peranakan Indians)

ภาคใต้ฝั่งอันดามัน 5 จังหวัด หมายถึง จังหวัดที่ตั้งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทยที่ตั้งอยู่บริเวณทะเลอันดามันซึ่งมีร่องรอยของวัฒนธรรมเปอรานากัน อันได้แก่ ระนอง กระบี่ พังงา ตรังและภูเก็ต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำที่ผ่านการรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และถอดบทเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) และหลักการของ Authenticity Trends ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการกำหนดนิยามความหมายและคุณลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ Authenticity Trends ในบริบทของ 5 จังหวัดอันดามัน และสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้เพื่อการอ้างอิงหรือการพัฒนาองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในมิติต่างๆ ได้

2. ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำที่ผ่านจากกระบวนการศึกษา สํารวจและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากันที่มีศักยภาพโดดเด่นในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับชาติและนานาชาติ และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปอ้างอิงหรือพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ ได้ตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมและภูมิภาค

3. ได้กิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบททางการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทาง Authenticity Trends ในอนาคต

4. ได้รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากันตามแนวทาง Authenticity Trends ของ 5 จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ได้แก่ ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และตรัง

5. รูปแบบที่ได้จากการพัฒนาสามารถนำไปเป็นตัวอย่างหรือแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นของเขตภาคใต้ตอนล่างหรือภาคอื่นๆของประเทศไทยได้

6. ได้เครือข่ายการเรียนรู้จากการศึกษาวัฒนธรรมเปอรานากันในเขต 5 จังหวัดภาคใต้ทั้งในระดับจุลภาค (Micro) และมหภาค (Macro) อันได้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัด

7. สามารถนำข้อมูลจากงานวิจัยขึ้นไปพัฒนาเป็นคู่มือการท่องเที่ยวตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติในอนาคตได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมโบราณากันอันตามันวิถี ในเขตภาคใต้ของประเทศไทย โดยมีสาระที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- 2.3 แนวคิดการมีส่วนร่วม
- 2.4 บริบทโบราณากัน
- 2.5 บริบทพื้นที่การศึกษา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2552) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งๆ ที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย ผู้ท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมองความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้

รสิกา อังกูร (2549) ได้ให้คำจำกัดความว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต และความงดงามศิลปวัฒนธรรมไทยที่มีความวิจิตรอลังการ และแตกต่างจากชาติอื่น เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการให้ความรู้และความภาคภูมิใจที่มุ่งเสนอลักษณะวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสถานที่ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคม

กฤษดา ชูย์อารีย์ (2552) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งๆ ที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย

ปวีณา ขำพัด (2553) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญสามารถดึงดูดให้กลุ่มคนต่างถิ่น เดินทางมาเยือนเพื่อสัมผัสและชื่นชมกับสิ่งๆ ที่ไม่มีในท้องถิ่นตน จะเห็นได้ว่า

วัฒนธรรมกับคนในท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน การท่องเที่ยวได้ใช้วัฒนธรรมของคนท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการดำเนินกิจการ ในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว ในการสร้างรายได้ การจ้างงาน นำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ต้องอาศัยทั้งจากคนในท้องถิ่นภาครัฐและเอกชน ในฐานะที่เป็นผู้ชำนาญการเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไป

อิทธิวัตร ศรีสมบัติ (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งโบราณคดี ประวัติศาสตร์ งานประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตชาวบ้านในชนบทและสถานที่ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อความเพลิดเพลิน ได้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้น

Swarbrooke (1999) กล่าวว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการเดินทางเพื่อศึกษาและเรียนรู้ถึงวิถีทางการดำเนินชีวิต ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และเทศกาลงานประเพณีต่างๆ ทั้งที่มีมานานแล้วและที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะ

Lickosish and Jenkins (1997) ได้เสนอแนวความคิดการท่องเที่ยวทางสังคม และวัฒนธรรมว่าเป็นการเข้าไปสัมผัสกับประเพณี ทัศนคติ และแบบแผนการดำเนินชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของสังคมนั้น ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเอาไว้ว่า เป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางด้านวัฒนธรรม เช่น การเดินทางเพื่อการศึกษา การเฝ้าชมท่องเที่ยวเพื่อเป็นการชื่นชมกับงานศิลปะวัฒนธรรม ประเพณีเทศกาลการเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถาน หรือศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่นตลอดจนความเชื่อทางศาสนา

Pizan and Mansfeld (1999) ได้กล่าวว่า คนเราสนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นมาจากความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมชนชาติและการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากที่อาศัยเดิม เนื่องจากคนเรามีสัญชาตญาณของความอยากรู้อยากเห็นในตัวเอง

Philip and Geoffrey (2000) กล่าวว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม และนำพาผู้คนจากดินแดนและชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันมาพบปะซึ่งกันและกัน

Pigram (1993) กล่าวว่า สิ่งจูงใจสำคัญของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องของความแตกต่างในวิถีชีวิต การแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดซึ่งกันและกัน

Reisinger (1994) กล่าวว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นความสนใจพิเศษในการสืบค้นและแสวงหาประสบการณ์การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความงาม สติปัญญา อารมณ์และจิตใจ

จากความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเสนอเอกลักษณ์และลักษณะทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี โบราณสถาน สถาปัตยกรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม โดยวัฒนธรรมถือได้ว่าเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาสัมผัสและชื่นชมกับวัฒนธรรมที่ไม่มีในท้องถิ่นตน โดยชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว

หลักการและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ICOMOS (International Council on Monument and Sites) ซึ่งเป็นองค์กรนานาชาติที่กำกับดูแลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กำหนดกฎบัตรซึ่งมีหลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ 6 หลักการ คือ

1. หลักการที่ 1 การส่งเสริมให้สังคมมีความตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ โดยที่การท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ดังนั้น สิ่งสำคัญประการแรกที่ต้องกระทำ คือ การจัดให้ชุมชนที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวได้มีความตระหนักถึงความสำคัญและความรับผิดชอบที่มีต่อมรดกทางวัฒนธรรมของตน และการมีระบบการจัดการที่ดีของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นๆ เป็นอันดับแรกโดย

1) การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่ปกป้องและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยววันั้น ทั้งด้านกายภาพและคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยควรมีการจัดการให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีความเข้าใจและซาบซึ้งในความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยววันั้นในรูปแบบที่ถูกต้องและเหมาะสม

2) สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันในเชิงคุณค่าและความสำคัญในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค หรือระดับชาติ ดังนั้นควรดำเนินการให้ทุกฝ่ายทั้งชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีความเข้าใจที่ถูกต้องถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยววันั้นในรูปแบบที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการให้ความรู้ การใช้สื่อหรือเทคโนโลยีร่วมสมัย หรือการบรรยายให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์สิ่งแวดล้อม และข่าวสารทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

3) การนำเสนอเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรมุ่งเน้นการกระตุ้นให้ผู้คนทั่วไปเกิดความตระหนักในการที่จะให้การสนับสนุนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้คงอยู่ตลอดไป

4) การบรรยายเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องนำเสนอให้เห็นถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประเพณี และวิถีการปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งอาจรวมถึงวัฒนธรรมและภาษาของชนกลุ่มน้อยที่เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยวควรได้รับการบอกเล่าถึงความแตกต่างในคุณค่าทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม

2. หลักการที่ 2 การจัดการให้แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการจัดการท่องเที่ยวทั่วไปให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน และในขณะเดียวกัน ก็อาจมีความขัดแย้งกันได้ ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการที่เหมาะสมและยั่งยืน เพื่อคนในยุคนี้และยุคหน้าได้ใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนโดย

1) การกำหนดนโยบายทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การออกกฎหมายวัฒนธรรมการท่องเที่ยววันั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันและอนุรักษ์วัฒนธรรมที่มีชีวิต สถานที่

ทางวัฒนธรรม รวมทั้งสิ่งของทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่เก็บรวบรวมสะสมไว้ รวมทั้งความสมบูรณ์ ทางกายภาพและนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวด้วย

2) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ต้องมุ่งหมายให้เกิดผลในทางบวกกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และให้เกิดผลทางลบให้น้อยที่สุดกับวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว และในขณะเดียวกันยังสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้

3) การพัฒนาการท่องเที่ยวควรมองในภาพรวมอย่างครอบคลุม แต่ต้องให้เกิดความเข้าใจเป็นการเฉพาะสำหรับคุณลักษณะของสถานที่นั้นๆ การศึกษาวิจัยและการรักษาหรือกันถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว

4) การรักษาไว้ซึ่งความเป็นตัวตนที่แท้จริงของสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งที่สั่งสมมานานของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะสิ่งเหล่านี้จะบ่งบอกถึงความสำคัญทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจแสดงออกในรูปแบบของสิ่งก่อสร้าง วัตถุสิ่งของ และประเพณีต่างๆ ที่มีมาแต่อดีต ดังนั้นการบอกเล่าเรื่องราวจึงต้องนำเสนอให้เห็นถึงความเป็นตัวตนและวัฒนธรรมจริงของสถานที่ท่องเที่ยวนั้น โดยมุ่งหมายให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในแหล่งท่องเที่ยวนั้น

5) การพัฒนาการท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ควรคำนึงถึงบริบทด้านความงาม วัฒนธรรม สังคม ภูมิทัศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพและภาพรวมที่ปรากฏต่อสายตาของนักท่องเที่ยว ควรใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นและรูปแบบสถาปัตยกรรมของท้องถิ่นที่ยึดถืออยู่เป็นหลัก

6) ก่อนที่จะมีการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ผู้วางแผนจะต้องกำหนดรูปแบบการจัดการที่จะธำรงไว้ซึ่งคุณค่าทางธรรมชาติและวัฒนธรรมก่อน เพื่อให้การดำเนินการหรือข้อกำหนดที่จะออกมาอยู่ในกรอบที่ยอมรับได้ และไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางลบต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบจากจำนวนของนักท่องเที่ยวที่จะมีต่อลักษณะทางกายภาพ ความเป็นเอกลักษณ์ นิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพของแหล่งท่องเที่ยว ระบบการขนส่งและคมนาคม รวมทั้งผลกระทบทางด้านความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนด้วย ทั้งนี้หาก พบว่า การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ก็จำเป็นต้องปรับปรุงวิธีการหรือแนวทางการพัฒนาใหม่

7) ควรมีการประเมิน ผลกระทบของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่เป็นระยะๆ

3. หลักการที่ 3 ให้มีความมั่นใจว่านักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ที่คุ้มค่า ในการอนุรักษ์ การวางแผนการจัดการท่องเที่ยว หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผู้ดำเนินการควรมีความมั่นใจว่านักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ที่คุ้มค่า พึงพอใจและมีความสุขเมื่อมาเยี่ยมชมโดย

1) จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ ความเข้าใจถึงความสำคัญของคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ อย่างเต็มที่ และเพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว แล้วช่วยปกป้องแหล่งท่องเที่ยวนั้น

2) ควรจัดให้นักท่องเที่ยวสามารถศึกษา เรียนรู้ และได้ประสบการณ์จากสถานที่ท่องเที่ยวตามที่ปรารถนา บางครั้งอาจจำเป็นต้องจัดเส้นทางท่องเที่ยวให้มีความสะดวกในการชม

3) นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องจะต้องให้ความเคารพกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชน ณ แหล่งท่องเที่ยว นั้น นักท่องเที่ยวต้องได้รับการแนะนำถึงการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานที่ รวมถึงการยอมรับในวิถีชีวิตของชุมชนนั้นๆ

4) วางแผนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความสะดวกสบาย มีความสุข เกิดความพึงพอใจในการมาเยี่ยมชม และต้องไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น

4. หลักการที่ 4 ชุมชนและคนพื้นเมืองที่เกี่ยวข้อง โดยให้ชุมชนและคนพื้นเมืองมีส่วนร่วมในการวางแผนอนุรักษ์และจัดการท่องเที่ยวในชุมชนของตนโดย

1) สิทธิประโยชน์ของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ควรได้รับความคุ้มครองและการยอมรับในความคิดเห็น รวมถึงให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ นโยบาย และระเบียบวิธีในการดำเนินการต่างๆ ทางด้านเอกลักษณ์ การอนุรักษ์ การจัดการ การนำเสนอเรื่องราวของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การปฏิบัติการทางวัฒนธรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมร่วมสมัยในบริบทการท่องเที่ยว

2) นักท่องเที่ยวควรยอมรับข้อจำกัดของชุมชนในการปฏิบัติตัวให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของท้องถิ่น

5. หลักการที่ 5 การจัดสรรผลประโยชน์ให้กับชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวจะต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวโดย

1) ควรส่งเสริมการกระจายผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวไปให้ทั่วถึงในทุกๆ ระดับรวมทั้งยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและเพื่อให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวมีรายได้เพิ่ม

2) ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวหรือดำเนินการใดๆ เพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ควรจัดให้คนในชุมชนได้รับการศึกษา การอบรม และการสร้างงานให้กับชุมชน โดยเท่าเทียมกัน เพื่อให้คนในชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวได้รับผลประโยชน์เท่าเทียมกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

3) ควรจัดสรรรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อใช้ในการอนุรักษ์ และประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว นั้นๆ

4) ควรให้มักคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นผู้นำเสนอ หรือแนะนำเรื่องราวอันมีคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพวกเขาแก่นักท่องเที่ยว

5) ควรส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และส่งเสริมให้เกิดความรู้ เคารพในมรดกทางวัฒนธรรม และกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ และวางแผนแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

6) ในการอนุรักษ์ และจัดการท่องเที่ยว ควรจัดอบรมให้กับบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยว ในระดับนโยบาย นักวางแผน นักวิจัย นักออกแบบ สถาปนิก นักอนุรักษ์ และผู้จัดการท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

6. หลักการที่ 6 ส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยความรับผิดชอบ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวควรมีจุดมุ่งหมาย เพื่อปกป้องและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนรักและหวงแหนร่วมกันรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1) ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่นั้น และกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว

2) การส่งเสริมและจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเน้นสภาพเดิมของแหล่งท่องเที่ยว และในเรื่องปริมาณผู้เข้าไปท่องเที่ยว ควรจำกัดปริมาณผู้เข้าชม เพื่อหลีกเลี่ยงการหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในคราวเดียวกัน

3) ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรกระจายผลประโยชน์ไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอื่นๆ ที่อยู่ในห้องถิ่น ไม่เน้นเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ควรกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวอื่นด้วย

4) ส่งเสริมการจัดจำหน่ายของที่ระลึกต่างๆ ในราคาเหมาะสม สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และในขณะเดียวกันต้องรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมไว้ด้วย

จากกฎบัตรทั้ง 6 ข้อ ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ICOMOS ซึ่งเป็นองค์กรกลางทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ระหว่างประเทศได้กำหนดกฎบัตรทั้ง 6 ข้อนี้ เป็นหลักการที่สำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนานาชาติเป็นไปอย่างมีรูปแบบและแนวทางที่เหมาะสม อันจะเป็นประโยชน์ต่อความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมและประโยชน์ของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งที่นักท่องเที่ยวควรจะได้รับจากการท่องเที่ยวด้วย

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้ให้หลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ 4 ประการ คือ

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่าประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่นั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว ในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมและได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน หรือของชุมชนอื่น รวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเองด้วย

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตัวเองอย่างเข้าใจในสรรพสิ่งในโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญมี 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ นักท่องเที่ยว คือ ประวัติศาสตร์ และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็นโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถาน งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่

และสิ่งปลูกสร้าง ผังเมือง รวมถึงซากปรักหักพัง ศิลปะ ทัศนกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่างๆ ภาษาวรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ธรรมเนียมการรับประทานอาหาร ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียมและเทศกาลต่างๆ ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสภาพแวดล้อม โดยเป็นการศึกษาสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3. องค์ประกอบด้านธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นการให้บริการทางการท่องเที่ยวโดยผู้ประกอบการ ธุรกิจท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว และได้ผลตอบแทนในกำไรสู่ธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4. องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

5. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือจัดการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้รับประโยชน์ตอบแทน เพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

6. องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

ศูนย์วัฒนธรรมประเพณีและภูมิภาคแห่งยุโรป The European Center for Traditional and Regional Cultures หรือ ECTRARC (Richards, 1995) ได้กล่าวไว้ถึง องค์ประกอบที่เป็นสิ่งดึงดูดใจของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อันได้แก่

1. โบราณคดี และพิพิธภัณฑ์สถานต่างๆ
2. สถาปัตยกรรมสิ่งปลูกสร้างผังเมืองรวมถึงซากปรักหักพังของสิ่งปลูกสร้างในอดีต
3. ศิลปะ ทัศนกรรม ประติมากรรม ประเพณี และเทศกาลต่างๆ
4. ความน่าสนใจในเรื่องของดนตรี ไม่ว่าจะเป็นในรูปของดนตรีคลาสสิก ดนตรีพื้นบ้าน หรือ ดนตรีร่วมสมัย
5. การแสดง ละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่างๆ
6. ภาษาและวรรณกรรม
7. ประเพณี และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการศาสนา

8. วัฒนธรรมเก่าแก่โบราณ วัฒนธรรมพื้นบ้าน หรือวัฒนธรรมย่อย

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. ต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี โดยยึดหลักที่ว่า ต้องอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง

2. ต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่า ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือให้กระทบน้อยที่สุด

3. ต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่น ในแง่สังคม และวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่า ต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคม และวัฒนธรรมอันหลากหลาย

4. ต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลผู้ประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่า ต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

5. ต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วม และได้รับประโยชน์โดยยึดหลักที่ว่า ต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน

6. ต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่า ต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

7. ต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่า ต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8. ต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับพื้นที่ในทุกด้าน และต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

9. ต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวโดยยึดหลักที่ว่า ต้องป้องกัน รักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวดเพื่อให้นักท่องเที่ยวอุ่นใจ

นิยพรธณ (ผลวัฒน์) วรรณศิริ (2550) ลักษณะของวัฒนธรรม เป็นระบบพฤติกรรมที่มนุษย์คิดสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็นเบื้องต้น ต่อมามนุษย์ยังคิดความคิดของมนุษย์ก็ยิ่งแตกฉานยิ่งขึ้นทุกที ความคิดที่จะสร้างวัตถุและระบบการดำรงชีพของมนุษย์เพียงเพื่อบำบัดความจำเป็นพื้นฐาน กลับแตกฉานหลากหลายยิ่งขึ้นทุกที จากสิ่งของและระบบที่มีน้อยก็กลายเป็นจำนวนที่มากขึ้น จากสิ่งของและระบบที่หายากๆ ไม่สวยงามเท่าใดก็กลายมา

เป็นสิ่งที่ต้งามยิ่งขึ้นทุกที จนยุ่งยากซับซ้อนขึ้นมาในสมัยปัจจุบัน ทั้งนี้ มาจากระบบความคิดของมนุษย์ที่ไม่ยอมหยุดนิ่งอยู่กับที่ สิ่งของและระบบต่างๆ ในชีวิตของมนุษย์ซึ่งเกิดมาจากระบบความคิดของมนุษย์นั้นจึงไม่ยอมหยุดนิ่งอยู่กับที่เช่นกัน มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ บางครั้งสิ่งของเก่าได้ถูกทิ้งไปเพราะมนุษย์คิดของใหม่ๆ ที่ดีกว่าและเหมาะสมกับกาลเวลามากกว่าขึ้นมาใช้แทนที่เมื่อมนุษย์รุ่นใหม่ๆ เกิดขึ้นมาแทนที่รุ่นเก่าๆ ก็เกิดมาท่ามกลางสิ่งของและระบบสังคมที่ดีที่สุดในขณะนั้นอยู่แล้ว แต่ก็ยังคิดสิ่งใหม่ๆ และระบบใหม่ขึ้นมาปรับปรุงระบบเก่าๆ อยู่เรื่อยๆ ไป ดังนั้นลักษณะของวัฒนธรรมจึงไม่ใช่ลักษณะคงที่และตายตัว

วัฒนธรรมเป็นสมบัติส่วนร่วม ครรลองหรือระบบการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมต้องสอดคล้องกับบุคคลอื่นๆ ในสังคม บุคคลต้องเรียนรู้ที่จะประพฤติปฏิบัติให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น จึงจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี คนเราอยากให้ตนเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นเสมอ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมประเภทหนึ่งที่ไม่สามารถดำรงชีพอยู่โดยลำพังตนเองได้ เมื่อมนุษย์คิดพฤติกรรมและสิ่งของใดๆ ขึ้นมาก็ต้องทดลองใช้จนได้เสียก่อน แล้วจึงเผยแพร่ออกไปสู่คนส่วนใหญ่ของสังคมของตน เมื่อทุกคนทดลองใช้แล้วรู้สึกสะดวกสบายแก่ตนจึงได้รับการยอมรับใช้ทั่วกันจากนั้นก็เผยแพร่ให้กว้างขวางออกไปทั่วทุกซอกทุกแห่งและทุกกลุ่มคนในสังคม วัฒนธรรมหน่วยที่บุคคลคิดขึ้นมานี้จะตกเป็นสมบัติของคนทั้งหมดในสังคมไป เพราะทุกๆ คนยอมรับเอาไปใช้และนำไปประพฤติปฏิบัติตาม จากนั้นจะนำวัฒนธรรมหน่วยนั้นส่งสมเป็นมรดกตกทอดส่งต่อไปให้สมาชิกรุ่นหลังๆ ต่อไปอีก ลักษณะของวัฒนธรรมที่กลายมาเป็นส่วนรวมได้ก็เพราะสมาชิกส่วนใหญ่หรือเกือบจะทุกๆ บุคคลคนทุกคนใช้ได้อย่างสะดวกสบายกายและใจ หากไม่เข้าหลักเกณฑ์แล้วมนุษย์จะปฏิเสธและขจัดทิ้งไปเสียจากส่วนรวมเลย

ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเดินทางท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นต่างๆ เพื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งยังศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมต่างๆ และมีความเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวด้วย สามารถแบ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว โดยได้รับความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยว เพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้นเพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์ และศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism/Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ คุุผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน อีกทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา หรือแข่งขันกีฬา โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดรายการกีฬาตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้สนุกสนาน เพลิดเพลินกับการออกกำลังกาย เล่นกีฬาหรือแข่งขันกีฬา ในขณะเดียวกันได้ไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางรายการกีฬา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าทางสภาพแวดล้อมโดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

5. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวโดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ หรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม เช่น การนวดตัว การนวดฝ่าเท้า การอบสมุนไพร การประคบสมุนไพร การฝึกกายบริหาร การฝึกสมาธิ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่ศึกษาเรียนรู้และเข้าร่วมในวัฒนธรรมชุมชน โดยการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นมีการปรับปรุงให้ทันสมัยแตกต่างจากเดิมบ้าง เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตัวเองอย่างเข้าใจ ในสรรพสิ่งในโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามสาระของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่ตรงที่การใช้วัฒนธรรมเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยไม่กระทบต่อวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น และต้องปลูกฝังในการสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนรักและหวงแหน สร้างการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว และที่สำคัญที่สุดต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่คู่ชุมชนตลอดไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2553) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการต่อยอด เพิ่มค่า หาจุดต่าง โดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือเป็นการต่อยอดจากฐานทุนเดิมที่มีอยู่ ทั้งทุนทางสังคม และวัฒนธรรม “เพิ่มค่า” คือ การเพิ่มมูลค่าและคุณค่าแก่ทรัพยากรการท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย “หาจุดต่าง” คือ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับศักยภาพ

การแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ที่นำไปสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่ทางรัฐบาลได้ริเริ่มดำเนินนโยบายตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2552 ที่ผ่านมา โดยจะเน้นการสร้างภาคธุรกิจในด้านเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ให้เข้มแข็ง การสร้างนวัตกรรม และเน้นการนำความหลากหลายของมรดกทางวัฒนธรรมมาเป็นจุดแข็ง

นาฬิกาอติภัก แสงสนิท (2552) ผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ Creative Tourism ไว้ว่า “คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความได้เปรียบด้วยการสร้างมูลค่า (Value Creation) ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานแห่งความเป็นไทย วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวและที่สำคัญสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยตนเองนำมาซึ่งผลประโยชน์ที่เป็นธรรมมากขึ้นพร้อมกับสร้างความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยวและชุมชนได้ร่วมกันจัดการท่องเที่ยวแบบรับผิดชอบต่อชุมชน (Social Responsible Tourism)” ต้นทุนการท่องเที่ยวในประเทศไทย จุดประสงค์ของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ คือการเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาต้นแบบ การพัฒนาการท่องเที่ยวสร้างสรรค์อันมีจุดหมายไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาต้นแบบ การพัฒนาการท่องเที่ยวสร้างสรรค์อันมีจุดหมายไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยหารูปแบบ สร้างองค์ความรู้ และสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวสร้างสรรค์โดยใช้การท่องเที่ยวสร้างสรรค์จะเป็นเครื่องมือให้ชุมชนได้มีโอกาสในการใช้สิทธิ์ความเป็นเจ้าของพื้นที่เพื่อกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวด้วยตนเองกำหนดและจำกัดจำนวน

มุทริกา พุกษาพงษ์ (2552) ได้กล่าวไว้ใน เที่ยวอย่างไรให้สร้างสรรค์และยั่งยืน เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ก็คือ การท่องเที่ยววิถีชีวิตที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ไม่ว่าจะในเรื่องวิถีการอยู่อาศัย การประกอบอาชีพ เรื่องอาหารการกิน ศิลปะหัตถกรรม และอื่นๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชน และผู้คนเจ้าของพื้นที่โดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ผ่านการพูดคุยสนทนาและผ่านกิจกรรมทดลองปฏิบัติต่างๆ เช่น การทดลองทำอาหาร การทดลองทำศิลปะหัตถกรรมดังเช่นคนในพื้นที่นั้นๆ ตลอดจนการทดลองใช้ชีวิตตามแบบอย่างผู้คนในชุมชน เพื่อให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้นๆ ผ่านประสบการณ์ตรง เรียกว่าเป็นเวทีการเรียนรู้แบบมีชีวิตนั่นเอง

องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO, 2006) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่า คือ การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสัมผัสวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าเป็นคนในท้องถิ่นนั้น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นต้องมีการเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมนั้นๆ กับนักท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

Campbell (2010) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง What is Creative Tourism ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองในด้านต่างๆ เช่น ศิลปะ งานช่างฝีมือ หรือการทำอาหาร รวมทั้งมีโอกาสพักอยู่ในสถานที่ที่มีคุณภาพที่สามารถติดต่อกับคนในชุมชนแหล่งท่องเที่ยว

Binkhorst (2006) ได้กล่าวว่า ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้สร้างคุณค่าให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยวด้วยตนเอง จากการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ซึ่งการสร้างคุณค่าให้ทรัพยากรด้านวัฒนธรรม เช่น วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ดังนั้นในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันไปตามภูมิหลังของแต่ละคน

Rossitza Ohridska-Olson and Stanislav Ivanov (2010) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มุ่งเน้นที่นักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีความสนใจเฉพาะ และให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เป็นสำคัญ

อาจสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นั้นเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยรูปแบบของการท่องเที่ยวนั้นเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ผ่านการพูดคุยสนทนาและผ่านกิจกรรมทดลองปฏิบัติต่างๆ ทั้งนี้เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยลักษณะเฉพาะ 6 ประการ มีรายละเอียด ดังนี้ (Richards, 2010)

1. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เพิ่มทักษะให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งการพัฒนาทักษะของนักท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้จากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ ในกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านการทอผ้าพื้นเมืองของชาวเมารี ประเทศนิวซีแลนด์ จะสร้างทักษะด้านการทอผ้าให้กับนักท่องเที่ยว หรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านการปรุงอาหาร ของเมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน ซึ่งมีชื่อเสียงด้านนี้ นักท่องเที่ยวจะได้ทักษะการปรุง

2. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีสินค้าหลัก คือ ทักษะและประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์จะกลายเป็นสินค้า ตัวอย่างเช่น ประสบการณ์ทางดนตรีพื้นเมือง และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ได้จากการเข้าร่วมงานเทศกาลดนตรีของประเทศแม็กซิโก ประสบการณ์และทักษะด้านศิลปะการวาดภาพ การแกะสลัก จากการเข้าร่วมงานศิลปะในป่าของประเทศแคนาดา เป็นต้น

3. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากการขายทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องได้สู่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ เปลี่ยนจากการขายสินค้าที่เป็นวัตถุไปสู่การขายสินค้าที่เรียกว่า “ประสบการณ์” เช่น เปลี่ยนจากการขายมีดล็กโยล (Laguiole) ซึ่งเป็นงานฝีมือแบบดั้งเดิมของประเทศฝรั่งเศส เป็นการขายการสอนทำมีดจากมืออาชีพในท้องถิ่น เป็นต้น

4. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากสินค้าที่เป็นวัฒนธรรมระดับสูงไปสู่สินค้าที่เป็นวัฒนธรรมประจำวัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ สัมผัสถึงความเป็นท้องถิ่น และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ง่ายขึ้น โดยวัฒนธรรมระดับสูง เป็นวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องไปเยี่ยมชม ได้แก่ พิพิธภัณฑสถาน อาคารแสดงผลงานศิลปะ อนุสาวรีย์ต่างๆ ส่วนวัฒนธรรมท้องถิ่น ร้านอาหารพื้นบ้านตามชนบท สภากาแฟ เป็นต้น

5. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น อย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในนิวซีแลนด์ ได้จัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์หลายรูปแบบ อาทิ การแกะสลัก การเรียนภาษาเมารี การทอผ้า การสร้างงานไม้ และการทำอาหาร นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ว่าต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใด โดยแต่ละกิจกรรมจะมีชาวบ้านในท้องถิ่นคอยให้คำแนะนำในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ เป็นต้น

6. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องมีความโดดเด่นแตกต่างกันด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ ที่มีความแตกต่างกัน เช่น เมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน มีความโดดเด่นด้านอาหารพื้นเมือง จึงนำจุดเด่นด้านนี้มาพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยจัดให้มีกิจกรรมการสอนการทำอาหารวิธีการปรุงอาหาร ทั้งอาหารคาวและอาหารหวานให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวถือว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น

นอกจากนั้นแล้ว Richards ยังได้สรุปอีกว่า ในส่วนของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น โดยพื้นฐานแล้วจะมี 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 เป็นรูปแบบหลักของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพราะจะเน้นการมีความเกี่ยวพันอย่างจริงจังของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ณ สถานที่ท่องเที่ยวที่นั้น โดยมีกิจกรรมที่จะทำให้มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวเกิดขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับชุมชน แต่อย่างไรก็ตามโดยข้อเท็จจริงแล้วหากชุมชนสามารถจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเข้าร่วมได้อย่างน่าสนใจ พวกเขาจะสามารถที่จะชักนำนักท่องเที่ยวที่แต่เดิมมิได้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมให้เข้ามาท่องเที่ยวได้เพราะบรรยากาศและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นแม่เหล็กดึงดูดให้เข้ามาร่วมกิจกรรมโดยมิได้ตั้งใจ

แบบที่ 2 นั้นสามารถสอดแทรกกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้อยู่ในระหว่างการท่องเที่ยวได้โดยการให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสชมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในเมืองหรือแหล่งท่องเที่ยว เช่น การทำงานศิลปะ การปรุงอาหาร นักท่องเที่ยวจะมีโอกาสชมโดยใกล้ชิดและอาจมีส่วนร่วมได้ด้วย ซึ่งรูปแบบที่ 1 จะเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมมากกว่า

Raymond (2007) ได้กล่าวว่า ในประเทศนิวซีแลนด์ได้มีการพัฒนาแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาเกือบ 10 ปีแล้ว โดยแรกเริ่มคิดหลักการเรื่องนี้และได้มีประสบการณ์ที่เป็นบทเรียนในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมในกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ จะมีความสนุกสนานกับการเข้าร่วมกิจกรรมและการได้มีประสบการณ์ใหม่กับกิจกรรมที่จัดขึ้น
2. หัวข้อเรื่องที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาก เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของกิจกรรม หรือสถานที่ที่ได้รับการบอกเล่าโดยวิทยากรอย่างน่าสนใจ
3. กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ใช้เวลาสั้นจะได้รับความนิยมมากกว่าเพราะนักท่องเที่ยวมีเวลาไม่เพียงพอ ยกเว้นกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับก่อนแล้วว่าต้องใช้เวลาานมากกว่า 1 วัน และมีการบอกกล่าวล่วงหน้าซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องเตรียมจัดเวลามาล่วงหน้า

4. การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเภท Back Packers และกลุ่ม Baby Boomer ร่วมกันเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากเพราะกลุ่ม Back Packers มีเวลามากแต่มีเงินน้อย ในขณะที่พวก Baby Boomer มีเวลาน้อยแต่มีเงินมาก และบางครั้งก็จะทำให้เกิดความสมดุระหว่างคนสองกลุ่มนี้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ

5. โดยมีการใช้วัฒนธรรม ประเพณี หรือแนวปฏิบัติต่างๆ ของคนในท้องถิ่นเป็นแกนหลักของการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ และในหลายท้องถิ่นคนพื้นเมืองยังยึดถือว่าวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ นั้นเป็นของดั้งเดิมของพวกเขา ดังนั้น การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีของคนพื้นเมือง จึงเป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังมิให้เกิดความรู้สึกว่ามีการเข้าไปก้าวท้าวหรือมีผลกระทบมากเกินไป

ประสบการณ์ของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนิวซีแลนด์ที่มีมาเกือบ 10 ปีนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนารูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพราะประเด็นต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นบทเรียนที่สามารถนำมาใช้ในระยะต่อไป

และ Raymond ยังได้นำเสนอทางเลือกของการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ 2 แบบ คือ

1. รูปแบบเชิงพาณิชย์ (Commercial Tourism Model) รูปแบบนี้เหมาะสำหรับกิจการทางธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ดำเนินการอยู่แล้ว และต้องการพัฒนาให้เป็นธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งมีแนวทาง ดังนี้

1) ผู้พัฒนาระบบต้องมองว่า ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นเสมือนสินค้าท่องเที่ยวชนิดหนึ่ง ซึ่งต้องมีการแข่งขันเปรียบเทียบกับสินค้าท่องเที่ยวชนิดอื่นๆ และจะต้องมีการเสนอขายสินค้านี้แก่นักท่องเที่ยวในช่องทางการตลาดต่างๆ เช่นเดียวกับสินค้าท่องเที่ยวชนิดอื่นๆ

2) ควรมีคู่ค้าหรือผู้ร่วมดำเนินการ ในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว เช่น ธุรกิจโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร หรือให้มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณี หรือการเฉลิมฉลองต่างๆ โดยการเสนอขายกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ผสมเข้าไปกับสินค้าท่องเที่ยวอื่นๆ ทั้งนี้ เนื่องจากการที่จะเสนอขายประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์ในกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณี กับนักท่องเที่ยวโดยตรง ในระยะแรกอาจมีความยากลำบากเพราะคนไม่เข้าใจ ดังนั้น การเข้าร่วมกับธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้การเริ่มต้นงานง่ายขึ้น

3) จะต้องเลือกชนิดของกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่จะจัดขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นลูกค้าของคู่ค้าแล้ว หลังจากนั้น จึงหาวิทยากรที่เป็นคนท้องถิ่นที่มีความรู้ ความชำนาญ น่าเชื่อถือได้ เพื่อเป็นผู้นำให้การสร้างเสริมประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์ต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงด้วยว่า คู่ค้าที่เข้าร่วมธุรกิจด้วยนั้นหลายประเภท และลูกค้าของคู่ค้าเหล่านี้ก็จะมีคุณลักษณะและความแตกต่างกัน ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการจัดรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ

4) ในระยะแรกของการเริ่มต้นธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น ควรระมัดระวังเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้มีอย่างพอเพียง ตลอดจนการดำเนินการและหาทางลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้มากที่สุด เช่น กรณีของการจ้างวิทยากรท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมต่างๆ นั้นแทนที่จะเป็นการจ้างทำ

อาจกระตุ้นให้วิทยากรนั้นเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้จัดการท่องเที่ยวไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

5) ควรมองว่านักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมในกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นเสมือนลูกค้า และวิทยากรนั้นเป็นเสมือนผู้เสนอขายสินค้าหรือหุ้นส่วนธุรกิจ ซึ่งหากยึดแนวคิดนี้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือนักท่องเที่ยวเป็นผู้ทำรายได้ให้ในขณะเดียวกันวิทยากรจะได้รับค่าตอบแทนจากธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในฐานะที่เป็นผู้เสนอขายสินค้า

ในรูปแบบดังกล่าว เป็นรูปแบบที่ใช้อุปสงค์เป็นตัวนำ (Demand Led) และมุ่งเน้นผลทางธุรกิจเป็นหลัก

2. รูปแบบการสร้างเครือข่ายชุมชน (Community Network Model) รูปแบบที่ 2 นี้ เหมาะกับชุมชนซึ่งต้องการที่จะพัฒนาภาพลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ของชุมชน โดยนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ของชุมชนแก่นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นการใช้อุปทาน (Supply Led) เป็นตัวนำ และการพัฒนารูปแบบนี้เกิดจากแรงบันดาลใจของคนในชุมชนมีแนวทางดังนี้

1) เชิญชวนให้วิทยากรที่มีความสามารถเข้ามาร่วมกับเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และมีการกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น สื่อท้องถิ่น นักธุรกิจ หรือผู้มีความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ รวมทั้งธุรกิจขนาดเล็กในชุมชนเข้าร่วมโครงการและร่วมกันคิดที่จะนำเสนอประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์แก่นักท่องเที่ยว

2) ส่งเสริมให้มีการตั้งกลุ่มของวิทยากร ซึ่งนำไปสู่การสร้างเครือข่ายและการจัดทำเว็บไซต์ที่ดี เพื่อการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ก็อาจส่งเสริมให้วิทยากรจัดกิจกรรมการเฉลิมฉลองหรือประเพณีของท้องถิ่นต่างๆ และใช้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเชิงปฏิบัติของวิทยากรได้

3) จัดตั้งเครือข่ายที่ไม่แสวงหากำไรของชุมชนสร้างสรรค์ เพื่อดำเนินการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน ทั้งนี้ในการเริ่มต้นของเครือข่ายอาจต้องใช้เงินทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน จึงจำเป็นต้องหาแหล่งเงินทุนที่จะจัดงบประมาณดำเนินการมาให้ ซึ่งอาจมาจากองค์กรส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่ต้องการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนนั้นๆ

4) พยายามใช้คำว่านักท่องเที่ยวให้น้อยที่สุดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนในรูปแบบนี้ เพราะบางครั้งคนทั่วไปมักจะมองว่าการท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการแสวงหากำไร ดังนั้น การจะขอรับการสนับสนุนการดำเนินการจากแหล่งทุนอาจทำให้ยาก ซึ่งควรเน้นว่าเป็นการส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้มาเยือนมากกว่าประเด็นการท่องเที่ยว

5) ควรกำหนดไว้เป็นแนวคิดว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงปฏิบัติการนั้นเป็นลูกค้าของวิทยากร และในขณะเดียวกันวิทยากรก็เป็นลูกค้าของเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน

จากแนวคิดดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีปฏิสัมพันธ์กัน และเข้าร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีกับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวโดยใกล้ชิดอย่างมีประสิทธิภาพจริง โดยการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์รู้จักกับสิ่งที่เราต้องการพัฒนาและเข้าใจตนเองถึงความรู้ของตนเองที่มีอยู่หลังจากนั้นต้องรู้จักใช้การคิดเชิงเทียบเคียงกับสิ่งที่มีอยู่ตามความเป็นจริง และฝึกจินตนาการถึงความเป็นไปได้ของทรัพยากรหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา อีกทั้งให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจ ความรัก ความผูกพันกับ

แหล่งท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมนั้นๆ รวมถึงการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองร่วมกับกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดสร้างความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งให้เกิดขึ้นระหว่างกัน ก่อให้เกิดประโยชน์และสามารถสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชุมชนและเจ้าของพื้นที่เป็นอย่างดีเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

2.3 แนวคิดการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

Arnstein (1999) เน้นมิติคุณภาพการมีส่วนร่วม โดยการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้นผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมจะต้องมีอำนาจและการควบคุมอย่างแท้จริงในอันที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้บังเกิดผลขึ้นมา หรือกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมก็คือการมีอำนาจและการควบคุมกิจกรรมนั่นเอง

Berkley (1975) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ว่าหมายถึง การที่ผู้นำอนุญาตให้ผู้ตามเป็นจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด เท่าที่จะมากได้ เป็นต้นว่า การยอมให้ผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนในการกำหนดสภาพการทำงาน การกำหนดนโยบาย และแม้กระทั่งการเลือกตั้งผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาด้วย

Parry (1972) มองการมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยการเข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีส่วนในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตาม Parry ยังได้ให้ความหมายแนวความคิดในลักษณะที่สามารถวัดได้ โดยอาศัยมิติ 3 มิติคือ

1) วิธีการมีส่วนร่วม ซึ่งหมายถึง ประเภทกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้มีส่วนร่วมได้กระทำลงไป เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง การวิ่งเต้น และการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามโครงการ

2) ความถี่ของการมีส่วนร่วม หมายถึง การหาคำตอบต่อคำถามที่ว่าใครบ้างเข้าไปมีส่วนร่วม และการเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นนั้น บ่อยครั้งแค่ไหน

3) คุณภาพของการมีส่วนร่วม หมายถึง การแสวงหาคำตอบต่อคำถามอย่างน้อยที่สุด 2 ประการ คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นนั้นทำให้เกิดผลอะไรบ้าง และการเข้าไปมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงหรือจอมปลอม

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2542) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม 2 ลักษณะ คือ

1) การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1) การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจาย

ทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

2.2) การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผน จากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาคเพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกันโดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ(Marginal Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากสัมพันธเชิงอำนาจไม่เท่าเทียมกัน ฝ่ายหนึ่งด้อยอำนาจกว่าหรือมีทรัพยากรความรู้ด้อยกว่า เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายลงมาว่าต้องการอะไร โดยที่รัฐไม่รู้ความต้องการของชาวบ้าน ดังนั้นการมีส่วนร่วมก็เพียงแสดงความเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วนเท่านั้น

3. การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดปัญหาความต้องการ การตัดสินใจ แนวทางการแก้ปัญหา และความเท่าเทียมกันของทุกฝ่าย

บัณฑูร อ่อนคำ และวิริยา น้อยวงศ์ณรงค์ (2533) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมตามขั้นตอนการพัฒนา 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาในชุมชน ตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

ขั้นที่ 2 ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

ขั้นที่ 3 ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นที่ 4 ขั้นมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นที่ 5 ขั้นมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาเป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

อคิน รพีพัฒน์ และคณะ (2539) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การพิจารณาปัญหาและลำดับความสำคัญของปัญหา

ขั้นที่ 2 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุแห่งปัญหา

ขั้นที่ 3 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาและพิจารณาแนวทางวิธีการในการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา

ขั้นที่ 5 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมและการพัฒนา

เฉียบ ไทยยิ่ง (2539) จากรายงานการศึกษาของสมาคมมิตรชนบท เรื่อง ประสบการณ์ การเรียนรู้จากชาวบ้าน : กระบวนการและขั้นตอนการมีส่วนร่วมในชุมชน ได้เสนอแนะขั้นตอน การเรียนรู้ 6 ขั้นตอน เรียกว่า 6 ร่วม ดังนี้

1. ขั้นตอนการร่วมอยู่ร่วมกัน และรับรู้ปัญหา เป็นขั้นตอนที่นักวิจัยต้องทำตนเองให้ผสม กลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกับชาวบ้าน เพราะโดยข้อเท็จจริงนักพัฒนาและนักวิจัยเป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นคนต่างถิ่นมีการศึกษาสูงกว่าชาวบ้าน ความแปลกแยกและความแปลกหน้าระหว่างชาวบ้าน กับนักพัฒนาจึงยังคงดำรงอยู่ นักพัฒนาจึงต้องพัฒนาตนเองให้เป็นเนื้อเดียวกับชาวบ้านก่อน นักพัฒนาจึงสามารถเรียนรู้และเก็บข้อมูลเชิงลึกจากชาวบ้านได้ นั่นหมายถึงเมื่อชาวบ้านมองเห็นว่า นักพัฒนาเป็นกลุ่มเดียวกับเขา การร่วมอยู่ร่วมกันและรับรู้ปัญหา จึงเป็นกลวิธีแรกที่นักพัฒนาและ นักวิจัยชุมชนต้องเรียนรู้และปรับตัว

2. ขั้นร่วมทำงานเป็นหนึ่งเดียวกับชุมชน โดยปกติการที่ชาวบ้านจะมองเห็นนักพัฒนา เป็นบุคคลกลุ่มเดียวกับเขาเป็นเรื่องค่อนข้างยาก เพราะนักพัฒนามีคุณสมบัติแตกต่างจากชาวบ้าน ดังที่เคยกล่าวมาแล้ว สิ่งที่จะช่วยให้นักพัฒนากับชาวบ้านเป็นกลุ่มเดียวกันได้คือ ต้องร่วมทำงาน ให้เหมือนกับที่เขาทำในชีวิตประจำวัน ความแปลกแยกและความแตกต่างจึงกลายเป็น ความผสมกลมกลืนความไว้วางใจใจจึงเกิดขึ้น

3. ขั้นร่วมคิดร่วมศึกษาปัญหาชุมชน เนื่องจากวัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่ให้เกียรติผู้ใหญ่ และผู้รู้ ในกรณีที่นักพัฒนาหรือนักวิจัยซึ่งมีคุณสมบัติของผู้มีการศึกษาสูงเป็นผู้รู้กว่าชาวบ้าน และ ชาวบ้านอาจจะคิดว่านักพัฒนาหรือนักวิจัยจะเป็นผู้ที่แก้ปัญหาให้ตนได้ จึงยอมรับฟัง ความคิดเห็นมากกว่าที่จะเป็นผู้ร่วมแสดง ฉะนั้น ความคิดเห็นที่ได้จึงเป็นความคิดเห็นของนักพัฒนา หรือนักวิจัยซึ่งมิใช่ปัญหาของชุมชน ดังนั้น การที่นักพัฒนาจะเรียนรู้และได้ปัญหาของชุมชน อย่างแท้จริงนักพัฒนาต้องทำตัวให้เป็นกลุ่มเดียวกับชุมชนก่อน อย่างไรก็ตามตราบใดที่ชาวบ้าน ยังคิดว่านักพัฒนาเป็นผู้รู้มากกว่าชาวบ้านจะไม่ยอมคิดร่วมกับนักพัฒนา แต่จะให้นักพัฒนาเป็นผู้คิด ผลที่ได้จากความคิดในการแก้ไขปัญหาก็เป็นผลที่เกิดจากนักพัฒนา ผลสุดท้ายปัญหาที่เกิดขึ้น ในชุมชนยังคงดำรงอยู่ ดังนั้น กระบวนการคิดและร่วมศึกษาปัญหาชุมชนจึงเป็นวิธีการที่จะได้ปัญหา และข้อมูลที่แท้จริงของชุมชนไปสู่การร่วมแก้ไขปัญหานั้นที่ตรงประเด็นในขั้นตอนต่อไป

4. ขั้นร่วมกันพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชน กระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขเป็นขั้นตอน การลงมือปฏิบัติระหว่างนักพัฒนากับชาวบ้าน การที่นักพัฒนาทำตัวให้เป็นกลุ่มเดียวกับชาวบ้านจึง เป็นกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา ฉะนั้นขั้นการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน จึงเป็นการเรียนรู้และ แก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างชาวบ้าน นักพัฒนาและนักวิจัย

5. ขั้นร่วมสรุปและร่วมประเมินผล การร่วมกันพัฒนาเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติจริง ดังนั้น ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ นักพัฒนาและชาวบ้านจึงรับรู้ร่วมกันด้วยการร่วมกันสรุปและร่วมกัน ประเมินผล ข้อสรุปที่ได้จึงเป็นองค์ความรู้ใหม่ของชุมชนและพัฒนา

6. ชั้นร่วมรับผลและพัฒนาขั้นต่อไป ผลของข้อสรุปในชั้นที่ 5 จะเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่นักพัฒนาและชาวบ้านใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนและการพัฒนาชุมชนต่อไป

ประโยชน์ของการที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543) ได้กล่าวประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ 7 ประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ย่อมก่อให้เกิดการพึ่งตนเองได้ในที่สุด เนื่องจากเกิดการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาและสร้างความเจริญให้กับชุมชนหรือหมู่บ้านของตน ผ่านกิจกรรมกระบวนการทำงานตามโครงการ
2. การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นการสะท้อนถึงความจริงจังของรัฐที่มีต่อการสนับสนุนให้ประชาชนมีเสรีภาพในการตัดสินใจ และกำหนดชะตากรรมของท้องถิ่น
3. เป็นช่องทางสะท้อนปัญหาความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่นได้ถูกต้องตรงประเด็น
4. เป็นการสร้างฉันทามติร่วมกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจเนื่องจากการสร้างข้อตกลงที่เกิดจากการยอมรับร่วมกันภายในกลุ่ม
5. เป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคล เพราะในกระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้ และข้อคิดเห็นระหว่างกัน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นเสมือนเวทีในการเรียนรู้ที่มีประโยชน์อย่างมาก
6. เป็นการสนับสนุนการพัฒนา ความรักท้องถิ่น และความรับผิดชอบต่อสังคมให้เกิดขึ้นในพฤติกรรมของประชาชนในท้องถิ่น
7. ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงาน อันเนื่องมาจากโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นในหมู่บ้านและจะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการดูแลบำรุงรักษา

อาจสรุปได้ว่าแนวคิดการมีส่วนร่วมถือเป็นหลักการสำคัญที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้นักท่องเที่ยวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ ที่ประยุกต์แนวคิดการมีส่วนร่วมในชุมชนอาจเป็นการให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน และทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าคุณเองเป็นเสมือนสมาชิกคนหนึ่งของคนในชุมชนดังนั้นการนำแนวคิดการมีส่วนร่วมมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ก็จะสอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

พจนา สวนศรี (2541) ได้กล่าวถึงการดำเนินการในส่วนของการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบไปด้วย

1. การสนับสนุน การรวมกลุ่มของประชาชน ชุมชน เพื่อการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว
2. การยกระดับชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน หรือองค์กรปกครองท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน
3. จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการท่องเที่ยว โดยเน้นการเรียนรู้ การวางแผน การปฏิบัติการ และการประเมิน

สำหรับในส่วนของความเกี่ยวข้องระหว่างชุมชนกับการท่องเที่ยว นั้นจะมีลักษณะขอบเขต และรูปแบบที่กว้างขวางหลากหลายทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม โดยหาข้อจำกัดที่ชัดเจนยาก ทั้งนี้ ความเกี่ยวข้องของชุมชนกับการท่องเที่ยวจะสามารถกำหนดได้ใน 2 ลักษณะ คือ ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน

1. ความเกี่ยวข้องของชุมชนกับการท่องเที่ยว ในส่วนของชุมชนกับการท่องเที่ยว นั้น จะมีส่วนเกี่ยวข้อง และเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับมี 2 ทางคือ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ทางสังคม

1.1 ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ชุมชนได้รับ

1.1.1 เกิดการสร้างงาน สมาชิกชุมชนมีงานทำ สืบเนื่องจากการมีการท่องเที่ยว เกิดขึ้น

1.1.2 เกิดการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการท่องเที่ยว

1.1.3 เกิดระบบตลาดเมื่อมีการจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือเครื่องใช้ และปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นแก่การบริการท่องเที่ยว

1.1.4 เกิดระบบการผลิตวัตถุดิบท้องถิ่น เพื่อป้อนระบบตลาด

1.1.5 มีรายได้จากแหล่งรายได้ใหม่ ที่เกิดจากการท่องเที่ยว นอกเหนือจากรายได้ประจำจากแหล่งรายได้เดิมของชุมชน

1.1.6 ครอบครัว ชุมชน มีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการมีบริการท่องเที่ยวเกิดขึ้น

1.2 ผลประโยชน์ทางสังคม ชุมชนจะได้รับอย่างมาก ประกอบด้วย

1.2.1 เกิดการพัฒนาในทางสร้างสรรค์ขึ้นในสังคม

1.2.2 มีการติดต่อทางสังคมที่มีรูปแบบมากขึ้น

1.2.3 จะมีสัญญาทางสังคมเกิดขึ้น อันเนื่องจากการตกลงในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบการท่องเที่ยวของสมาชิกชุมชน

1.2.4 สาธารณูปโภคของชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา อาจได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงเนื่องจากมีระบบการท่องเที่ยว

1.2.5 สมาชิกชุมชนจะถูกกระตุ้นให้สนใจ พัฒนาการศึกษารับรู้ของตนเอง ทั้งการศึกษาในรูปแบบ ในด้านการบริการ เทคนิค และอื่นๆ

1.2.6 จะเกิดการพัฒนาด้านสาธารณสุข เช่น ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความปลอดภัยจากโรคร้าย อันสืบเนื่องมาจากการอุปโภคบริโภคที่ได้รับ การพัฒนาขึ้น เพื่อเข้าสู่ระบบการท่องเที่ยว

1.2.7 การบริการทางสังคมอื่นๆ เช่น ความปลอดภัย และการมีระเบียบอิสระของสังคมได้รับการเอาใจใส่มากขึ้น

2. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชน

ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจมีผลทั้งทางบวกและทางลบ โดย

2.1 ผลกระทบทางบวก คือ ผลประโยชน์ทางชุมชนได้รับ ตามที่กล่าวไว้ในเรื่อง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม

2.2 ผลกระทบทางลบ จะมีผลกระทบเกิดขึ้นเนื่องจาก

2.2.1 ขนาดของชุมชนจะเติบโตเกินไป ถ้าปัจจัยดึงดูดการท่องเที่ยวมีกำลังมากและไม่ได้รับการจัดการที่ดี

2.2.2 โครงสร้างการบริหารชุมชนอาจเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าอิทธิพลการท่องเที่ยวมีมาก และไม่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี

2.2.3 วัฒนธรรมดั้งเดิม และวิถีชีวิตของชุมชนอาจได้รับผลกระทบและถูกกลืนจากอิทธิพล วัฒนธรรม และแนวทางชีวิตจากภายนอก

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวจากลักษณะทางสังคมและผลกระทบที่ชุมชนได้รับ ส่งผลให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนกระบวนการท่องเที่ยวในบางส่วนเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง สำหรับแนวทางในการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นต้องมีการมุ่งไปสู่การร่วมมือในการใช้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้แก่

3.1 ท่องเที่ยว ศึกษาแผนปฏิบัติ แนวทาง และวิธีการปฏิบัติให้เข้าใจ จนสามารถให้ความร่วมมือและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง มีการแนะนำอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ จนกว่าจะมั่นใจได้ว่าสมาชิกชุมชนทุกชุมชน ทุกคน ทุกระดับดำเนินการไปในทิศทางที่ถูกต้องแล้ว

3.2 มีการติดตามผลและให้การแนะนำอย่างต่อเนื่อง

4. บทบาทและรูปแบบของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สำหรับบทบาท และรูปแบบของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอาจจะมีหลายรูปแบบ โดยพิจารณาจากพื้นฐานวัฒนธรรม การปกครองท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชน รูปแบบที่พิจารณาว่าน่าจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในระดับการปฏิบัติการความเป็นรูปแบบขององค์กร กึ่งอิสระ ไม่เป็นทางการจนเกินไป โดยมีระบบการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันในการจัดรูปแบบองค์กร บทบาทในการมีส่วนร่วม ซึ่งได้แก่ การให้ข้อมูล การวางแผน การจัดการ ควบคุมดูแล การจัดบริการ การจัดกิจกรรม อนุรักษ์ เป็นต้น โดยให้สมาชิกขององค์กรและสมาชิกชุมชนได้รับผลประโยชน์ด้านต่างๆ คือ

4.1 ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม แก่คนชุมชนส่วนใหญ่ ให้มีงานและสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น

4.2 ผลประโยชน์ทางสังคม

4.3 ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในความสำคัญ

4.4 ความภูมิใจ มีความสุขในความเป็นอยู่ ความร่วมมือในชุมชนเอกลักษณ์ของธรรมชาติ และวัฒนธรรมของตนเอง เกิดความริบหวงแหน พร้อมอนุรักษ์หรือพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ กล่าวโดยสรุปแล้วการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อยกระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับหมู่บ้าน ให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อม จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของชุมชน ในส่วนของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวนั้นจะต้องเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยชุมชนจะต้องได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม นอกจากนั้นแล้ว การมีส่วนร่วมของชุมชนจะต้องมุ่งไปสู่การร่วมมือในการใช้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2.4 บริบทเปอรานากัน (Peranakan Context)

เปอรานากัน (Peranakan) หรือ บ่าบ่า - ย่าหย่า (Baba - Nyonya) คือ กลุ่มลูกครึ่งมลายู - จีน ที่มีวัฒนธรรมผสมผสาน และสร้างวัฒนธรรมแบบใหม่ขึ้นมาโดยเป็นการนำเอาส่วนดีระหว่างจีน และมลายูมารวมกัน โดยชื่อ เปอรานากัน มีความหมายว่า “เกิดที่นี่”

ความเป็นมาของชาวเปอรานากันนั้น ในอดีตชาวจีนมาการอพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ตามเมืองท่าที่สำคัญต่างๆ และด้วยความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของชาวจีนจึงเกิดชุมชนขึ้นเรียกกันว่า “ไชนาทาวน์” (Chinatown) ซึ่งเป็นแหล่งที่รวมความเป็นชนชาติจีน เป็นที่ประกอบธุรกิจการค้า และเป็นที่ยอมรับของวัฒนธรรม โดยเฉพาะคนเชื้อสายจีนในกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เช่น โทนี่ ตัน เค็ง ยัม (Tony Tan Keng Yam) ประธานาธิบดีคนปัจจุบันของประเทศสิงคโปร์ หรือคุณธนินทร์ เจียรนวนนท์ ประธานกรรมการบริหารเครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นต้น จากการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวจีนโดยเฉพาะในแถบคาบสมุทรมลายู - อินโดนีเซีย (Nusantara) ทำให้ก่อกำเนิดสายเลือดลูกผสมขึ้น และมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมจนเกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่มีอัตลักษณ์ เรียกว่า “Peranakan” (เปอรานากัน) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “Baba - Nyonya” (บ่าบ่า - ย่าหย่า)

คำว่า “Baba - Nyonya” (บ่าบ่า - ย่าหย่า) เป็นคำที่ชุมชนชาวจีนเลือดผสมในมะละกาเรียกตนเอง ซึ่งคำว่า “Baba” (บ่าบ่า) เป็นคำที่มาจากภาษามลายูแปลว่า การให้เกียรติบรรพบุรุษ และถูกนำมาใช้เรียกชาวจีนเลือดผสมที่เป็นเพศหญิง เป็นคำที่ชาวชวาเอามาจากภาษาอิตาเลีย คือคำว่า “Nona” (Grandma) แปลว่า ผู้หญิงต่างชาติที่แต่งงานแล้ว หรืออาจจะมาจากคำว่า “Donha” ซึ่งเป็นภาษาโปรตุเกส แปลว่า คุณผู้หญิง เนื่องจากขณะนั้นการแผ่ขยายอิทธิพลของชาวยุโรปทำให้มีหญิงชาวต่างชาติเข้ามาอาศัยอยู่ในชวามาก ชาวชวาจึงเรียกหญิงเหล่านั้นว่า Nona ซึ่งใช้ในความหมายว่า คุณผู้หญิง (อัครเดช อยู่ผาสุขและคณะ, 2558) และในพจนานุกรมไทย ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. 2519 ได้ให้ความหมายของคำว่า บ่าบ่า ว่า “ชายชาวจีนที่เกิดในมาเลเซีย พ่อเป็นจีนแม่เป็นมลายู ถ้าเป็นหญิงเรียก ย่าหย่า และเมื่อคนกลุ่มนี้มีจำนวนมากขึ้น ก็ได้สร้างวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมของบรรพบุรุษโดยมาผสมผสานกันเป็นวัฒนธรรมใหม่ เมื่อพวกเขาอพยพไปตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้ก็นำวัฒนธรรมของตนกระจายไปด้วย

ชีวลสิทธิ์ บุญยเกียรติ นักวิชาการผู้สนใจในเรื่อง วัฒนธรรมเปอรานากัน และมีโอกาสไปเยี่ยมชมบ้านมรดก (Heritage House) ของชาวเปอรานากันมาแล้วทั้งในภูเก็ต ปันัง มะละกา และสิงคโปร์ ได้ให้ความเห็นว่า “นี่เป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก เพราะหากเราทดลองวางแผนทีละลากเส้นตรงจากภูเก็ตมาสู่สิงคโปร์ เส้นนั้นจะตัดผ่านปันัง และมะละกาด้วย เราจะพบว่า ชาวเปอรานากันจะตั้งรกรากอยู่ในเส้นแนวเดียวกัน พัวพันกับประวัติศาสตร์ของการอพยพเดินทางและช่วงสมัยของอาณานิคม แทบทุกเมืองจึงล้วนมีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงนับแต่อดีต ขณะที่ในปัจจุบันก็ได้กลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

ภาษาที่ชาวเปอรานากันใช้นั้นเป็นภาษามลายูที่มีการหยิบยืมคำจากภาษาจีนมาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะภาษาจีนฮกเกี้ยน นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากภาษาโปรตุเกส ดัชชั๋ว ฝิมิฟ และอังกฤษ ภาษาของชาวเปอรานากัน เรียกว่า “บ่าบ่ามาเลย์” (Baba Malay) ซึ่งในปัจจุบันนี้

ภาษาบามาเลียใกล้จะสูญหายไปเต็มที่ เนื่องจากชาวเปอรานากันรุ่นใหม่ไม่นิยมใช้ภาษานี้ อีกทั้งยังไม่ได้เรียนรู้ภาษาแม่ของตนเองอีกด้วย ภาษาที่พวกเขาใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษามาลี และภาษาจีนกลาง อัตลักษณ์ของชาวเปอรานากันจะแสดงออกทางผ่านวิถีการดำรงชีวิต ประเพณี พิธีกรรม รวมถึงอาหารการกินและที่อยู่อาศัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นการผสมผสานของวัฒนธรรมทั้งจีน มาเลย์ และอังกฤษ

ด้านประเพณีและวัฒนธรรมของชาวเปอรานากันจะได้อิทธิพลจากวัฒนธรรมจีนอย่างมาก โดยเฉพาะการนับถือวิญญาณบรรพบุรุษและมีพิธีกรรมเช่นไหว้บรรพบุรุษแบบเดียวกับชาวจีน จะเห็นได้จากการตั้งแท่นบูชาวิญญาณบรรพบุรุษไว้ในส่วนที่จัดไว้เฉพาะในบ้านของชาวเปอรานากัน นอกจากนี้ยังมีเทศกาลตรุษจีนที่ชาวเปอรานากันให้ความสำคัญอย่างมากเช่นเดียวกับผู้ที่มีเชื้อสายจีนอื่นๆ ทั่วทุกมุมโลก อีกหนึ่งเทศกาลสำคัญ ได้แก่ เทศกาลไหว้พระจันทร์ ซึ่งในเทศกาลนี้ชาวเปอรานากันก็จะมีพิธีกรรมและประเพณีที่คล้ายกับชาวจีนโดยทั่วไป เช่น การทำขนมไหว้พระจันทร์ในเทศกาลไหว้พระจันทร์ เป็นต้น นอกจากนี้ประเพณีและเทศกาลแล้ว เครื่องแต่งกายของย่าหย่าหรือสาวชาวเปอรานากัน นั้นก็มีความโดดเด่น แตกต่างไปจากเครื่องแต่งกายของสาวมลายูทั่วไป เนื่องจากการผสมผสานทั้งลักษณะแบบจีนและมาเลย์เข้าด้วยกัน โดยรวมชุดจะมีลักษณะเหมือนชุดของหญิงสาวมลายู ทว่า ส่วนคอเสื้อนั้นเป็นแบบจีน ซึ่งทั้งชุดจะตัดเย็บโดยใช้ผ้าฝ้าย แต่ในปัจจุบันหญิงชาวเปอรานากันก็ไม่ได้แต่งกายเช่นนี้อีกแล้ว แต่จะนิยมสวมชุดเคบายาแบบสาวมลายูทั่วไป นอกจากนี้ชุดที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองแล้ว รองเท้าและเครื่องประดับก็ยังมีลักษณะเด่นเฉพาะของตนเองเช่นเดียวกัน โดยรองเท้าของสาวเปอรานากันนั้นจะมีลักษณะผสมระหว่างจีนและมาเลย์ เข้าด้วยกัน อาหารของชาวเปอรานากันก็เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างจีนและมาเลย์ นอกจากนี้ ยังได้รับอิทธิพลจากดัตช์ โปรตุเกส อินโดนีเซีย ไทยและอังกฤษ ซึ่งส่วนผสมก็มักจะเป็นสิ่งที่หาได้ในพื้นที่ เช่น มะขาม พริก มะนาว ชিং เป็นต้น ส่วนผสมที่สำคัญส่วนใหญ่มักจะเป็นเครื่องเทศที่มีมากในบริเวณคาบสมุทรมลายู และเกาะสุมาตรา ซึ่งเดิมเคยได้ชื่อว่าเป็นเกาะเครื่องเทศ และเป็นสิ่งที่ชาวตะวันตกแสวงหา นอกจากวัฒนธรรมประเพณี เครื่องแต่งกาย และอาหารการกินแล้ว บ้านของชาวเปอรานากันก็เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมจีน มาเลย์ รวมถึงอังกฤษ ไม่เพียงแต่ตัวบ้านเท่านั้น รูปแบบการตกแต่งและเครื่องเรือนทั้งโต๊ะ ตู้ เตียง ก็สะท้อนให้เห็นการผสมผสานของศิลปะของจีน มาเลย์ และอังกฤษ

สถาปัตยกรรมของเปอรานากัน

สถาปัตยกรรมของเปอรานากันเป็นสถาปัตยกรรมแบบซิโน - โปรตุเกส (Sino - Portuguese Style) ถือกำเนิดขึ้นในดินแดนแหลมมลายูในยุคสมัยแห่งจักรวรรดินิยมของตะวันตก เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2054 ชาวโปรตุเกส ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานและทำการค้าบริเวณเมืองท่ามะละกา และได้นำเอาศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนวิทยาการตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ด้วยเช่นกัน ซึ่งในช่วงเวลาที่ชาวโปรตุเกสอาศัยอยู่นั้น ก็ได้สร้างบ้านเรือนที่พักอาศัยไว้ ด้วยการออกแบบสถาปัตยกรรมตามความรู้และประสบการณ์ของตน ทำให้ผลงานสถาปัตยกรรมเหล่านั้นมีรูปแบบแนวตะวันตก ในขณะที่ตัวบ้านนั้นเองได้ให้ช่างชาวจีนนำแบบแปลนของบ้านเรือนนั้นไปดำเนินการก่อสร้าง แต่ด้วยความรู้และประสบการณ์ประกอบกับความเชื่อที่สืบเนื่องมาจากบริบททางสังคมของช่างชาวจีน ทำให้ผลงานการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนเพี้ยนไปจากแบบแปลนที่ชาวโปรตุเกสได้วางไว้ โดยช่างชาวจีนได้ตกแต่ง

ลวดลายสัญลักษณ์รวมถึงลักษณะรูปแบบบางส่วนของตัวอาคารตามคติความเชื่อของจีน เกิดการผสมผสานกันระหว่างสถาปัตยกรรมโปรตุเกสและจีน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวขึ้นท่ามกลางสังคมของกลุ่มชน 3 เชื้อชาติ อันได้แก่ โปรตุเกส จีน และมาเลย์ ในดินแดนแหลมมลายูตั้งแต่บัดนั้น เป็นต้นมา เมื่อชาวดัตช์และชาวอังกฤษเข้ามามีอิทธิพลในดินแดนแถบนี้ ก็ได้ปรับปรุงรูปแบบของอาคารดังกล่าว โดยดัดแปลงและสอดแทรกรูปแบบ รวมไปถึงลวดลายต่างๆ เพิ่มเติมลงไป ในการก่อสร้างตามแบบของตน และก็มีชื่อเรียกลักษณะการก่อสร้างอาคารเหล่านี้ว่า สถาปัตยกรรม “ซิโนโปรตุเกส” คำว่า “ซิโน” หมายถึงคนจีน และคำว่า “โปรตุเกส” หมายถึง โปรตุเกส แม้ว่าอังกฤษและดัตช์จะเข้ามามีอิทธิพลในการผสมผสานศิลปะของตนเข้าไปในยุคหลังด้วยก็ตาม ซึ่งการก่อสร้างบ้านเรือนในรูปแบบนี้ได้แพร่หลายไปยังดินแดนต่างๆ ในแหลมมลายู สามารถพบเห็นได้หลายที่ ไม่ว่าจะเป็นเมืองมะละกา เมืองปีนัง ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ หรือมาเก๊า รวมไปถึงประเทศไทยของเราด้วย โดยสถาปัตยกรรมซิโนโปรตุเกสเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย เมื่อยุคสมัยของ พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) เป็นสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลภูเก็ต ในช่วง ปี พ.ศ. 2444 - 2456 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 ในช่วงนั้นถือว่า ภูเก็ตมีความทันสมัยมาก ซึ่งพระยารัษฎานุประดิษฐ์ฯ ถือเป็นผู้ที่พัฒนาเมืองภูเก็ตให้มีความเจริญในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการวางผังเมืองภูเก็ตใหม่ให้ทันสมัย ประกอบกับในช่วงนั้นภูเก็ตได้มีการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้าขายกับปีนังอย่างเฟื่องฟู ทำให้ศิลปวัฒนธรรม วิทยาการใหม่ๆ ตลอดจนรูปแบบการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนแบบซิโนโปรตุเกสได้แพร่หลายเข้าสู่เมืองภูเก็ต ซึ่งส่วนใหญ่อาคารซิโนโปรตุเกสจะถูกสร้างขึ้นโดยนักธุรกิจชาวจีนที่มีความร่ำรวยจากการทำธุรกิจเหมืองแร่ดีบุก ซึ่งมีทั้งเรือนแถวแบบจีนผสมยุโรป ที่ชั้นบนใช้เป็นที่อยู่อาศัย ชั้นล่างใช้ทำธุรกิจค้าขาย และเรือนเดี่ยวแบบจีนและยุโรปมีลักษณะเป็นคฤหาสน์หลังใหญ่

ในประเทศไทยพบสถาปัตยกรรมซิโนโปรตุเกสได้ในจังหวัดภูเก็ตรวมถึง จังหวัดระนอง จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา และจังหวัดตรัง ตามประวัติศาสตร์ชาวต่างชาติที่เข้ามาพำนักอาศัยอยู่ในดินแดนภูเก็ตสมัยแรกๆ นั้น จะเป็น มอญ หรือ แมง และชาวอินเดีย แล้วต่อมาก็เป็นชาวโปรตุเกส ชาววิลันดา แต่ชนชาติเหล่านี้มิได้ปลูกสร้างบ้านเรือนลงในภูเก็ตตามรูปแบบสถาปัตยกรรมหรือวัฒนธรรมของชนชาติเหล่านั้นไว้เลย หรือหากจะปลูกสร้างไว้ ก็คงจะเป็นแต่เพียงที่อยู่อาศัยชั่วคราวไม่ใช่ถาวรวัตถุ จึงผุพังและสูญหายไปตามกาลเวลา ไม่ปรากฏร่องรอยเหลือไว้ให้ศึกษาได้ในปัจจุบันต่างจากชนชาวจีนซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ในภูเก็ตสมัยรัชกาลที่ 3 - 5 เพื่อประกอบอาชีพเหมืองแร่และค้าขาย คนเหล่านั้นได้สร้างบ้านเรือนอาศัยอย่างถาวร โดยใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมที่ถ่ายทอดมาจากประเทศจีน มีเอกลักษณ์เฉพาะ กล่าวคือ ใช้วัสดุส่วนใหญ่ในการก่อสร้างเป็นดินเผา แทนที่จะใช้ไม้หรือไม้ไผ่เหมือนบ้านเรือนคนไทย ดินที่ใช้ก่อสร้างบ้านเรือนนี้ เป็นดินผสมด้วยวัสดุอย่างอื่น เช่น เกลือ น้ำตาลแดง หรือแกลบ ซึ่งวัสดุเหล่านี้ มีคุณสมบัติยึดดินให้เหนียวไม่เปราะและผุพังง่าย ดินผสมนี้จะอัดแน่นกระทั่งให้เรียบสนิท เสริมสูงขึ้นจากพื้นดินจนเป็นกำแพงหนาซึ่งจะเป็นส่วนรับน้ำหนักเครื่องเรือนพื้นชั้นบนหรือหลังคา กำแพงเรือนนี้จะก่อเป็นฝาผนังทั้ง 4 ด้าน เจาะช่องประตูหน้าต่างโดยใช้ไม้แก่นเนื้อแข็งเป็นวงกบประตู หน้าต่างตามต้องการ หากเป็นบ้าน 2 ชั้น ก็จะใช้ไม้เป็นคาน รอด และปูพื้นหลังคาจะวางช่อ แปะ และจันทันจากไม้ทะเล เช่น แสม หลังคามุงด้วยกระเบื้องราง (ทำจากดินเผา) ซึ่งมีลักษณะครึ่งวงกลมคล้ายกับไม้ไผ่ผ่าซีก บ้านรูปทรงแบบนี้ส่วนมากจะปลูกเป็นทรงเดี่ยวๆ เนื่องจากสภาพของกำแพงดินจะไม่อำนวยให้ก่อขึ้นสูงได้มากนัก เพราะต้อง

รองรับน้ำหนักมากเสี่ยงต่อการพังทลายลงมา หรือเมื่อถูกพัดไปด้วยพายุเมื่อยามมีลมมรสุมเกิดขึ้น บ้านเรือนทรงแบบนี้จะมีอายุอยู่ยาวนานประมาณ 80 - 90 ปี ลักษณะของสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าในเมืองภูเก็ต อาจแบ่งได้ 3 ยุค คือ ยุคแรก ประมาณช่วง พ.ศ. 2411 - 2443 เป็นช่วงของการเริ่มพัฒนาเมือง ยุคที่สอง พ.ศ. 2444 - 2475 เป็นช่วงของการผสมผสานรูปแบบสถาปัตยกรรมเอเชียกับยุโรป และยุคที่ 3 พ.ศ. 2476 - 2499 เป็นช่วงของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่หรือยุคโมเดิร์น อาคาร 3 ยุคนี้ ได้กลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของเมืองภูเก็ต ซึ่งชาวภูเก็ตทุกคนภาคภูมิใจ และตั้งใจจะรักษาให้คงอยู่สืบไป

ยุคแรก

เป็นช่วงที่มีการก่อตั้งเมืองภูเก็ตปัจจุบัน ซึ่งเดิมเรียกว่า ฟุงคา เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งแร่ดีบุกมากจึงมีการตั้งถิ่นฐานกันมากขึ้น อาคารในยุคนี้มักเป็นอาคารแบบตึกแถวชั้นเดียวหรือสองชั้น โครงสร้างเป็นปูนหรือดินผสมฟาง โครงหลังคาและประตูหน้าต่างเป็นไม้ ไม่มีการตกแต่งอาคารมากนัก รูปแบบอาคารมักเป็นไปตามวัฒนธรรมของผู้อาศัย ซึ่งได้แก่ ชาวจีนเป็นหลัก และที่สำคัญ คือ มีการเว้นที่ว่างด้านหน้าเป็นช่องทางเดินมีหลังคาคลุมหรือที่เรียกว่า "อาเขต" หรือในภาษาถิ่น เรียกว่า "หรงอคาซึ" (Koh kaki แปลว่า ทางเดินกว้าง 5 ฟุตจีน) อาคารในยุคนี้ปัจจุบันเหลืออยู่น้อยมากแล้วในภูเก็ต

ยุคที่สอง

เป็นช่วงที่มีการค้าขายแร่ดีบุกเฟื่องฟู ในขณะเดียวกันก็มีการติดต่อค้าขายกับเมืองป็นังมากขึ้น ซึ่งอังกฤษได้เข้ามาปกครองป็นังและสิงคโปร์ และได้นำรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เป็นที่นิยมในยุโรปช่วงนั้น คือ นีโอคลาสสิก และเรอเนอซองส์ มาใช้กับการสร้างสรรค์อาคารราชการ ซึ่งในเวลาต่อมาได้ส่งผลถึงอาคารของเอกชนและภูเก็ตก็ได้รับอิทธิพลเช่นเดียวกัน ลักษณะคือ อาคารก่ออิฐถือปูนใช้ผนังหนารับน้ำหนัก รูปแบบ การตกแต่งแบบนีโอคลาสสิกจะพบในชั้นบนของตึกแถว และคฤหาสน์แบบฝรั่งที่เรียกว่า อังม้อหลาว โดยมีการตกแต่งด้วยเสาอิงแบบคลาสสิก หน้าต่างแบบฝรั่งเศส คือ ยาวถึงพื้น มีบานเกล็ดไม้แบบปรับได้ มักทำเป็นสามช่วง ช่องแสงเหนือหน้าต่างเป็นรูปโค้ง มีการตกแต่งผนังด้วยลวดลายปูนปั้นเป็นรูปสัตว์หรือดอกไม้ ส่วนชั้นล่างมักมีการตกแต่งประตูหน้าต่างแบบจีน มีการแกะสลักไม้ด้วยลวดลายของจีนเป็นรูปสัตว์ ดอกไม้ เครื่องตกแต่งที่เป็นมงคล ในอาคารตึกแถวยังยึดถือการมีช่องทางเดินหรือหรงอคาซึไว้เพื่อกันแดดกันฝนแก่คนเดินถนนเหมือนในยุคแรก

ยุคที่สาม

เป็นช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเข้ามาของสถาปัตยกรรมแบบสมัยใหม่หรือโมเดิร์น รวมทั้งการก่อสร้างแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก อาคารในยุคนี้ได้เปลี่ยนรูปแบบหน้าต่างเป็นทรงเรขาคณิตทั้งวงกลมและสี่เหลี่ยม มีการใช้กระจกสีประดับตกแต่ง ในช่วงแรกมีการผสมผสานระหว่างรูปแบบของอาร์ต เดโค กับนีโอคลาสสิก คือใช้หน้าต่างด้วยลวดลายกรีกหรือโรมันคลาสสิก ในช่วงหลังมีการทำระเปียงยื่นจากชั้นบนตกแต่งด้วยเรขาคณิตเป็นหลัก (นิมิต นิริติศัย, 2552)

อาหารเปอรานากัน

นับตั้งแต่สิ้นสงครามดลกครั้งที่สอง ที่กลุ่มพ่อค้าชาวจีนโดยเฉพาะกลุ่มฮกเกี้ยนได้เดินทางเข้ามาค้าขายในบริเวณดินแดนคาบสมุทรมลายู และตัดสินใจตั้งถิ่นฐานในเมืองมะละกา ประเทศมาเลเซีย จากนั้นก็เกิดรักกับสาวมลายูท้องถิ่นและแต่งงานกัน จนเกิดเป็นสายเลือดใหม่ที่เรียกว่า เปอรานากัน ซึ่งจากจุดเริ่มต้นนี้จึงทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมสองภาษา วิธีการดำเนินชีวิต การแต่งกาย รวมถึง อาหารการกินแบบฮกเกี้ยนกับอาหารมาเลย์อย่างกลมกลืน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมอาหารสกุลใหม่ที่เรียกว่าอาหารของเนียงยา หรือเปอรานากัน

อาหารเปอรานากันมาลักษณะโดดเด่น โดยการผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรม ที่บรรดา ย่าหย่าได้นำส่วนที่ดีที่สุดของอาหารทั้งสองชาติมารวมกัน อาทิส่วนผสมของอาหารจีน เช่น หมู ซีอิ้ว เต้าหู้ยี้ มาปรุงกับริมปะห์ หรือเครื่องผัดของชาวมลายู และนิยมใช้กะทิแบบมาเลย์ ด้วยความที่ ชาวเปอรานากันไม่ใช่มุสลิม จึงมีหมูเป็นส่วนประกอบของอาหารด้วย อาหารเปอรานากัน มีวิวัฒนาการแตกต่างไปตามท้องถิ่นอย่าง ละก์ซา เป็นอาหารต้นฉบับย่าหย่า มี 2 แบบ คือ แบบ มะละกา จะประกอบไปด้วยเส้นก๋วยเตี๋ยวกึ่ง และเครื่องอื่นๆ ในน้ำแกงที่เข้มข้น ส่วนอาซัม ละก์ซา เป็นอาหารที่ขึ้นชื่อของชาวย่าหย่าในป็นัง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากไทย เป็นก๋วยเตี่ยวปลาน้ำใส โรยหน้าด้วยแตงกวาดิบและใบสะระแหน่ อาหารที่ขึ้นชื่อของเปอรานากัน คือ กุ้งผัดผงกะหรี่ ใส่สับปะรด โดยมีส่วนผสมที่สำคัญ คือ กะทิ พริก มะกรูด ขมิ้น กุ้งໄວ້หาง และมะขามเปียก ซึ่งต้องนำ ทั้งหมดมาผสมกันให้มีรสชาติกลมกล่อมออกรสเค็ม หวาน เปรี้ยว และเผ็ด มีกลิ่นหอม ชวนรับประทาน จากนั้นเคี่ยวเป็นเวลาหลายชั่วโมงเพื่อให้พริกแตกตัวและมีรสชาติเข้มข้น

เสน่ห์ของอาหารเปอรานากัน คือ รสชาติจะเข้มข้นเผ็ดร้อน เน้นเครื่องเทศที่หาได้ในท้องถิ่น ซึ่งจะคล้ายๆ กับเครื่องเทศของไทย ไม่ว่าจะเป็น ยี่หระ ข่า ตะไคร้ มะกรูด ขมิ้น แต่จะใช้ในจำนวน ที่มากกว่า และใช้เวลาปรุงที่นานกว่าในอดีต บ้านของชาวเปอรานากันแบบเก่าจะมีคนรับใช้มาก และ สาวย่าหย่าจะใช้เวลาในการปรุงอาหารให้ลูกใจหนุ่มบ่าบ่า โดยจะมีหญิงย่าหย่าสูงวัยคอยกำกับ อยู่เสมอ จึงทำให้สาวย่าหย่ามีเสน่ห์ปลายจวักมัดใจติดตัวแทบจะทุกคนในมะละกา ร้านอาหาร แบบเนียงยา หรือเปอรานากันเป็นที่รู้จักกันดี หลายๆ ร้านต่างนำรูปภาคเนียงยาผู้เป็นต้นตำรับอาหาร ของร้าน รวมทั้งภาพครอบครัวมาประดับร้านเป็นการสร้างบรรยากาศ

ดังนั้น อาหารของเปอรานากัน ถือเป็นการสร้างสรรค์วัฒนธรรมของสาวจีนบ่าบ่าที่มีความโดดเด่นมาก และมีกระบวนการถ่ายทอดสูตรอาหารจากรุ่นสู่รุ่น ในอดีตภรรยาที่เป็นชาวท้องถิ่น มักเป็นผู้คอยดูแลอาหารการกินให้สามีและลูกๆ รับประทาน ซึ่งอาหารท้องถิ่นส่วนใหญ่มักเป็นอาหาร รสชาติจัดจ้าน ซึ่งแตกต่างจากอาหารจีนฮกเกี้ยนที่ค่อนข้างจืดกว่า อาหารเปอรานากันมักแตกต่างกัน ตามแต่ละพื้นที่ ขึ้นอยู่กับส่วนผสมที่ไม่เหมือนกัน เช่น อาหารไทยมีส่วนประกอบของมะนาว และสมุนไพร ส่วนอาหารอินโดนีเซียส่วนใหญ่จะเป็นแกงกะหรี่และเครื่องเทศ เป็นต้น (Suan, 2004) แต่อิทธิพลของการรับประทานอาหารของชาวจีนบ่าบ่าที่คล้ายคลึงกัน คือ การรับประทานอาหารเนื้อสัตว์ เป็นส่วนใหญ่ เช่น การทำ หมูฮ้อง หรือหมูเตาอิ้ว เป็นวิธีการทำอาหารด้วยซีอิ้วดำ ถือว่าเป็นเมนูอาหารที่ต้องใช้ระยะเวลาในการเคี่ยวหมูให้เข้าเนื้อเข้าหนัง และอาหารของชาวจีน บ่าบ่ามักปรุงอาหารด้วยซีอิ้วดำ เช่น ข้าวต้มฮกเกี้ยนใส่ซีอิ้วดำ ผัดหมี่ฮกเกี้ยนก็ไม่ลืมที่จะมีซีอิ้วดำ เป็นส่วนประกอบ เป็นต้น อาหารอีกประเภทหนึ่งที่พบได้ในป็นังและภูเก็ท คือ โลบะ (Loh bak)

เป็นการนำพะโล้เครื่องในหมูอย่างดับ ไล่ เชียงจี้ไปทอดให้สุก รับประทานเป็นอาหารว่างกับน้ำจิ้มรสเผ็ด ทั้งนี้ สิ่งที่สังเกตได้จากการเยือนดินแดนของชาวจีนบาบ๋าในภูมิภาคนี้ คือ การเรียกชื่ออาหารเป็นภาษาจีน เช่น อาโป่ง (Apom) หรือการเรียกชื่อขนมว่า โก๊ยะ (Kueh) ที่มีรากศัพท์มาจากภาษาจีนฮกเกี้ยน ชาวจีนบาบ๋าที่อื่นๆ เองก็เรียกชื่อเดียวกัน อย่างขนมโก๊ยะตาลาม (Kueh Talam) เป็นต้น แม้ว่าชาวเปอรานากันที่อยู่ในไทยจะนิยมอาหารที่เกิดจากการรังสรรค์ระหว่างอาหารจีนฮกเกี้ยน มาเลย์ อินโดนีเซีย และไทย จนกลายมาเป็นอาหารที่มีความพิเศษแตกต่างจากที่อื่น นั่นคือ การทำน้ำชุบหย่า เป็นวิธีการทำน้ำพริกจากกะปิโดยใช้มีอชยาแทนการใส่ครกตำ แต่ผู้ชายชาวจีนที่มาจากฮกเกี้ยนไม่นิยมทานกะปิและรสเผ็ดมาก น้ำชุบหย่าจึงเป็นอาหารสำหรับชาวจีนในรุ่นต่อๆ มา เมื่อมีงานบุญหรืองานประเพณีที่สำคัญต่างๆ อาหารของชุมชนชาวเปอรานากันที่ปรากฏอยู่บริเวณฝั่งอันดามันภาคใต้ของไทยยังพบความหลากหลายทั้งอาหารคาว เช่น ต้มกระดูกหมูกับพองเต้าหู้ สะตอผัดเคยกุ้งสด ปลาต้มเค็ม (ปลาฮ้อง) ต่อมกะทียอดเต้าร้าง เป็นต้น และอาหารหวาน เช่น บี้ถ้ายัก เกี่ยมโก๊ยะ เปาลัง เป็นต้น (เมฆาณี จงบุญเจือ และสมพิศ คล้ายชาย, 2556)

การแต่งกายของเปอรานากัน

การแต่งกายของเปอรานากัน เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ที่มีความพิถีพิถันในการใส่ใจดูแลตนเอง อาภรณ์ที่สวมใส่สำหรับชาวจีนบาบ๋าส่วนใหญ่เป็นการนำเอาวัฒนธรรมการแต่งกายจากจีนและมาเลย์มาผสมกันอย่างลงตัว โดยผู้หญิงมักนิยมนุ่งผ้าถุงทั้งเวลาที่อยู่ในบ้านและออกงานสำคัญ แต่อาจจะต่างเพียงแต่คุณภาพและลวดลายของผ้าที่สาวบาบ๋ามักให้ความสำคัญในการเลือกซื้อเป็นพิเศษ ความสวยงามของผ้าถุงมักคู่กับความหอมสง่างามของเสื้อที่เรียกว่า “เสื่อหย่า” ที่ชาวอินโดนีเซียเรียกว่า “เคบายา” และหากผู้ที่มีอายุมากขึ้นก็อาจพบเห็นการใส่ “เสื่อลูกไม้” ที่มีลักษณะการออกแบบชุด (Pattern) ที่แตกต่างกันตามความต้องการของผู้สวมใส่ (Sakulpipatana, 2011) เส้นทางการอพยพของกลุ่มชาวจีนบาบ๋าในแถบชายฝั่งอันดามันทำให้ทราบว่าแฟชั่นการแต่งกายเหล่านี้ได้รับอิทธิพลมาจากปิ่นนังมากกว่ากรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเมืองหลวงที่มีทั้งกลุ่มเจ้านายและข้าหลวงเป็นผู้นำวัฒนธรรมการแต่งกายในยุคสมัยนั้น แต่ด้วยการเดินทางไปมาระหว่างภูเก็ตและปิ่นนังที่สะดวกและความใกล้ชิดทางชาติพันธุ์ที่มีมากกว่า วัฒนธรรมต่างๆ ที่สำคัญจึงได้ถูกส่งผ่านมายังดินแดนแห่งนี้ไม่เว้นแม้แต่แฟชั่นการแต่งกายของผู้ชายที่สามารถพบเห็นทั้งแบบตะวันตกตามความนิยมของกลุ่มที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนฝรั่ง คือการใส่เสื้อเชิ้ตสวมสูทด้านนอก ผูกเนคไท กางเกงขายาวทรงแกสปี สวมรองเท้าหนัง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการแต่งกายของเปอรานากันถือเป็นวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงตัวตนของชาวเปอรานากัน (ฤดี ภูมิภาว, 2553)

การแต่งกายของชาวเปอรานากันในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มในยุคศตวรรษที่ 13 - 17 กลุ่มชาวจีนที่อพยพย้ายถิ่นมาบริเวณสิงคโปร์และมาเลเซียส่วนใหญ่เป็นกุลีหรือกรรมกรผู้ชายจึงมักแต่งกายเรียบง่ายสบายๆ คือ นุ่งกางเกงทรงหลวม สวมเสื่อยัดหรือเสื่อกล้ำด้านในสีขาวข้างนอกเป็นเสื่อเช็ดเนื้อบางแขนยาวสีน้ำเงินเข้มแบบกรมท่า หรือที่คนจีนภูเก็ตเรียกว่า “เสื่อใหญ่” ตัดจากผ้าอ้อมต่อตัว หรือผ้าเวสปอยท์ เป็นผ้าฝ้าย เนื้อหนา มีน้ำหนัก ซักยาก คล้ายเสื่อทหาร ได้รับอิทธิพลมาจากการแต่งกายของสมัยราชวงศ์ชิงตอนปลายที่เรียกว่า “ชุดลาดจวง” มาจากการเรียกชื่อจากชาวต่างประเทศ เนื่องจากความโด่งดังและความมีชื่อเสียงของราชวงศ์ถัง จึงทำให้เป็นที่รู้จักของกลุ่มคนถิ่นอื่นด้วย มีลักษณะเด่น คือ เป็นเสื่อคอตั้งแบบจีน ทั้งแขนเสื้อและตัวเสื้อตัดมาจาก

ผ้าชิ้นเดียวกันจึงทำให้ไม่เห็นตะเข็บระหว่างรอยต่อ เม็ดกระดุมแบบจีนที่ใช้การถักจากผ้าเป็นปมและห่วงรัดรังคุดมที่ผลิตจากผ้า (เจษฎา นิลสงวนเดชะ, 2554) ส่วนผู้หญิงที่เป็นประชากรส่วนน้อยในขณะนั้นมักมีอาชีพเป็นแม่บ้าน จึงแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายที่เรียกว่า ซัมฟู (Samfu) คำว่า ซัม เป็นคำที่เรียกด้านบนของเครื่องแต่งกายที่เป็นเสื้อคอจีนด้านหน้าติดกระดุมจีนหรือกระดุมแป็บ พาดยาวไปถึงใต้วงแขนข้างขวา แขนเสื้อยาวบ้างหรือสั้นบ้าง ต่อมาเสื้อดังกล่าว ได้รับความนิยมมากขึ้น ประกอบกับรูปร่างของสาวจีนที่มีความอ่อนแออรชร จึงได้มีการดัดแปลงให้เสื้อ มีความเข้ารูปและแขนสั้นขึ้น ทำให้แลดูสง่าสวยงามตามทรวดทรงของผู้สวมใส่ ส่วนคำสุดท้าย คือ “ฟู” เป็นลักษณะด้านล่างของเครื่องแต่งกายที่เป็นกางเกงยาวหลวมประมาณข้อเท้า เครื่องแต่งกาย “ซัมฟู” ทั้งด้านบนและด้านล่างนี้ผลิตจากเนื้อผ้าชนิดเดียวกัน แสดงออกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการออกแบบ โดยคุณภาพของผ้าจะขึ้นอยู่กับสถานะทางเศรษฐกิจของผู้สวมใส่นอกจากนี้แล้วการแต่งกายของเปอรานากัน ได้ผสมผสานวัฒนธรรมการแต่งกายของชาติต่างๆ เพื่อสรรสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองโดยได้หยิบยกเอาแนวคิดรูปแบบของชุดต่างๆ ของมาเลย์ และจีนมารวมกัน แต่สิ่งที่ปรากฏ คือ ผู้ชายบาบามักชื่นชอบการแต่งกายสไตล์ตะวันตก โดยกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงมักเลียนแบบแต่งกายแบบชาวอังกฤษ คือ ใส่เสื้อเชิ้ต ผูกไทค์ ใส่เสื้อแจ๊คเก็ต และนุ่งกางเกงสแล็คสีดำ ส่วนกลุ่มชาวจีนที่ยังรักษาขนบธรรมเนียมของบรรพบุรุษตนเองมักจะใส่เสื้อผ้าไหมจีนซัพในสีขาว สวมเสื้อแจ๊คเก็ตแบบจีนด้านบน และนุ่งกางเกงหลวมๆ แบบจีน กลุ่มชาวจีนบาบาค่อนข้างมีอิสระในการเลือกแต่งกายในรูปแบบที่ตนเองต้องการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคม โอกาสพิเศษ การศึกษา และความนิยมในยุคสมัยนั้นๆ ส่วนกลุ่มผู้หญิงจะนำเอาวัฒนธรรมการแต่งกายแบบมาเลย์ผสมกับลวดลายผ้าแบบจีนมาเป็นชุดที่สวมใส่ในงานต่างๆ ประกอบด้วยเคบายา (Kebaya) เป็นส่วนด้านบนที่มีความคล้ายคลึงกับเครื่องแต่งกายแบบมาเลย์เดิม แต่จะแตกต่างกันที่มีการปักลวดลายตามชายผ้าและเนื้อผ้าที่มีความโปร่งใสนอกจากนี้ยังมีเครื่องประดับทั้งเพชรนิลจินดา และรองเท้าที่เข้าคู่กัน เสื้อเคบายามักใช้เข็มกลัดทองที่มีเพชรหรือหินที่มีค่าตกแต่งโดยรอบเรียกว่า โกสัง (Kerosang) แทนกระดุมเสื้อติด ส่วนด้านล่างนิยมนุ่งโสร่งปาเต๊ะ (Batik Sarong) และมีเข็มขัดเงินพันรอบเอว ส่วนรองเท้ามักทำลวดลายจากลูกปัดร้อยมือ เรียกว่า รองเท้าลูกปัด (Kasut Manek) แต่ในยุคต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแต่งกายให้เรียบง่ายแต่ยังคงแนวคิดของความหรูหราอลังการ คือ การใช้กระดุมแป็บติดแทนเข็มกลัดทองหรือ โกสัง ส่วนผ้านุ่งอาจตัดเป็นผ้าถุงสำเร็จที่มีซิพหรือการใช้สายรัดเอวแทนเข็มขัดเงินที่มีราคาแพงกว่า เป็นต้นซึ่งเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับเหล่านี้มักผลิตจากเครื่องจักรมากกว่างานฝีมือ ลักษณะลวดลายต่างๆ จึงมีความปราณีตน้อยกว่างานช่างในอดีต ปัจจุบันการแต่งกายของเปอรานากันค่อยๆ สูญหายไปจากสังคมในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง (ประมาณปีคริสต์ศักราช 1930) ซึ่งการแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตกเริ่มเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น เมื่อแรติบุกในบริเวณชายฝั่งอันดามันตั้งแต่ภูเก็ต พังงา ระนอง และตรัง ได้รับความนิยมจากพ่อค้าชาวอังกฤษเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการพัฒนาเรือชุดแรกที่ทันสมัยโดยเป็นสัมปทานของบริษัทต่างชาติ หลังจากนั้นเป็นต้นมา สาวเปอรานากันก็เริ่มนิยมการแต่งกายโดยสวมใส่กระโปรงบานมากยิ่งขึ้น

ประเพณีที่สำคัญของเปอรานากัน

วัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่งที่เปอรานากันในแถบอันดามันภาคใต้ของไทยมีความภาคภูมิใจมากเพราะเกิดจากการร่วมมือร่วมใจกันของกลุ่มลูกหลานที่ยังคงยึดถือขนบธรรมเนียมดั้งเดิมไว้อย่างไม่มีวันสูญหาย โดยประเพณีส่วนใหญ่เกิดจากความศรัทธาในศาสนาและความเชื่อที่ว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ยังคงปกปักรักษาผู้ที่กระทำความดี อยู่ในศีลในธรรม และมีความกตัญญูรู้คุณต่อบรรพชนผู้ให้กำเนิด คดีความเชื่อดังกล่าวเกิดจากการสืบทอดความคิดและจิตวิญญาณจากจีนแผ่นดินใหญ่ แม้ว่าปัจจุบันสิ่งที่ปรากฏให้เห็นคือชาวจีนโพ้นทะเลเป็นกลุ่มชนที่ยังคงรักษาประเพณีเหล่านี้ไว้มากกว่าชาวจีนในแผ่นดินใหญ่ ซึ่งมักพบการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาบ่อยครั้งกว่าในอดีต (Kim, 2011) ประเพณีที่ชาวไทยเชื้อสายจีนในภาคใต้ฝั่งอันดามันยังคงยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษ ได้แก่ ประเพณีไจ้กัหรือการรำลึกถึงญาติที่สิ้นชีวิตไปแล้วด้วยการเซ่นไหว้ปายวิญญาณซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของบรรพบุรุษ ประเพณีวันสารทจีนหรือผ้อต๋อ ตรงกับวันเพ็ญเดือนเจ็ดของจีน เป็นการแสดงความเคารพแก่วิญญาณบรรพบุรุษ วิญญาณที่เร่ร่อนรวมถึงสรรพสัตว์ทั้งหลายให้ช่วยคุ้มครองมนุษย์ให้พ้นจากภัยอันตราย โดยใช้ขนมเต่าสีแดงเป็นสัญลักษณ์ของการเซ่นไหว้วิญญาณเหล่านั้นเพื่อให้เกิดความสุขสวัสดิ์แก่ลูกหลานในวงศ์ตระกูล ประเพณีเซ็งเบ้งหรือการไปทำความสะอาดสุสาน ถือเป็นวันที่สำคัญวันหนึ่งของลูกหลานชาวจีนที่ได้มีโอกาสมาพบกันทั้งตระกูลเรียกว่า “วันรวมญาติ” ประเพณีตรุษจีนหรือการเฉลิมฉลองวันปีใหม่จีน ประเพณีถือศีลกินผักหรือเจี๊ยะฉ่าย เป็นภาคภูมิใจของชาวเปอรานากันในเมืองไทย ที่ยังคงรักษาประเพณีนี้ได้ และแต่ละปีก็แทบจะปรากฏจำนวนผู้เข้าร่วมถือศีลกินผักทั้งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนในช่วงระยะเวลา 9 วัน อย่างล้นหลาม (บรรเจิด ต้นติวิท, 2549)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า เปอรานากัน เป็นกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบผสมผสานจีน - มลายู ในยุคที่ชาวจีนโพ้นทะเล ล่องเรือเข้ามาค้าขายกับชาวต่างถิ่นกระทั่งเข้ามาตั้งถิ่นฐานทางภาคใต้ของไทยฝั่งอันดามัน โดยถือได้ว่าภาคใต้ของไทยเป็นชุมชนใหญ่ของชาวเปอรานากันในแดนสยาม เช่นเดียวกับมะละกา ดังนั้นวัฒนธรรมของชาวเปอรานากันจึงเป็นวัฒนธรรมที่ผสมผสานระหว่างมาเลย์และจีนประกอบกัน นอกจากนี้แล้วยังได้รับอิทธิพลจากชาว บาดัก และไทย เนื่องจากได้สานสัมพันธ์กันทางการค้า กวาร์ร้อยปี อัตลักษณ์ของเปอรานากันแสดงออกผ่านวิถีการดำรงชีวิต ประเพณี พิธีกรรม รวมถึงอาหารการกินและที่อยู่อาศัยที่สะท้อนให้เห็นการผสมผสานวัฒนธรรมทั้งของจีน มาเลย์ และอังกฤษ ซึ่งในปัจจุบันชาวเปอรานากันพยายามรักษาวัฒนธรรมเปอรานากันด้วยการรวมตัวกันตั้งสมาคมเปอรานากัน และจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้ชาวเปอรานากันรุ่นใหม่ได้รู้จัก และไม่หลงลืมรากเหง้าของตนเอง

2.5 บริบทพื้นที่การศึกษา

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ครอบคลุม 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดพังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง และระนอง ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งเรียงอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทยตามชายฝั่งทะเลอันดามัน จึงมีลักษณะทางภูมิประเทศ และรูปแบบทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน

ทำให้มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่คล้ายคลึงกัน ประกอบด้วย ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางทะเล เช่น หมู่เกาะต่างๆ แหล่งดำน้ำ ชายหาด ทรัพยากรทางธรรมชาติบนบก เช่น เทือกเขา ถ้ำ น้ำตก ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม แต่ละจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันนั้นก็ยังมีลักษณะเฉพาะ และความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ทรัพยากรท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอันดามันมีความหลากหลายที่สามารถดึงดูดตลาดนักท่องเที่ยวได้หลากหลายรูปแบบ ทรัพยากรท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

จังหวัดระนอง

ตราประจำจังหวัด

รูปปราสาทตั้งอยู่บนภูเขา มีรูปเลข ๕ ประดิษฐานอยู่บนพานแว่นฟ้า

ภาพที่ 2.1 ตราประจำจังหวัด

สภาพทั่วไป

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดภาคใต้ตอนบน ด้านทิศตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (Republic of the Union of Myanmar) มีเนื้อที่ประมาณ 3,298,045 ตารางกิโลเมตร (2,061,278 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 0.63 ของเนื้อที่ทั้งประเทศ และเป็นลำดับที่ 60 ของประเทศ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมือง อำเภอสวี อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร และอำเภอไชยา อำเภอท่าฉาง อำเภอบ้านตาขุน และอำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอกระบือ จังหวัดพังงา และอำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศตะวันตก ติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (Republic of the Union of Myanmar) และทะเลอันดามัน

ภาพที่ 2.2 แผนที่จังหวัดระนอง

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดเริ่มต้นของการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายฝั่งอันดามันของการเดินทางโดยรถยนต์จากเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร บนเส้นทางถนนหลักสาย 4 เมื่อผ่านชุมพรเริ่มเข้าเขตจังหวัดระนอง จะได้รับความรู้สึกของ “เมืองในหุบเขา” เพราะภูมิประเทศส่วนใหญ่เต็มไปด้วยภูเขาสลับซับซ้อน สองเส้นทางที่คดเคี้ยวสามารถสัมผัสได้กับวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม ความเขียวชะอุ่ม ภูมิอากาศที่เย็นสบายของเมืองฝนแปดแดดสี่ ระนองจึงเป็นที่รู้จักว่าเป็นเมืองเล็กๆ ในหุบเขาที่สงบ มีแหล่งน้ำพุร้อนหรือน้ำแร่ธรรมชาติที่มีคุณภาพ และมีปริมาณมาก ซึ่งปัจจุบันได้มีการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ๆ เช่น ฮอทสปา และผลิตภัณฑ์จากน้ำแร่ต่างๆ ระนองยังขึ้นชื่อว่า เป็นแหล่งผลิตเม็ดมะม่วงหิมพานต์คุณภาพและผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปหลากหลายชนิด นอกจากนี้ ระนองยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ จนสามารถสร้างจุดขายให้เมืองระนองเป็นเมืองท่องเที่ยว 5 น้ำ และสามารถสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศสหภาพพม่าได้

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดระนองมีลักษณะรูปร่างเรียวยาว แคบ ระยะทางนับจากทิศเหนือสุดจดใต้สุดยาวประมาณ 169 กิโลเมตร มีส่วนที่กว้างที่สุดที่เป็นพื้นดิน ประมาณ 25 กิโลเมตร และมีส่วนที่แคบที่สุด 9 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วย ทิวเขา หุบเขาสลับซับซ้อน และเป็นป่าปกคลุม ทางทิศตะวันออกของจังหวัดพื้นที่ลาดเอียงลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศตะวันตก โดยมีสัดส่วนเป็นพื้นที่ราบประมาณร้อยละ 14 และเป็นภูเขาประมาณ ร้อยละ 86 มีเกาะใหญ่น้อยในทะเลอันดามันจำนวน 62 เกาะ และมีแม่น้ำกระบุรีกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์

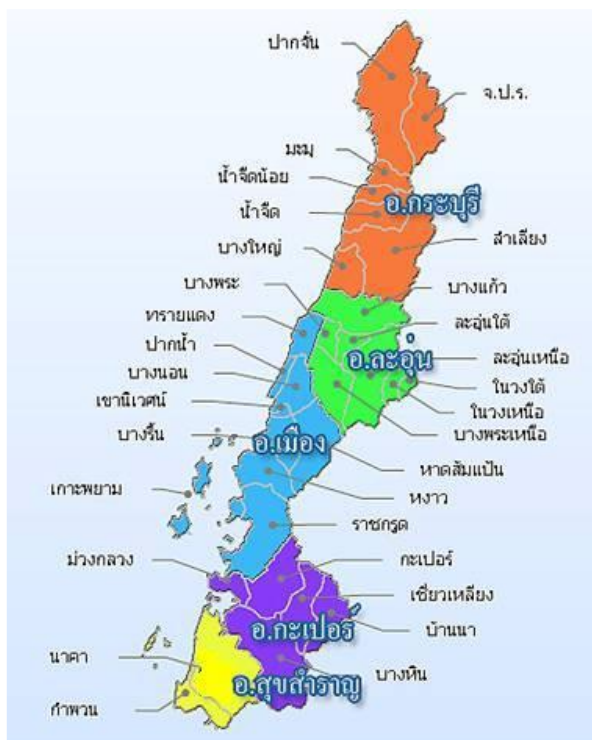
ลักษณะภูมิอากาศ

เป็นจังหวัดที่ได้ชื่อว่ามีฝนตกชุกที่สุดของประเทศหรือที่รู้จักกันในนาม “เมืองฝนแปดแดดสี่” เนื่องจากได้รับลมมรสุมทั้งสองด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 3,315.2 มิลลิเมตร/ต่อปี ฝนตกในแต่ละปีประมาณ 8 เดือน ตั้งแต่เดือนเมษายน - พฤศจิกายน และตกมากที่สุดในช่วงเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม อุณหภูมิสูงสุด 33.26 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 23.21 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.60 องศาเซลเซียส ทั้งนี้ ความชื้นสัมพัทธ์ของจังหวัดสูงสุดเฉลี่ยร้อยละ 95.67 และต่ำสุดเฉลี่ยร้อยละ 45.83

ในส่วนของลมมรสุมนั้น จังหวัดระนองได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยช่วงระหว่างกลางเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม โดยมีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกบริเวณมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งพัดออกจากศูนย์กลางเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้ และเปลี่ยนเป็นลมตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อพัดข้ามเส้นศูนย์สูตร มรสุมนี้จะนำมวลอากาศชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทย ทำให้มีเมฆมาก และฝนตกทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามบริเวณชายฝั่งทะเลจังหวัดระนอง และเทือกเขาที่ด้านรับลมจะมีฝนมากกว่าบริเวณอื่น จังหวัดแบ่งฤดูกาลตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศออกได้เป็น 3 ฤดู คือ **ฤดูร้อน** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลาเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทำให้อากาศร้อนทั่วไป อากาศจะร้อนที่สุดในเดือนเมษายน แต่ไม่ร้อนมากนัก เนื่องจากภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรอยู่ใกล้ทะเล กระแสลมและไอน้ำจากทะเลทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก **ฤดูฝน** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม จะมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย และร่องความกดอากาศต่ำจะพาดผ่านภาคใต้เป็นระยะๆ อีกด้วย จึงทำให้มีฝนตกมากตลอดฤดู และเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม จะมีฝนตกชุกที่สุดในรอบปี **ฤดูหนาว** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ในระยะนี้จะมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้อุณหภูมิลดลงทั่วไปและมีอากาศหนาวเย็น แต่เนื่องจากจังหวัดระนองอยู่ใกล้ทะเลอุณหภูมิจึงลดลงเล็กน้อยเป็นครั้งคราว อากาศไม่สู้จะหนาวเย็นมากนัก และตามชายฝั่งจะมีฝนตกทั่วไปแต่มีปริมาณไม่มาก

การปกครอง

จังหวัดระนองแบ่งการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ 30 ตำบล 178 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอเมืองระนอง อำเภอกะบุรี อำเภอละอุ่น อำเภอกะเปอร์ และอำเภอสušสาราญ

ภาพที่ 2.3 แผนที่แบ่งการปกครองจังหวัดระนอง

อำเภอเมืองระนอง : ตั้งอยู่ตำบลเขานิเวศน์ มีเนื้อที่ประมาณ 713,723 ตารางกิโลเมตร โดยทั่วไปเป็นภูเขา พื้นที่ราบสูงส่วนมาก ที่ราบต่ำมีน้อย ความสูงขึ้นอยู่กับทิศตะวันออก ค่อยๆ ลาดต่ำลงมาทางทิศตะวันตกด้านชายฝั่งทะเลอันดามัน มีแม่น้ำกระบุรีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน และลำคลองเล็กๆ จำนวน 9 สาย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เงาะ มะพร้าว จำปาตะ มะม่วงหิมพานต์ ลองกอง กาแฟ ทุเรียน มังคุด สะตอ หมากรุก และการปศุสัตว์ ได้แก่ โค กระบือ แพะ สุกร เป็ด ไก่

อำเภอกระบุรี : ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดระนอง ห่างจากตัวจังหวัดระนอง 60 กิโลเมตร เป็นอำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุดของจังหวัดระนอง (พื้นที่เท่ากับ 783,010 ตารางกิโลเมตร) มีอาชีพหลัก ได้แก่ ทำสวนยางพารา กาแฟ ปาล์ม และผลไม้ อาชีพเสริม ได้แก่ ค้าขาย ประมง พื้นบ้าน และรับจ้าง มีแม่น้ำกระบุรีเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่าน

อำเภอละอุ่น : เป็นอำเภอที่ได้ชื่อว่า "อำเภอในหุบเขา" ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดระนอง ห่างจากตัวจังหวัดระนอง ถนนสายหาดส้มแป้น - บางพระใต้ ระยะทาง 32 กิโลเมตร และถนนเพชรเกษม - ละอุ่น แยกกิโลเมตรที่ 30 ระยะทาง 43 กิโลเมตร มีอาณาเขตชายฝั่งริมทะเลด้านตะวันตกติดต่อกับประเทศพม่า มีเนื้อที่ประมาณ 748,546 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงต่ำ มีลำน้ำสำคัญ ได้แก่ คลองละอุ่น คลองบางพระ คลองบางแก้ว ลักษณะพื้นที่คล้ายกับรูปหัวใจ ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาบางส่วนเป็นที่ราบ มีเนื้อที่เพื่อการเกษตรประมาณ 39,194 ไร่ หรือ

คิดเป็นร้อยละ 15 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรมีการทำสวนยางพารา สวนปาล์ม และทำไร่กาแฟ

อำเภอเกาะเปอร์ : ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดระนอง ห่างจากตัวจังหวัดระนอง 52 กิโลเมตร ติดชายฝั่งทะเลอันดามัน ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไปตามทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ประมาณ 620 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 657,688 ตารางกิโลเมตร มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งด้านป่าไม้ สัตว์ป่า ของป่า และแร่ธาตุต่าง ๆ มีแม่น้ำลำคลองที่สำคัญ 2 สาย คือ คลองเกาะเปอร์ มีต้นกำเนิดจากเขา แม่ยายหม่อน และคลองบางหิน มีต้นกำเนิดจากเขาแดนคลองยัน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรกรรมและการประมง ซึ่งในพื้นที่มีพืชทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา กาแฟ เงาะ มังคุด ลองกอง และปาล์มน้ำมัน

อำเภอสุขสำราญ : อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดระนอง ห่างจากจังหวัดระนอง ประมาณ 92 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวมประมาณ 395,078 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 246,929,375 ไร่ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบไหล่ทวีปและที่ราบเชิงเขา มีภูเขาสูงและป่าไม้สลับอยู่ทั่วไป พื้นดินส่วนใหญ่เป็นดินทราย มีพื้นที่ราบประมาณ ร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมด มีภูเขาใหญ่เป็นแนวยาวอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอ และมีภูเขากระจัดกระจายอยู่ตามริมแนวฝั่งอันดามันด้านทิศตะวันตก มียอดภูเขาสูง คือ ยอดเขาแดน เป็นรอยต่อของ 3 จังหวัด คือ ระนอง พังงา และสุราษฎร์ธานี รวมมีพื้นที่ที่เป็นป่าไม้และภูเขา ประมาณร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมด

จังหวัดพังงา

ตราประจำจังหวัด

รูปเขาตะปู รูเรือขุดไม้ และรูปเขาช้างอยู่ด้านหลัง

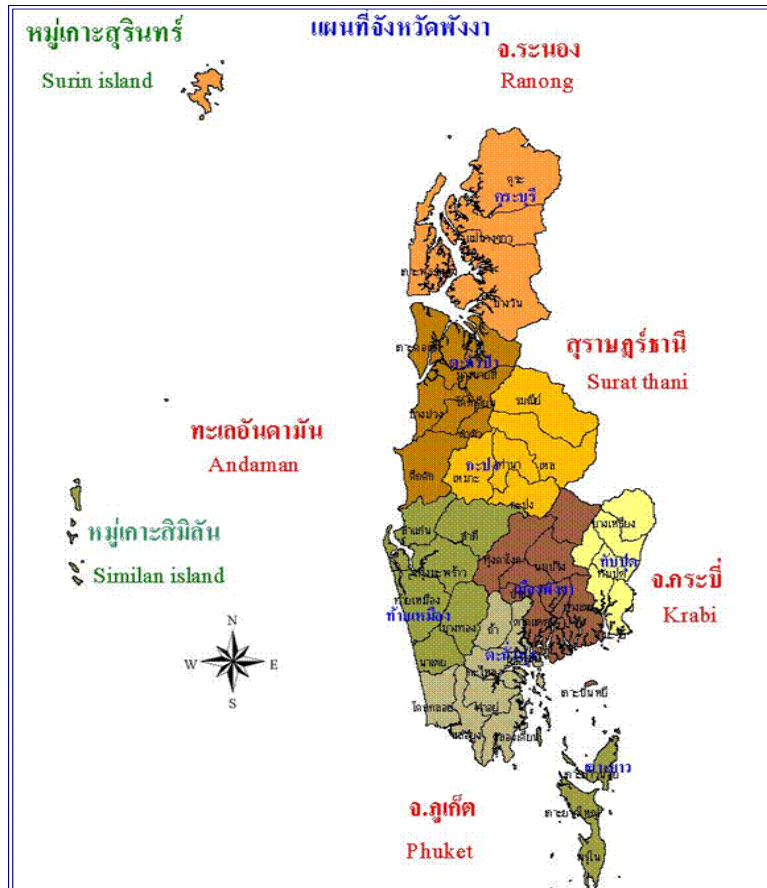

ภาพที่ 2.4 ตราประจำจังหวัดพังงา

สภาพทั่วไป

พังงาตั้งอยู่ในภาคใต้ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก อยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 8 องศา 27 ลิปดา 52.3 พิลิปดาเหนือกับเส้นลองจิจูด ที่ 98 องศา 32 ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 788 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,170.897 ตารางกิโลเมตร (2,606,810.625 ไร่) พื้นที่เกษตร 1,806.112 ตารางกิโลเมตร (1,128,824 ไร่) พื้นที่ป่าไม้ 1,722.55 ตารางกิโลเมตร (1,076,594 ไร่) เนื้อที่อื่นๆ 642.227 ตารางกิโลเมตร (401,392.625 ไร่) มีพื้นที่เป็นอันดับที่ 53 ของประเทศ และ

อันดับที่ 9 ของภาคใต้ ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดระนอง ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดภูเก็ต ตรงช่องแคบปากพระ เชื่อมกันโดย สะพานสารสิน และสะพานเทพกระษัตรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดกระบี่ ทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลอันดามันและมหาสมุทรอินเดีย

ภาพที่ 2.5 แผนที่จังหวัดพังงา

พังงา เป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีพื้นที่ 4,170.895 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 788 กิโลเมตร ชื่อของจังหวัดพังงานั้นเดิมน่าจะเรียกว่า “เมืองภูงา” ตามชื่อเขาภูงา หรือเขาพังงา ซึ่งอยู่ในตัวเมืองพังงาในปัจจุบัน เมื่อตั้งเมืองขึ้นจึงเรียกกันว่า “เมืองภูงา” เมืองภูงานี้อาจจะตั้งชื่อให้คล้องจองเป็นคู่กับเมืองภูเก็ตมาแต่เดิมก็ได้ แต่เหตุที่เมืองภูงากลายเป็นเมืองพังงานั้น สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากเมืองภูงาเป็นเมืองที่มีแร่อุดมสมบูรณ์จึงมีฝรั่งมาติดต่อซื้อขายแร่ดีบุกกันมาก และฝรั่งเหล่านี้คงจะออกเสียงเมืองภูงาเป็นเมือง “พังงา” เพราะแต่เดิมฝรั่งเขียนเมืองภูงาว่า PHUNGA หรือ PUNGA ซึ่งอาจอ่านว่า ภูงา หรือจะอ่านว่า พังงา หรือ พังกา ก็ได้ จังหวัดพังงาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญ มีเกาะแก่ง มีอุทยานแห่งชาติทางทะเลอยู่มากมายที่มีชื่อเสียงในระดับโลก เช่น ท้องทะเลอ่าวพังงาที่มีผืนน้ำสีมรกต เขาตะปูที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกรู้จักกันดีในชื่อ เจมส์ บอน ไอแลนด์ จากภาพยนตร์เรื่องพยัคฆ์ร้าย 007 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพังงาส่วนใหญ่มักเป็นลักษณะโปรแกรมท่องเที่ยว 1 วัน

เพื่อมาล่องเรือชมรอบๆ เกาะต่างๆ และการดำน้ำตื้นและน้ำลึก เช่น อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน พื้นที่บริเวณเขาหลักเป็นแหล่งที่พักหลักของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีรีสอร์ทที่พักในกลุ่มนักท่องเที่ยวระดับบน นอกจากนี้ พังงายังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจ เช่น ถ้ำลอดน้ำ ถ้ำลอดใหญ่ และธรรมชาติของป่าโกงกาง เกาะปันหยี หมู่บ้านกลางน้ำ ชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดพังงา เป็นภูเขาสลับซับซ้อนทอดเป็นแนวยาวจากทิศเหนือไปทิศใต้ มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 239.25 กิโลเมตร มีพื้นที่ป่าไม้ เป็นป่าไม้ประเภทไม้ผลัดใบ มีชนิดป่าที่สำคัญ ได้แก่ ป่าดิบเขา ป่าดิบชื้น และป่าชายเลน สำหรับบริเวณที่เป็นที่ราบจะลาดลงจากทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตก ลงสู่ทะเลอันดามัน ตามชายฝั่งทะเลจะมีป่าชายเลนเกือบตลอดพื้นที่ประกอบด้วยเกาะประมาณ 105 เกาะ และมีเกาะอยู่ในทะเลอันดามันจำนวนมาก เช่น เกาะยาว หมู่เกาะสุรินทร์ และหมู่เกาะสิมิลัน

ลักษณะภูมิอากาศ

เนื่องจากจังหวัดพังงาเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเล อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี มีค่าคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก และมีฝนตกชุกในฤดูฝน เพราะอยู่ทางด้านรับลม จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดียอย่างเต็มที่ ส่วนฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด เพราะอยู่ไกลจากอิทธิพลของอากาศหนาวพอสมควร และบางครั้งอาจมีฝนตกได้ เนื่องจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดผ่านอ่าวไทยพาเอาฝนมาตกแต่มีปริมาณน้อยกว่าจังหวัดที่อยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้

ฤดูกาลของจังหวัดพังงาพิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยออกได้เป็น 3 ฤดูคือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายน ระยะเวลาเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุมจะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุด คือ มีนาคม ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุม ประเทศไทย และมีร่องความกดอากาศต่ำปกคลุมภาคใต้เป็นระยะๆ อีกด้วย จึงทำให้มีฝนตกมากตลอดฤดู และเดือนกันยายนจะมีฝนตกมากที่สุด ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน ถึงกลางเดือนมกราคม ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีลมเย็นและแห้งจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ทำให้มีอากาศเย็นทั่วไป แต่เนื่องจากจังหวัดพังงาอยู่ใกล้ทะเล อุณหภูมิจะลดลงเพียงเล็กน้อยอากาศจึงไม่สู้หนาวเย็นมากนัก และตามชายฝั่งมีฝนตกทั่วไปแต่มีปริมาณไม่มาก อุณหภูมิ จังหวัดพังงาอยู่ใกล้ทะเล ฤดูร้อนจึงไม่ร้อนมาก ส่วนฤดูหนาวไม่ถึงกับหนาวจัด โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.84 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.60 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.08 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุด คือ เดือนมีนาคม เนื่องจากพังงาอยู่ทางด้านฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ซึ่งรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อย่างเต็มที่ในฤดูฝน จึงเป็นจังหวัดที่มีฝนอยู่ในเกณฑ์ดีมากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคเดียวกัน ส่วนในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมีฝนตกน้อย เพราะถูกทิวเขาทางด้านตะวันออกของภาคใต้ปิดกั้นลมไว้ ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดปี 2551 ประมาณ 3,638.3 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 185 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือ เดือนกันยายนและตุลาคม ฝนตกประมาณ 23-26 วัน

การปกครอง

จังหวัดพังงาแบ่งการปกครอง เป็น 8 อำเภอ 48 ตำบล 321 หมู่บ้าน 2 เทศบาล

เมือง 7 เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล 42 แห่ง ได้แก่ อำเภอเมืองพังงา อำเภอตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วทุ่ง อำเภอท้ายเหมือง อำเภอกะปง อำเภอทับปุด อำเภอกระบุรี และอำเภอเกาะยาว

อำเภอเมืองพังงา อำเภอเมืองพังงาเป็นเมืองหลวงของจังหวัดพังงาเป็นเมืองค่อนข้างเล็กเงียบสงบ ผู้คนไม่พลุกพล่านและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีมนต์เสน่ห์ ประกอบไปด้วยเกาะป็นหยี เป็นเกาะขนาดเล็ก ที่มีเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ มีชุมชนมุสลิมซึ่งประกอบอาชีพทำการประมงอาศัยอยู่ประมาณ 243 คริวเรือน หากมาเที่ยวที่นี่จะได้เห็นวิถีชีวิตของชาวมุสลิมเหล่านี้และอาจได้ซื้อหาของฝากของที่ระลึกเป็นสินค้าพื้นเมืองประเภทอาหารแห้งรวมถึงกะปิเกาะป็นหยีกลับไปด้วย นอกจากนี้ยังมีเขาพิงกัน - เขาตาปู เขาพิงกันเป็นเกาะเล็กๆ แห่งหนึ่ง บริเวณกลางเกาะมีภูเขา ลูกหนึ่งที่เกิดจากการทรุดตัวของเปลือกโลกลงมาอยู่ในลักษณะพิงกันทำให้มีชื่อเรียกว่า “เขาพิงกัน” ด้านหน้าเกาะมีทิวทัศน์สวยงาม มองออกไปในทะเลจะเห็นเกาะเล็กๆ เป็นแท่งอยู่กลางน้ำมีลักษณะคล้ายตาปูเนื่องจากถูกน้ำทะเลกัดเซาะฐานจนคอดเล็กกว่าด้านบน จึงได้ชื่อว่า “เขาตาปู” เขาช้าง และสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งคือถ้ำฟุ้งช้าง ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพังงาบริเวณ วัดประพาสประจิมเขต เยื้องด้านหลังศาลากลางหลังใหม่ เขาช้าง เป็นภูเขาสูงยาวทอดตัวขนานไปกับถนนเพชรเกษม มีลักษณะคล้ายช้างหมอบโดยมีถ้ำฟุ้งช้างอยู่กลางพอดี บริเวณหน้าถ้ำมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ มีธารน้ำจืดไหลออกมาทางปากถ้ำหลังพระพุทธรูปมีโพรงถ้ำขนาดเล็ก ยาวประมาณ 20 เมตร สามารถเดินเข้าไปได้ ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยซึ่งบางจุดเมื่อกระทบกับแสงไฟจะเกิดประกายวาววับคล้ายเกล็ดแก้ว เขาช้างและถ้ำฟุ้งช้างนี้เชื่อกันว่ามีที่มาจากตำนานตายนมดิ่ง ซึ่งปัจจุบันได้ถือเอาช้างเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดพังงา

อำเภอตะกั่วป่า ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลตะวันตกหรือฝั่งทะเลอันดามัน ห่างจากอำเภอเมืองพังงาไปทางเหนือประมาณ 60 กิโลเมตร ตะกั่วป่าเคยเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยโบราณเป็นที่รู้จักของชนหลายเชื้อชาติทั้งจีน อินเดีย อาหรับ ในชื่อเมืองตะโกลา (Takola) เนื่องจากเป็นเมืองท่าจอดเรือ เป็นศูนย์กลางการค้าขาย และเป็นเส้นทางลัดขนสินค้าข้ามคาบสมุทรมลายูจากฝั่งทะเลอันดามันไปยังอ่าวไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ ตะกั่วป่ายังคงมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจสามารถผลิตแร่ดีบุกได้มากที่สุดตลอดมา สูดท้ายด้วยเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง ตะกั่วป่าจึงถูกลดฐานะจากจังหวัดตะกั่วป่าลงเป็นอำเภอหนึ่งและรวมเข้ากับจังหวัดพังงาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน อำเภอตะกั่วป่ามีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินเขาสลับซับซ้อน ไม่ค่อยมีที่ราบ แม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำตะกั่วป่า ไหลลงสู่ทะเลอันดามัน อำเภอตะกั่วป่าได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออย่างเต็มที่ จึงทำให้มีฝนตกชุกเกือบตลอดปีนานถึงแปดเดือน จึงได้สมญานามว่า เมืองฝนแปดแดดสี่ จำนวนประชากรเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2550 รวม 44,959 คน อาศัยอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำตะกั่วป่าและที่ราบชายฝั่งทะเล อาชีพที่สำคัญของประชากร คือ การเกษตรทำสวนยางพารา และสวนผลไม้ ปัจจุบันกำลังพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือ ป่าไม้ โดยเฉพาะป่าชายเลนที่ยังคงอุดมสมบูรณ์ แร่ดีบุก และธรรมชาติที่สวยงาม

อำเภอตะกั่วทุ่ง อำเภอตะกั่วทุ่งตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงโดยทิศเหนือติดต่อกับอำเภอท้ายเหมืองและอำเภอเมืองพังงา ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอพังงา ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต ทิศตะวันตกติดต่อกับทะเลอันดามัน มีวนอุทยานน้ำตกกรามัญ เป็นน้ำตกขนาดกลางตั้งอยู่ที่บ้านหินสามก้อน ตำบลกระโสม อำเภอตะกั่วทุ่ง ใกล้กับวัดถ้ำสุวรรณคูหา ในสมัยสงครามเก้าทัพมีชาวมอญกลุ่มหนึ่งหนีทัพพม่า ขึ้นไปตั้งชุมชนตรงชั้นบนสุดของน้ำตกแห่งนี้ ชาวบ้านจึงเรียกว่า “น้ำตกกรามัญ” บริเวณต้นน้ำของวนอุทยานมีลักษณะเป็นเทือกเขาเรียงรายสภาพป่าค่อนข้างสมบูรณ์ น้ำตกมีลักษณะเป็นธารน้ำขนาดกลางไหลผ่านหุบเขาและพื้นที่ต่างระดับ ทำให้เกิดน้ำตกจำนวน 8 ชั้น หาดเขาปีหลาย อยู่ในตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง ห่างจากที่ว่าการอำเภอฯ ไปทางทิศใต้ประมาณ 32 กิโลเมตร และห่างจากหาดท่าฉนวนประมาณ 4 กิโลเมตร

อำเภอท้ายเหมือง เป็นอำเภอที่อยู่ทางทิศตะวันตก ติดกับชายฝั่งทะเลอันดามัน มีการแบ่งการปกครองเป็น 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลท้ายเหมือง (Thai Mueang) มี 9 หมู่บ้าน ตำบลนาเตย (Na Toei) มี 9 หมู่บ้าน ตำบลบางทอง (Bang Thong) มี 7 หมู่บ้าน ตำบลทุ่งมะพร้าว (Thung Maphrao) มี 11 หมู่บ้าน ตำบลลำภี (Lam Phi) มี 7 หมู่บ้าน ตำบลลำแก่น (Lam Kaen) มี 6 หมู่บ้าน สภาพทั่วไปที่ตั้งและอาณาเขต เทศบาลตำบลท้ายเหมืองเป็นเทศบาลขนาดเล็ก มีพื้นที่รับผิดชอบ 2.87 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมตำบลท้ายเหมืองหมู่ที่ 4 ทั้งหมด และพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 1, 2, 3 และ 9 โดยมีอาณาเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายเหมือง ทิศเหนือจรดหมู่ที่ 1 ทิศใต้ จรดหมู่ที่ 3 ทิศตะวันออกจรดหมู่ที่ 2 และทิศตะวันตกจรดหมู่ที่ 9 ตำบลท้ายเหมือง ระยะห่างจากจังหวัดพังงา ประมาณ 57 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดภูเก็ต ประมาณ 67 กิโลเมตร ลักษณะทางกายภาพ ลักษณะภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ลาดต่ำไปทางทิศตะวันตกสู่มหาสมุทรอินเดีย เขตเทศบาล ตั้งอยู่ห่างจากชายฝั่งทะเลหาดท้ายเหมือง ประมาณ 800 เมตร ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบเขตร้อนชื้น อยู่ในเขตอิทธิพลลมมรสุม อากาศจึงอบอุ่น และชุ่มชื้นตลอดทั้งปี มีฤดูกาล 2 ฤดู คือ ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่ประมาณเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม และฤดูร้อนจะเริ่มประมาณเดือนธันวาคม - พฤษภาคม ของปีถัดไปประชากร จำนวนประชากรในเขตเทศบาล มีครัวเรือน 1,541 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 3,623 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 1,785 คน เพศหญิง จำนวน 1,838 คน วัดเมืองประชาราม ศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา ได้แก่ ศาสนา อิสลาม ในเขตเทศบาล มีศาสนสถาน ประกอบด้วย วัดศาสนาพุทธ จำนวน 2 แห่ง คือ วัดนิโรธรังสี และวัดเมืองประชาราม มีโรงเจและศาลเจ้า จำนวน 1 แห่ง

อำเภอกะปง มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงโดยทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอตะกั่วป่า และอำเภอพนม (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ทางทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอพนม (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองพังงาและอำเภอท้ายเหมือง และทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอตะกั่วป่า โดยมีแหล่งท่องเที่ยวประกอบไปด้วย น้ำตกลาเฐ ตั้งอยู่ในตำบลกะปงเป็นน้ำตกขนาดกลางไหลลาดลงมาจากหน้าผามีประมาณ 7 ชั้น บางชั้นมีความสูงประมาณ 20-30 เมตร มีน้ำไหลและมีแอ่งน้ำให้เล่นตลอดทั้งปี น้ำแรงมากในช่วงฤดูฝน บริเวณโดยรอบเต็มไปด้วยป่าไผ่ หวาย ปาล์ม ปาล์มเฟิร์นหลายชนิด น้ำพุร้อนอำเภอกะปง ตั้งอยู่ที่ตำบลท่านาห่างจากตัวอำเภอ

ประมาณ 8 กิโลเมตร มีแม่น้ำไหลผ่านซอกชั้นหินต่างๆ ตามหุบเขา ซึ่งทางอำเภอได้จัดทำบ่อกักน้ำไว้ น้ำแร่มีอุณหภูมิประมาณ 65 องศาเซลเซียส

อำเภอทับปุด ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดพังงา ที่เส้นรุ้งที่ 08 องศา 30 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 98 องศา 38 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างไปทางตะวันออกของจังหวัดพังงา 24 กิโลเมตร มีเทือกเขาทอยและเขานางหงส์ กั้นกลาง มีเนื้อที่ทั้งหมด 170,268.12 ไร่ หรือ 272.429 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 6.53 ของพื้นที่จังหวัด พังงา มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองพังงา อำเภอพังงา จังหวัดพังงา ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภออ่าวลึก และอำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ และทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองพังงา โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 38 หมู่บ้าน และ 1 สุขาภิบาล คือ ตำบลทับปุด มีหมู่บ้านทั้งหมด 6 หมู่บ้าน ตำบลบ่อแสน มีหมู่บ้านทั้งหมด 8 หมู่บ้าน ตำบลมะรุ่ย มีหมู่บ้านทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ตำบลโคกเจริญ มีหมู่บ้านทั้งหมด 8 หมู่บ้าน ตำบลบางเหรียง มีหมู่บ้านทั้งหมด 5 หมู่บ้าน และตำบลถ้ำทองหลาง มีหมู่บ้านทั้งหมด 4 หมู่บ้าน 7 สุขาภิบาลทับปุด ลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าและภูเขา ประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมดมีที่ราบทั่วไปตามหุบเขาและริมแม่น้ำที่ราบเหล่านี้อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำนาและเลี้ยงสัตว์ ทำสวนยางพาราและสวนผลไม้ ส่วนที่ราบชายฝั่งทะเล ที่เกิดจากการยุบตัวของแผ่นดิน ทำให้ชายฝั่งมีลักษณะเป็นแถบยาวและเว้าแหว่งที่เรียกว่า "ซวากทะเล" ส่วนใหญ่ เป็นป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ มีความสำคัญต่อการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง พื้นที่โดยส่วนใหญ่ของจังหวัดพังงา รวมทั้งอำเภอทับปุดอยู่ติดทะเลบริเวณชายฝั่งอันดามันจึงได้รับอิทธิพลจาก ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จากการที่มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน ทำให้มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 21 - 31 องศาเซลเซียส มีความชื้นสัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 51 - 99% มีฤดูกาล 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม ไปจนถึงเดือนเมษายน ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ไปจนถึงเดือนธันวาคม

อำเภอกระบุรี เดิมชื่อกิ่งอำเภอคอเขา ตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุดของจังหวัดพังงา มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับอำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศใต้ติดต่อกับ อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอตะกั่วป่า ทิศตะวันออกติดต่อกับทะเลอันดามัน โดยแบ่งเขตพื้นที่การปกครองออกเป็น 4 ตำบล 33 หมู่บ้าน ประกอบด้วยตำบลกระบุรี มี 12 หมู่บ้าน ตำบลบางวัน มี 9 หมู่บ้าน ตำบลเกาะพระทอง มี 4 หมู่บ้าน ตำบลแม่นางขาว มี 8 หมู่บ้าน มีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้น มีฝนตกชุกเกือบทั้งปี เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งแบ่งได้ 2 ฤดู คือ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงพฤศจิกายน โดยมีฝนตกชุกในช่วงเดือนมิถุนายน ถึงเดือนพฤศจิกายน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,125 มิลลิเมตร โดยเดือนกันยายนมีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด คือ 366 มิลลิเมตร และฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม - มีนาคม โดยมีฝนตกในช่วงนี้บ้าง อุณหภูมิสูงสุด 38 องศาเซลเซียส อยู่ในเดือนเมษายน อุณหภูมิเฉลี่ย 29 องศาเซลเซียส อำเภอกระบุรีมีหมู่เกาะมากมาย เช่น เกาะหก เป็นจุดดำน้ำตื้นที่ดีที่สุดมีแนวปะการังน้ำตื้นขนาดใหญ่ที่สวยงามอยู่ทางด้านตะวันออกของเกาะ รวมทั้งมีปะการังหลากหลายชนิดและสัตว์ทะเลอื่นๆ อีกมากมาย เกาะตาชัย เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ไม่ใหญ่นัก อยู่ทางตอนเหนือของเกาะสิมิลันออกไปอีกหลายสิบกิโลเมตร มีจุดดำน้ำลึกหลายแห่ง

บางแห่งมีกลุ่มปะการังอ่อนหลายสีสัน กัลปังหาพัดขนาดใหญ่และฝูงปลาอีกหลายชนิด สวนปลาไหล อยู่ทางทิศตะวันออกของเกาะห้า มีลักษณะเป็นลานทรายกว้างมีปลาไหลชนิดหนึ่งอาศัยอยู่ตามพื้น ทรายนี้บร่อยตัว

อำเภอเกาะยาว เป็นหมู่เกาะบริเวณอ่าวพังงา ของทะเลอันดามัน มีพื้นที่ประกอบด้วย หมู่เกาะน้อยใหญ่ล้อมรอบประมาณ 44 เกาะ มีฐานะเป็นอำเภอของจังหวัดพังงา มีเกาะขนาดใหญ่ ที่มีประชาชนอาศัยอยู่ 2 เกาะ คือ เกาะยาวน้อย และเกาะยาวใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 141,067 ตาราง กิโลเมตร รวมพื้นที่น้ำด้วยก็ประมาณ 700 ตารางกิโลเมตร ห่างจากจังหวัดพังงา 42 กิโลเมตร ลักษณะของเกาะเรียงกันในแนวเหนือใต้ โดยเกาะยาวน้อยเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอเกาะยาว และส่วนราชการ เกาะยาวใหญ่เป็นที่ตั้งของตำบลพรุในและตำบลเกาะยาวใหญ่ มีช่องแคบคั่นกลางกว้าง ประมาณ 2 กิโลเมตร ที่ตั้งอำเภอเกาะยาว ตั้งอยู่บนเกาะในทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย มีเกาะเล็กเกาะน้อยอยู่ในเขตการปกครองทั้งหมด จำนวน 44 เกาะ ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ เกาะยาวน้อย ที่หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะยาวน้อย มีพื้นที่ประมาณ 137 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขต ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอเมืองพังงา ทิศใต้ติดต่อกับมหาสมุทรอินเดีย ทิศตะวันออกติดต่อกับ อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต อำเภอเกาะยาว ประกอบไปด้วยเกาะเล็กเกาะน้อย จำนวน 44 เกาะ แต่เกาะที่มีราษฎรใช้เป็นที่อยู่อาศัย ประกอบอาชีพตั้งหลักแหล่งมีเพียง 2 เกาะ คือ เกาะยาวน้อย และเกาะยาวใหญ่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นภูเขา และป่าไม้ ที่ราบสำหรับการทำนาและทำสวนมีอยู่บ้างบริเวณชายทะเล และระหว่าง ภูเขา ลักษณะภูมิอากาศ เกาะยาวมีสภาพภูมิอากาศเหมือนจังหวัดภูเก็ต คือแบ่งออกเป็น 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน และฤดูฝน สภาพอากาศในฤดูร้อน ไม่ร้อนนัก เนื่องจากได้รับลมจากทะเลตลอด ส่วน ในฤดูฝนได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย ฝนตกชุกและเกือบตลอดปี

จังหวัดกระบี่

ตราประจำจังหวัด

รูปกระบี่ไขว้ เบื้องหลังมีภูเขาและทะเล

ภาพที่ 2.6 ตราประจำจังหวัดกระบี่

สภาพทั่วไป

กระบี่ เมืองชายทะเลในฝัน งดงามด้วยหาดทรายขาว น้ำทะเลใส ปะการังสวย ถ้ำโตรกชะงักผา และหมู่เกาะน้อยใหญ่กว่า 130 เกาะ รวมกันเป็นมนต์เสน่ห์ที่สร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน กระบี่ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลอันดามัน อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 814 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 4,708 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยภูเขา ที่ดอน ที่ราบ หมู่เกาะน้อยใหญ่กว่า 130 เกาะ อุดมไปด้วยป่าชายเลน ตัวเมืองกระบี่มีแม่น้ำยาวประมาณ 5 กิโลเมตร ไหลผ่านลงสู่ทะเลอันดามันที่ตำบลปากน้ำ นอกจากนี้ ยังมีคลองปกาสัย คลองกระบี่ใหญ่ และคลองกระบี่น้อย มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดกระบี่ คือ เทือกเขาพนมเบญจา จากหลักฐานทางโบราณคดี สันนิษฐานว่า บริเวณเมืองกระบี่เคยเป็นแหล่งชุมชนโบราณที่เก่าแก่มากแห่งหนึ่งในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และต่อเนื่องมาจนถึงสมัยประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับชื่อเมืองกระบี่ว่า อาจมาจากความหมายที่แปลว่าดาบ เนื่องจากมีตำนานเล่าสืบต่อกันมาเกี่ยวกับการขุดพบมีดดาบโบราณก่อนที่จะสร้างเมือง อาณาเขตทิศเหนือ ติดกับจังหวัดพังงาและจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศใต้ ติดกับจังหวัดตรังและทะเลอันดามัน ทิศตะวันออก ติดกับจังหวัดนครศรีธรรมราชทิศ ตะวันตก ติดกับจังหวัดพังงาและทะเลอันดามัน จังหวัดกระบี่ตั้งอยู่ทางด้านฝั่งทะเลตะวันตกของภาคใต้ ติดกับทะเลอันดามัน อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ไปตามทางหลวงหมายเลข 4 (ถ. เพชรเกษม) ประมาณ 814 กม. มีพื้นที่ทั้งหมด 4,708,512 ตร.กม. หรือประมาณ 2,942,820 ไร่

ภาพที่ 2.7 แผนที่จังหวัดกระบี่

จังหวัดกระบี่เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวทางทะเลในระดับโลก โดยมีเกาะพีพีเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก โดยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีรูปทรงสี่เหลี่ยมแปลกตา เหมาะแก่การล่องเรือชมวิวยิวทัศน์ท้องทะเล ที่วิวชมเกาะรูปร่างสวยงามแปลกตา ชมทะเลแหวก หนึ่งใน Unseen Thailand ดำน้ำดูปะการัง ที่เกาะไผ่ เกาะทับ อ่าวไร่เลย์ ถ้าพระนาง นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งโบราณคดี เช่น แหล่งถ้ำโบราณคดี ที่มีภาพเขียนสี หรือหลักฐานเครื่องมือสมัยก่อนประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณวัตถุที่พิพิธภัณฑสถานวัดคลองท่อม

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดกระบี่ทางตอนเหนือประกอบด้วย เทือกเขายาวทอดตัวไปในแนวเหนือใต้สลับกับสภาพพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาด และลอนชัน มีที่ราบชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตก บริเวณทางตอนใต้มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขากระจัดกระจายสลับกับพื้นที่แบบลูกคลื่น ส่วนบริเวณทางตอนใต้สุด และตะวันตกเฉียงใต้ มีสภาพพื้นที่เป็นแบบลูกคลื่นลอนลาดจนถึงค่อนข้างราบเรียบ และมีภูเขาสูงๆ ต่ำๆ สลับกันไป บริเวณด้านตะวันตกมีลักษณะเป็นชายฝั่งติดกับทะเลอันดามัน ยาวประมาณ 160 กิโลเมตร ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ จำนวน 154 เกาะ แต่เป็นเกาะที่มีประชากรอาศัยอยู่เพียง 13 เกาะ เกาะที่สำคัญ ได้แก่ เกาะลันตา เป็นที่ตั้งของอำเภอเกาะลันตา และเกาะพีพี ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมือง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามติดอันดับของโลก

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดกระบี่ มีภูมิอากาศแบบมรสุมในเขตร้อน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีฝนตกชุกตลอดปี และมีเพียง 2 ฤดูคือฤดูร้อนมี 4 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมไปจนถึงเดือนเมษายน ฤดูฝน มี 8 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนธันวาคม (เรียกว่า “ฝนแปด แดดสี่”) จังหวัดกระบี่ มีภูมิอากาศแบบมรสุมในเขตร้อน และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีฝนตกชุกตลอดปีและมีเพียง 2 ฤดู ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือนเมษายน ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนธันวาคม จากการที่มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมในเขตร้อน อุณหภูมิในแต่ละฤดูกาล จึงไม่แตกต่างกันมากนัก คืออยู่ระหว่าง 17.9 - 39.1 องศาเซลเซียส

การปกครอง

จังหวัดกระบี่มีเขตการปกครองส่วนภูมิภาคแบ่งออกเป็น 8 อำเภอ 53 ตำบล 389 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 12 เทศบาลตำบล และ 48 องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบไปด้วย อำเภอเมืองกระบี่ อำเภออ่าวลึก อำเภอปลายพระยา อำเภอคลองท่อม อำเภอเกาะลันตา อำเภอลำทับ อำเภอเหนือคลอง อำเภอเขาพนม

ภาพที่ 2.8 แผนที่แบ่งการปกครองจังหวัดกระบี่

อำเภอเมืองกระบี่ เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดกระบี่ สืบความเป็นมาของเมืองได้ว่า เจ้าพระยานครศรีธรรมราช ได้ให้พระปลัดเมืองมาตั้งเพนียดจับช้างที่บ้านปากไส (ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ แต่ไม่มีหลักฐานว่าสมัยใครเป็นเจ้าของ) แต่การตั้งเพนียดจับช้างเพื่อส่งไปจำหน่ายต่างประเทศนั้นเคยปรากฏในสมัยเจ้าพระยานคร (น้อย) จึงสันนิษฐานว่าการให้พระปลัดเมืองมาตั้งเพนียดนั้น น่าจะอยู่ในช่วงสมัยดังกล่าวเพราะเส้นทางระหว่างกระบี่ - นครศรีธรรมราช ในสมัยต่อมาเรียกว่า "เส้นทางพระยานครค้าช้าง" การจับช้างคงมีสืบต่อกันมาจนสมัยเจ้านครคนหลัง มีผู้อพยพติดตามเข้ามาทำกินเพิ่มขึ้นส่วนมากอาศัยอยู่ตามปากน้ำต่างๆ เช่น คลองพน คลองปากไส (ปากส้าย) คลองปากลาว เป็นต้น เนื่องจากชุมชนเกิดขึ้นหลายแห่งเกิดความยุ่งยากในการปกครองพระปลัดเมืองจึงตั้งเป็นแขวงเมืองขึ้น ชื่อว่า "แขวงเมืองปากไส" (ปากส้าย) ขึ้นกับเมืองนครศรีธรรมราช ต่อมาบริเวณที่ตั้งแขวงเมืองปากไส ไม่สะดวกในการติดต่อการค้าคมนาคมไม่สะดวก จึงได้ย้ายมาตั้งที่ทำการใหม่ บ้านหินขวาง บริเวณปากน้ำกระบี่ เพราะติดต่อการค้าคมนาคมสะดวก โดยใช้เส้นทางทะเล พ.ศ. 2415 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าให้ยกฐานะแขวงปากไสขึ้นเป็นเมือง เรียกว่า "เมืองกระบี่" โดยมีหลวงเทพเสนาเป็นเจ้าเมืองคนแรก ขึ้นกับเมืองนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2418 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ให้ยกเมืองกระบี่ออกจากกรปกครองของเมืองนครศรีธรรมราช เป็นเมืองจัตวา ขึ้นกับกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2444 พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) เป็นสมุหเทศาภิบาล มณฑลภูเก็ต ได้พิจารณาเห็นว่า การตั้งที่ทำการเมืองกระบี่ ที่บ้านหินขวางนั้น ไม่สะดวกต่อการคมนาคม ซึ่งต้องอาศัยเรือเป็นพาหนะหลักในสมัยนั้น จึงให้พระยาอุตรกิจพิจารณา (เจ้าเมืองสมัยนั้น) ย้ายที่ทำการเมืองกระบี่ ไปตั้งที่ปากน้ำกระบี่ อยู่ใกล้ร่องน้ำลึก เรือใหญ่เข้าเทียบท่าได้สะดวก จึงเป็นที่ตั้งของเมืองจนถึงปัจจุบัน บริเวณบ้านหินขวางเมื่อได้ย้ายที่ทำการเมืองกระบี่ไปแล้ว ชาวบ้านเรียกสถานที่นี้ว่า "บ้านตลาดเก่า" จนถึงทุกวันนี้ ร่องรอยการตั้งที่เหลืออยู่ คือ ศาลที่เคารพนับถือของ

ราษฎรเรียกว่า “โตะหินขวาง” อำเภอเมืองกระบี่ เดิมชื่อ “อำเภอปากน้ำ” เป็นชื่ออำเภอเมืองกระบี่ พ.ศ. 2481 ที่ตั้งและอาณาเขต อำเภอเมืองกระบี่มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังต่อไปนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภออ่าวลึก และอำเภอเขาพนม ทิศตะวันออกติดต่อกับ อำเภอเขาพนม และอำเภอเหนือคลอง ทิศใต้ ติดต่อกับ อ่าวพังงา ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อ่าวพังงา พื้นที่ 595.7 ตารางกิโลเมตร ประชากร 103,282 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 173.37 คน/ตารางกิโลเมตร การปกครองส่วนภูมิภาค อำเภอเมืองกระบี่ แบ่งพื้นที่การปกครองตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ออกเป็น 10 ตำบล 66 หมู่บ้าน ภูมิอากาศโดยทั่วไปได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีฝนตกชุกตลอดปี และมีเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน และฤดูฝน อาชีพหลัก ได้แก่ สวนยางพารา ปาล์มน้ำมัน การท่องเที่ยว อาชีพเสริม ได้แก่ ผัก ผลไม้ ค้าขาย

อำเภออ่าวลึก อำเภออ่าวลึกเดิมได้รับการจัดตั้งเป็นแขวงเมือง เรียกว่า “แขวงปากลาว” ที่ตั้งอยู่บริเวณตำบลนาเหนือในปัจจุบัน เป็นที่ตั้งชุมชนเดิมตั้งแต่สมัยพระปลัดเมือง นครศรีธรรมราช ได้มาตั้งเพนียดจับช้างป่าที่แขวงปากใส ต่อมาได้เปลี่ยนจากแขวงปากลาวตั้งเป็นอำเภอ ชื่อว่า “อำเภอปากลาว” ตั้งอยู่บริเวณตำบลนาเหนือ โดยมีขุนมนโทพิทย ดำรงตำแหน่งนายอำเภอคนแรก ต่อมาพระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) สถาปนาภิบาลมณฑลภูเก็ต ซึ่งปกครองเขตอำเภอปากลาวด้วย เห็นว่าสถานที่ตั้งอำเภอปากลาวขณะนั้นสถานที่ตั้งไม่อยู่ศูนย์กลางของชุมชนตลอดจนการคมนาคมไม่สะดวก จึงให้ย้ายที่ทำการอำเภอปากลาวไปอยู่ที่ในท้องที่ตำบลอ่าวลึกใต้ ซึ่งเป็นชุมชนหนาแน่น และให้เปลี่ยนชื่ออำเภอใหม่เป็น “อำเภออ่าวลึก” เมื่อปี พ.ศ. 2460 ได้ก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น เมื่อ พ.ศ. 2543 ได้รับจัดสรรงบประมาณให้ก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอใหม่ แทนอาคารหลังเก่าที่ชำรุดและคับแคบเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2544 ใช้เป็นที่ว่าการอำเภออ่าวลึกในปัจจุบัน อำเภออ่าวลึก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอทับปุด (จังหวัดพังงา) และ อำเภอปลายพระยา ทิศตะวันออกติดต่อกับ อำเภอปลายพระยา และ อำเภอเขาพนม ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองกระบี่ และ อำเภอเกาะยาว (จังหวัดพังงา) ทางอ่าวพังงา ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองพังงา (จังหวัดพังงา) ทางอ่าวพังงา และ อำเภอทับปุด มีพื้นที่ 773.0 ตารางกิโลเมตร ประชากร 53,427 คน (พ.ศ. 2552) โดยแบ่งพื้นที่การปกครองตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ออกเป็น 9 ตำบล 51 หมู่บ้าน ลักษณะอากาศ ภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบร้อนชื้น ประชากรประกอบอาชีพหลัก ได้แก่ ทำสวนปาล์มน้ำมัน ทำสวนยางพารา ทำการประมง อาชีพเสริม ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ ท่องเที่ยว เลี้ยงปลาในกระชัง

อำเภอปลายพระยา สมัยก่อนเป็นตำบลปลายพระยา และ ตำบลเขาเขน ขึ้นอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอไทยซิง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในสมัยก่อนนั้นเรียกตำบล 2 ตำบลนี้ว่า บ้านปากน้ำ และบ้านเขาเขน ขึ้นอยู่กับตำบลอูปีน อำเภอไทรซิง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และต่อมาอำเภอไทยซิง ตั้งเป็นอำเภอพระแสงในปัจจุบัน ที่ตั้งและอาณาเขต อำเภอปลายพระยา ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอพนม (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอพระแสง และ อำเภอชัยบุรี (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเขาพนม และ อำเภออ่าวลึก ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภออ่าวลึก และ อำเภอทับปุด (จังหวัดพังงา) มีพื้นที่ 433.4 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 37,127 คน

(พ.ศ. 2552) อำเภอลายพระยา แบ่งพื้นที่การปกครองตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ ออกเป็น 4 ตำบล 35 หมู่บ้าน ภูมิประเทศมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูงมีเนินเขาซึ่งเป็นภูเขาน้อยใหญ่ สลับซับซ้อนกัน พื้นที่จะขนานไปด้วยเทือกเขา ภูมิอากาศโดยทั่วไปมีฝนตกตลอดปี โดยเฉพาะฝนจะ ตกชุกในระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม เพราะมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ และมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ประชากรมีอาชีพหลัก ได้แก่ เกษตรกรรม ไร่จ้างทั่วไป และอาชีพเสริม ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์

อำเภอลองท่อม ก่อน พ.ศ. 2430 พื้นที่ซึ่งเป็นอำเภอลองท่อมในปัจจุบันนี้ เป็นป่าปลาย เขตแดนเมืองนครศรีธรรมราช เพิ่งแยกจากนครศรีธรรมราชมาเป็นอำเภอหนึ่งอยู่ในความปกครอง ของจังหวัดกระบี่ ประมาณ 60 ปีเศษ โดยถือเอาคลองสินปุนเป็นเขต พลเมืองส่วนมากอพยพมาจาก จังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดตรัง และจังหวัดสตูล เป็นต้น

ก่อนประกาศใช้การปกครองหัวเมืองแบบเทศาภิบาล ท้องที่อำเภอลองท่อมมีเขต การปกครองเป็น 3 เขต เรียกว่า “แขวง” คือ แขวงคลองท่อม แขวงพรุดินนา แขวงคลองพน โดย แต่ละแขวงมีนายแขวงปกครองและดูแลป้องกันภัยให้แก่ราษฎร ได้ปกครองในเขตของตน เขตท้องที่ ตามสภาพปัจจุบันดังนี้ แขวงคลองท่อม มีตำบลคลองท่อมใต้ คลองท่อมเหนือ ห้วยน้ำขาว นายแขวง หรือนายบ้าน คนสุดท้ายชื่อ หมื่นรามณรงค์ แขวงพรุดินนา มีตำบลพรุดินนาและเพขลา นายแขวง คนสุดท้ายชื่อ หลวงรามเดช แขวงคลองพน มีตำบลคลองพน ทรายขาว นายแขวงคนสุดท้ายชื่อ หลวงฤทธิธานี ในเขตแขวงหนึ่งๆ มีนายอากร เจ้าหน้าที่เป็นเงินผลประโยชน์จากอากรค่านา สวน การพนัน สุรา ฝิ่น และอื่นๆ เมื่อประมาณปี 2440 ได้เปลี่ยนการปกครองจากเดิม โดยยุบแขวงต่างๆ แล้วแบ่งหน่วยการปกครองเป็น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ท้องที่สามแขวงนี้ ได้ร่วมกันจัดตั้งเป็น อำเภอขึ้นหนึ่งอำเภอ ชื่อว่า “อำเภอลองพน” ที่หมู่ที่ 1 ตำบลคลองพน ต่อมาในปี พ.ศ. 2445 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมาตั้งในท้องที่ตำบลคลองท่อมใต้ บริเวณวัดคลองท่อมในปัจจุบัน เมื่อปี พ.ศ. 2448 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปอยู่ที่ปากคลองท่อมหมู่ที่ 2 ตำบลคลองท่อมใต้ โดยใช้ชื่อว่า ที่ว่าการอำเภอลองพน จนถึงปี พ.ศ. 2460 เปลี่ยนชื่อเป็น ที่ว่าการอำเภอลองท่อม ตามชื่อคลอง จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2487 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอลองท่อม มาตั้งอยู่ริมถนนเพชรเกษม หมู่ที่ 2 ตำบล คลองท่อมใต้ โดยนายเพิ่ม ศรีเทพ เป็นผู้บริจาคที่ดิน จำนวน 25 ไร่ สาเหตุที่ย้ายที่ว่าการอำเภอ จากตำบลคลองพนมาตั้งที่ตำบลคลองท่อมใต้ ก็เพื่อให้ที่ตั้งที่ว่าการอำเภอเป็นศูนย์กลางและ สะดวกในการเดินทางมาติดต่อราชการของประชาชนจากทุกตำบลในพื้นที่ ต่อมาปี 2538 นายบัญชา ถาวรานุรักษ์ ซึ่งดำรงตำแหน่ง ปลัดจังหวัดกระบี่ในขณะนั้น ได้พิจารณาเห็นว่า บริเวณที่ว่าการอำเภอ คลองท่อมค่อนข้างคับแคบ และตัวอาคารมีสภาพเก่าชำรุด ไม่สะดวกต่อการให้บริการแก่ประชาชน โดยเฉพาะในอนาคตซึ่งความเจริญจะขยายตัวมากยิ่งขึ้น ด้วยวิสัยทัศน์ดังกล่าวจึงได้มอบหมายให้ นายเสี๋ยร บุญยเกียรติ นายอำเภอลองท่อมขณะนั้น ประสานงานเพื่อสร้างที่ว่าการอำเภอลองท่อม แห่งใหม่ ในที่สาธารณประโยชน์ทุ่งหนองเป็ดน้ำ ริมถนนเพชรเกษม หมู่ที่ 9 ตำบลคลองท่อมใต้ เนื้อที่ 37 ไร่ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างจาก กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย อำเภอลองท่อมมีพื้นที่ 1,042,531 ตารางกิโลเมตร มีสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป มีฝนชุก เกือบตลอดปี ประมาณปีละ 8 เดือน แบ่งการปกครอง ออกเป็น 7 ตำบล 68 หมู่บ้าน 2 เทศบาล และ

องค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพ ปลูกยางพารา ปลูกปาล์มน้ำมัน และ ปลูกกาแฟ

อำเภอเกาะลันตา ปีพ.ศ. 2544 ทางกรมได้ยกฐานะพื้นที่เกาะลันตาเป็นอำเภอเกาะลันตา และได้ตั้งที่ทำการชั่วคราว บริเวณแหลมชุมชนเดิม (เมืองเก่า) เพราะเป็นแหล่งที่มาของชาวบ้านมา การตั้งหลักแหล่งและเป็นที่อยู่อาศัยเดิม เมื่อทางการไปตั้งที่ทำการของอำเภอเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น (ซึ่งยังมีจนถึงปัจจุบัน) ชาวเลเร่ร่อนที่อยู่แถบนั้นจึงเรียกขานแถบนั้นว่า “ปาโตรายา” ซึ่งแปลว่า เป็นหาดเจ้า หรือหาดหลวงและปัจจุบันบริเวณนั้น คือ ตลาดศรีรายา จนล่วงเวลามา 62 ปี อาคารหลังเดิม ได้ทรุดโทรมและพื้นที่เดิมคับแคบขึ้นมากเพราะมีแผนงานใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงได้สร้างที่ว่าการอำเภอเกาะลันตาใหม่ในบริเวณบ้านหลังสอด หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะลันตาน้อยบนพื้นที่ 4,000 ไร่ เกาะลันตามีความเป็นมาอันยาวนานกว่า 100 ปี แล้ว คุณค่าแห่งตำนาน ในส่วนของตำบลเกาะลันตาใหญ่ ในช่วงแรกที่มีอยู่ในเขตอำนาจการปกครองของอำเภอ (ยะเล) ตามที่ชาวบ้านเรียกปัจจุบัน คือ อำเภอเกาะลันตาและได้มีกลุ่มชนที่เข้ามาตั้งรกราก คือ ชาวจีน (ชุมชนชาวจีน) จากการสอบถามคนแก่ ในตำบล เขาเล่ากันว่า แป๊ะหัวเข้ที่มาจากสิงคโปร์ ส่วนชุมชนมุสลิมเขามาจากมาเลเซีย โดยมี โต๊ะมานสาต เข้ามาตั้งรกรากในตำบลเกาะลันตาใหญ่ โดยอพยพเข้ามาหลังจากเกิดสงคราม ในส่วนที่ชื่อว่าลันตาใหญ่ตั้งชื่อมาจากเกาะลันตา คือ ที่มีเกาะเล็กตั้งเป็นลันตาน้อยส่วนลันตาใหญ่ประกอบด้วย ที่มีพื้นที่เป็นภูเขาสูง จึงได้ชื่อว่า “ลันตาใหญ่” อำเภอเกาะลันตา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงคือ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอเหนือคลอง และ อำเภอคลองท่อม ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน ทิศใต้ ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน โดยมีพื้นที่ 339.843 ตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ในอำเภอเกาะลันตา เป็นชาวไทยมุสลิม ร้อยละ 90 นอกนั้น เป็นชาวอุรักลาโว้ย และชาวไทยพุทธ อำเภอเกาะลันตา แบ่งพื้นที่การปกครองท้องที่ออกเป็น 5 ตำบล 3 หมู่บ้าน สภาพภูมิอากาศอยู่ในแถบป่าฝนเมืองร้อน จะมีช่วงลมมรสุมพัดผ่าน ปีละ 2 ครั้ง โดยจะเป็นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกาะลันตา มีเพียง 2 ฤดูกาล คือ ฤดูฝน และฤดูร้อน

อำเภอลำทับ อำเภอลำทับตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับ เขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเขาพนม และอำเภอทุ่งใหญ่ (จังหวัด นครศรีธรรมราช) ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบางขัน (จังหวัดนครศรีธรรมราช) ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอบางขัน (จังหวัดนครศรีธรรมราช) อำเภอวังวิเศษ (จังหวัดตรัง) และอำเภอคลองท่อม ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอคลองท่อม โดยแบ่งพื้นที่การปกครองตามพระราชบัญญัติ ลักษณะ ปกครองท้องที่ออกเป็น 4 ตำบล 28 หมู่บ้าน ลักษณะอากาศ : ภูมิอากาศโดยทั่วไปมีฤดูร้อน และ ฤดูฝน ประชากรมีอาชีพหลัก ได้แก่ ทำสวน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน กาแฟ ค้าขาย โดยมีสถานที่ ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ ถ้ำเขาดิน

อำเภอเหนือคลอง กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2535 โดยแบ่งเขตท้องที่อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ตั้งเป็นกิ่งอำเภอเหนือคลอง มีเขตการปกครองรวม 8 ตำบล คือ ตำบลปากส้าย ตำบลห้วยยูง ตำบลโคกยาง ตำบลเหนือคลอง ตำบลคลองขนาน ตำบลเกาะศรีบอยา ตำบลคลองเขม่า และ ตำบลตลิ่งชัน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2535 ที่ว่ากิ่งอำเภอเหนือคลอง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 2 ตำบลเหนือคลอง ต่อมาเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม

พ.ศ. 2539 ได้ยกฐานะจากกิ่งอำเภอเหนือคลอง เป็นอำเภอเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง ตั้งอยู่ทางทิศออกเฉียงใต้ของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเขาพนม ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอกลองท่อม ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเกาะลันตา และอำเภอพังงา ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองกระบี่ โดยมีพื้นที่ 414.8 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 58,065 คน (พ.ศ. 2552) แบ่งพื้นที่การปกครองตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ ออกเป็น 8 ตำบล 57 หมู่บ้าน ที่ว่าการอำเภอเหนือคลอง 9 หมู่ที่ 2 ตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ 81130 มีลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปมีฝนตกชุก เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงเหนือ มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน และฤดูฝน ประชากรประกอบ อาชีพหลัก ได้แก่ ทำสวนยางพารา ทำสวนปาล์ม น้ำมัน ประมง การท่องเที่ยว

อาชีพเสริม ได้แก่ ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ ขับเรือขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร

อำเภอเขาพนม กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งอำเภอเขาพนม เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2510 โดยโอนพื้นที่ ตำบลเขาพนม ตำบลเขาหิน และหมู่ 2 ตำบลโคกยาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และตำบลสินปุน อำเภอกลองท่อม จังหวัดกระบี่ ยกฐานะเมื่อ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2516 โดยอำเภอเขาพนม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอปลายพระยา อำเภอชัยบุรี และ อำเภอพระแสง (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอทุ่งใหญ่ (จังหวัดนครศรีธรรมราช) ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอลำทับ อำเภอกลองท่อม อำเภอเหนือคลอง และ อำเภอเมืองกระบี่ ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองกระบี่ และ อำเภออ่าวลึก โดยมีพื้นที่ 788.522 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 42,996 คน (พ.ศ. 2552) อำเภอเขาพนม แบ่งพื้นที่การปกครองตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ออกเป็น 6 ตำบล 54 หมู่บ้าน ที่ว่าการอำเภอเขาพนม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 7 ถนนเหนือคลอง - ชัยบุรี ตำบลเขาพนม อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบมรสุมในเขตร้อน (Monsoon Climate) มีฝนตกเฉลี่ยเกือบตลอดทั้งปี เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากทั้งมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก ได้แก่ ปาล์ม น้ำมัน สวนยางพารา สวนผลไม้ และอาชีพเสริม ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูปอาหาร

จังหวัดภูเก็ต

ตราประจำจังหวัด

รูปอนุสาวรีย์สองวีรสตรี อยู่ในวงกลมล้อมด้วยลายกนก

ภาพที่ 2.9 ตราประจำจังหวัดภูเก็ต

สภาพทั่วไป

ภูเก็ต ได้มีการค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีที่บ้านกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ซึ่งได้ขุดพบเครื่องมือหินและขวานหินเป็นการแสดงให้เห็นว่า มีมนุษย์อาศัยในดินแดนแถบนี้ไม่ต่ำกว่า 3,000 ปี มาแล้ว และได้มีหลักฐานการ กล่าวถึงดินแดนในแถบนี้อีกครั้ง เมื่อปี พ.ศ. 700 หรือคริสต์ศตวรรษที่ 2 ในบันทึกของนักเดินเรือ ชื่อ คลอดิอุส ปโตเลมี กล่าวถึงผืนดินหรือแผ่นดินในส่วนนี้ว่า แหลมตะโกลา เป็นผืนดินที่ถูกดันออกมาทางใต้กลายเป็นแหลมยาวๆ อยู่ส่วนปลายสุดของจังหวัดพังงา อันเนื่องมาจากการเคลื่อนไหวของรอยเลื่อน ของเปลือกโลกขนาดใหญ่ ที่เรียกว่า รอยเลื่อนคลองมารุย (Klong Marui Fault) ซึ่งวางตัวเป็นแนวยาวจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีและพังงา ลงมาทางทิศตะวันออกของภูเก็ต ต่อมาได้ถูกคลื่นลมในทะเลกัดเซาะ และตัดพื้นที่ดังกล่าวนี้ ออกจากผืนแผ่นดินใหญ่ จนกลายเป็นเกาะโดยเกิดร่องน้ำระหว่างจังหวัดภูเก็ตและพังงาขึ้น ที่เรียกว่า ช่องแคบปากพระ (เป็นร่องน้ำแคบๆ โดยส่วนที่ลึกที่สุดลึกเพียง 8 - 9 เมตร) ในปัจจุบัน สำหรับการเรียกขานภูเก็ตของชาวต่างประเทศ ในอดีตนอกจากจะมีปรากฏในบันทึก เมื่อปี พ.ศ. 700 ของนักเดินเรือ คลอดิอุส ปโตเลมี ที่เรียกผืนดินในบริเวณนี้ว่า แหลมตะโกลา แล้ว ได้มีปรากฏหลักฐานการกล่าวถึง ผืนดินในบริเวณนี้อีกครั้ง จากบันทึก และแผนที่การเดินทางเรือมาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของชาติยุโรป ระหว่าง พ.ศ. 2054 - 2397 เรียกผืนดินนี้ว่า จังซีลอน นอกจากนี้ ได้มีหลักฐานเกี่ยวกับการเรียกขาน ผืนดินนี้ของชาวทิพย์ ในปี พ.ศ. 1568 ว่า มณิคราม หมายถึง เมืองแก้ว ซึ่งมีความหมายตรงกับชื่อ ภูเก็ต ที่ปรากฏในจดหมายเหตุเมืองถลาง ฉบับที่ 1 ในปี พ.ศ. 2328 และได้มีการเรียกขานเรื่อยๆ จนกลายเป็น ภูเก็ต ซึ่งได้ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา มาตั้งแต่ พ.ศ. 2450 เป็นต้นมา ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ชื่อของจังหวัดภูเก็ตที่ได้มีการกล่าวขานตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งปัจจุบันนั้น ประกอบด้วย แหลมตะโกลา มณิคราม จังซีลอน ภูเก็ต และภูเก็ต ซึ่งในบางครั้งได้มีการเรียกขานว่า สิลัน ถลาง และทุ่งคาร์ร่วมด้วย

ภาพที่ 2.10 แผนที่จังหวัดภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 7 องศา 45 ลิปดา ถึง 8 องศา 15 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 98 องศา 15 ลิปดา ถึง 98 องศา 40 ลิปดา ตะวันออก มีลักษณะเป็นเกาะ จัดเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของภาคใต้ในทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย มีเกาะบริวาร 32 เกาะ ส่วนกว้างที่สุดของเกาะภูเก็ต เท่ากับ 21.3 กิโลเมตร ส่วนยาวที่สุดของเกาะภูเก็ตเท่ากับ 48.7 กิโลเมตร เฉพาะเกาะภูเก็ตมีพื้นที่ 543.034 ตารางกิโลเมตร ส่วนเกาะบริวารมีพื้นที่ 27 ตารางกิโลเมตร รวมพื้นที่ทั้งหมด 570.034 ตารางกิโลเมตร หรือ 356,271.25 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 และทางหลวงจังหวัดหมายเลข 402 รวมระยะทาง 867 กิโลเมตร หรือระยะทาง ทางอากาศ คิดเป็น 688 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดช่องแคบปากพระ จังหวัด พังงา เชื่อมโดยสะพานสารสินและสะพานเทพกระษัตรี ทิศตะวันออก ติดทะเลเขตจังหวัดพังงา ทิศใต้ ติดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ทิศตะวันตก ติดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดภูเก็ตเป็นภูเขาสลับซับซ้อน ทอดตัวในแนวเหนือใต้ ภูเขาส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตก คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 70 ของเกาะ เป็นที่ราบประมาณ ร้อยละ 30 ของเกาะ ที่ราบส่วนใหญ่อยู่บริเวณตอนกลาง ฝั่งตะวันออก และ บริเวณชายฝั่งตะวันตกของเกาะ ชายฝั่งด้านตะวันออกมีสภาพเป็นหาดโคลนและป่าชายเลน เช่น หาดสะปำ หาดป่าคลอก หาดอ่าวปอ เป็นต้น ส่วนทางตะวันตกชายหาดมีลักษณะเป็นหาดทรายขาวสวยงาม เช่น หาดในยาง หาดป่าตอง หาดกะตะ หาดกะรน หาดทรายแก้ว หาดไม้ขาว หาดในทอน หาดเลพัง หาดบางเทา หาดสุรินทร์ หาดกมลา หาดในหาน เป็นต้น การวางตัวของภูเขาทางทิศตะวันตกของเกาะเป็นเกราะกำบังลมและฝน ทำให้ภูเก็ตปลอดภัยจากลมพายุที่รุนแรง ภูเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดภูเก็ต คือ ภูเขาไม้เท้าสิบสอง มีความสูง 529 เมตร อยู่ในเขตตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ ภูเก็ตไม่มีแม่น้ำสายสำคัญ มีแต่คลองขนาดเล็กสายสั้นๆ เช่น คลองท่าจีน คลองบางซีเหล้า คลองบางโรง คลองกมลา คลองบางใหญ่ คลองท่ามะพร้าว คลองพม่าหลง คลองโคกโดนด คลองกะลา คลองท่าเรือ เป็นต้น ลำคลองเหล่านี้เคยมีสภาพเป็นคลองลึกและกว้าง จนเรือสำเภานขนาดใหญ่ใช้เป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าเข้าออกเมืองภูเก็ตในสมัยโบราณ แต่บัดนี้ได้กลายเป็นคลองที่ตื้นเขินและแคบลง ทั้งนี้เนื่องจากการทำเหมืองแร่ทำให้มีตะกอนดินไหลมาทับถมจนตื้นเขินทำให้คลองบางสายไม่เหลือสภาพเดิมให้เห็นและบางสายมีแต่เพียงชื่อเรียกขานเท่านั้น สภาพทางภูมิศาสตร์ของภูเก็ตได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ทั้งนี้เกิดจากปัจจัยหลายประการ ทั้งสภาพทางธรณีวิทยาและสภาพทางภูมิศาสตร์ด้านอื่นๆ ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศออกเป็น 3 บริเวณ คือ

1. บริเวณที่เป็นภูเขาสูงชัน ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะ ภูเขาส่วนใหญ่มีระดับความสูงมากกว่า 100 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล มีหินรองรับ คือ หินแกรนิต อันเกิดจากแมกมาที่ดันตัวขึ้นมาเป็นมวลขนาดใหญ่จากภายในโลก ไม่มีแนวตัดมาจึงคงทนต่อการผุกร่อนทำลาย บริเวณภูเขาสูงเหล่านี้จะกินพื้นที่มากกว่าบริเวณอื่นๆ พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าไม้เขตร้อนชื้น เช่น บริเวณภูเขาในเขตตำบลกมลา ป่าตอง กะตะ กะรน รวมถึงเขาพระท้าวในเขตอำเภอถลาง
2. บริเวณที่เป็นลอนลูกคลื่น เป็นบริเวณที่เชื่อมต่อกับที่สูงชัน เป็นพื้นที่ราบระหว่างหุบเขา บางส่วนเป็นหินแกรนิต รวมไปถึงหินชั้นและหินแปรด้วย บริเวณนี้มักพบทางน้ำไหลผ่านหรือ

เกิดแหล่งน้ำในบริเวณใกล้เคียง ทำให้มีความเหมาะสมในการทำการเกษตร เช่น บริเวณบ้านบางทอง บ้านตะเคียน บ้านลิพอน บ้านคลอง บ้านดอน เป็นต้น

3. บริเวณที่ราบต่ำ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ใกล้ชายฝั่ง เกิดจากสาเหตุต่างๆ กันไป คือ

3.1 เกิดจากการกัดเซาะของแม่น้ำลำธาร พื้นที่เหล่านี้มักอยู่บริเวณปากแม่น้ำหรือบริเวณหุบเขากว้าง อันเกิดจากการทับถมของตะกอนที่แม่น้ำพัดพามา

3.2 เกิดจากการกัดเซาะและการทับถมของตะกอน โดยการกระทำของคลื่นลม ส่วนใหญ่อยู่ทางตะวันตกของเกาะ ทั้งนี้เพราะลมประจำถิ่นทางทิศตะวันตก มีอิทธิพลในการช่วยกัดเซาะ ทำให้ชายฝั่งตะวันตกของเกาะเป็นหาดทรายสีขาวสะอาด เพราะเกิดจากการทับถมของทรายที่เป็นแร่ควอทซ์ (Quartz) บางแห่งมีซากแตกหักของเปลือกหอยและปะการัง เช่น บริเวณป่าตอง กระรน กะตะ เป็นต้น

3.3 เกิดจากอิทธิพลของน้ำขึ้นน้ำลง จนเกิดเป็นบริเวณน้ำท่วมถึงและที่ราบตำนน้ำกร่อย จะพบบริเวณชายฝั่งทางทิศตะวันออกของเกาะ เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม จัดอยู่ในระบบนิเวศน์วิทยาแบบน้ำกร่อย (Estuarine Ecology) บางแห่งเป็นที่ลุ่มน้ำขัง (Swamp) ดินตะกอนที่ถูกพัดพาจะมีลักษณะเป็นเลนโคลน เนื่องจากบริเวณทิศตะวันออกของเกาะภูเกิดมีลมสงบ พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าชายเลน พันธุ์ไม้ที่พบเห็น เช่น จาก แสม โกงกาง เป็นต้น

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะภูมิอากาศแบบเขตศูนย์สูตร อยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ มีอากาศร้อนชื้นตลอดปี มี 2 ฤดู ประกอบด้วย

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน เมษายน ถึง เดือนพฤศจิกายน อัตราเฉลี่ยฝนตกประมาณ 170 วัน ต่อปี ฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน ธันวาคม ถึง เดือนมีนาคม เดือนมีนาคมเป็นเดือนที่มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด คือ 33.4 องศาเซลเซียส และเดือนมกราคม เป็นเดือนที่มีอุณหภูมิต่ำสุด คือ 22 องศาเซลเซียส มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 28.49 องศาเซลเซียส มีฝนตก 188 วัน มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดทั้งปี 76.05% และแล้งที่สุดระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคม ช่วงเดือนพฤศจิกายน-เมษายน เป็นช่วงที่อากาศดีที่สุดไม่มีฝน ท้องฟ้าแจ่มใส

การปกครอง

จังหวัดภูเก็ต แบ่งการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ออกเป็น 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอ เมืองภูเก็ต อำเภอกะทู้ อำเภอถลาง มีตำบล 17 ตำบล และ 103 หมู่บ้าน การบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 9 แห่ง และองค์การบริหาร ส่วนตำบลอีก 9 แห่ง

ภาพที่ 2.11 แผนที่แบ่งการปกครองจังหวัดภูเก็ต

อำเภอเมืองภูเก็ต มีชื่อมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ต่อมาชาวจีนเข้ามาตั้งหลักแหล่งที่บ้านทุ่งคา เพื่อทำเหมืองแร่ซึ่งมีอย่างอุดมสมบูรณ์และได้พัฒนาบ้านเมืองเจริญขึ้นตามลำดับ สำหรับพื้นที่ดั้งเดิมของชาวบ้านในสมัยกรุงศรีอยุธยาแบ่งเมืองกลางออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลางใน และส่วนกลางนอก ที่ตั้งอำเภอเมืองภูเก็ตในปัจจุบัน คือ เมืองกลางส่วนนอก ในสมัยนั้นซึ่งเป็นสถานที่ประกอบอาชีพของชาวเมืองกลาง ต่อมาเมื่อเสียงเมืองกลางให้แก่พม่าในเดือนยี่ ขึ้น 9 ค่ำ พ.ศ. 2352 ชาวจีนเมืองกลางส่วนหนึ่งได้หลบหนีกระจัดกระจายมาตั้งหลักฐานอยู่ที่อำเภอเมืองภูเก็ต และปลายรัชกาลที่ 4 พ.ศ. 2405 ได้มีการแต่งตั้งพระยาภูเก็ต (ทต) เป็นเจ้าเมืองภูเก็ต และยกภูเก็ตขึ้นต่อกรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2459 ได้เปลี่ยนชื่อเมืองภูเก็ตเป็นอำเภอทุ่งคา ตามชื่อบ้านที่ตั้งอำเภอ หลังจากมีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองได้ประมาณ 6 ปี คือ พ.ศ. 2481 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่ออำเภอทุ่งคา เป็นอำเภอเมืองภูเก็ตอีกครั้งหนึ่ง อำเภอเมืองภูเก็ต เป็นอำเภอหนึ่งใน 3 อำเภอ ของจังหวัดภูเก็ต ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเกาะภูเก็ต มีเนื้อที่ประมาณ 224 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 140,140 ไร่ มีอาณาเขต ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอกลาง ทิศใต้ ติดต่อกับทะเลอันดามัน ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอพังงา และทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอกระบุรี และทะเลอันดามัน โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 8 ตำบล 44 หมู่บ้าน สภาพภูมิประเทศเป็นควนเขาทางด้านตะวันตกลาดลงสู่ฝั่งทะเลด้านตะวันออก ซึ่งเป็นที่ราบป่าชายเลน โดยเป็นเนื้อที่ภูเขาหรือควนเขาประมาณ 98,000 ไร่ พื้นที่ราบประมาณ 28,000 ไร่ ไม่มีแม่น้ำใหญ่ มีแต่คลองเล็ก การใช้พื้นที่ดินทำประโยชน์ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรมและอื่นๆ ภูมิอากาศโดยทั่วไปอบอุ่นตลอดปีเนื่องจากอยู่ในเขตอิทธิพลของมรสุม มีฤดูกาลสำคัญเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูฝนประมาณ 7 - 8 เดือน ตั้งแต่เดือนเมษายน -

พฤศจิกายน และฤดูร้อนประมาณ 4 - 5 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม - มีนาคม ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ยางพารา มะพร้าว ไม้ผล เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอาชีพประมง และปศุสัตว์

อำเภอกลาง พื้นที่เดิมของเกาะกลาง หรือ เกาะภูเก็ต ในแผนที่ของคลอติอุสปีโตเลมี ประมาณ พ.ศ. 700 ระบุไว้ในชื่อ JUNK CEYLON เมื่อครั้งที่หลวงจีนอั้งจิง เดินทางผ่านไปสืบพระพุทธศาสนา เรียกบริเวณนี้เป็น SILAN เปลี่ยนเสียงเป็น สลาง ในสมัยสุโขทัย มีปรากฏในจดหมายเหตุไทย - ฝรั่งเศส เป็น Jun Salon ฝ่ายเอกสารไทยใช้ ฉลาง มาจนถึงรัชกาลที่ 3 จึงมีปรากฏคำ กลาง แทนชื่ออื่นทั้งหมด ในหัวเมืองฝั่งทะเลตะวันตกของภาคใต้มีศูนย์กลางปกครองที่เมืองกลาง เจ้าเมืองกลางจะได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นผู้สำเร็จราชการแปดหัวเมือง (เมืองกระ เมืองคุระ เมืองคุรอด เมืองตะกั่วป่า เมืองตะกั่วทุ่ง (บางคลี) เมืองกรากูंगा เมืองภูเก็ต และเมืองกลาง) ศูนย์กลางการปกครองเมืองกลางในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ อยู่ที่บ้านลิพอน (ตำบลศรีสุนทร) มีพญาถลางคางเสงเป็นเจ้าเมือง ย้ายไปอยู่ที่บ้านดอน (ตำบลเทพกระษัตรี) มีพญาถลางจอมเฒ่าบ้านดอนเป็นเจ้าเมือง และเกาะบ้านเคียน (ตำบลเทพกระษัตรี) ในสมัยกรุงธนบุรี มีพญาถลางจอมร้างบ้านเคียน พญาถลางอาด พญาถลางชู พญาสุรินทราชาพิมลอำมาตย์ เป็นเจ้าเมือง พ.ศ. ๒๓๒๙ มีพญาเพชรคีรีศรีพิชัยสงครามรามคำแหง (เทียน ประทีป ณ กลาง) เป็นเจ้าเมือง ถัดไปเป็นพระยาถลางฤกษ์ (จันทโรจวงศ์) พญาถลางทับ พญาถลางคิน และพญาถลางชู (เจ้าเมืองกลางคนสุดท้าย) อำเภอกลางในอดีตเป็นเมืองของสองวีรสตรีท้าวเทพกระษัตรี และ ท้าวศรีสุนทร เดิมเรียกว่า อำเภอเมืองกลาง มีเจ้าเมืองปกครองเรียกว่า พระยาถลาง ได้จัดตั้งเป็นอำเภอ เมื่อปี พ.ศ. 2441 อำเภอกลางมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอตะกั่วทุ่ง (จังหวัดพังงา) ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอพังงา ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองภูเก็ตและอำเภอกะทู้ ทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลอันดามัน แบ่งการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 46 หมู่บ้าน อำเภอกลางมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย เช่น พิพิธภัณฑ์แห่งชาติถลาง วัดพระทอง วัดพระนางสร้าง หาดบางเทา หาดสุรินทร์ เกาะนาคาน้อย อุทยานแห่งชาติสิรินาถ หาดในยาง หาดไม้ขาว และหาดทรายแก้ว เป็นต้น

อำเภอกะทู้ มีประวัติความเป็นมาเมื่อศตวรรษเข้าโจมตีเมืองกลางแตกในปี พ.ศ. 2352 พญาถลาง เจ๊ะมะเจิม ได้ย้ายเมืองกลางจากบ้านเคียน (ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง) มาตั้งที่ทำการอยู่ที่บ้านท่าเรือ (ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง) แล้ว บุตรชาย คือ พญาวิชิตสงคราม (แก้ว) ไปเป็นเจ้าเมืองภูเก็ตอยู่ที่บ้านเก็ตโฮ่ (ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้) พระยาวิชิตสงคราม (ทัต) ย้ายเมืองภูเก็ตไปตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งคาปากคลองบางใหญ่ เพื่อเป็นคลังแร่ดีบุกที่ขนย้ายมาจากเมืองภูเก็ตที่เก็ตโฮ่ และส่งไปต่างประเทศจากท่าเรือที่สะพานหิน เมืองภูเก็ตที่เก็ตโฮ่เป็นลานแร่ดีบุกที่ต้องใช้กสิจำนวนมากเพราะเหมืองแร่พัฒนาจากเหมืองบ่อไปเป็นเหมืองหาบ กุสิจาวจินฮกเกี้ยนจึงเข้ามามาก ในสมัยรัชกาลที่ 4 - 5 เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงปรับปรุงระบบราชการ ได้แบ่งเมืองภูเก็ตไปเป็นอำเภอทุ่งคาและเมืองภูเก็ตบ้านเก็ตโฮ่เป็นอำเภอกะทู้ อำเภอกะทู้สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากคำว่า “กราบาคู” แปลว่า อ่าวหิน แล้วหดลงเป็น “กราคู” แล้วเป็น “กราทู” “กระทุ” และ “กะทุ” ตามลำดับ ในใบบอกเรื่องการปราบอั้งยี่ ของหมื่นเสมอใจราช (พระยามนตรีสุริยวงศ์ ชื่น บุนนาค) พ.ศ. 2419 ก็เขียนว่า “กะทุ” แต่ต่อมาเปลี่ยนเป็น กะทู้ เพื่อให้มีความหมายในภาษาไทย และคำนี้ก็อาจจะมาจากคำว่า “กราชาคู” แปลว่า อ่าวที่หนึ่ง ก็ได้ ในภาษาจีนเรียกว่า “หลายทุ” อำเภอกะทู้

ตั้งอยู่ทาง ทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอดงหลวง ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองกุ๊ต ทิศใต้ติดต่อกับ อำเภอเมืองกุ๊ต ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน มีพื้นที่ 67.09 ตารางกิโลเมตร ประชากร 46,739 คน (พ.ศ. 2552) แบ่งพื้นที่การปกครองตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ออกเป็น 3 ตำบล 13 หมู่บ้านและ 7 ชุมชน ที่ตั้งทำการปกครองอำเภออยู่ที่ ตั้งอยู่ที่ 51/16 ถนนวิจิตรสงคราม ตำบลกะตุ อำเภอกะตุ จังหวัดภูเก็ต สภาพอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบอบอุ่นชื้น มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน และ ฤดูฝน ประชากรประกอบอาชีพ เกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย

จังหวัดตรัง

ตราประจำจังหวัด

ภาพสะพานกระโจมไฟ และภาพลูกคลื่น

ภาพที่ 2.12 ตราประจำจังหวัดตรัง

สภาพทั่วไป

จังหวัดตรัง เป็นจังหวัดหัวเมืองชายทะเลฝั่งตะวันตก ซึ่งตั้งขึ้นใหม่ในสมัยรัตนโกสินทร์ จึงไม่มีประวัติในสมัยโบราณก่อนหน้านั้น และเข้าใจว่าในแผ่นดินพระบรมไตรโลกนาถครั้งกรุงศรีอยุธยา นั้น เมืองตรังยังไม่มี เพราะพระธรรมนุญกล่าวถึงหัวเมืองฝ่ายใต้มีเพียง นครศรีธรรมราช พัทลุง ไชยา เพชรบุรี กุย ปราน ครอบงาฬ บางสะพาน ตะกั่วทุ่ง ตะกั่วป่า ตะนาวศรี ทะวาย มะริด และสามโคก ดังนั้นเมืองตรังแต่เดิมมา น่าจะเป็นเพียงทางผ่านไปยังเมืองนครศรีธรรมราช และเมืองพัทลุงเท่านั้น ต่อมาเมื่อผู้คนตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนมากขึ้นจึงเกิดเมืองในตอน ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ เมื่อ พ.ศ. 2433 ทรงเห็นเมืองตรังมีสภาพทรุดโทรม จึงทรงโปรดฯ ให้พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) มาดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองตรัง และสร้างความเจริญให้แก่ตรังอย่างมากมาย โดยย้ายเมืองตรังมาตั้งที่ อำเภอกันตัง ปากแม่น้ำตรัง โดยรวมเอาเมืองตรังและปะเหลียนเข้าด้วยกัน และพัฒนาเป็นเมืองท่าการค้าและยังได้ส่งเสริมให้มีการปลูกยางพาราที่จังหวัดตรังเป็นแห่งแรก ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นว่าที่ตั้งตัวเมืองตรังเดิม คือ เมืองกันตังไม่ปลอดภัยจากศัตรู ไม่เป็นศูนย์กลางของจังหวัด ทั้งยังเป็นที่ยึดกุมมาก น้ำทะเลท่วมถึง จะขยายตัวเมืองได้ยาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองไปตั้งที่ตำบลทับเที่ยง อำเภอบางรัก ซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอ

เมืองตรังมาจนทุกวันนี้ และเมื่อมีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2476 เมืองตรังจึงมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย

ภาพที่ 2.13 แผนที่จังหวัดตรัง

จังหวัดตรัง ตั้งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ 828 กม. มีพื้นที่ประมาณ 4,941.439 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,088,399.375 ไร่ โดยมีทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอกงหรา จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่ ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอกงหรา จังหวัดสตูล และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอกวนขนุน อำเภอกงหรา และอำเภอดงใหญ่ จังหวัดพัทลุง ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอลองท่อม เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ ส่วนใหญ่โดยทั่วไปจะเป็นเนินสูงๆ ต่ำๆ สลับด้วยภูเขาใหญ่เล็ก กระจายอยู่ทั่วไป พื้นที่ราบเรียบมีจำนวนน้อยซึ่งใช้เป็นแหล่งปลูกข้าว ทางทิศตะวันออก มีเทือกเขาบรรทัดยาวจากตอนเหนือจดตอนใต้ และเป็นแนวแบ่งเขตจังหวัดตรังกับจังหวัดพัทลุง ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย สภาพป่าเป็นป่าดิบชื้น มีป่าชายเลนสำหรับท้องที่ที่อยู่ติดกับทะเล มีพื้นที่เป็นเกาะจำนวน 46 เกาะ อยู่ในพื้นที่อำเภอกันตัง 12 เกาะ อำเภอปะเหลียน 13 เกาะ และอำเภอสิเกา 21 เกาะ

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศมีสภาพอากาศ ฤดูกาลของจังหวัดตรังพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยออกได้เป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือน

พฤษภาคม ระยะนี้เป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม หลังจากสิ้นสุดฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ ฤดูหนาว อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะร้อนจัดที่สุดในเดือนมีนาคมและเมษายน แต่ไม่ร้อนมากนัก เนื่องจากภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรอยู่ใกล้ทะเล กระแสลมและไอน้ำจากทะเลทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมร้อนและชื้นมาจากมหาสมุทรอินเดียพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้มีฝนตกทั่วไป และในช่วงฤดูฝนยังมีร่องความกดอากาศต่ำปกคลุมภาคใต้เป็นระยะๆ อีกด้วย จึงทำให้มีฝนตกมาก ฝนสูงสุดของจังหวัดนี้อยู่ในเดือนกันยายน ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในระยะนี้จะมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้อุณหภูมิลดลงทั่วไปและมีอากาศเย็น แต่เนื่องจากจังหวัดตั้งอยู่ทางด้านชายฝั่งตะวันออกของภาคใต้ อุณหภูมิจึงลดลงเล็กน้อยเป็นครั้งคราว อากาศจึงไม่หนาวเย็นมากนัก และตามชายฝั่งมีฝนตกทั่วไป ลักษณะอากาศทั่วไป จังหวัดตรัง เป็นจังหวัดที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดผ่านประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิด คือ ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยตอนบนตั้งแต่ภาคกลางขึ้นไปมีอากาศหนาวเย็น และแห้งแล้งทั่วไป แต่เนื่องจากจังหวัดตรังอยู่ทางด้านรับลมจึงทำให้มีฝนตกชุกมากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ เนื่องจากจังหวัดตรังตั้งอยู่ในคาบสมุทรที่มีแหลมยื่นออกไปในทะเล จึงได้รับมรสุมอย่างเต็มที่ คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดียและมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากทะเลจีนใต้ และอ่าวไทย ทำให้ได้รับไอน้ำและความชุ่มชื้นมากอุณหภูมิโดยเฉลี่ยจึงไม่สูงมากและอากาศไม่ร้อนจัดในฤดูร้อน อากาศจะอบอุ่นในช่วงฤดูฝน ส่วนฤดูหนาวอากาศจะเย็นในบางครั้ง อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.7 องศาเซลเซียส

การปกครอง

จังหวัดตรัง ได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 87 ตำบล 723 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 15 เทศบาล และ 84 องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอกันตัง อำเภอปะเหลียน อำเภอย่านตาขาว อำเภอสีเกา อำเภอห้วยยอด อำเภอนาโยง อำเภอรัษฎา อำเภอหาดสำราญ และอำเภอวังวิเศษ

ภาพที่ 2.14 แผนที่แบ่งการปกครองจังหวัดตรัง

อำเภอเมืองตรัง ในอดีตเคยเป็นเมืองท่าค้าขายกับต่างประเทศ เป็นเมืองแรกที่มีต้นยางพารา โดยพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ได้นำพันธุ์มาจากมาเลเซีย มาปลูกเป็นแห่งแรกของภาคใต้ เมื่อปี พ.ศ. 2442 และถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 93 นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 5 และอื่นๆ ร้อยละ 2 ที่ตั้งอำเภอเมืองตรังปัจจุบัน เดิมเป็นพื้นที่อยู่ในเขตปกครองของตำบลทับเที่ยง อำเภอบางรัก ครั้งเมื่อ พ.ศ. 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริให้ย้ายที่ตั้งเมืองจากอำเภอกันตัง มาตั้งที่ตำบลทับเที่ยง อำเภอบางรัก อำเภอบางรัก จึงเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอเมืองตรัง ตามสถานที่ตั้งอำเภอเมืองตรังตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จากหลักฐานทำเนียบเมืองนครศรีธรรมราช ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในช่วงปี พ.ศ. 2345 - 2346 อำเภอเมืองตรัง เคยตั้งอยู่บริเวณตำบลควนธานี ซึ่งเป็นที่ตั้งศาลหลักเมืองตรัง อำเภอเมืองตรัง มีพื้นที่ 533.87 ตารางกิโลเมตร มีสภาพเป็นเนินสูงต่ำสลับกับที่ราบ มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำตรัง เกิดจากต้นน้ำในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และลำคลองจากเทือกเขาบรรทัดไหลผ่าน อำเภอห้วยยอด อำเภอวังวิเศษ อำเภอเมืองตรัง ไปออกทะเลในพื้นที่อำเภอกันตัง อำเภอเมืองมีเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอห้วยยอด อำเภอวังวิเศษ ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกันตัง อำเภอย่านตาขาว ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอกันตัง และอำเภอสิเกา แบ่งการปกครองท้องถิ่นเป็น 14 ตำบล 119 หมู่บ้าน 2 เทศบาล คือ เทศบาลนครตรังและเทศบาลตำบลคลองเต็ง 14 องค์การบริหารส่วนตำบล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบ

อาชีพเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน ทำประมงพื้นบ้าน ประมงน้ำลึกลง ทำนา เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผัก ผลไม้ และรับจ้าง

อำเภอกันตัง เดิมกันตังเป็นอำเภอที่ขึ้นกับเมืองตรัง ซึ่งตัวเมืองตรังในขณะนั้นตั้งอยู่ที่ตำบลควนธานี ปัจจุบันตำบลควนธานีอยู่ในเขตปกครองของอำเภอกันตัง การสัญจรไปมาระหว่างอำเภอกันตังกับตัวเมืองตรัง (ตำบลควนธานี) ลำบากมาก ต้องใช้การเดินทางด้วยเท้าและล่องเรือมาทางแม่น้ำตรังไปด้วยเรือเล็กเท่านั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2436 พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองตรัง ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ย้ายตัวเมืองจากตำบลควนธานี ไปตั้งที่อำเภอกันตัง เพราะว่าเมืองที่ควนธานีนั้นไม่มีทางที่จะปรับปรุงให้เจริญรุ่งเรืองไปได้ เพราะสถานที่ไม่เหมาะสมและเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งพระยารัษฎานุฯ ได้เล็งเห็นว่า อำเภอกันตังอยู่ปากอ่าว เรือกลไฟ เรือสินค้าต่างๆ เข้าเทียบท่าได้ การค้าขายติดต่อก็น่าจะสะดวกเหมาะที่จะพัฒนาให้เป็นเมืองท่าสำหรับค้าขาย และเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำ เมื่อได้ย้ายตัวเมืองตรังมาอยู่ที่กันตังแล้ว พระยารัษฎานุฯ ก็ได้สร้างศาลากลางจังหวัดเป็นตึกใหญ่ 2 ชั้น 2 ข้างของศาลากลาง มีตึกชั้นเดียว 2 หลัง เป็นศาลหลังหนึ่งเป็นที่ว่าการอำเภอหลังหนึ่ง ในปี พ.ศ. 2459 พระยาวิจิตรวงศ์ วุฒิไกร (ม.ร.ว. สุกตน์ สุทธิสุตตัน) สมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ย้ายตัวเมืองตรังจากอำเภอกันตัง ไปตั้งที่ตำบลทับเที่ยง เนื่องจากเห็นว่าไม่เหมาะสมทางยุทธศาสตร์ อีกทั้งกันตังเป็นที่ลุ่มยากมากแก่การขยายเมือง และได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอเมืองมาเป็นอำเภอกันตัง จึงมีฐานะเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดตรังตราบเท่าจนทุกวันนี้ อำเภอกันตัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดตรัง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 24 กิโลเมตร ห่างจากรุงเทพฯ ทางรถยนต์ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินสาย 41 ระยะทาง 864 กิโลเมตร และทางรถไฟจากสถานีหัวลำโพง 845 กิโลเมตร อำเภอกันตัง มีเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองตรัง และอำเภอสิเกา ทิศใต้ ติดต่อกับทะเลอันดามัน ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอย่านตาขาว และกิ่งอำเภอหาดสำราญ ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอสิเกา และทะเลอันดามัน สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มๆ ตอนๆ มีภูเขาเตี้ยๆ ทางด้านตะวันออกในเขตตำบลบางเป้า ตำบลกันตัง และมีเทือกเขาทางด้านทิศตะวันตกในเขตตำบลโคกยาง บ่อน้ำร้อน บางสัก มีแม่น้ำตรังไหลผ่านใจกลางอำเภอ มีความยาวประมาณ 40 กิโลเมตร โดยแบ่งพื้นที่อำเภอกันตังออกเป็นสองฝั่งคือฝั่งตะวันออก และฝั่งตะวันตก กันตังจึงเปรียบเสมือนเมืองเอกแตก ฝั่งตะวันตกประกอบด้วยตำบลต่างๆ 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลโคกยาง ย่านซื่อ คลองลูบ่อน้ำร้อน บางสัก นาเกลือ และเกาะลิบง สำหรับฝั่งตะวันออกมี 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางเป้า บางหมาก คลองซึล่อม วังวน ควนธานี และกันตังใต้ การคมนาคมระหว่างฝั่งตะวันออกและตะวันตกใช้แพขนานยนต์ของเทศบาลเมืองกันตังและเรือหางยาวซึ่งวิ่งโดยสารระหว่างหมู่บ้าน และวิ่งรับจ้างทั่วไป นอกจากนั้นยังมีสะพานที่เชื่อมระหว่าง 2 ฝั่ง มีจำนวน 3 แห่ง คือ สะพานท่าแก้มดำ ซึ่งตั้งอยู่ในตำบลควนธานีห่างจากตัวอำเภอประมาณ 20 กิโลเมตร สะพานเชื่อมระหว่างตำบลบ่อน้ำร้อนกับตำบลบางเป้า อีก 1 สะพาน ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 2 กิโลเมตร และสะพานย่านซื่อ ห่างจากตัวอำเภอ ประมาณ 5 กิโลเมตร อำเภอกันตังมีพื้นที่ส่วนที่เป็นเกาะประมาณ 21 เกาะมีเกาะที่สำคัญๆ ได้แก่ เกาะมุกด์ เกาะลิบง เกาะกระดาน ซึ่งอยู่ในเขตตำบลเกาะลิบง นอกจากนี้ ยังมีเกาะกลาง เกาะนก อยู่ในเขตตำบลนาเกลือ เกาะจาก

อยู่ในเขตตำบลบ่อน้ำร้อน เกาะเคียม เกาะค้อ เกาะโตะหรี เกาะกา เกาะหลาดำ อยู่ในเขตตำบลกันตังใต้ อำเภอกันตังตั้งอยู่ในเขตมรสุม ติดกับทะเลอันดามันทางด้านมหาสมุทรอินเดีย จึงให้ได้รับลมมรสุมทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และทิศตะวันตกเฉียงใต้ พัดผ่านสลับกันตลอดทั้งปี ทำให้มีฝนตกตลอดปี แบ่งช่วงฤดูร้อนและฤดูฝน ดังนี้ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ ต้นเดือนมีนาคม - เดือนพฤษภาคม ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน - เดือนกุมภาพันธ์ อำเภอกันตังมีพื้นที่โดยประมาณ 612.64 ตารางกิโลเมตร (382,900 ไร่) แบ่งการปกครองออกเป็น 13 ตำบล 83 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำสวนยางพาราสวนปาล์มน้ำมันทำการประมงพื้นบ้าน ประมงน้ำลึก ทำนา เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผัก ผลไม้ และรับจ้าง

อำเภอปะเหลียน เป็นสถานที่ที่มีทรัพยากรมาก มาจากคำว่า “ปะ” แปลว่า พบหรือเจอ และ “เหลียน” แปลว่า สิ่งที่มีค่า เพี้ยนมาจากคำว่า เหยียน คือ ของมีค่า “ปะเหลียน” เพี้ยนมาจากคำในภาษามลายูจากเดิมว่า “ปราเหลียน” แปลว่า ทอง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะยังไม่มีผู้ใดทราบถึงความหมายอันแท้จริงของคำว่า ปะเหลียน แต่ ปะเหลียนก็เป็นชื่อตำบลหนึ่งของอำเภอที่ติดต่อกับทิวเขาบรรทัด ซึ่งกั้นแดนระหว่างจังหวัดตรังกับจังหวัดพัทลุง ในสมัยก่อนชาวพัทลุงได้อพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่ตำบลปะเหลียนเป็นจำนวนมาก สำหรับที่ว่าการอำเภอปัจจุบัน ตั้งอยู่ที่บ้านท่าข้าม หมู่ที่ 1 ตำบลท่าข้าม ซึ่งสมัยก่อนเป็นท่าเรือสำคัญที่ใช้ติดต่อคมนาคมกับจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันและมลายูหรือประเทศมาเลเซียในปัจจุบัน ในสมัยก่อนท้องที่อำเภอปะเหลียนมีการปกครองขึ้นกับเมืองพัทลุง เมื่อเจ้าพระยาณรงค์ (น้อย) ได้ส่งบุตรมาปกครองเมืองตรังและขึ้นตรงต่อเมืองนครศรีธรรมราช พื้นที่แถบนี้มีผู้คนมาตั้งถิ่นฐานกันแล้ว เจ้าเมืองพัทลุงจึงส่งกรมการเมืองมาปกครองเพื่อเป็นการสกัดกั้นอำนาจของเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชไว้ ขณะนั้นท้องที่อำเภอปะเหลียนมีประชาน้อยมาก ไม่เหมาะสมที่จะยกฐานะเป็นเมืองดี ดังนั้น ตำแหน่งผู้ปกครองจึงเป็นเพียง “จอม” คำว่า จอม ใช้กันเฉพาะที่มีชายไทยมุสลิมอยู่ แปลว่า ผู้เป็นใหญ่ ในปี พ.ศ. 2434 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า เมืองปะเหลียนทรุดโทรมมาก จึงยุบให้เป็นแขวงขึ้นตรงกับเมืองตรัง และในปี พ.ศ. 2438 ได้จัดตั้งที่ว่าการอำเภอเป็นครั้งแรกที่ตำบลท่าพญา ใช้ชื่อว่า อำเภอท่าพญา ครั้นได้จัดรูปแบบอำเภอขึ้นตามพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ เมื่อ พ.ศ. 2440 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้งที่บ้านหยงสตาร์ ตำบลท่าข้าม ในปี พ.ศ. 2460 และได้เปลี่ยนชื่อเป็น อำเภอหยงสตาร์ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2482 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น อำเภอปะเหลียน ตามชื่อเดิมจวบจนปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อรักษาประวัติศาสตร์อันยาวนานของเมืองปะเหลียนไว้ อำเภอปะเหลียนนับว่าเป็นอำเภอเก่าแก่อำเภอหนึ่งในจังหวัดตรัง ที่ว่าการอำเภอปะเหลียนตั้งอยู่บ้านท่าข้าม หมู่ที่ 1 ตำบลท่าข้าม ห่างจากตัวจังหวัดตรังไปทางทิศใต้ 44 กิโลเมตรตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 404 (ตรัง - ปะเหลียน) และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 1,050 กิโลเมตร ท้องที่ปกครองของอำเภอมีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้อาณาเขต ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลท่าข้าม อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอย่านตาขาว ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกงหราและอำเภอตะโหมด (จังหวัดพัทลุง) ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอทุ่งหว้า (จังหวัดสตูล) และทะเลอันดามัน ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหาดสำราญและอำเภอกันตัง อำเภอปะเหลียนมีพื้นที่ 973.13 ตารางกิโลเมตร (608,266.25 ไร่) พื้นที่ตอนเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ราบสูงริมทิวเขาบรรทัด ส่วนตอนใต้และตะวันตกเฉียงใต้เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล ส่วนตอนกลางเป็นที่ราบ ลักษณะ

ภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูแล้ง ปริมาณน้ำฝนประมาณ 1,500 มิลลิเมตร ต่อปี ฤดูร้อนอยู่ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 32 องศาเซลเซียส ลักษณะทางภูมิอากาศไม่ร้อนจัดหรือหนาวจัดโดยทั่วไป อุณหภูมิเฉลี่ย 27 องศาเซลเซียส แบ่งออกเป็น 2 ฤดู คือ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนมกราคม โดยอาศัยมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย และมรสุมตะวันออกเฉียงใต้จากอ่าวไทย พื้นที่จึงไม่ขาดแคลนน้ำในการเกษตรตลอดระยะฤดูแล้ง แบ่งเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 จำนวน 86 หมู่บ้าน มีหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง จำนวน 30 หมู่บ้าน มีเทศบาล 2 แห่ง

อำเภอย่านตาขาว เดิมอำเภอย่านตาขาว เป็นเพียงตำบลขึ้นกับอำเภอกันตัง ต่อมาเมื่อประชาชนได้เข้ามาอาศัยอยู่มากขึ้นการติดต่อระหว่างตำบลกับอำเภอไม่สะดวก เพราะระยะทางห่างไกลการคมนาคมก็อาศัยทางเรือ ในการปกครองสามารถสมควรจะดูแลความทุกข์สุขของราษฎร และราษฎรจะติดต่อกับอำเภอก็ยากลำบาก ตำบลย่านตาขาว จึงถูกยกฐานะเป็น กิ่งอำเภอย่านตาขาว เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2491 โดยมีเขตการปกครอง 6 ตำบล คือ ตำบลย่านตาขาว ตำบลหนองบ่อ ตำบลทุ่งค่าย ตำบลนาชุมเห็ด ตำบลในควน และ ตำบลโพรงจระเข้ ตำบลต่างๆ เหล่านี้เดิมอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอกันตัง และได้ใช้อาคารโรงเรียนจีนของสมาคมพ่อค้าจีนเป็นที่ว่าการกิ่งอำเภอย่านตาขาว ครั้น พ.ศ. 2499 ทางราชการได้พิจารณาเห็นว่า กิ่งอำเภอย่านตาขาว มีความเจริญขึ้นพอสมควร มีประชาชนพลเมืองหนาแน่น การคมนาคมระหว่างกิ่งอำเภอจังหวัด สะดวกและใกล้กว่าจะต้องผ่านไปอำเภอกันตัง จึงได้ยกฐานะเป็นอำเภอย่านตาขาว เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2499 และย้ายที่ว่าการกิ่งอำเภอเดิมไปปลูกสร้างขึ้นใหม่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือห่างออกไปประมาณ 1 กิโลเมตร ซึ่งเป็นที่ว่าการอำเภอปัจจุบัน คำว่า “ย่านตาขาว” นั้นอาจมีความหมายแยกเป็นสองพยางค์ พยางค์แรก คือ “ย่าน” ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีสามความหมายด้วยกัน คือ “ย่าน” ความหมายที่ 1 หมายถึง แถว, ถิ่น เช่น เขาเป็นคนย่านนี้, บริเวณ เช่น ย่านบางลำพู ย่านสำเพ็ง, ระยะทางตามกว้างหรือยาวจากตำบลหนึ่งไปตำบลหนึ่ง “ย่าน” ความหมายที่ 2 หมายถึง เครือเถา เช่น ย่านวันยอ ย่านลิเภา เรียกรากไทรที่ย้อยลงมาว่า ย่านไทร “ย่าน” ความหมายที่ 3 หมายถึง ย่น พยางค์ที่สอง คือ “ตาขาว” ความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง แสดงอาการขาดเกลือ ดังนั้น “ย่านตาขาว” น่าจะมาจากคำว่า “ย่าน” กับ “ตาขาว” มาผสมคำเรียกเป็น “ย่านตาขาว” เพราะมีประวัติกล่าวกันว่าตลาดย่านตาขาวมีภัยธรรมชาติจากน้ำท่วม ปีละ 2-3 ครั้ง แต่ครั้งน้ำจะท่วมอย่างรวดเร็ว ประชาชนที่อาศัยอยู่แถวนี้ ต่างได้รับความเดือดร้อนจากภัยน้ำท่วมเป็นอย่างมาก ต้องเหน็ดเหนื่อยวุ่นวายกับการขนย้ายทรัพย์สิน สัตว์พาหนะ และสัตว์เลี้ยง ไปไว้ที่ปลอดภัย สาเหตุที่น้ำท่วมแทบทุกปี เพราะตลาดย่านตาขาว มีคลองใหญ่ซึ่งมีแคว 3 แคว ไหลๆ ตลาดย่านตาขาว เมื่อถึงฤดูฝนจึงทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน ทำให้ผู้อยู่อาศัยอยู่บริเวณนี้ต้องตื่นตัวระมัดระวังภัยอยู่เสมอ ซึ่งเป็นเพียงคำสันนิษฐานเท่านั้น อีกข้อสันนิษฐานหนึ่ง ชื่อบ้านย่านตาขาวนี้ มิได้หมายความว่าคนตาขาวอยู่ในย่านนี้ แต่มีที่มาของชื่อ ดังนี้ เดิมทีพื้นที่ของอำเภอย่านตาขาว ซึ่งต่อเขตแดนกับอำเภอปะเหลียน มีลำคลองไหลผ่านย่านตาขาวหลายสาย เช่น คลองปะเหลียน คลองโพรงจระเข้ คลองพิบูล ไหลผ่านตำบลต่างๆ ในอำเภอย่านตาขาว ประชาชนปลูกบ้านเรือน ทำมาหากิน แล

ริมลำคลอง ซึ่งรกไปด้วยต้นไม้ และเถาวัลย์ ที่ขึ้นตามริมคลองชนิดหนึ่ง เรียกว่า “เถาวัลย์ตาขาว” เมื่อราษฎรเข้าไปตัด ถาก ถาง ต้นไม้ริมคลอง เพื่อเพาะปลูกและเพื่อปลูกที่อยู่อาศัย ก็ตัดเถาวัลย์นี้ด้วย เมื่อตัดเถาวัลย์นี้จะมีน้ำสีขาวไหลออกมาจากตาของเถาวัลย์ เหมือนร้องไห้ คนปักษ์ใต้ เรียกเถาวัลย์ว่า “ย่าน” และ เรียกชื่อพันธุ์ไม้นี้ว่า “ตาขาว” จึงรวมเรียกว่า “ย่านตาขาว” แล้วก็นำมาเรียกเป็นชื่อบ้านนี้ว่า “บ้านย่านตาขาว” อีกลักษณะหนึ่ง การปลูกบ้านริมคลองมีจำนวนมากขึ้นเป็นชุมชน ผู้คนเรียกชุมชนนั้นว่า “ย่าน” และนำชื่อเถาวัลย์ที่มีมากในแถบนั้น คือ เถาวัลย์ตาขาว มาเรียกเป็นชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านย่านตาขาว” จนถึงทุกวันนี้ เรื่องนี้เป็นการบอกเล่าต่อกันมา ข้อมูลจึงเป็นเพียงข้อสันนิษฐานเท่านั้น (จากการสอบถาม นายคล้าย มูลเมฆ ในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2548) อำเภอ ย่านตาขาว ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดตรัง ห่างจากตัวจังหวัดตรัง 25 กิโลเมตร ไปตามทางหลวงหมายเลข 4 ถนนตรัง - ปะเหลียนทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอเมืองตรังและอำเภอนาโยงทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอปะเหลียนทิศตะวันออก ติดต่อกับ เทศบาลนครตรังและอำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุงทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอกันตัง อำเภอย่านตาขาว มีเนื้อที่ 437.2 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินสูงๆ ต่ำๆ ที่ราบสูงเริ่มจากทิศตะวันออกเชิงเขาบรรทัดและลาดต่ำไปทางทิศตะวันตกพื้นที่เหมาะแก่การกสิกรรม มีที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา ลักษณะทางภูมิอากาศไม่ร้อนจัดหรือหนาวจัดโดยทั่วไป อุณหภูมิเฉลี่ย 27 องศาเซลเซียส แบ่งออกเป็น 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายน - มกราคม โดยอาศัยมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย และมรสุมตะวันออกเฉียงใต้จากอ่าวไทย พื้นที่จึงไม่ขาดแคลนน้ำในการเกษตรตลอดระยะเวลาฤดูแล้ง

อำเภอสิเกา เดิมสิเกาเป็นชื่อหมู่บ้านเล็กๆ ตั้งอยู่บริเวณที่ราบชายฝั่งคลองสิเกา อาคารที่สร้างขึ้นหลังแรก ชาวบ้านเรียกว่า “กงสี” เป็นอาคารหลังใหญ่ กั้นฝาไม้ไผ่ขัดแตะ มุงด้วยจาก ซึ่งเป็นที่พักคนงานขนสินค้าและชาวประมง สินค้าที่เก็บรอส่งที่นี่ เป็นสินค้าที่บรรทุกเกวียนมาส่วนสินค้าชิ้นใหญ่น้ำหนักมาก ก็จะไปลงเรือที่ท่าเรือป่าตะแบกซึ่งเป็นคลองที่แยกมากจากคลองสิเกา ณ ที่นี้จึงทำให้กงสีหลังที่ 2 กงสีหลังแรกสร้างก่อน ชาวบ้านเรียกว่า “กงสีเก่า” ฉะนั้นบริเวณใกล้ๆ กับที่ตั้งกงสีเก่า จึงเป็นที่ชุมชนขอพ่อค้า แม่ค้า และผู้สัญจรไปมา ทำให้มีการปลูกสร้างบ้านเรือนขึ้นหลายหลังจึงกลายเป็นหมู่บ้าน คนทั่วไปเรียกว่า “บ้านกงสีเก่า” ต่อมาคำว่ากงสีเก่า ถูกกร่อนไปจนเหลือเป็นบ้านสิเกา จนถึงปัจจุบัน อำเภอสิเกา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดตรัง ห่างประมาณ 33 กิโลเมตร ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 1 ตำบลยอหิน มีพื้นที่ 5618 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 341,875 ไร่ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และทะเลอันดามัน ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอวังวิเศษ และอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลอันดามัน ลักษณะภูมิประเทศ มีพื้นที่ทั่วไปเป็นเนินสูงๆ ต่ำๆ และที่ราบสูง สลับด้วยภูเขาไม้ป่าไม้ ลำธาร ลำคลอง และห้วยสั้น ไหลสู่ทะเลอันดามัน ด้านตะวันตก มีสภาพเป็นป่าชายเลนสภาพดินทั่วไป เป็นดินร่วนปนทราย ความสมบูรณ์ต่ำ ลักษณะภูมิอากาศ มี 2 ฤดู โดยฤดูร้อนเริ่มกลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึง พฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนธันวาคม เป็นช่วงมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน ทำให้ฝนตกชุกโดยเฉลี่ย ประมาณ 2,000 มิลลิเมตรต่อปี และช่วงกลางเดือนธันวาคม ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ เป็นช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดผ่านทำให้

อุณหภูมิลดลงเล็กน้อย อุณหภูมิอยู่ในช่วง 20 - 38 องศาเซลเซียส แบ่งการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 80 หมู่บ้าน

อำเภอห้วยยอด ประวัติความเป็นมาของอำเภอห้วยยอด ในปี พ.ศ. 2355 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ท้องที่อำเภอห้วยยอดปัจจุบันขึ้นอยู่ในความปกครองของเมืองนครศรีธรรมราชและเมืองตรัง โดยพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำตรังขึ้นกับเมืองนครศรีธรรมราช มีบ้านเขาปินะ บ้านใหม่ บ้านกุ่ม บ้านชะมวง บ้านท่าประดู่ บ้านควน บ้านหนองหงษ์ บ้านเขาขาด บ้านควนกะตา บ้านหนองหนองไม้แก่น บ้านหนองแค ส่วนฝั่งตะวันออกขึ้นอยู่กับเมืองตรัง แต่มีบางหมู่บ้านที่ขึ้นอยู่กับเมืองนครศรีธรรมราช ที่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดคือตำบลในเตา ต่อมาปี พ.ศ. 2423 ได้โอนเมืองตรังไปขึ้นตรงต่อกรุงเทพมหานคร จึงได้โอนพื้นที่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำตรังมาขึ้นกับเมืองตรังด้วย ทำให้เกิดแขวงขึ้น 4 แขวง คือ แขวงบางกุ่ม แขวงบ้านนา แขวงปากคม แขวงเขาขาว จนกระทั่งปี พ.ศ. 2430 จึงได้รวมท้องที่บางส่วนของเมืองนครศรีธรรมราช ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำตรังเป็นอำเภอเขาขาวขึ้น โดยตั้งที่ว่าการอำเภอที่ตำบลเขาขาว แล้วย้ายมาที่ตำบลน้ำพราย แต่ยังเป็นชื่ออำเภอเขาขาว ต่อมาตำบลน้ำพรายบางส่วนเปลี่ยนชื่อเป็นตำบลห้วยยอด ในปี พ.ศ. 2455 จึงเปลี่ยนชื่ออำเภอเป็นอำเภอห้วยยอด เพื่อให้ตรงกับชื่อตำบลที่ตั้งที่ว่าการของอำเภอในปี พ.ศ. 2460 เปลี่ยนเป็นชื่ออำเภอเขาขาวอีกครั้ง และในปี พ.ศ. 2482 เปลี่ยนชื่ออำเภอเขาขาวเป็นอำเภอห้วยยอดจนกระทั่งปัจจุบัน เนื่องจากสภาพทั่วไปของอำเภอห้วยยอดมียอดเขาเรียงรายตลอดแนวทางด้านทิศตะวันตก ซึ่งเรียกว่า ภูเขาบรรทัด และในพื้นที่มีแม่น้ำตรังไหลผ่าน มีสายห้วยต่างๆ มากมายในพื้นที่ มีทั้งห้วย มีทั้งยอดเขา จึงได้เรียกว่า ห้วยยอดมาจนถึงปัจจุบัน อำเภอห้วยยอดตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดตรัง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 28 กิโลเมตร ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยยอดในเขตเทศบาลตำบลห้วยยอด มีพื้นที่ประมาณ 762.63 ตารางกิโลเมตร โดยทิศเหนือติดต่อกับอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอเมืองตรัง ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง และอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง สภาพพื้นที่ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอนลาดจากเทือกเขาบรรทัดทางทิศตะวันออก ทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศเหนือ ซึ่งติดต่อกับอำเภอป่าพะยอม จังหวัดตรัง และอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีภูเขาที่เป็นภูเขาจากเทือกเขาบรรทัด ส่วนใหญ่อยู่ในตำบลในเตา ตำบลจิว ตำบลเขาปูน และตำบลปากแจ่ม มีแม่น้ำไหลผ่านได้แก่ แม่น้ำตรัง ซึ่งต้นกำเนิดจากเทือกเขาบรรทัด ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ไหลผ่านตำบลต่างๆ ของอำเภอห้วยยอด หลายตำบล ผ่านอำเภอเมืองตรังและอำเภอกันตัง ออกทะเลด้านมหาสมุทรอินเดีย ราษฎรสามารถใช้ในเกษตรกรรม และในฤดูฝนเมื่อฝนตกหนัก สภาพภูมิอากาศพื้นที่อำเภอห้วยยอดได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ฝนจะเริ่มตกประมาณเดือนพฤษภาคม และจะมีฝนตกระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม เป็นการเข้าสู่ฤดูฝนตั้งแต่ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ จะย่างเข้าสู่ฤดูร้อนไปจนถึงเดือนมิถุนายน อำเภอห้วยยอดแบ่งการปกครองออกเป็น 16 ตำบล 133 หมู่บ้าน 16 องค์การบริหารส่วนตำบล และ 3 เทศบาล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน ทำประมงพื้นบ้าน ประมงน้ำลึกร ทำนา เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผัก ผลไม้

อำเภอนาโยง เดิมที่มีพื้นที่นาแปลงใหญ่ เรียกว่า นาหลวงหรือนาสามบึง เชื่อมหรือโยงพื้นที่ส่วนใหญ่ของฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก ของคลองนางน้อยเข้าด้วยกัน พื้นที่ส่วนที่อยู่ฝั่งตะวันออกของคลองนางน้อย เรียกว่า นาโยงเหนือ (ตำบลนาโยงเหนือ) ส่วนที่อยู่ฝั่งตะวันตกของคลองนางน้อย เรียกว่า นาโยงใต้ (ตำบลนาโยงใต้) ครั้น พ.ศ. 2531 ราษฎรชาวตำบลนาโยงเหนือได้เสนอความคิดที่จะตั้งกิ่งอำเภอนาโยง โดยรวมพื้นที่ 6 ตำบลของอำเภอเมืองตรัง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศแบ่งท้องที่อำเภอเมืองตรังตั้งเป็นกิ่งอำเภอนาโยง ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2533 และได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นอำเภอเมื่อวันที่ พฤศจิกายน 2536 อำเภอนาโยงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดตรัง ห่างจากตัวจังหวัดตรังประมาณ 10 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 960 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 165.017 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ทิศตะวันออกติดต่อกับกิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ในด้านการปกครองแบ่งออกเป็น 6 ตำบล 53 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำสวนยางพารา ทำนา รับจ้างทั่วไป

อำเภอรัชฎา เดิมท้องที่อำเภอรัชฎา เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ในการปกครองของอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้ประกาศแบ่งเขตท้องที่อำเภอห้วยยอด จำนวน 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลควนเมา ตำบลคลองปาง ตำบลหนองบัว ตำบลหนองปรือ และตำบลเขาไพรตั้งเป็นกิ่งอำเภอโดยเรียกชื่อว่า “กิ่งอำเภอรัชฎา” ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2534 ทั้งนี้ ชื่อ “รัชฎา” ตั้งขึ้นเพื่อเป็นสื่อรำลึกถึงคุณงามความดีของอดีตเจ้าเมืองตรัง พระยารัชฎานุประดิษฐ์ มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ที่ได้สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่เมืองตรังเป็นอย่างยิ่ง กิ่งอำเภอรัชฎา ได้เริ่มเปิดทำการโดยได้รับการอนุเคราะห์จากโรงเรียนคลองปางวิทยาคมให้ใช้อาคารเอนกประสงค์เป็นที่ทำการชั่วคราว เพื่อให้บริการแก่ประชาชน และจังหวัดตรังได้แต่งตั้ง นายสมพล ณ พัทลุง ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำอำเภอรัชฎาเป็นคนแรก ต่อมาเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2536 กิ่งอำเภอรัชฎาได้ย้ายที่ทำการจาก อาคารเอนกประสงค์โรงเรียนคลองปางวิทยาคม ไปทำการ ณ อาคารที่ว่าการกิ่งอำเภอรัชฎา และได้ดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งปัจจุบัน ที่ว่าการอำเภอรัชฎาตั้งอยู่ที่ ถนนเทศบาลรัชฎา ตำบลคลองปาง อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง โดยอำเภอรัชฎามีเนื้อที่ประมาณ 230.2 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ราบสูงป่าเทือกเขาบรรทัดทางทิศตะวันออกและที่ราบมาทางทิศตะวันตกจดคลองปากบาง ซึ่งไหลสู่แม่น้ำตรัง โดยมีอาณาเขตดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลหนองช้างแล่น อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเทือกเขาบรรทัด ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลวังหิน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช และตำบลห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 26,614 คน โดยประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา สวนผลไม้ แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 5 ตำบล 50 หมู่บ้าน

อำเภอวังวิเศษ ตั้งเป็นกิ่งอำเภอโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2524 ขึ้นกับเขตการปกครองอำเภอสิเกา เปิดที่ว่าการกิ่งอำเภอชั่วคราว ณ ศาลาการเปรียญ วัดราษฎร์รังสรรค์ (วัดต้นปรัง) เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2524 และต่อมาย้ายมาปฏิบัติงาน ณ

สถานที่ตั้งปัจจุบัน ได้ยกฐานะเป็นอำเภอวังวิเศษ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่มที่ 107 ตอนที่ 83 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2533 อำเภอวังวิเศษตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดตรัง โดยทางรถยนต์ 58 กิโลเมตร ในพื้นที่หมู่ที่ 7 ตำบลวังมะปรางเหนือ มีถนนเพชรเกษม (สายตรัง - กระบี่) ผ่านหน้าที่ว่าการอำเภอ มีขนาดเนื้อที่ 477.125 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 298,203 ไร่ โดยมีเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองตรัง อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองตรัง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอสิเกา จังหวัดตรังและอำเภอคลองท่อม อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มเชิงเขา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ มีสายน้ำไหลผ่าน คือ คลองชี มีต้นกำเนิดจากน้ำตกกร้อยซังพันวิ

ไหลผ่านทุกตำบลไปบรรจบกับแม่น้ำตรัง ลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุม มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนพฤษภาคมของทุกปี และฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน - เดือนกุมภาพันธ์ แบ่งการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 68 หมู่บ้าน และหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง 25 หมู่บ้าน เทศบาล 1 แห่ง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจตัวใหม่

อำเภอหาดสำราญ ได้จัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2537 โดยแยกจากอำเภอปะเหลียน จำนวน 3 ตำบล คือ ตำบลหาดสำราญ ตำบลบ้าหวี และตำบลตะเสะ ที่ว่าการกิ่งอำเภอหาดสำราญ ตั้งอยู่ ณ บ้านควนล่อน หมู่ที่ 9 ตำบลหาดสำราญ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดตรังประมาณ 50 กิโลเมตร กิ่งอำเภอหาดสำราญมีพื้นที่ทั้งหมด 224 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 140,000 ไร่ มีลักษณะเป็นที่ราบไหล่ภูเขา ที่ราบลุ่ม และพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน มีขนาดหาดยาวประมาณ 18 กิโลเมตร มีอาณาเขต ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ทิศใต้ ติดต่อกับทะเลอันดามัน ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลอันดามัน กิ่งอำเภอหาดสำราญตั้งอยู่ชายฝั่งทะเล มีลักษณะอากาศร้อน หากประสบกับมรสุมฝั่งตะวันตก จะทำให้มีฝนตกชุก ส่วนฤดูแล้งอากาศอบอ้าว กิ่งอำเภอหาดสำราญ แบ่งการปกครองออกเป็น 3 ตำบล 22 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ทำการประมง เลี้ยงสัตว์และค้าขาย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิยะดา เสรีวิชัยสวัสดิ์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคเหนือตอนบน ของประเทศไทยให้เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” พบว่า จังหวัดเชียงใหม่ที่นิยมมี 2 กิจกรรม ได้แก่ ชนโตกอาหารพื้นบ้านล้านนาและการทำร่มบ่อสร้าง จังหวัดเชียงราย ที่นิยมมี 2 กิจกรรม ได้แก่ การทำเครื่องปั้นดินเผา และการชงชาจีน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่นิยมมี 2 กิจกรรม ได้แก่ การแต่งกายของชาวไทยใหญ่ และการทำปานซอย ผลการศึกษาขั้นตอนของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวต่างชาติสนใจในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย พบว่า ขั้นตอนที่นักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจมากที่สุด คือ การรับฟังการบรรยายประวัติความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมสนใจรองลงมา คือ

การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน ส่วนรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย นั้นผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มี 5 องค์ประกอบ คือ (1) คนในชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว (2) ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมท้องถิ่น (3) หน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุน (4) ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และ (5) นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2) คุณลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มี 5 ลักษณะ คือ (1) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (2) การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ (3) การจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มเล็ก (4) นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้มีประสบการณ์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ (5) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) การดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนมี 5 ขั้นตอน คือ (1) การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (2) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล (3) การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (4) การใช้ศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ (5) การเรียนรู้วัฒนธรรมในชุมชน และทั้งนี้คนในชุมชนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการ โดยการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ประกอบการท่องเที่ยว ที่จะต้องให้การดำเนินการเป็นไปตามคุณลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ปรารภ แก้ววิเศษ และยิ่ง กิริติบุรณะ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนภาคใต้ตอนบน” พบว่า ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมชุมชนของชุมชนในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ตอนบนด้านการบริหารจัดการ การเพิ่มมูลค่าและการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคใต้ตอนบน ผลการศึกษา พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศิลปกรรม สถาปัตยกรรม พิธีกรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ของชุมชนมีศักยภาพ และสามารถเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ เพราะแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า การได้วางแผนเชื่อมโยงงานประเพณีพระบรมธาตุสวี กับวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีและวางแผนจะเชื่อมโยงกับงานประเพณีห่มผ้าขึ้นธาตุของจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นงานประเพณีที่เก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์มาก การนำเสนอยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเพิ่มมูลค่าและการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนภาคใต้ตอนบน พบว่า ยุทธศาสตร์ทางการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนภาคใต้ตอนบน ด้วยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ การเพิ่มมูลค่า การเชื่อมโยงเครือข่าย ในภาพรวมจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) ในประเด็นเกี่ยวกับ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านศิลปกรรม สถาปัตยกรรม วิถีชีวิต ประเพณี พิธีกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน

ศุภิสรา ประเสริฐ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวทางและรูปแบบการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการพัฒนาขนบธรรมเนียมประเพณีกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกรเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า “องค์ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร ที่สามารถนำมาพัฒนา การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดชัยภูมิได้ แนวทางและรูปแบบการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการพัฒนาขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกรเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมของจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ควรมีการอนุรักษ์เรื่องของภาษา ฟื้นฟูประเพณีความเชื่อ พิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของญ้อกร และพัฒนาเรื่องการเล่นตามประเพณี คือ

การเล่นปะเรเร เนื้อหาของเพลงให้คงความเป็นญฮูกรให้มากที่สุดและแปลเป็นภาษาไทยด้วยแนวทางและรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในหมู่บ้านญฮูกรจังหวัดชัยภูมิ คือ การจำลองวิถีชีวิตชาวญฮูกร ไว้ที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามอย่างถาวร สิ่งก่อสร้างเครื่องมือการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและอื่นๆ จัดตารางของชุมชนที่เป็นเครือข่ายเข้าไปแสดงวิถีชีวิตในช่วงเทศกาลการท่องเที่ยว หรือตามที่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจจะเข้าชม ให้ทุกชุมชนของเครือข่ายผลิตของที่ระลึกส่งไปที่ศูนย์จำหน่ายอย่างต่อเนื่อง จัดตั้งคณะกรรมการของชุมชนเครือข่ายเพื่อบริหารผลประโยชน์ (รายได้) ที่เกิดขึ้นเพื่อให้กระจายเข้าสู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม จัดงานชุมนุมของกลุ่มเครือข่ายเพื่อนำเสนอให้กลุ่มทัวร์ที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วมเช่นแสดงกิจกรรมทางวัฒนธรรม การรับประทานอาหารเย็นแบบพื้นบ้านร่วมกัน และการพักผ่อนในชุมชน ผลิตหนังสือคู่มือด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชาวญฮูกรรวมถึงตัวอย่าง ภาษาพร้อมคำแปล ที่ใช้สนทนากันในชีวิตประจำวัน จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว พัฒนามัคคุเทศก์ชาวญฮูกร นำนักท่องเที่ยวขึ้นชมธรรมชาติตามแบบวัฒนธรรมชาวญฮูกร และทำให้ทราบองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับขบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ญฮูกร จนกระทั่งได้องค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวกับแนวทางและรูปแบบการอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการพัฒนาขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ญฮูกร ซึ่งจะส่งผลต่อการสท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดชัยภูมิให้มีคุณค่าและยั่งยืนต่อไป”

สุพล ชัยทร (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ลาวเวียงและลาวโซ่งในภาคกลางของ ประเทศไทย” ผลการศึกษา พบว่า “การจำแนกการจัดการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ เป็นสองรูปแบบตามกลุ่มชาติพันธุ์ คือ ลาวเวียงบ้านดอนคา มีเป้าประสงค์เพื่อการบริการที่พึกและนำเที่ยวสัมผัสวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

ชาติพันธุ์ลาวเวียง โดยยึดหลักการอนุรักษ์และการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่วนไทยทรงดำโคก

สำโรง มีเป้าประสงค์เพื่อการบริการที่พึกและนำเที่ยวสัมผัสวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นชาติพันธุ์ลาว

โซ่ง โดยยึดหลักการสำคัญ 5 หลักการ คือ 1) การอนุรักษ์และการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น 2) จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน 3) บริการที่ยึดนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ 4) การสัมผัสวิถีชีวิตจริง และ 5) ความโปร่งใสและเป็นธรรมลาวเวียงและลาวโซ่ง ทั้งสองรูปแบบมีองค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยวคล้ายคลึงกัน แต่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกันตามอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชนและผู้นำท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญ”

วันสาด ศรีสุวรรณ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำตาปี” พบว่า แนวทางการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำตาปี ประกอบด้วย (1) รณรงค์สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้มีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของ มีความรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ความสะอาดของสถานที่ และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว (2) สร้างคุณค่าให้แก่ชุมชนโดยร่วมกันศึกษาค้นคว้าหาสิ่งที่ดีและมีประโยชน์เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งความมีอัธยาศัยไมตรีของชุมชน (3) มีการวางแผนรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินงานและการแบ่งปันผลประโยชน์ และ (4) จัดเตรียม

ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ด้านศูนย์ข้อมูล เส้นทางท่องเที่ยว ด้านอาหารเครื่องดื่ม จุดชมวิว หอพักน้ำ การสื่อสาร และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนลุ่มน้ำตานั้น เป็นการบริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการระดับตำบลร่วมกันพัฒนา โดย เลือกตั้งจากสมาชิกของชมรมการท่องเที่ยว ในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อ (1) ชุมชนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และร่วมมือดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (2) ชุมชนต้องรักและหวงแหนวัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (3) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องได้รับการยอมรับ และเป็น ส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ (4) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและ รัฐบาลต้องมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสนับสนุนงบประมาณ เพื่อพัฒนาการ ท่องเที่ยวในท้องถิ่น และ (5) ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวได้รับผลประโยชน์ ร่วมกันอย่างเป็นธรรม ผู้วิจัยสรุปว่า การดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนลุ่มน้ำตานั้น เป็นการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนทั้งในแง่อาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนทั้งในชุมชน และนอกชุมชน ตลอดจนเป็นการสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน และเผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความงดงามของธรรมชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น สมควรที่ภาครัฐและภาคเอกชนจะร่วมมือ กันให้การสนับสนุน ให้การดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนลุ่มน้ำตานิเจริญก้าวหน้า ยิ่งยืนต่อไป

นิวัฒน์ อมาตยกุล (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัจจัยทางสังคม ผลกระทบและ การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยทางสังคมที่มีส่วนช่วยในการรักษาวัฒนธรรมของชุมชนเกาะเกร็ด คือ เครือข่ายองค์กร ทางสังคม กิจกรรมสำคัญทางศาสนา ความสามัคคี และความร่วมมือกันในชุมชน 2) ผลกระทบ และ ความเปลี่ยนแปลงจากการที่ชุมชนเกาะเกร็ดถูกพัฒนาขึ้นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม คือ (1) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า การพัฒนาดังกล่าว สร้างงาน สร้างรายได้ ยกกระดับคุณภาพชีวิตให้กับคน ในชุมชน (2) ด้านสังคม พบว่า มีการฟื้นฟูขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตของชาวอมุญในอดีต ให้กลับคืนมา คนในชุมชนเกาะเกร็ดเกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของตนเอง (3) ด้านวัฒนธรรม พบว่าเกาะเกร็ดมีการรับวัฒนธรรมจากแหล่งอื่น เหตุผลประการสำคัญ คือ ชุมชนเกาะเกร็ดอยู่ใกล้ กรุงเทพฯ จึงมีการคมนาคมติดต่อได้อย่างสะดวก (4) ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า สิ่งสาธารณูปโภค เช่น ถนน ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ได้รับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ประชาชนเกิดความรู้สึกรักเป็นเจ้าของ พื้นที่ และช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น 3) ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรมของชาวชุมชนเกาะเกร็ด พบว่า ยังมีการสืบทอด เช่น ภาษา การแต่งกาย อาหาร การประกอบพิธีกรรมยังคงทำในรูปแบบดั้งเดิม การผลิตเครื่องปั้นดินเผา วิธีการ แบบดั้งเดิมได้มีการอนุรักษ์ไว้ให้คนทั่วไปได้เห็น อย่างไรก็ตามได้มีการประยุกต์วัฒนธรรม ประเพณี บางด้านให้เข้ากับรูปแบบใหม่ๆ ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐ ควรปรับบทบาทในการสร้างความยอมรับ จากคนในพื้นที่ด้วยการพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่ และมีการรณรงค์ ให้คนในชุมชนรักษาขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมของชุมชนเกาะเกร็ดอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาศักดิ์ อรรถศิลป์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “วิถีชุมชนเลียบคลองมหาสวัสดิ์กับการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม” พบว่า ประชาชนในชุมชนเลียบคลองมหาสวัสดิ์มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวนไม้ดอกไม้ประดับ ทำนา แต่จากการได้รับวัฒนธรรมความทันสมัยจากสังคมเมือง ทำให้วิถีชีวิตของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีประชาชนบางส่วนหันไปประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่บริเวณใกล้เคียงในเขตกรุงเทพมหานคร แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ที่สำคัญ ได้แก่ วัดสุวรรณาราม มีพระอุโบสถสวยงามแบบสถาปัตยกรรมไทย แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร ประกอบด้วย สวนผลไม้ สวนกล้วยไม้ สวนนาบัว ผลผลิตแปรรูปด้านการเกษตรของกลุ่มแม่บ้าน และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติประกอบด้วยทัศนียภาพเลียบคลอง ทัศนียภาพ เรือกสวนไร่นา และวิถีชีวิตริมน้ำ แนวทางการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ต้องดำเนินการแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการทั้งภาครัฐ เอกชนและชุมชน จัดให้มีการศึกษาถึงความต้องการที่จำเป็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และความต้องการของนักท่องเที่ยว มีการวางแผนการท่องเที่ยว และเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้จุดเด่นทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวและสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เครือข่ายให้เครือข่ายดูแลแหล่งท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ธุรกิจการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนี้ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชนเพื่อชุมชน และเกิดประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมชุมชน มีการเพิ่มเส้นทางท่องเที่ยวที่สำคัญให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวคัดสรร ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำตามคลองมหาสวัสดิ์ เพื่อนักท่องเที่ยวจะได้รื่นรมย์กับทัศนียภาพเรือกสวน ไร่นา และวิถีชีวิตของชาวคลองมหาสวัสดิ์ ซึ่งจะทำให้ชุมชนชาวคลองมหาสวัสดิ์ มีรายได้และวางแผนวัฒนธรรมของตนเอง และนำไปสู่การอนุรักษ์สืบสานและพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็งต่อไป ผู้วิจัยได้สรุปว่า ชุมชนชาวคลองมหาสวัสดิ์มีศักยภาพในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเนื่องด้วยปัจจัยเกื้อหนุนหลายประการ คือ มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน ยังคงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติแวดล้อมที่สวยงาม สมควรที่ชุมชน องค์กรของรัฐ และเอกชน จัดได้ร่วมมือกันรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเหล่านี้ให้ยั่งยืนเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนสืบไป

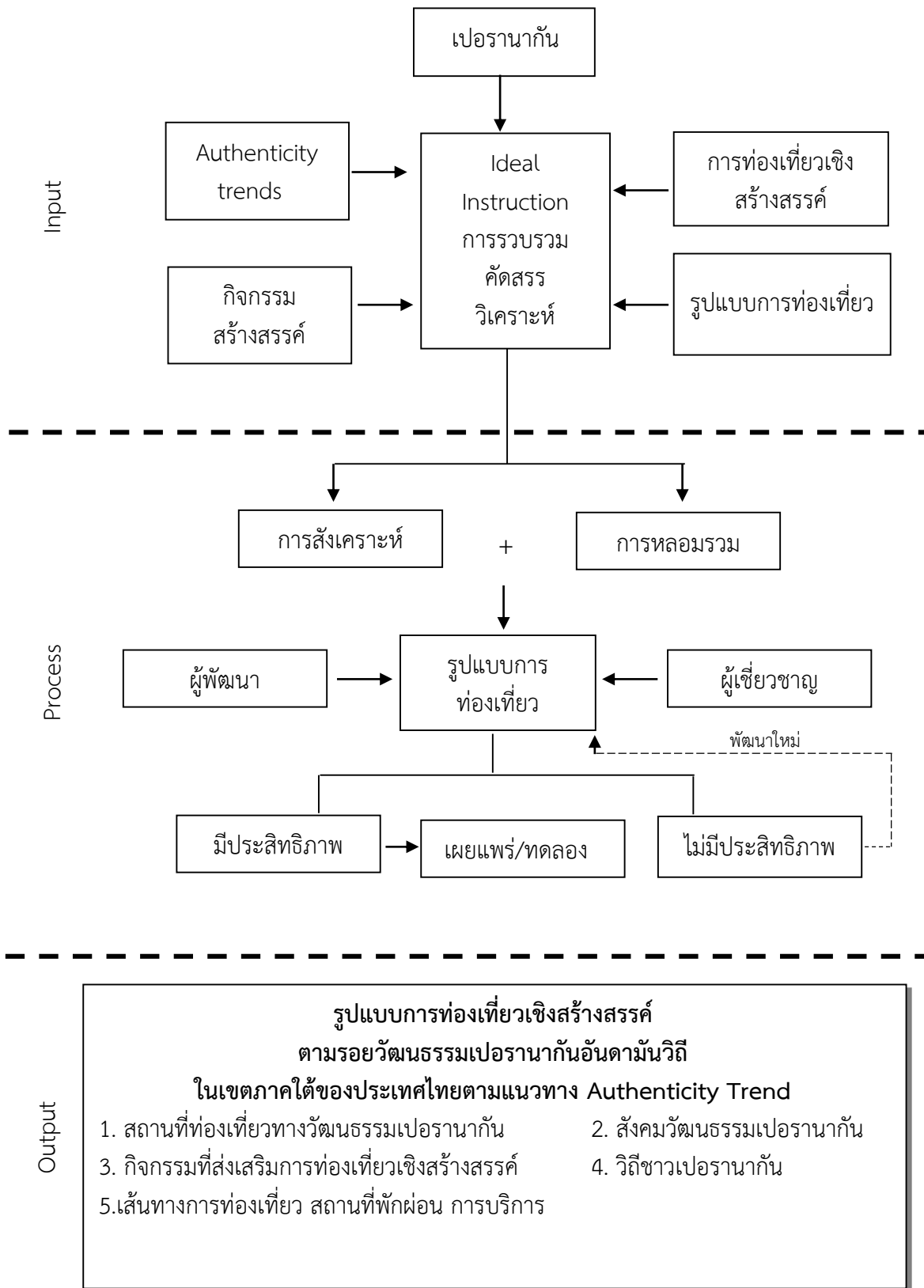
กฤษณา พิณศรี (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาศักยภาพแหล่งโบราณสถานวัฒนธรรมล้านช้างในอีสานใต้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” พบว่า ได้พบแหล่งโบราณสถานวัฒนธรรมล้านช้างที่อาจพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจำนวนทั้งสิ้น 19 แห่ง สวนใหญ่มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อได้ พบว่า ข้อที่มีศักยภาพค่อนข้างสูงส่วนใหญ่เป็นด้านที่เกี่ยวกับความสำคัญของโบราณสถาน เช่น มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน เป็นแหล่งเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีตหรือมีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีศักยภาพค่อนข้างน้อยส่วนใหญ่เป็นด้านที่เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับนักท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่าโดยสภาพและความสำคัญของตัวโบราณสถาน รวมทั้งประเพณี วัฒนธรรมหรือวันสำคัญในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานนั้น สามารถที่จะนำมาใช้เป็นจุดขาย

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ หากแต่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุง เพื่อส่งเสริมให้โบราณสถาน มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น เช่น การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และบูรณะโบราณสถานให้อยู่ในสภาพดี การบูรณาการการท่องเที่ยวกับ ประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นไว้ เพื่อให้ เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่ยั่งยืนต่อไป

Mitz (2007) ได้ศึกษามุมมองของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวผลการศึกษา พบว่า “มีมุมมองที่คับแคบในหลายด้าน จำเป็นต้องมีมุมมองที่เป็นระบบมากกว่านี้เพื่อร่วมมือกัน ภายใน อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวผู้มีส่วนได้เสียต้องมองภายในชุมชนและสำรวจคุณค่าและวิสัยทัศน์ ที่จะบอกพื้นฐานที่เข้มแข็งเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต ต้องสร้างผู้นำภายในชุมชน เพื่อรักษาสมรรถภาพทางการผลิตและการทำงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอและขอแนะนำ ให้ผู้มีส่วนได้เสียควรเริ่มใช้เครื่องมือประเมินเพื่อเริ่มสร้างสำนึกในขั้นตอนต่อไปสำหรับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว”

Diedrich (2007) ได้ศึกษาผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนชายฝั่งทะเล เมืองเบลีเซสหรัฐอเมริกา พบว่า “การพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองเบลีเซกำลังมีอิทธิพลทางบวก ต่อจิตสำนึกทางการอนุรักษ์แนวหินปะการังและการสนับสนุนของคนในท้องถิ่น มีสหสัมพันธ์ทางบวก ระหว่างระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวกับผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจทั้งทางบวก และทางลบ นักท่องเที่ยวชมทางเรือและนักท่องเที่ยวที่ค้างคืนบนเรือส่งผลกระทบทั้งทางบวกและ ทางลบ บทบาทที่สำคัญของอุตสาหกรรมการพักผ่อนทางทะเลจึงอยู่ที่ การลดผลกระทบจาก การท่องเที่ยวที่มีต่อแนวหินปะการังเมโสอเมริกัน ให้เหลือน้อยที่สุด วิธีแก้ปัญหาอนาคตของเมือง เบลีเซในฐานะแหล่งท่องเที่ยว คือ จะต้องตระหนักถึงตำแหน่งที่มีประโยชน์ของเมืองนี้ ซึ่งยังมีพลัง พอที่จะปรับอนาคตของตัวเองได้

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.15 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

แนวทางการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากันอันตามันวิถีในเขตภาคใต้ของประเทศไทยตามแนวทาง Authenticity Trend : เก้าแท้ ปรุ่งใหม่ ให้ทันสมัย มีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และถอดบทเรียน

ในขั้นตอนนี้ทำการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และถอดบทเรียนจากข้อมูลเชิงปฐมภูมิ (Primary source) และทุติยภูมิ (Secondary source) ที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) และหลักการของ Authenticity Trends ทั้งในและต่างประเทศเพื่อกำหนดนิยามความหมายและคุณลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ Authenticity Trends ในบริบทของ 5 จังหวัดอันตามัน

การศึกษาในขั้นตอนนี้เน้นการศึกษา 2 วิธีการคือ

1. การศึกษาข้อมูลเชิงปฐมภูมิ (Primary Source) ในรูปแบบของการค้นคว้าเอกสารข้อมูล (Documentary) ที่เกี่ยวข้องับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) และหลักการของ Authenticity Trends นำเสนอในรูปแบบความเรียง (Narrative)
2. การศึกษาข้อมูลเชิงทุติยภูมิ (Secondary Source) ในรูปแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview Form) และการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) และแนวทาง Authenticity Trends ซึ่งขั้นตอนนี้ประกอบไปด้วย

2.1 กลุ่มประชากร

สำหรับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ 1 นี้ใช้กลุ่มประชากรที่มีความรู้ทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และแนวทาง Authenticity Trends อันได้แก่ ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ อาจารย์ที่ทำการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาการท่องเที่ยวในระดับอุดมศึกษา

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากความรอบรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ แนวทาง Authenticity Trends จากหน่วยงานต่างๆ ข้างต้น ตามคำแนะนำของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งแยกได้ดังนี้

2.2.1 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 3 คน (ผู้บริหาร, หัวหน้างาน และเจ้าหน้าที่)

2.2.2 คณาจารย์ที่ทำการสอนทางการท่องเที่ยว จำนวน 6 คน

2.3 เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview Form) ที่กลุ่มผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.3.1 ศึกษา รวบรวม ค้นคว้าแนวทางการพัฒนาข้อคำถามจากเอกสาร หนังสือ ตำราต่างๆ เพื่อนำมาเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม

2.3.2 ร่วมคิด วิเคราะห์แยกแยะประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และแนวทาง Authenticity Trends และการจัดทำข้อคำถามในประเด็นหลักและประเด็นรองที่ตอบใจทุกในขั้นตอนนี้ คือ การกำหนดนิยามความหมายและคุณลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และ Authenticity Trends ในบริบทของ 5 จังหวัดอันดามัน

2.3.3 จัดสร้างข้อคำถามตามกรอบข้อ 2.3.1 ที่ค้นคว้ามามีได้ให้เข้ากับข้อ 2.3.2 ที่ทำการคัดสรรประเด็นหรือข้อคำถามเรียบร้อยแล้ว

2.3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านทำการตรวจหาค่าความสอดคล้องและคุณภาพของเครื่องมือ โดยการใช้ ค่า IOC เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นตอนที่ 2. การรวบรวม ศึกษา สืบค้นและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากัน

ในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษา สืบค้นรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากัน (โบราณสถาน โบราณวัตถุ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาหารการกิน ฯลฯ) ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และตรังที่มีศักยภาพโดดเด่นในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับชาติและนานาชาติ

การศึกษาในขั้นตอนนี้เน้นการศึกษา 2 วิธีการคือ

1. การศึกษาข้อมูลเชิงปฐมภูมิ (Primary Source) ในรูปแบบของการค้นคว้าเอกสารข้อมูล (Documentary) ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเปอรานากัน นำเสนอในรูปแบบความเรียง (Narrative)
2. การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน (Survey Research Methods) ในรูปแบบของ Field trips เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากันทั้ง แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรมสภาพสังคม ความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต ตั้งแต่ จังหวัด ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง จนถึง ภูเก็ต

2.1 กลุ่มประชากร

สำหรับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้กลุ่มประชากรที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากัน อันได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำทางความคิด ผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากความรอบรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากัน จากหน่วยงานต่างๆ ช่างต้น ซึ่งแยกได้ดังนี้

2.2.1 ผู้นำชุมชนหมู่บ้าน จำนวน 20 คน (5 จังหวัด/4 คน)

2.2.2 ผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น จำนวน 20 คน (5 จังหวัด/4 คน)

2.3 เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้คือแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่กลุ่มผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.3.1 ศึกษา รวบรวม ค้นคว้าแนวทางการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากเอกสาร หนังสือตำราต่างๆ เพื่อนำมาเป็นกรอบในการดำเนินงาน

2.3.2 ร่วมคิด วิเคราะห์แยกแยะประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเปอรานากันและการจัดทำข้อคำถามในประเด็นหลักและประเด็นรองที่ตอบโจทก์ในขั้นตอนนี้

2.3.3 จัดสร้างข้อคำถามตามกรอบข้อ 2.3.1 ที่ค้นคว้ามาได้ให้เข้ากับข้อ 2.3.2 ที่ทำการคัดสรรประเด็นหรือข้อคำถามเรียบร้อยแล้วเพื่อเตรียมการสนทนากลุ่ม

2.3.4 จัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ อุปกรณ์การเขียน วัสดุต่างๆ

ขั้นตอนที่ 3 ค้นหากิจกรรมที่เหมาะสม

ในขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหากิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบททางการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ เพื่อพัฒนาให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากันอันดามันวิถี

การศึกษาในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการศึกษาในรูปแบบการสำรวจความคิดเห็น (Survey) เกี่ยวกับกิจกรรมที่เหมาะสมกับการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการจัดการท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มประชากร

สำหรับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดอันดามันประกอบไปด้วย

1.1 นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดระนอง 97,625 คน จังหวัดพังงา 409,932 คน จังหวัดกระบี่ 355,000 คน จังหวัดตรัง 460,730 คน และภูเก็ต 791,000 คน **รวมทั้งสิ้น 2,114,287 คน**

1.2 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จังหวัดระนอง 167,728 คน จังหวัดพังงา 700,622 คน จังหวัดกระบี่ 439,000 คน จังหวัดตรัง 820,933 คน และภูเก็ต 1,709,000 **รวมทั้งสิ้น 3,837,283 คน** (ที่มา: สำนักข่าวแห่งชาติกรมประชาสัมพันธ์ : 3 พฤษภาคม 2558)

2. กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอนย่อยๆ คือ

2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้วยสูตรการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan,1970) ด้วยความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง 5% ที่ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 95 % และสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสูตรดังนี้

$$n = \frac{\chi^2 Np(1-p)}{e^2(N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

เมื่อ n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N	=	ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย
e	=	ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
χ^2	=	ค่าไคสแควร์ที่ df = 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2=3.841$)
p	=	สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร

2.1.1 นักท่องเที่ยวชาวไทย

เมื่อประชากรที่ต้องการศึกษามีจำนวนเท่ากับ 2,114,287 คน กลุ่มตัวอย่าง คำนวณได้จากการแทนค่าในสูตร

$$n = \frac{\chi^2 N p (1-p)}{e^2 (N-1) + \chi^2 p (1-p)}$$

$$n = \frac{3.841 \times 2,114,287 \times 0.5 \times 0.5}{(0.05)^2 \times (2,114,286) + (3.841 \times 0.5 \times 0.5)}$$

$$n = 384.03 \approx 385$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 385 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการตรวจแบบสอบถามฉบับไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรองแบบสอบถามเพิ่มจำนวน 15 ชุด รวมแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ชุด

2.1.2 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

เมื่อประชากรที่ต้องการศึกษามีจำนวนเท่ากับ 3,837,283 คน กลุ่มตัวอย่าง คำนวณได้จากการแทนค่าในสูตร

$$n = \frac{\chi^2 N p (1-p)}{e^2 (N-1) + \chi^2 p (1-p)}$$

$$n = \frac{3.841 \times 3,837,283 \times 0.5 \times 0.5}{(0.05)^2 \times (3,837,282) + (3.841 \times 0.5 \times 0.5)}$$

$$n = 384.06 \approx 385$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 385 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการตรวจแบบสอบถามฉบับไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรองแบบสอบถามเพิ่มจำนวน 15 ชุด รวมแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ชุด

2.2 การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multi-Stage Sampling) โดยอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) (ณรงค์ โพธิ์พุกพานันท์, 2551) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยการแบ่งตามลักษณะของนักท่องเที่ยวได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนั้นจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่ากับ 400 คน และจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติเท่ากับ 400 คน

ขั้นตอนที่ 2 ทำการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่แยกออกเป็นแต่ละจังหวัดโดยการเปรียบเทียบค่าร้อยละ ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างตามตารางที่ปรากฏด้านล่างนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัดต่างๆ

จังหวัด	จำนวนประชากร (N)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)	ค่าร้อยละ (%)
จังหวัดระนอง	นักท่องเที่ยวชาวไทย	18	4.62
	97,625	17	4.40
จังหวัดพังงา	นักท่องเที่ยวชาวไทย	78	19.39
	409,932	73	18.30
จังหวัดกระบี่	นักท่องเที่ยวชาวไทย	67	16.79
	355,000	46	11.40
จังหวัดตรัง	นักท่องเที่ยวชาวไทย	87	21.79
	460,730	86	21.40
จังหวัดสงขลา	นักท่องเที่ยวชาวไทย	150	37.41
	791,000	178	44.50
รวม	นักท่องเที่ยวชาวไทย	400	100
	2,114,287	400	100
	นักท่องเที่ยวต่างชาติ		
	3,837,283		

ขั้นตอนที่ 3 หลังจากนั้นแล้วดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่ได้คำนวณไว้ข้างต้น โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดข้างต้น

2.3 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

2.3.1 การพัฒนาเครื่องมือ

ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษารายละเอียดของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากเอกสาร หลักการ วิธีการ หัวข้อหรือประเด็นต่างๆที่ต้องการศึกษาเพื่อนำมากำหนดเป็นข้อคำถาม
- 2) นำกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือมาเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถาม
- 3) การสร้างเครื่องมือผู้วิจัยสร้างแบบสำรวจความคิดเห็นโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยถามในประเด็นต่างๆ 4 ประเด็น คือ ด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน ด้านความต้องการในการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

2.3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- 1) นำแบบสำรวจความคิดเห็นที่ได้พัฒนาแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญทำการพิจารณาและนำมาปรับปรุง
- 2) ทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1) ทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสำรวจความคิดเห็นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา 3 ท่าน (รายชื่อปรากฏในภาคผนวก) ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นมานั้นตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ

วัดหรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบภาษาที่ใช้ การวางรูปแบบ ข้อความต่างๆ แล้วนำกลับมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.2) ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความคิดเห็น ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจสอบความสมบูรณ์และลงรหัสข้อมูลเพื่อทำการแจกแจงความถี่ข้อมูลและวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยได้ดำเนินการดังนี้

2.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ และนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2.4.2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากัน โดยหา ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

1. คณะผู้วิจัย ได้ร่วมกันนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1,2 และ 3 เรียบเรียง จัดหมวดหมู่ วิเคราะห์เพื่อการนำไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมต่อไป

2. คณะผู้วิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอร์านากันร่วมกันคิดวางแผน จัดวางเนื้อหา รูปแบบ กิจกรรมต่างๆที่เหมาะสมกับบริบทของภาคใต้ ในรูปแบบการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

3. ทำการออกแบบกิจกรรมพร้อมกับการออกแบบแผนที่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากันที่มีจุดเริ่มต้นตั้งแต่จังหวัดระนอง พังงา กระบี่ ตรังและภูเก็ต

4. ทำการวิพากษ์รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากันจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมเชิงสนันทนาการ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมเปอร์านากัน เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปถึงการศึกษาในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยการพัฒนาแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากันอันตามันวิถีในเขตภาคใต้ของประเทศไทยตามแนวทาง Authenticity Trend : เก้าแท้ ปรงใหม่ ให้ทันสมัย

The Model of Creative Tourism's Development within the Peranakan Culture in Andaman Folkway of Life at the Southern Part of Thailand beyond the Authenticity Trend : the Old Fashions Improve for the Modernization. ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทั้ง 4 ขั้นตอน

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์การวิจัย	คำถามการวิจัย	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ/ ดัชนี
ขั้นตอนที่ 1 รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และถอด บทเรียน	- เพื่อศึกษารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์และถอดบทเรียน จากข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ที่ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์และหลักการ ของ Authenticity Trends ทั้งใน และต่างประเทศเพื่อการ กำหนดนิยามความหมายและ คุณลักษณะของการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์และ Authenticity Trends ในบริบทของ 5 จังหวัด อันดามัน	- การท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ และแนวทาง Authenticity Trends มี ลักษณะเช่นไร และสามารถ นำมาประยุกต์ ใช้กับการ ท่องเที่ยวใน เขตจังหวัดอัน ดามันได้ อย่างไร	- การศึกษา เอกสารและ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง - การสัมภาษณ์	- ตำรา เอกสาร บทความและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (จากบทที่ 2) - ผู้บริหารหรือ เจ้าหน้าที่ของการ ท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย - เจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานของรัฐ - คณาจารย์ที่ทำ การจัดการเรียนการ สอนในสาขาวิชา การท่องเที่ยวใน ระดับอุดมศึกษา	ได้นิยาม ความหมายและ คุณลักษณะ ของการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์และ Authenticity Trends ในบริบทของ 5 จังหวัด อันดามัน
ขั้นตอนที่ 2 รวบรวม ศึกษา สํารวจ และรวบรวม องค์ความรู้ เกี่ยวกับ วัฒนธรรม เปอรานากัน	- เพื่อศึกษา สํารวจและ รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมเปอรากัน (โบราณสถาน โบราณวัตถุ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาหาร การกิน ฯลฯ) ของกลุ่ม จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และตรังที่มี ศักยภาพโดดเด่นในการ ส่งเสริมให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ระดับชาติและนานาชาติ	- มีวัฒนธรรมเปอ รานากันอะไร บ้างที่โดดเด่น และมีศักยภาพที่ สามารถส่งเสริม ให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ได้	- การศึกษา เอกสารและ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง - การสัมภาษณ์	- ตำรา เอกสาร บทความและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (จากบทที่ 2) - ผู้นำชุมชน ผู้นำ ทางความคิด ผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญ	ได้วัฒนธรรม เปอรานากันที่ ได้จัดเป็น หมวดหมู่เพื่อ การพัฒนา รูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์
ขั้นตอนที่ 3 ค้นหา กิจกรรมที่ เหมาะสม	- เพื่อค้นหากิจกรรมที่ เหมาะสมกับบริบททางการ ท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด ภาคใต้ฝั่งอันดามันที่มีต้นทุน ทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ เพื่อพัฒนาให้เป็นกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานา กันอันดามันวิถี	- มีกิจกรรม และวิธีการ ใดบ้างที่ เหมาะสมกับ การพัฒนา รูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ตาม รอยวัฒนธรรม เปอรานากัน	- การสำรวจ ความคิดเห็น	- นักท่องเที่ยวทั้ง ชาวไทยและ ชาวต่างชาติที่ เดินทางมา ท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดอันดามัน	- ได้กิจกรรม และวิธีการที่ สามารถนำไป ประยุกต์ใช้เพื่อ การพัฒนา รูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์การวิจัย	คำถามการวิจัย	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา รูปแบบและ เส้นทางการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์	- เพื่อพัฒนารูปแบบและ จัดทำเส้นทางการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์รา นากันและ Authenticity Trends ของ 5 จังหวัด ภาคใต้ฝั่งอันดามัน ได้แก่ ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และตรัง	1. รูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ควรเป็น เช่นไร 2. รูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ตามรอย วัฒนธรรมเปอร์รานา กันที่สร้างขึ้นมี คุณภาพเพียงใด	1. การลงมือ ปฏิบัติการ 2. การ วิพากษ์ รูปแบบ	1. กลุ่มผู้วิจัย และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง กับ การท่องเที่ยว ในเขต 5 จังหวัดอันดา มัน 2. คณะ กรรมการ ผู้เชี่ยวชาญ	1. ได้รูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ตามรอย วัฒนธรรม เปอร์รา นากัน และเส้นทาง การท่องเที่ยวที่ พร้อมสู่การวิพากษ์ 2. ได้รูปแบบการ ท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ พร้อมที่จะนำเสนอ ให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องนำไปปรับ ใช้ต่อไป

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากัน อันดามันวิถีชีวิตในเขตภาคใต้ของประเทศไทยตามแนวทาง Authentic City Trend: เก้าแท้ ปรงใหม่ ให้ทันสมัย ประกอบไปด้วยการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์สังเคราะห์และการถอดบทเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวม ศึกษา สำนักรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอร์านากัน

ขั้นตอนที่ 3 การค้นหากิจกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากัน

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สำหรับรายละเอียดและข้อค้นพบต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์สังเคราะห์และการถอดบทเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สำหรับข้อมูลที่น่าเสนอเป็นข้อมูลในรูปแบบการสังเคราะห์ระหว่างข้อมูลเชิงปฐมภูมิ และข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งได้ข้อคิดเห็นดังนี้

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเสนออัตลักษณ์และลักษณะทางวัฒนธรรม ขนบประเพณี โบราณสถาน สถาปัตยกรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม โดยมีวัฒนธรรมเป็นตัว เชื่อมโยงองค์ความรู้และก่อให้เกิดแรงดึงดูดใจที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้เกิดประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสที่อยู่บนพื้นฐานของความจริงอย่างซาบซึ้ง ชื่นชมในวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ ตนเองไปเยือนอย่างมีรู้อย่าง (Pigram,1993, Reisinger,1994, Lickerish and Jenkins,1997, Swarbrooke,1999)

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปรียบเสมือนกับกระจกเงาที่สะท้อน ความเป็นอยู่และความเป็นตัวตนของสังคมหรือชุมชนนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี การท่องเที่ยวประเภทนี้ อาจจะไม่ได้อะไรหวัดแต่กลับคงอยู่ได้อย่างยาวนาน เพราะเป็นการท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของความ มั่นคงถาวร (Sustainable) ทางวัฒนธรรม” (สัมภาษณ์ 5 กรกฎาคม 2560)

ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยหลักการตามที่ ICOMOS (International Council on Movement and Sites) ซึ่งเป็นองค์กรนานาชาติที่ดูแลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กำหนดกฎ บัตร ไว้ 6 หลักการ คือ

หลักการที่ 1 การส่งเสริมให้สังคมมีความตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรม และธรรมชาติ

ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีผู้ให้ข้อมูลหลายรายได้กล่าวว่า

“ที่จริงแล้วถ้าจะพูดถึงการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจริงๆ แล้วนั้น ต้องย้อนกลับไปถามว่า หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานเอกชนที่ทำด้านการท่องเที่ยวนี้ ได้กำหนดหลักการและการสร้างความเข้าใจร่วมกันของคนในประเทศอย่างไรบ้าง เพราะถ้าศึกษากันอย่างลึกซึ้งแล้วจะเห็นได้เลยว่า ผู้ที่ทำการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบางคนอาจจะยังเข้าไปไม่ถึงจุดนั้นอย่างแท้จริงก็เป็นได้ สิ่งหนึ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับการทำการท่องเที่ยวชนิดนี้ มีอยู่คำเดียวคือคำว่า “ตระหนัก” นั่นเอง” (สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2560)

สำหรับความตระหนักที่กิดขึ้นต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นจึงมีความลึกซึ้งมากกว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ

“เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับตัวของผู้ทำการท่องเที่ยวหรือเจ้าบ้านในลำดับแรกและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนของตนเป็นลำดับรองลงมา” (สัมภาษณ์ 8 กรกฎาคม 2560)

ดังนั้น แนวทางการสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นจึงต้องอาศัยวิธีการและกระบวนการที่แตกต่างกันไปตามภูมิภาคและท้องถิ่นนั้นๆ ดังความว่า

“การที่จะสร้างความตระหนักในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมใดสังคมหนึ่งหรือชุมชนใดชุมชนหนึ่งมิใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้เกิดขึ้นได้ในทันทีทันใด เพราะในแต่ละชุมชนต่างมีกรอบและมาตรฐานในการคิด ตีความและการสร้างสรรค์แนวการสร้างเสริมทางวัฒนธรรมเป็นของตนเองที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นแนวทางการสร้างความตระหนักที่แท้จริงจึงมิใช่การนำเอาธรรมเนียมของรัฐไปใส่ในธรรมเนียมของราษฎรเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องมาจากตัวตนและรากเหง้าทางความคิดและความตระหนักของเขาเองจึงจะทำให้การท่องเที่ยวชนิดนี้ดำรงอยู่ได้อย่างราบรื่นและยาวนาน” (สัมภาษณ์ 8 สิงหาคม 2560)

ในขณะที่เดียวกันผู้ให้ข้อมูลยังได้ให้ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ ความว่า

“การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่ปกป้องและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านกายภาพและคุณค่าทางวัฒนธรรม ด้วยวิธีการใดก็ตามที่เป็นประโยชน์ต่อทางชุมชนและชาติที่จะช่วยกันธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเองให้คงอยู่ต่อไป” (สัมภาษณ์ 7 กรกฎาคม 2560)

อีกทั้ง “แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแต่ละแห่งต่างมีจุดเน้นที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นควรจะต้องมีการดำเนินการให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ โดยเน้นให้เห็นในเชิงคุณค่าเป็นสำคัญ” (สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2560)

เมื่อพิจารณาในเชิงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้น อาจพบได้ว่า “คุณค่าที่แท้จริงของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น มิใช่คุณค่าที่มาจาก การตกแต่งหรือการแต่งเติมสร้างสรรค์จากฝีมือมนุษย์เพียงอย่างเดียวแต่คุณค่าที่แท้จริงจะต้องสะท้อนออกมาจากภายในตัวตนของสังคมและวัฒนธรรมนั้นๆ เอง ไม่จำเป็นต้องมีการรังสรรค์ใดๆ ให้วิจิตรบรรจงเลิศหรูอย่างที่เราๆ เห็นกันทั่วไป” (สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2560)

จึงอาจกล่าวได้ว่าคุณค่าที่แท้จริงของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น “จำเป็นต้องมีการนำเสนอเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีวิธีการหรือกิจกรรมใดๆ ที่มุ่งเน้นให้ผู้ที่มาเที่ยว

ชมเกิดความตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมนั้นๆ จนก่อให้เกิดการร่วมแรงใจกันในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมนั้นๆ ให้คงอยู่ต่อไป เพราะการท่องเที่ยวแต่เดิมที่ดำเนินการมาแล้วแต่เน้นการ ท่องเที่ยวแบบชะโงกทัวร์คือมาเที่ยวชมเพียงนิดหน่อยแล้วก็พากันทิ้งเศษขยะไว้เกลียนกราดสถานที่ ท่องเที่ยวซึ่งดูแล้วไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง”(สัมภาษณ์ 8 กรกฎาคม 2560)

ในขณะเดียวกันนั้น “บุคคลที่มีหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม คือประชาชนในชุมชน หน่วยงานของรัฐ หรือแม้กระทั่งผู้นำชมสถานที่หรือมัคคุเทศก์นั้น ควรเน้นการบรรยายเกี่ยวกับสถานที่เชิงวัฒนธรรมโดยการเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ที่มีวัฒนธรรมและประเพณีที่สอดแทรกผสมผสานอย่างถูกต้องแม่นยำไม่มีการบิดเบือนข้อมูลใดๆ ทั้งสิ้น แต่ข้อมูลที่น่าเสนอนั้นต้องเป็นข้อมูลเชิงสร้างสรรค์และก่อให้เกิดความรักและหวงแหนใน วัฒนธรรมหรือความเป็นมาของสังคมนั้นๆ” (สัมภาษณ์ 13 มิถุนายน 2560)

อาจกล่าวสรุปได้ว่า ตามหลักการที่กล่าวมาข้างต้นของ The International Council on Movement and Sites นั้นมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมและการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของมรดก ทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ

หลักการที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรมีการจัดการให้แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ให้มีความสมดุลและควบคู่กันไป ดังนี้

“การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่แท้จริงนั้นทำได้ทุกๆ รูปแบบการท่องเที่ยวที่มีอยู่ใน โลกปัจจุบันนี้หากแต่เรามีข้อบ่งชี้เพียงไม่กี่อย่างที่จะบ่งบอกว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ สังคมวัฒนธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของความตระหนักในคุณค่าและการมุ่งส่งเสริมให้คงอยู่ตลอดไป ” (สัมภาษณ์ 5 กรกฎาคม 2560)

“เพราะฉะนั้นการที่จะทำให้การท่องเที่ยวใดๆ ก็แล้วแต่เป็นไปในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์จึงต้องหยิบยกประเด็นของการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ ความหวงแหน และการ เน้นคุณค่าในตัวตนที่แท้จริงของรูปแบบการท่องเที่ยวนั้นๆ ขึ้นมาเป็นประเด็นสำคัญที่จะช่วยชูรสชาด การท่องเที่ยวให้กลมกล่อม ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อาจเป็นตัวเชื่อมโยงให้การท่องเที่ยวใน รูปแบบต่างๆ เข้ามาผสมผสานกันได้ อย่างเช่น ภาคใต้ของเรามีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากมาย ในขณะเดียวกันเราก็มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดั้งเดิมของเราอยู่เช่น เปอรานากันหรือสถาน ท่องเที่ยวที่มีอาคารบ้านช่องเป็นแบบชิโนโปรตุกีสนั้น เราก็สามารถทำให้เป็นเนื้อเดียวกันได้” (สัมภาษณ์ 11 มิถุนายน 2560)

ดังนั้นการออกกฎหมาย กฎระเบียบ หลักการการปฏิบัติ ต้องเน้นการป้องกันและการอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ ให้คงอยู่ในรูปแบบเดิมที่เคยเป็นมา

“ความเป็นมาในอดีตของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงต้องมุ่งเน้นให้เกิดผลใน ทางบวกกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วย ในขณะเดียวกันต้องเกิดผลกระทบน้อยที่สุดต่อชุมชน สังคมที่เกี่ยวข้องนั้นๆ” (สัมภาษณ์ 8 สิงหาคม 2560)

การกระทำที่จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมชุมชนพื้นฐานจึงมีอาจใช้ กฎหมายเข้าไปใช้ในการบริหารจัดการได้เพียงอย่างเดียว “เพราะคนไทยส่วนใหญ่เวลามีกฎหมายหรือ

มีอำนาจอยู่ในมือก็จะคิดว่าตนเองถูกต้องและนำมาใช้อย่างผิดวิธี เห็นได้ชัดจากการจัดการท่องเที่ยวของไทยที่ผ่านมาไม่สามารถบอกได้ว่าประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารมักมองเพียงตัวเลขที่เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวแต่กลับลืมนึกไปถึงต้นทุนทางวัฒนธรรมชุมชนที่ประเทศของเราต้องสูญเสียไปอย่างมากมาเพราะการเน้นเพียงแค่ทุนนิยมเท่านั้นเอง” (สัมภาษณ์ 12 มิถุนายน 2560)

กล่าวได้ว่าการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรเน้นความสมดุลระหว่างธรรมชาติและวัฒนธรรมที่จะต้องเดินทางควบคู่กันไป ส่วนกฎหมายหรือกฎระเบียบใดๆ ที่ถูกกำหนดขึ้นภายใต้เงื่อนไขหรือช่วงเวลาใดๆ ก็ตามแต่อาจไม่มีความสำคัญเท่าไรนัก ถ้าผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือดูแลการท่องเที่ยวมีความตระหนัก เข้าใจ ชาบซึ้ง และมีความห่วงใยในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนและมีความต้องการในการร่วมแรงร่วมใจในการอนุรักษ์อย่างแท้จริง กฎระเบียบนั้นก็อาจเป็นเพียงแค่ลายลักษณ์อักษรที่ไม่จำเป็นต้องมาอาศัยการตีความในภายภาคหน้าได้

หลักการที่ 3 สร้างความมั่นใจหรือมีหลักประกันได้ว่าผู้ที่มาท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่ล้ำค่าและเกิดความรู้สึกรักและห่วงใยในวัฒนธรรมชุมชนนั้นๆ

“ การที่จะสร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจให้กับผู้มาท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบสร้างสรรค์นั้น สิ่งแรกที่เราต้องคำนึงถึงคือเรื่องของข้อมูลข่าวสารหรือแหล่งข้อมูลที่ต้องการและเชื่อถือได้ แหล่งข้อมูลที่เราค้นพบอาจเป็นบุคคลหรือ กูรูในท้องถิ่นนั้นๆ หรือ อาจเป็นโบราณสถาน สถาปัตยกรรม หนังสือ บันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ” (สัมภาษณ์ 8 กรกฎาคม 2560)

ในขณะเดียวกัน “ ตัวนักท่องเที่ยวเองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรให้ความเคารพในสถานที่ที่ท่องเที่ยว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมุ่งเน้นให้เกิดการเคารพในสถานที่นั้นๆ ” (สัมภาษณ์ 11 มิถุนายน 2560)

นอกจากนี้แล้วแนวความคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับ หลักการที่ 4 คือ

หลักการที่ 4 ชุมชนและคนพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และวางแผนดูแลแหล่งมท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

“ ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะสมบูรณ์ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับสังคมและชุมชนที่เกี่ยวข้องว่าเขาต้องการอนุรักษ์และสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้กับการท่องเที่ยวในชุมชนของเขาหรือไม่ และเขาจะมีแนวทางหรือวิธีการอย่างไรที่จะเข้ามากำกับดูแล” (สัมภาษณ์ 5 กรกฎาคม 2560)

การกำกับดูแลอาจมีวิธีการที่หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับชุมชนนั้นๆ จะเป็นผู้กำกับดูแล

“ แต่ในขณะเดียวกันบางครั้งการให้ชุมชนกำกับดูแลก็อาจจะมีทั้งผลในเชิงบวกและเชิงลบอยู่บ้าง สำหรับผลในเชิงบวกก่อให้เกิดความก้าวหน้าและการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเองอย่างสร้างสรรค์ แต่ในทางกลับกันที่เคยเห็นมานั้นพบได้ว่า บางชุมชนอาจแตกความสามัคคีได้เพราะการที่เขาไม่รู้ตัวเอง ” (สัมภาษณ์ 12 มิถุนายน 2560)

ดังนั้นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดคือการใช้การบูรณาการและการใช้ความร่วมมือแบบเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน จึงจะทำให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างราบรื่นและคงอยู่

หลักการที่ 5 การจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยว การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการทำเพื่อประโยชน์แก่แหล่งชุมชนนั้นๆ

“เห็นได้ว่าแนวทางการจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้จะเน้นทางด้าน Authenticity Trends คือการมุ่งเน้นการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบที่เขาเคยเป็นมาโดยไม่จำเป็นต้องไปปรุงแต่งเพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนแต่ต้องยังคงดำรงรักษาวัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าของเขาไว้อย่างครบถ้วน” (สัมภาษณ์ 11 มิถุนายน 2560)

“ดังนั้น ถ้าเรามุ่งผลปลายทางคือความสำเร็จแห่งการนำเสนอวัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าของชุมชนนั้นๆ มาเป็นประเด็นสำคัญ ผลประโยชน์ที่จะเกิดจากการท่องเที่ยวในเชิงพานิชย์จึงน้อยกว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น แต่กลับทำให้สังคมวัฒนธรรมนั้นๆ สามารถอยู่ได้อย่างถาวร” (สัมภาษณ์ 8 กรกฎาคม 2560)

จึงเห็นได้ว่าการจัดการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์แบบ Authenticity Trends มิได้มุ่งเน้นผลกำไรที่เป็นตัวเงิน แต่เน้นการทรงคุณค่าในความรู้และวัฒนธรรมในชุมชนนั้นๆ ต่างหาก ดังนั้นการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้จึงเป็นการท่องเที่ยวที่อาจเรียกได้ว่า เป็นการท่องเที่ยวแบบ Deep Feeling with Touchable Tourism ก็น่าจะเป็นได้

หลักการที่ 6 การส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยความรับผิดชอบต่อโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปกป้องและรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวและมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีความรักและหวงแหนในวัฒนธรรมของตนเองอย่างเหนียวแน่น แข็งแกร่ง

อาจกล่าวสรุปได้ว่าจากแนวคิดของ ICOMOS (International Council on Movement and Sites) ซึ่งเป็นองค์กรนานาชาติที่ดูแลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กำหนดกฎบัตร ไว้ 6 หลักการ นั้นสอดคล้องกับแนวความคิดของผู้ให้ข้อมูลที่มีความเห็นว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือ Creative Tourism ในรูปแบบ Authenticity Trends ควรมืองค์ประกอบดังนี้ คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สังคม ชุมชน ที่เป็นรากเหง้าเดิมที่ตนเองมีอยู่ และมีการสืบทอดกันมาอย่างยาวนานหลายช่วงอายุคน
2. มีคติ ความเชื่อ แนวทาง วิถีประชา ที่เป็นของตนเอง Uniquely Society ที่มีจุดเด่นเฉพาะด้านที่สามารถสร้างจุดดึงดูดผู้มาเยือนได้
3. จุดมุ่งหมายหลักคือการส่งเสริม การให้ความรู้ การร่วมอนุรักษ์และการสร้างความตระหนักในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นในเชิงของโบราณสถานที่ ขนบประเพณี วัฒนธรรม อาหารการกิน เป็นต้น
4. ต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน บุคคล คณะบุคคล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากภาคประชาชน ภาครัฐและเอกชน

นอกจากนี้แล้ว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2553) ได้ให้ข้อสรุปของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ว่าเป็นกระบวนการต่อยอด เพิ่มค่า หากจุดต่าง โดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือเป็นการต่อยอดจากฐานทุนเดิมที่มีอยู่ ทั้งทุนทางสังคม และวัฒนธรรม “เพิ่มค่า” คือการเพิ่มมูลค่าและคุณค่าแก่ทรัพยากรการท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย “หากจุดต่าง” คือ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ที่นำไปสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่ทางรัฐบาลได้ริเริ่มดำเนินนโยบายตั้งแต่

เดือนสิงหาคม 2552 ที่ผ่านมา โดยจะเน้นการสร้างภาคธุรกิจในด้านเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ให้เข้มแข็ง การสร้างนวัตกรรม และเน้นการนำความหลากหลายของมรดกทางวัฒนธรรมมาเป็นจุดแข็ง

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวม ศึกษา สำนักรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากัน

สำหรับการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ด้านวัฒนธรรมเปอรานากันนั้น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบองค์รวม (Holistic) ซึ่งอาจจะไม่ล้าลึกเท่ากับการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม ในศาสตร์ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา หากแต่ข้อมูลดังกล่าวที่ได้มานี้เพื่อให้นำไปใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เท่านั้น

ดังนั้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์สามารถสร้างข้อสรุปได้ว่า วัฒนธรรมเปอรานากัน (Peranakan) หรือ บาบ่า – ย่าหย่า (Baba – Nyonya) คือกลุ่มลูกครึ่งมลายู – จีนที่มีวัฒนธรรมผสมผสาน และสร้างวัฒนธรรมแบบใหม่ขึ้นมาโดยเป็นการนำเอาส่วนดีระหว่างจีนและมลายูมารวมกัน โดยชื่อ เปอรานากัน มีความหมายว่า “เกิดที่นี่”

1. ความเป็นมาของชาวเปอรานากัน

สำหรับความเป็นมาของชาวเปอรานากันนั้น พบว่า

“ในอดีตนั้นชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพออกมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ได้เดินทางไปทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จนถึงตอนใต้ของประเทศไทย หลังจากนั้นจึงตั้งรกรากในจังหวัดต่างๆ แถบทะเลอันดามัน คือ ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และตรัง จนกลายเป็นวัฒนธรรมแบบผสมผสานระหว่างความเป็นพื้นเมืองและจีนฮกเกี้ยน” (สัมภาษณ์ 15 มิถุนายน 2560)

“ทำให้ก่อกำเนิดสายเลือดผสมขึ้นระหว่างชนพื้นเมืองและชาวจีนฮกเกี้ยนโพ้นทะเลจนมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมเกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่มีอัตลักษณ์ เรียกว่า “Peranakan” (เปอรานากัน) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “Baba – Nyonya” (باب่า – ย่าหย่า)” (สัมภาษณ์ 9 สิงหาคม 2560)

ส่วนคำว่า “Baba – Nyonya” (باب่า – ย่าหย่า) นั้นเป็นคำที่ชุมชนชาวจีนเลือดผสมในมะละกาเรียกตนเอง ซึ่งคำว่า “Baba” (باب่า) เป็นคำที่มาจากภาษาเปอร์เซียแปลว่า การให้เกียรติบรรพบุรุษ และถูกนำมาใช้เรียกชาวจีนเลือดผสมที่เป็นเพศหญิง เป็นคำที่ชาวชวามีมาจากภาษาอิตาลี คือคำว่า “Nona” (Grandma) แปลว่า ผู้หญิงต่างชาติที่แต่งงานแล้ว หรืออาจจะมาจากคำว่า “Donha” ซึ่งเป็นภาษาโปรตุเกส แปลว่า คุณผู้หญิง เนื่องจากขณะนั้นการแผ่ขยายอิทธิพลของชาวยุโรปทำให้มีหญิงชาวต่างชาติเข้ามาอาศัยอยู่ในชวามาก ชาวชวาจึงเรียกหญิงเหล่านั้นว่า Nona ซึ่งใช้ในความหมายว่า คุณผู้หญิง (Peranakan, ม.ป.ป.) และในพจนานุกรมไทย ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. 2519 ได้ให้ความหมายของคำว่า บาบ่า ว่า “ชายชาวจีนที่เกิดในมาเลเซีย พ่อเป็นจีน แม่เป็นมลายู ถ้าเป็นหญิงเรียก ย่าหย่า และเมื่อคนกลุ่มนี้มีจำนวนมากขึ้น ก็ได้สร้างวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมของบรรพบุรุษโดยมาผสมผสานกันเป็นวัฒนธรรมใหม่ เมื่อพวกเขาอพยพไปตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้ก็นำวัฒนธรรมของตนกระจายไปด้วย

นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่าภาษาที่ชาวเปอรานากันใช้เพื่อติดต่อสื่อสารนั้นเป็นภาษามาเลย์ที่มีการหยิบยืมคำจากภาษาจีนมาเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะภาษาจีนฮกเกี้ยน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ภาษาที่เราใช้อยู่ในอดีตและปัจจุบันก็ยังคงเป็นภาษาจีนฮกเกี้ยน ที่ทางบรรพบุรุษของเราใช้มาแต่ดั้งเดิม แต่ปัจจุบันนี้เด็กรุ่นใหม่ไม่ค่อยรู้จักกันแล้ว แต่ที่โรงเรียนก็ยังคงสอนให้เด็กได้รู้จักประเพณีวัฒนธรรมของเราเอง ในรูปแบบของรายวิชาเสริมเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชนความเป็นอยู่ของชาวภูเก็ต” (สัมภาษณ์ 11 กรกฎาคม 2560)

นอกจากนี้ยังพบว่า ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของชาวเปอรานากันยังคงได้รับอิทธิพลจากภาษาโปรตุเกส ดัชช์ ทมิฬ และอังกฤษ อีกด้วย

ดังนั้นภาษาของชาวเปอรานากันในบางครั้งจึง เรียกว่า “บ่าบามาเลย์” (Baba Malay) ซึ่งในปัจจุบันนี้ภาษาบ่าบามาเลย์ใกล้จะสูญหายไปเต็มที่ เนื่องจากชาวเปอรานากันรุ่นใหม่ไม่นิยมใช้ภาษานี้ อีกทั้งยังไม่ได้เรียนรู้ภาษาแม่ของตนเองอีกด้วย ภาษาที่พวกเขาใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาบามาเลย์ และภาษาจีนกลาง อัตลักษณ์ของชาวเปอรานากันจะแสดงออกทางผ่านวิถีการดำรงชีวิต ประเพณี พิธีกรรม รวมถึงอาหารการกินและที่อยู่อาศัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นการผสมผสานของวัฒนธรรมทั้งจีน มาเลย์ และอังกฤษ

ในขณะที่เดียวกันเพื่อศึกษาถึงด้านประเพณีและวัฒนธรรมของชาวเปอรานากันนั้นยังพบได้ว่า

“สำหรับประเพณีวัฒนธรรมของพวกเรายังคงยึดถือตามประเพณีของบรรพบุรุษที่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน ได้เคยปฏิบัติมาในหลากหลายรูปแบบ ทั้งวัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาหารการกิน การแต่งกาย ความเชื่อ” (สัมภาษณ์ 7 กรกฎาคม 2560)

ล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีนอย่างมาก โดยเฉพาะการนับถือวิญญาณบรรพบุรุษและมีพิธีกรรมเช่นไหว้บรรพบุรุษแบบเดียวกับชาวจีน จะเห็นได้จากการตั้งแท่นบูชาวิญญาณบรรพบุรุษไว้ในส่วนที่จัดไว้เฉพาะในบ้านของชาวเปอรานากัน

นอกจากนี้ยังมีเทศกาลตรุษจีนที่ชาวเปอรานากันให้ความสำคัญอย่างมากเช่นเดียวกับผู้ที่มีเชื้อสายจีนอื่นๆ ทั่วทุกมุมโลก อีกหนึ่งเทศกาลสำคัญ ได้แก่ เทศกาลไหว้พระจันทร์ ซึ่งในเทศกาลนี้ชาวเปอรานากันก็จะมีพิธีกรรมและประเพณีที่คล้ายกับชาวจีนโดยทั่วไป เช่น การทำขนมไหว้พระจันทร์ในเทศกาลไหว้พระจันทร์ เป็นต้น

นอกจากประเพณีและเทศกาลแล้วยังคงมีการกล่าวถึงเรื่องเครื่องแต่งกายของย่าหย่าหรือสาวชาวเปอรานากันนั้นก็มีความโดดเด่น แตกต่างไปจากเครื่องแต่งกายของสาวมลายูทั่วไป

“ความโดดเด่นของเครื่องแต่งกายของเปอรานากันในภาคใต้ของเรานั้นจะเป็นลูกผสมระหว่างพื้นเมืองและฮกเกี้ยน อย่างคุณแม่จะใส่ผ้าถุงเหมือนคนพื้นเมืองแต่เสื้อจะเป็นแบบคอจีนทำให้สวยงามไปอีกแบบ แต่ส่วนใหญ่ก็จะใกล้เคียงกับเปอรานากันประเทศอื่นๆ เพียงแต่อาจแตกต่างในเรื่องของการตกแต่งตามสไตล์ของผู้หญิง” (สัมภาษณ์ 9 สิงหาคม 2560)

ดังนั้น เครื่องแต่งกายของชาวเปอรานากัน จึงเป็นการการผสมผสานทั้งลักษณะแบบจีนและมาเลย์เข้าด้วยกัน โดยรวมชุดจะมีลักษณะเหมือนชุดของหญิงสาวมลายู ทว่าส่วนคอเสื้อนั้นเป็นแบบจีน ซึ่งทั้งชุดจะตัดเย็บโดยใช้ผ้าฝ้าย แต่ในปัจจุบันหญิงชาวเปอรานากันก็ได้แต่งกายเช่นนี้อีกแล้ว แต่จะนิยมสวมชุดเคบายาแบบสาวมลายูทั่วไป นอกจากชุดที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองแล้ว รองเท้าและเครื่องประดับก็ยังมีลักษณะเด่นเฉพาะของตนเองเช่นเดียวกัน โดยรองเท้าของสาวเปอรานากันนั้นจะมีลักษณะผสมระหว่างจีนและมาเลย์เข้าด้วยกัน อาหารของชาวเปอรานากันก็เป็นอีก

หนึ่งสิ่งที่จะสะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างจีนและมาเลย์ นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากดัชต์ โปรตุเกส อินโดนีเซีย ไทยและอังกฤษ ซึ่งส่วนผสมก็มักจะเป็นสิ่งที่หาได้ในพื้นที่เช่น มะขาม พริก มะนาว ขิง เป็นต้น ส่วนผสมที่สำคัญส่วนใหญ่มักจะเป็นเครื่องเทศที่มีมากในบริเวณคาบสมุทรมลายู และ เกาะสุมาตรา ซึ่งเดิมเคยได้ชื่อว่าเป็นเกาะเครื่องเทศ และเป็นสิ่งที่ชาวตะวันตกแสวงหา นอกจากนี้ วัฒนธรรมประเพณี เครื่องแต่งกาย และอาหารการกินแล้ว บ้านของชาวเปอรานากันก็เป็นอีกหนึ่งสิ่ง ที่สะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมจีน มาเลย์ รวมถึงอังกฤษ ไม่เพียงแต่ตัวบ้าน เท่านั้น รูปแบบการตกแต่งและเครื่องเรือนทั้งโต๊ะ ตู้ เตียง ก็สะท้อนให้เห็นการผสมผสานของศิลปะ ของจีน มาเลย์ และอังกฤษ

2. สถาปัตยกรรมของเปอรานากัน

สถาปัตยกรรมของเปอรานากันเป็นสถาปัตยกรรมแบบซิโน – โปรตุเกส (Sino – Portuguese Style) ถือกำเนิดขึ้นในดินแดนแหลมมลายูในยุคสมัยแห่งจักรวรรดินิยมของตะวันตก เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2054 ชาวโปรตุเกส ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานและทำการค้าบริเวณเมืองท่ามะละกา และได้นำเอา ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนวิทยาการตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ด้วยเช่นกัน ซึ่งในช่วงเวลาที่ชาวโปรตุเกส อาศัยอยู่นั้นก็ได้สร้างบ้านเรือนที่พักอาศัยไว้ ด้วยการออกแบบสถาปัตยกรรมตามความรู้และ ประสบการณ์ของตน ทำให้ผลงานสถาปัตยกรรมเหล่านั้นมีรูปแบบแนวตะวันตก

“ซึ่งชาวจีนเปอรานากันมักเรียกอาคารเหล่านี้ว่า “ฮั่งหม่อเล่า” คือ อาคารที่ออกแบบ เหมือนของฝรั่ง ซึ่งมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ซึ่งปู่เล่าให้ฟังว่า ที่จริงแล้วช่างที่ก่อสร้าง อาคารก็ไม่ได้มีความรู้และความเข้าใจในสถาปัตยกรรมยุโรปเชิงอาคารโบสถ์ก็อปูน จึงได้พยายาม สร้างออกมาและผสมผสานจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของตนเองในที่สุด” (สัมภาษณ์ 7 กรกฎาคม 2560)

ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์นี้ได้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงเอกสารที่ได้รวบรวมไว้ ความว่า ใน ขณะเดียวกันนั่นเองได้ให้ช่างชาวจีนนำแบบแปลนของบ้านเรือนนั้นไปดำเนินการก่อสร้าง แต่ด้วย ความรู้และประสบการณ์ประกอบกับความเชื่อที่สืบเนื่องมาจากบริบททางสังคมของช่างชาวจีน ทำให้ผลงานการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนเพี้ยนไปจากแบบแปลนที่ชาวโปรตุเกสได้วางไว้ โดยช่างชาวจีน ได้ตกแต่งลวดลายสัญลักษณ์รวมถึงลักษณะรูปแบบบางส่วนของตัวอาคารตามคติความเชื่อของจีน เกิดการผสมผสานกันระหว่างสถาปัตยกรรมโปรตุเกสและจีน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวขึ้นท่ามกลาง สังคมของกลุ่มชน 3 เชื้อชาติ อันได้แก่โปรตุเกส จีน และมาเลย์ ในดินแดนแหลมมลายูตั้งแต่บัดนั้น เป็นต้นมา เมื่อชาวดัชต์และชาวอังกฤษเข้ามามีอิทธิพลในดินแดนแถบนี้ ก็ได้ปรับปรุงรูปแบบของ อาคารดังกล่าว โดยตัดแปลงและสอดแทรกรูปแบบ รวมไปถึงลวดลายต่างๆ เพิ่มเติมลงไปใน การก่อสร้างตามแบบของตน และก็มีชื่อเรียกลักษณะการก่อสร้างอาคารเหล่านี้ว่า สถาปัตยกรรม “ซิโน โปรตุเกส” คำว่า “ซิโน” หมายถึงคนจีน และคำว่า “โปรตุเกส” หมายถึง โปรตุเกส แม้ว่าอังกฤษและ ดัชต์จะเข้ามามีอิทธิพลในการผสมผสานศิลปะของตนเข้าไปในยุคหลังด้วยก็ตาม ซึ่งการก่อสร้าง บ้านเรือนในรูปแบบนี้ได้แพร่หลายไปยังดินแดนต่างๆ ในแหลมมลายู สามารถพบเห็นได้หลายที่ ไม่ว่าจะเป็นเมืองมะละกา เมืองปีนัง ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ หรือมาเก๊า รวมไปถึงประเทศไทยของเรา ด้วย โดยสถาปัตยกรรมซิโนโปรตุเกสเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย เมื่อยุคสมัยของ พระยารัษฎานุ

ประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) เป็นสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลภูเก็ต ในช่วงปี พ.ศ.2444 - 2456 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 ในช่วงนั้นถือว่าภูเก็ตมีความทันสมัยมาก ซึ่งพระยารัษฎานุประดิษฐ์ฯ ถือเป็นผู้ที่พัฒนาเมืองภูเก็ตให้มีความเจริญในทุกๆ ด้านโดยเฉพาะการวางผังเมืองภูเก็ตใหม่ให้ทันสมัย ประกอบกับในช่วงนั้นภูเก็ตได้มีการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้าขายกับป็นิ่งอย่างเฟื่องฟู ทำให้ศิลปวัฒนธรรม วิทยาการใหม่ๆ ตลอดจนรูปแบบการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนแบบซิโนโปรตุกีสได้แพร่หลายเข้าสู่เมืองภูเก็ต ซึ่งส่วนใหญ่อาคารซิโนโปรตุกีสจะถูกสร้างขึ้นโดยนักธุรกิจชาวจีนที่มีความร่ำรวยจากการทำธุรกิจเหมืองแร่ดีบุก ซึ่งมีทั้งเรือนแถวแบบจีนผสมยุโรป ที่ชั้นบนใช้เป็นที่อยู่อาศัย ชั้นล่างใช้ทำธุรกิจค้าขาย และเรือนเดี่ยวแบบจีนและยุโรปมีลักษณะเป็นคฤหาสน์หลังใหญ่

ในประเทศไทยพบสถาปัตยกรรมซิโนโปรตุกีสได้ในจังหวัดภูเก็ตรวมถึง จังหวัดระนอง จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา และจังหวัดตรัง

นอกจากนี้แล้วจากการสังเคราะห์ข้อมูลยังพบว่า ตามประวัติศาสตร์ชาวต่างชาติที่เข้ามาพำนักอาศัยอยู่ในดินแดนภูเก็ตสมัยแรกๆ นั้นจะเป็นมอญหรือแมง และชาวอินเดีย แล้วต่อมาก็เป็นชาวโปรตุเกส ชาววิลันดา แต่ชนชาติเหล่านี้มิได้ปลูกสร้างบ้านเรือนลงในภูเก็ตตามรูปแบบสถาปัตยกรรมหรือวัฒนธรรมของชนชาติเหล่านั้นไว้เลย หรือหากจะปลูกสร้างไว้ก็คงจะเป็นแต่เพียงที่อยู่อาศัยชั่วคราวไม่ใช่ถาวรวัตถุ จึงผุพังและสูญหายไปตามกาลเวลา ไม่ปรากฏร่องรอยเหลือไว้ให้ศึกษาได้ในปัจจุบันต่างจากชนชาวจีนซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ในภูเก็ตสมัยรัชกาลที่ 3-5 เพื่อประกอบอาชีพเหมืองแร่และค้าขาย คนเหล่านั้นได้สร้างบ้านเรือนอาศัยอย่างถาวร โดยใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมที่ถ่ายทอดมาจากประเทศจีน มีเอกลักษณ์เฉพาะกล่าวคือ ใช้วัสดุส่วนใหญ่ในการก่อสร้างเป็นดินเผา แทนที่จะใช้ไม้หรือไม้ไผ่เหมือนบ้านเรือนคนไทย ดินที่ใช้ก่อสร้างบ้านเรือนนี้ เป็นดินผสมด้วยวัสดุอย่างอื่น เช่น เกลือ น้ำตาลแดง หรือกลบ ซึ่งวัสดุเหล่านี้ มีคุณสมบัติยึดดินให้เหนียวไม่เปราะและผุพังง่าย ดินผสมนี้จะอัดแน่นกระทั่งให้เรียบสนิท เสริมสูงขึ้นจากพื้นดินจนเป็นกำแพงหนาซึ่งจะเป็นส่วนรับน้ำหนักเครื่องเรือนพื้นชั้นบนหรือหลังคา กำแพงเรือนนี้จะก่อเป็นฝาผนังทั้ง 4 ด้าน เจาะช่องประตูหน้าต่างโดยใช้ไม้แก่นเนื้อแข็งเป็นวงกบประตู หน้าต่างตามต้องการ หากเป็นบ้าน 2 ชั้น ก็จะใช้ไม้เป็นคาน รอด และปูพื้นหลังคาจะวางซื่อ แปะ และจันทันจากไม้ทะเล เช่น แสม หลังคามุงด้วยกระเบื้องราง (ทำจากดินเผา) ซึ่งมีลักษณะครึ่งวงกลมคล้ายกับไม้ไผ่ผ่าซีก บ้านรูปทรงแบบนี้ส่วนมากจะปลูกเป็นทรงเตี้ยๆ เนื่องจากสภาพของกำแพงดินจะไม่อำนวยให้ก่อขึ้นสูงได้มากนัก เพราะต้องรองรับน้ำหนักมากเสี่ยงต่อการพังทลายลงมา หรือเมื่อถูกพัดไปด้วยพายุเมื่อยามมีลมมรสุมเกิดขึ้น บ้านเรือนทรงแบบนี้จะมีอายุอยู่นานประมาณ 80 - 90 ปี ลักษณะของสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าในเมืองภูเก็ต อาจแบ่งได้ 3 ยุค คือ ยุคแรก ประมาณช่วง พ.ศ. 2411 - 2443 เป็นช่วงของการเริ่มพัฒนาเมือง ยุคที่สอง พ.ศ. 2444 - 2475 เป็นช่วงของการผสมผสานรูปแบบสถาปัตยกรรมเอเชียกับยุโรป และยุคที่ 3 พ.ศ. 2476 - 2499 เป็นช่วงของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่หรือยุคโมเดิร์น อาคาร 3 ยุคนี้ ได้กลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของเมืองภูเก็ต ซึ่งชาวภูเก็ตทุกคนภาคภูมิใจ และตั้งใจจะรักษาให้คงอยู่สืบไป

ยุคแรก

เป็นช่วงที่มีการก่อตั้งเมืองภูเก็ตปัจจุบัน ซึ่งเดิมเรียกว่า ฟุงคา เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งแร่ดีบุก มากจึงมีการตั้งถิ่นฐานกันมากขึ้น อาคารในยุคนี้มักเป็นอาคารแบบตึกแถวชั้นเดียวหรือสองชั้น โครงสร้างเป็นปูนหรือดินผสมฟาง โครงหลังคาและประตูหน้าต่างเป็นไม้ ไม่มีการตกแต่งอาคารมากนัก รูปแบบอาคารมักเป็นไปตามวัฒนธรรมของผู้อาศัย ซึ่งได้แก่ ชาวจีนเป็นหลัก และที่สำคัญ คือมีการเว้นที่ว่างด้านหน้าเป็นช่องทางเดินมีหลังคาคลุมหรือที่เรียกว่า "อาเขต" หรือในภาษาถิ่น เรียกว่า "ห่งอคาซี" (Koh kaki แปลว่า ทางเดินกว้าง 5 ฟุตจีน) อาคารในยุคนี้ปัจจุบันเหลืออยู่น้อยมากแล้วในภูเก็ต

ยุคที่สอง

เป็นช่วงที่การค้าขายแร่ดีบุกเฟื่องฟู ในขณะที่เดียวกันก็มีการติดต่อกับเมืองป็นังมากขึ้น ซึ่งอังกฤษได้เข้ามาปกครองป็นังและสิงคโปร์ และได้นำรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เป็นที่นิยมในยุโรปช่วงนั้น คือ นีโอคลาสสิก และเรอเนอซองส์ มาใช้กับการสร้างสรรค์อาคารราชการ ซึ่งในเวลาต่อมาได้ส่งผลถึงอาคารของเอกชนและภูเก็ตก็ได้รับอิทธิพลเช่นเดียวกัน ลักษณะคืออาคารก่ออิฐถือปูนใช้ผนังหนารับน้ำหนัก รูปแบบ การตกแต่งแบบนีโอคลาสสิกจะพบในชั้นบนของตึกแถว และคฤหาสน์แบบฝรั่งที่เรียกว่า อังม้อหลาว โดยมีการตกแต่งด้วยเสาอิงแบบคลาสสิก หน้าต่างแบบฝรั่งเศสคือ ยาวถึงพื้น มีบานเกล็ดไม้แบบปรับได้ มักทำเป็นสามช่วง ช่องแสงเหนือหน้าต่างเป็นรูปโค้ง มีการตกแต่งผนังด้วยลวดลายปูนปั้นเป็นรูปสัตว์หรือดอกไม้ ส่วนชั้นล่างมักมีการตกแต่งประตูหน้าต่างแบบจีน มีการแกะสลักไม้ด้วยลวดลายของจีนเป็นรูปสัตว์ ดอกไม้ เครื่องตกแต่งที่เป็นมงคล ในอาคารตึกแถวยังยึดถือการมีช่องทางเดินหรือห่งอคาซีไว้เพื่อกันแดดกันฝนแก่คนเดินถนนเหมือนในยุคแรก

ยุคที่สาม

เป็นช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเข้ามาของสถาปัตยกรรมแบบสมัยใหม่หรือโมเดิร์น รวมทั้งการก่อสร้างแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก อาคารในยุคนี้ได้เปลี่ยนรูปแบบหน้าต่างเป็นทรงเรขาคณิตทั้งวงกลมและสี่เหลี่ยม มีการใช้กระจกสีประดับตกแต่ง ในช่วงแรกมีการผสมผสานระหว่างรูปแบบของอาร์ต เดโค กับนีโอคลาสสิก คือใช้หน้าต่างด้วยลวดลายกรีกหรือโรมันคลาสสิก ในช่วงหลังมีการทำระเปียงยื่นจากชั้นบนตกแต่งด้วยเรขาคณิตเป็นหลัก (นิมิต นีรติศัย , 2552)

3. อาหารเปอรานากัน

นับตั้งแต่สิ้นสงครามโลกครั้งที่สอง ที่กลุ่มพ่อค้าชาวจีนโดยเฉพาะกลุ่มฮกเกี้ยนได้เดินทางเข้ามาค้าขายในบริเวณดินแดนคาบสมุทรมลายู และตัดสินใจตั้งถิ่นฐานในเมืองมะละกาประเทศมาเลเซีย จากนั้นก็เกิดรักกับสาวมลายูท้องถิ่นและแต่งงานกัน จนเกิดเป็นสายเลือดใหม่ที่เรียกว่าเปอรานากัน ซึ่งจากจุดเริ่มต้นนี้จึงทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมสองภาษา วิธีการดำเนินชีวิต การแต่งกาย รวมถึงอาหารการกินแบบฮกเกี้ยนกับอาหารมาเลย์อย่างกลมกลืน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมอาหารสกุลใหม่ที่เรียกว่าอาหารของเนียงยา หรือเปอรานากัน

“ถ้าพูดถึงอาหารเปอรานากันนั้น บอกได้เลยว่าอาหารของเรามีลักษณะโดดเด่นกว่าเปอรานากันในเขตเดียวกันทั้งเครื่องปรุง รสชาติ รูปร่างหน้าตา โดยเป็นการผสมผสานความเป็นพื้นถิ่นให้

เข้ากับสังคมวัฒนธรรมชาวจีนฮกเกี้ยนโพ้นทะเล เห็นได้ว่า อาหารที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์ของชาวเปอรานากัน ซึ่งถ้าใครได้มาเที่ยวที่ภูเก็ตแล้วต้องลิ้มลอง คือ “หมูฮ้อง” นั่นเอง” (สัมภาษณ์ 17 มิถุนายน 2560)

ดังนั้นอาหารของชาวเปอรานากันจึงเป็นอาหารที่มีลักษณะของการผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรม ที่บรรดาพยาบาลได้นำส่วนที่ดีที่สุดของอาหารทั้งสองชาติมารวมกัน อาทิส่วนผสมของอาหารจีน เช่น หมู ฮ้อว เต้าหู้ยี้ มาปรุงกับริมนปะห์ หรือเครื่องผัดของชาวมลายู และนิยมใช้กะทิแบบมาเลย์ก็เป็นได้

“ในขณะที่เดียวกันเมื่อพูดถึงอาหารเปอรานากันนั้น วัตถุดิบสำคัญสำหรับอาหารคาว คือ หมู เนื่องจากชาวจีนที่มาตั้งรกรากในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างนั้น ไม่ใช่ชาวมุสลิม” (สัมภาษณ์ 7 กรกฎาคม 2560)

กล่าวได้ว่า เปอรานากันที่มีอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่ใช่มุสลิม จึงมีหมูเป็นส่วนประกอบของอาหารด้วย อาหารเปอรานากันมีวิวัฒนาการแตกต่างไปตามท้องถิ่นอย่าง ละกะซา เป็นอาหารต้นฉบับยาหย่า มี 2 แบบ คือแบบมะละกาจะประกอบไปด้วยเส้นก๋วยเตี๋ยวกุ้ง และเครื่องอื่นๆ ในน้ำแกงที่เข้มข้น ส่วนอาซิม ละกะซา เป็นอาหารที่ขึ้นชื่อของชาวยาหย่าในป็นังซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากไทย เป็นก๋วยเตี่ยวปลาน้ำใสโรยหน้าด้วยแตงกวาดิบและใบสะระแห่น์ อาหารที่ขึ้นชื่อของเปอรานากัน คือ กุ้งผัดผงกะหรี่ใส่สับปะรด โดยมีส่วนผสมที่สำคัญคือ กะทิ พริก มะกรูด ขมิ้น กุ้งไว้หาง และมะขามเปียก ซึ่งต้องนำทั้งหมดมาผสมกันให้มีรสชาติกลมกล่อมออกรสเค็ม หวาน เปรี้ยว และเผ็ด มีกลิ่นหอมชวนรับประทาน จากนั้นเคี่ยวเป็นเวลาหลายชั่วโมงเพื่อให้พริกแตกตัวและมีรสชาติเข้มข้น

“สำหรับเสน่ห์ของอาหารเปอรานากันนั้นเห็นได้ชัดเจนที่รสชาติ เพราะรสชาติจะเข้มข้น เผ็ดร้อน ตามลักษณะเครื่องปรุงและเครื่องเทศที่ใช้ในการประกอบอาหาร ที่หาได้ในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งจากระนอง กระบี่ ภูเก็ต ตรัง ซึ่งจะคล้ายๆกับเครื่องเทศของไทยและทำการผสมผสานกับเครื่องเทศของไทยไม่ว่าจะเป็น ยี่หระ่า ข่า ตะไคร้ มะกรูด ขมิ้น แต่จะใช้ในจำนวนที่มากกว่าจนเกิดความลงตัว กลายเป็นความหอม สีสัน ที่น่าทาน” (สัมภาษณ์ 11 กรกฎาคม 2560)

ในขณะที่เดียวกันลักษณะอาคารบ้านเรือนแต่เดิมของชาวเปอรานากันจะมีลักษณะเฉพาะของตนเอง บ้านของชาวเปอรานากันแบบเก่าจะมีคันทับใช้มาก และสาวยาหย่าจะใช้เวลาในการปรุงอาหารให้ถูกใจนุ่มบ่าบ่า โดยจะมีหญิงยาหย่าสูงวัยคอยกำกับอยู่เสมอ จึงทำให้สาวยาหย่ามีเสน่ห์ปลายจวักมัดใจติดตัวแทบจะทุกคนในมะละกา ร้านอาหารแบบเนียงยา หรือเปอรานากันเป็นที่รู้จักกันดี หลายๆ ร้านต่างนำรูปภาคเนียงยาผู้เป็นต้นตำรับอาหารของร้าน รวมทั้งภาพครอบครัวมาประดับร้านเป็นการสร้างบรรยากาศ

ดังนั้นอาหารของเปอรานากัน ถือเป็นการสร้างสรรค์วัฒนธรรมของสาวจีนบ่าบ่าที่มีความโดดเด่นมาก และมีกระบวนการถ่ายทอดสูตรอาหารจากรุ่นสู่รุ่น ในอดีตภรรยาที่เป็นชาวท้องถิ่นมักเป็นผู้คอยดูแลอาหารการกินให้สามีและลูกๆ รับประทาน ซึ่งอาหารท้องถิ่นส่วนใหญ่มักเป็นอาหารรสชาติจัดจ้าน ซึ่งแตกต่างจากอาหารจีนฮกเกี้ยนที่ค่อนข้างจืดจาง อาหารเปอรานากันมักแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่ ขึ้นอยู่กับส่วนผสมที่ไม่เหมือนกัน เช่น อาหารไทยมีส่วนประกอบของมะนาวและ

สมุนไพร ส่วนอาหารอินโดนีเซียส่วนใหญ่จะเป็นแกงกะหรี่และเครื่องเทศ เป็นต้น แต่อิทธิพลของการรับประทานอาหารของชาวจีนบาบ๋าที่คล้ายคลึงกัน คือ การรับประทานเนื้อสัตว์เป็นส่วนใหญ่ เช่น การทำ หมูฮ้อง หรือหมูเตาอิ้ว เป็นวิธีการทำอาหารด้วยซีอิ้วดำ ถือว่าเป็นเมนูอาหารที่ต้องใช้ระยะเวลาในการเคี่ยวหมูให้เข้าเนื้อเข้าหนัง และอาหารของชาวจีนบาบ๋ามักปรุงอาหารด้วยซีอิ้วดำ เช่น ข้าวต้มฮกเกี้ยนใส่ซีอิ้วดำ ผัดหมี่ฮกเกี้ยนก็ไม่ลืมที่จะมีซีอิ้วดำ เป็นส่วนประกอบ เป็นต้น อาหารอีกประเภทหนึ่งที่พบได้ในปีนังและภูเก็ตคือ โลบะ (Loh bak) เป็นการนำพะโล้เครื่องในหมูย่างดับไส้ เชียงจี้ไปทอดให้สุก รับประทานเป็นอาหารว่างกับน้ำจิ้มรสเผ็ด ทั้งนี้สิ่งที่สังเกตได้จากการเยือนดินแดนของชาวจีนบาบ๋าในภูมิภาคนี้คือ การเรียกชื่ออาหารเป็นภาษาจีน เช่น อาโป่ง (Apom) หรือการเรียกชื่อขนมว่า โก้ย (Kueh) ที่มีรากศัพท์มาจากภาษาจีนฮกเกี้ยน ชาวจีนบาบ๋าที่อื่นๆ เองก็เรียกชื่อเดียวกัน อย่างขนมโก้ยตาหลาม (Kueh Talam) เป็นต้น แม้ว่าชาวเปอรานากันที่อยู่ในไทยจะนิยมอาหารที่เกิดจากการรังสรรค์ระหว่างอาหารจีนฮกเกี้ยน มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย จนกลายมาเป็นอาหารที่มีความพิเศษแตกต่างจากที่อื่น นั่นคือ การทำน้ำซุบหย่า เป็นวิธีการทำน้ำพริกจากกะปิโดยใช้มือขยำแทนการใส่ครกตำ แต่ผู้ชายชาวจีนที่มาจากฮกเกี้ยนไม่นิยมทานกะปิและรสเผ็ดมาก น้ำซุบหย่าจึงเป็นอาหารสำหรับชาวจีนในรุ่นต่อๆ มา เมื่อมีงานบุญหรืองานประเพณีที่สำคัญต่างๆ อาหารของชุมชนชาวเปอรานากันที่ปรากฏอยู่บริเวณฝั่งอันดามันภาคใต้ของไทยยังพบความหลากหลายทั้งอาหารคาว เช่น ต้มกระดูกหมูกับพองเต้าหู้ สะตอผัดเคียวกับกุ้งสด ปลาต้มเค็ม (ปลาฮ้อง) ต่อมกะทียอดเต้าร้าง เป็นต้น และอาหารหวานเช่น บี้ถ่ายบัก เกี่ยมโก้ย เปาลั่ง เป็นต้น (เมฆาณี จงบุญเจือและสมพิศ คลีขยาย, 2556)

4 การแต่งกายของเปอรานากัน

เมื่อพูดถึงการแต่งกายของชาวเปอรานากันสามารถสรุปได้ว่า

“การแต่งกายของเปอรานากัน เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะตนที่มีการผสมผสานกันระหว่างความเป็นพื้นเมืองและความเป็นชาวจีนฮกเกี้ยนเข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัว ทั้งสีสรร รูปทรงและแบบที่ใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า ตลอดจนมีการประยุกต์ให้เข้ากับสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพอากาศ ความร้อนชื้นของภูมิภาค” (สัมภาษณ์ 17 มิถุนายน 2560)

ดังนั้นในความเอาใจใส่และความพิถีพิถันในการดูแลตนเองให้เข้ากับสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมที่ตนเองเข้ามาอาศัยอยู่ เสื้อผ้าอาภรณ์ที่สวมใส่สำหรับชาวจีนบาบ๋าจึงเป็นการนำเอาวัฒนธรรมการแต่งกายจากจีนและมาเลย์มาผสมกันอย่างลงตัว

“ผู้หญิงมักนิยมนุ่งผ้าถุงที่มีสีสรรที่งดงาม ตามอายุ ตามวาระการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งในเวลาที่อยู่ในบ้านและออกงานสำคัญ แต่อาจจะต่างเพียงแต่คุณภาพและลวดลายของผ้าที่สาวบาบ๋ามักให้ความสำคัญในการเลือกซื้อเป็นพิเศษเท่านั้นเอง อย่างบางคนชอบเครื่องประดับก็อาจมีเครื่องประดับเช่น ต่างหู สร้อยคอ เข็มกลัดเข้ามาใช้ประดับตกแต่งเพื่อให้เกิดความสวยงามตามที่ตนเองต้องการได้” (สัมภาษณ์ 7 กรกฎาคม 2560)

สำหรับความสวยงามของผ้าถุงมักคู่กับความสง่างามของเสื้อที่เรียกว่า “เสื้อยาหย่า” ที่ชาวอินโดนีเซียเรียกว่า “เคบายา” และหากผู้ที่มีอายุมากขึ้นก็อาจพบเห็นการใส่ “เสื้อลูกไม้” ที่มีลักษณะการออกแบบชุด (Pattern) ที่แตกต่างกันตามความต้องการของผู้สวมใส่ (Sakulpipatana,

2010) เส้นทางการอพยพของกลุ่มชาวจีนบาบ๋าในแถบชายฝั่งอันดามันทำให้ทราบว่าแพชชันการแต่งกายเหล่านี้ได้รับอิทธิพลมาจากปิ่นมามากกว่ากรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเมืองหลวงที่มีทั้งกลุ่มเจ้านายและข้าหลวงเป็นผู้นำวัฒนธรรมการแต่งกายในยุคสมัยนั้น แต่ด้วยการเดินทางไปมาระหว่างภูเก็ตและปิ่นที่สะดวกและความใกล้ชิดทางชาติพันธุ์ที่มีมากกว่า วัฒนธรรมต่างๆ ที่สำคัญจึงได้ถูกส่งผ่านมายังดินแดนแห่งนี้ ไม่เว้นแม้แต่แพชชันการแต่งกายของผู้ชายที่สามารถพบเห็นทั้งแบบตะวันตกตามความนิยมของกลุ่มที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนฝรั่ง คือการใส่เสื้อเชิ้ตสวมสูทด้านนอก ผูกเนคไท กางเกงขายาวทรงแกสบี้ สวมรองเท้าหนัง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการแต่งกายของเปอรานากันถือเป็นวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงตัวตนของชาวเปอรานากัน (ฤดี ภูมิถาวร, 2553)

“ถ้าพูดถึงการแต่งกายของชาวเปอรานากันที่พอจะมีหลักฐานยืนยันนั้น พบได้ในยุคศตวรรษที่ 13 – 17 กลุ่มชาวจีนที่อพยพย้ายถิ่นมาบริเวณตอนกลางของประเทศไทย คาบสมุทรมลายูเลยไปถึงมาเลเซีย และสิงคโปร์ ส่วนใหญ่เป็นกสิหรือกรรมกร” (สัมภาษณ์ 17 มิถุนายน 2560)

ดังนั้นผู้ชายจึงมักแต่งกายเรียบง่ายสบายๆ คือนุ่งกางเกงทรงหลวม สวมเสื้อยืดหรือเสื้อกล้ามด้านในสีขาว ข้างนอกเป็นเสื้อเชิ้ตเนื้อบางแขนยาวสีน้ำเงินเข้มแบบกรมท่า หรือที่คนจีนภูเก็ตเรียกว่า “เสื้อใหญ่” ตัดจากผ้าอ้อมตัว หรือผ้าเวสปอยท์ เป็นผ้าฝ้าย เนื้อหนา มีน้ำหนัก ซักยาก คล้ายเสื้อทหาร ได้รับอิทธิพลมาจากการแต่งกายของสมัยราชวงศ์ชิงตอนปลายที่เรียกว่า “ชุดถาดจวง” มาจากการเรียกชื่อจากชาวต่างประเทศ เนื่องจากความโด่งดังและความมีชื่อเสียงของราชวงศ์ถึง จึงทำให้เป็นที่รู้จักของกลุ่มคนถิ่นอื่นด้วย มีลักษณะเด่น คือ เป็นเสื้อคอตั้งแบบจีน ทั้งแขนเสื้อและตัวเสื้อตัดมาจากผ้าชิ้นเดียวกันจึงทำให้ไม่เห็นตะเข็บประหว่งรอยต่อ เม็ดกระดุมแบบจีนที่ใช้การถักจากผ้าเป็นปมและห้วงรัดรัดคุมที่ผลิตจากผ้า (เจษฎา, 2554) ส่วนผู้หญิงที่เป็นประชากรส่วนน้อยในขณะนั้นมักมีอาชีพเป็นแม่บ้าน จึงแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายที่เรียกว่า ซัมฟู (Samfu) คำว่า ซัม เป็นคำที่เรียกด้านบนของเครื่องแต่งกายที่เป็นเสื้อคอจีนด้านหน้าติดกระดุมจีนหรือกระดุมแป็บพาดยาวไปถึงใต้แขนข้างขวา แขนเสื้อยาวบ้างหรือสั้นบ้าง ต่อมาเสื้อดังกล่าวได้รับความนิยมมากขึ้น ประกอบกับรูปร่างของสาวจีนที่มีความอ่อนแออ่อนนุช จึงได้มีการดัดแปลงให้เสื้อมีความเข้ารูปและแขนสั้นขึ้น ทำให้แลดูสง่าสวยงามตามทรวดทรงของผู้สวมใส่ ส่วนคำสุดท้ายคือ “ฟู” เป็นลักษณะด้านล่างของเครื่องแต่งกายที่เป็นกางเกงยาวหลวมประมาณข้อเท้า เครื่องแต่งกาย “ซัมฟู” ทั้งด้านบนและด้านล่างนี้ผลิตจากเนื้อผ้าชนิดเดียวกัน แสดงออกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการออกแบบ โดยคุณภาพของผ้าจะขึ้นอยู่กับสถานะทางเศรษฐกิจของผู้สวมใส่

“นอกจากนี้แล้วยังเห็นได้ว่าการแต่งกายของเปอรานากัน ได้ผสมผสานวัฒนธรรมการแต่งกายของชาติต่างๆ ได้อย่างลงตัว เพื่อสรรสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทั้งจากมาเลย์ มลายูพื้นเมืองเข้ามาไว้รวมกัน” (สัมภาษณ์ 7 กรกฎาคม 2560)

โดยได้หยิบยกเอาแนวคิดรูปแบบของชุดต่างๆ ของมาเลย์และจีนมารวมกัน แต่สิ่งที่ปรากฏคือ ผู้ชายบาบ๋ามากขึ้นชอบการแต่งกายสไตล์ตะวันตก โดยกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงมักเลียนแบบแต่งกายแบบชาวอังกฤษ คือ ใส่เสื้อเชิ้ต ผูกไทค์ ใส่เสื้อแจ๊คเก็ต และนุ่งกางเกงสแล็คสีด้า ส่วนกลุ่มชาวจีนที่ยังรักษาขนบธรรมเนียมของบรรพบุรุษตนเองมักจะใส่เสื้อผ้าไหมจีนซิปในสีขาว สวมเสื้อ

แจ๊คเก็ตแบบจีนด้านนอก และนุ่งกางเกงหลวมๆ แบบจีน กลุ่มชาวจีนบาบ๋าค่อนข้างมีอิสระในการเลือกแต่งกายในรูปแบบที่ตนเองต้องการ

“ทั้งนี้การแต่งกายของชาวเปอรานากันยังขึ้นอยู่กับบทบาท หน้าที่ และ สถานภาพทางสังคมอีกด้วย อย่างเช่นผู้ที่มีอันจะกินก็จะมี การแต่งกายที่เลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกสำหรับผู้ชาย อาจมีการใส่หมวก สวมรองเท้าหนังสีดำขัดมันวาววับ เสื้อสูทที่เข้ากับยุคสมัย” (สัมภาษณ์ 16 มิถุนายน 2560)

ในขณะที่เดียวกันสภาพสตรีนั้นจะเห็นการแต่งกายได้ชัดเจนจากปัจจัยทางสังคม โอกาส พิเศษ การศึกษา และความนิยมในยุคสมัยนั้นๆ มาเป็นตัวกำกับ

“ผู้หญิงส่วนใหญ่เป็นเพศที่รักสวยรักงามอยู่แล้ว ดังนั้นแนวทางการแต่งกายจึงเป็นไปได้ อย่างรวดเร็วและผสมผสานความเป็นพื้นถิ่นกับวัฒนธรรมจีนฮกเกี้ยน” (สัมภาษณ์ 16 มิถุนายน 2560)

โดยการนำเอาวัฒนธรรมการแต่งกายแบบมาเลย์ผสมกับลวดลายผ้าแบบจีนมาเป็นชุดที่สวมใส่ในงานต่างๆ ประกอบด้วย เคบายา (Kebaya) เป็นส่วนด้านบนที่มีความคล้ายคลึงกับเครื่องแต่งกายแบบมาเลย์เดิม แต่จะแตกต่างกันที่มีการปักลวดลายตามชายผ้าและเนื้อผ้าที่มีความโปร่งใสนอกจากนี้ยังมีเครื่องประดับทั้งเพชรนิลจินดา และรองเท้าที่เข้าคู่กัน เสื้อเคบายามักใช้เข็มกลัดทองที่มีเพชรหรือหินที่มีค่าตกแต่งโดยรอบเรียกว่า โกสัง (Kerosang) แทนกระดุมเสื้อติดส่วนด้านล่างนิยมนุ่งใส่สร่งปาเต๊ะ (Batik sarong) และมีเข็มขัดเงินนรอบเอว ส่วนรองเท้ามักทำลวดลายจากลูกปัดร้อยมือเรียกว่า รองเท้าลูกปัด (Kasut manek) แต่ในยุคต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแต่งกายให้เรียบง่ายแต่ยังคงแนวคิดของความหรูหราอลังการ คือ การใช้กระดุมแป็บติด แทนเข็มกลัดทองหรือ โกสัง ส่วนผ้านุ่งอาจตัดเป็นผ้าถุงสำเร็จที่มีซิปปหรือการใช้สายรัดเอวแทนเข็มขัดเงินที่มีราคาแพงกว่า เป็นต้น ซึ่งเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับเหล่านี้มักผลิตจากเครื่องจักรมากกว่างานฝีมือ ลักษณะลวดลายต่างๆ จึงมีความปราณีตน้อยกว่างานช่างในอดีต

การแต่งกายของเปอรานากันค่อยๆ สูญหายไปจากสังคมในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง (ประมาณปีคริสต์ศักราช 1930) ซึ่งการแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตกเริ่มเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น เมื่อแรตติกุในบริเวณชายฝั่งอันดามันตั้งแต่ภูเก็ต พังงา ระนอง และตรัง ได้รับความนิยมจากพ่อค้าชาวอังกฤษเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการพัฒนาเรือชุดแรตติกุสมัยใหม่โดยเป็นสัมปทานของบริษัทต่างชาติ หลังจากนั้นเป็นต้นมา สาวเปอรานากันก็เริ่มนิยมการแต่งกายโดยสวมใส่กระโปรงบานมากยิ่งขึ้น

“ปัจจุบันการแต่งกายของชาวเปอรานากันไม่ค่อยพบเท่าไรแล้ว แต่จะพบได้ตามงานต่างๆ ทั้ง งานแต่ง งานมงคล หรืองานศพ โดยจะมีผู้สูงวัยแต่งตัวกัน แต่ในขณะที่เดียวกันเด็กรุ่นใหม่กลับไม่ค่อยให้ความสนใจ ยังคงนุ่งกางเกงยีนส์ เสื้อยืดตามแบบฉบับของเขา ซึ่งน่าเสียดายมาก” (สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2560)

5. ประเพณีที่สำคัญของเปอรานากัน

เมื่อกล่าวถึงประเพณีและวัฒนธรรมของชาวเปอรานากันนั้น พบว่า มีความหลากหลายตามเขตประเทศที่วัฒนธรรมนั้นตั้งอยู่ แต่ถ้ากล่าวถึงวัฒนธรรมเปอรานากันทางเขตภาคใต้ของประเทศไทยแล้วอาจมีความโดดเด่นกว่าประเทศอื่นๆ ดังการให้ข้อมูลความว่า

“ถ้าจะพูดถึงประเพณีวัฒนธรรมพื้นฐานของชาวเปอรานากัน เช่น การเกิด การอยู่ การ แต่งกาย งานมงคล งานศพ การเฉลิมฉลองแล้วแต่ใกล้เคียงกันทั้งสิ้น แต่ในขณะที่เดียวกันในความ เป็นเปอรานากันที่อยู่ในประเทศไทยจึงมีความแตกต่างอยู่บ้างพอสมควร โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ตของเรา” (สัมภาษณ์ 17 มิถุนายน 2560)

ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่า “วัฒนธรรมประการหนึ่งที่ชาวเปอรานากันในแถบอันดามันภาคใต้ ของไทยมีความภาคภูมิใจมากเพราะเกิดจากการร่วมมือร่วมใจกันของกลุ่มลูกหลานที่ยังคงยึดถือ ขนบธรรมเนียมดั้งเดิมไว้อย่างไม่มีวันสูญหาย คือการเคารพศรัทธา บรรพชน อย่างถ้าเป็นภาคเหนือ หรืออีสานก็คงใกล้เคียงกับสงกรานต์” (สัมภาษณ์ 16 มิถุนายน 2560)

โดยประเพณีส่วนใหญ่เกิดจากความศรัทธาในศาสนาและความเชื่อที่ว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ยังคง ปกป้องรักษาผู้ที่กระทำความดี อยู่ในศีลในธรรม และมีความกตัญญูรู้คุณต่อบรรพชนผู้ให้กำเนิด คติ ความเชื่อดังกล่าวเกิดจากการสืบทอดความคิดและจิตวิญญาณจากจีนแผ่นดินใหญ่ แม้ว่าปัจจุบันสิ่งที่ ปรากฏให้เห็นคือชาวจีนโพ้นทะเลเป็นกลุ่มชนที่ยังคงรักษาประเพณีเหล่านี้ไว้มากกว่าชาวจีนใน แผ่นดินใหญ่ ซึ่งมักพบการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา น้อยลงกว่าในอดีต (Kim, 2011)

“ประเพณีที่ชาวไทยเชื้อสายจีนในภาคใต้ฝั่งอันดามันหรือเปอรานากันยังคงยึดถือปฏิบัติ สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงบุญคุณ ของบรรพบุรุษได้แก่ ประเพณีไจ้กั หรือ จ้อซี หรือการรำลึกถึงญาติที่สิ้นชีวิตไปแล้วด้วยการเซ่นไหว้ ป้ายวิญญาณซึ่งถือ ว่าเป็นตัวแทนของบรรพบุรุษ ซึ่งที่บ้านต้องทำทุกปี โดยการยึดถือตามปฏิทินจีน หรือ ทางจันทรคติ ว่าด้วยข้างซ้ายข้างแรม เดือน เป็นต้น” (สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2560)

ในขณะที่เดียวกันประเพณีวันสารทจีนหรือ “ผ้อต้อ” ตรงกับวันเพ็ญเดือนเจ็ดของจีน เป็น การแสดงความเคารพแก่วิญญาณบรรพบุรุษ วิญญาณที่เร่ร่อนรวมถึงสรรพสัตว์ทั้งหลายให้ช่วย ค้ำครองมนุษย์ให้พ้นจากภัยอันตราย โดยใช้ขนมเต่าสีแดงเป็นสัญลักษณ์ของการเซ่นไหว้วิญญาณ เหล่านั้นเพื่อให้เกิดความสุขสวัสดิ์แก่ลูกหลานในวงศ์ตระกูล ประเพณีเซ็งเบ้งหรือการไปทำความ สะอาดสุสาน ถือเป็นวันที่สำคัญวันหนึ่งของลูกหลานชาวจีนที่ได้มีโอกาสมาพบกันทั้งตระกูลเรียกว่า “วันรวมญาติ” ประเพณีตรุษจีน หรือการเฉลิมฉลองวันปีใหม่ของจีน ประเพณีถือศีลกินผักหรือเจี๊ยะ ฉ่าย เป็นภาคภูมิใจของชาวเปอรานากันในเมืองไทยที่ยังคงรักษาประเพณีนี้ได้ และแต่ละปีก็แทบจะ ปรากฏจำนวนผู้เข้าร่วมถือศีลกินผักทั้งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนในช่วง ระยะเวลา 9 วัน อย่างล้นหลาม (บรรเจิด ตันติวิท, 2549)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า เปอรานากัน เป็นกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตและ วัฒนธรรมแบบผสมผสานจีน - มลายู ในยุคที่ชาวจีนโพ้นทะเล ล่องเรือเข้ามาค้าขายกับชาวต่างถิ่น กระทั่งเข้ามาตั้งถิ่นฐานทางภาคใต้ของไทยฝั่งอันดามัน โดยถือได้ว่าภาคใต้ของไทยเป็นชุมชนใหญ่ของ ชาวเปอรานากันในแดนสยาม เช่นเดียวกับมะละกา ดังนั้นวัฒนธรรมของชาวเปอรานากันจึงเป็น วัฒนธรรมที่ผสมผสานระหว่างมาเลย์และจีนประกอบกัน นอกจากนี้แล้วยังได้รับอิทธิพลจากชาว บา ตัก และไทย เนื่องจากได้สานสัมพันธ์กันทางการค้า กวาร์ร้อยปี อัตลักษณ์ของเปอรานากันแสดงออก ผ่านวิถีการดำรงชีวิต ประเพณี พิธีกรรม รวมถึงอาหารการกินและที่อยู่อาศัยที่สะท้อนให้เห็นการ ผสมผสานวัฒนธรรมทั้งของจีน มาเลย์ และอังกฤษ ซึ่งในปัจจุบันชาวเปอรานากันพยายามรักษา

วัฒนธรรมเปอรานากันด้วยการรวมตัวกันตั้งสมาคมเปอรานากัน และจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้ชาวเปอรานากันรุ่นใหม่ได้รู้จัก และไม่หลงลืมรากเหง้าของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การค้นหากิจกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน

สำหรับในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้แยกวิธีการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อยๆ คือ

1. การสำรวจความคิดเห็น และ 2. จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือ การถอดบทเรียน ซึ่งได้ผลดังนี้

1. การสำรวจความคิดเห็น

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ได้รับคืน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 400 คน ได้รับคืน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ขอเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ (ชาวไทย)
- 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว
- 1.3 การทดสอบสมมติฐาน
- 1.4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ (ชาวต่างชาติ)
- 1.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว;
- 1.6 การทดสอบสมมติฐาน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.25 อายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.25 สถานภาพสมรส จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 เชื้อชาติไทย จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และรายได้สุทธิ 30,001-45,000 บาท จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	201	50.25
- หญิง	199	49.75
2. อายุ		
- 16-25	38	9.50
- 26-35	74	18.50
- 36-45	88	22.00
- 46-55	133	33.25

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
- มากกว่า 55	67	16.75
3. สถานภาพ		
- โสด	136	34.00
- สมรส	264	66.00
4. เชื้อชาติ		
- เอเชีย/ไทย	400	100.00
- ยุโรป	-	-
- อเมริกาเหนือ	-	-
- อเมริกาใต้	-	-
- แอฟริกา	-	-
- ออสเตรเลีย	-	-
5. รายได้สุทธิ		
- 15,000-30,000 บาท	60	15.00
- 30,001-45,000 บาท	180	45.00
- 45,001-60,000 บาท	115	28.75
- มากกว่า 60,000 บาท	45	11.25

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกด้าน โดยเห็นด้วยด้านความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน และด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นอันดับสุดท้าย รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
1. แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	3.96	0.34	เห็นด้วย	3
2. กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	3.98	0.36	เห็นด้วย	2
3. ความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	4.02	0.51	เห็นด้วย	1
4. รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.94	0.45	เห็นด้วย	4
รวม	3.97	0.30	เห็นด้วย	

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ตในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกประเด็น โดยเห็นด้วยประเด็นการท่องเที่ยวควรเป็นการผสมผสานกันระหว่างธรรมชาติ คือ ท้องทะเล และวัฒนธรรมท้องถิ่นเปอรานากัน เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น อาหาร การแต่งกาย วิถีชีวิตความเป็นอยู่ คือ จุดเด่นของเปอรานากัน และควรแสดงอัตลักษณ์ของตนเองอย่างโดดเด่นและชัดเจน และระยะเวลาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรมีระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะอยู่ในชุมชนนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 3 วัน เพื่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้องและจริงจัง เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนประเด็นวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น (เปอรานากัน) ควรนำเสนอโดยท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยในท้องถิ่นนั้น ๆ มากกว่าภัตตาคารร้านค้า เป็นอันดับสุดท้าย รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยวด้าน
แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง
และภูเก็ต

แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันมีความสำคัญต่อท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีการส่งเสริมอย่างจริงจัง และถูกต้องตามหลักการที่ควรเป็น	3.96	0.67	เห็นด้วย	10
2. สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันควรอยู่ในสภาพคงเดิม ไม่มีการดัดแปลงให้ดูทันสมัยเกินไปกว่าที่เคยเป็นมา	4.06	0.71	เห็นด้วย	5
3. การท่องเที่ยวควรเป็นการผสมผสานกันระหว่างธรรมชาติ คือ ท้องทะเล และวัฒนธรรมท้องถิ่นเปอรานากัน	4.19	0.74	เห็นด้วย	1
4. วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น อาหาร การแต่งกาย วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ คือ จุดเด่นของเปอรานากัน และควรแสดงอัตลักษณ์ของตนเองอย่างโดดเด่นและชัดเจน	4.18	0.79	เห็นด้วย	2
5. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันควรเน้นการให้ความรู้แก่ผู้มาเยือนเป็นลำดับแรก มากกว่าความบันเทิง	3.87	0.82	เห็นด้วย	18
6. ความรู้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันอาจมิใช่ความรู้ที่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดทางการบอกเล่าต่อๆ กันมา	3.96	0.83	เห็นด้วย	9
7. การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันในแต่ละท้องที่ควรให้เจ้าของสถานที่เป็นผู้ให้ข้อมูล ความรู้มากกว่าบุคคลภายนอกที่รู้ข้อมูลเพียงฉาบฉวย	3.91	0.87	เห็นด้วย	13
8. ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเปอรานากันมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ตรง ชัดเจน และไม่บิดเบือนจากความเป็นจริง	3.90	0.85	เห็นด้วย	14

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
9. วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น (เปอรานากัน) ควรนำเสนอ โดยท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยในท้องถิ่นนั้น ๆ มากกว่าภัตตาคารร้านค้า	3.76	0.89	เห็นด้วย	20
10. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันควรเน้นให้ผู้ ท่องเที่ยวอยากอยู่ อยากเรียนรู้ ซาบซึ้งกับสถานที่ หรือวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่างๆ อย่างยาวนานขึ้นกว่า การมาเพียงชั่วคราวแล้วจากไป	3.91	0.86	เห็นด้วย	12
11. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันใน 5 จังหวัด ควรได้รับการนำเสนอหรือโปรโมทจากหน่วยงานของ รัฐ	3.87	0.72	เห็นด้วย	17
12. วิธีการนำเสนอหรือการโปรโมทควรเป็นรูปแบบที่ หลากหลายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้กับ นักท่องเที่ยว	3.96	0.73	เห็นด้วย	8
13. การให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวอย่างถูกต้องก่อนที่จะ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นแหล่ง วัฒนธรรมเปอรานากันเป็นสิ่งที่ควรกระทำ	4.00	0.80	เห็นด้วย	7
14. สถานที่พักของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรเป็น บ้านหรือโฮมสเตย์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ วัฒนธรรมความเป็นอยู่อย่างใกล้ชิด	4.02	0.83	เห็นด้วย	6
15. ระยะเวลาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรมี ระยะเวลานักท่องเที่ยวแต่ละคนจะอยู่ในชุมชนนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 3 วัน เพื่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่าง ถูกต้องและจริงจัง	4.07	0.81	เห็นด้วย	3
16. ควรมีการจัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งข้อมูลความรู้ เบื้องต้นสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจจะท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน เช่น แผน ที่ หนังสือแนะนำ Homepage Website เป็นต้น	3.95	0.83	เห็นด้วย	11

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
17. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่อคนต่อหัวควรอยู่ในระดับที่นักท่องเที่ยวพอรับได้ เช่น วันละไม่เกิน 500 บาท (ค่าที่พักไม่แพงเกินไปนัก อาหารไม่แพงมากเกินไป)	3.89	0.85	เห็นด้วย	15
18. เจ้าบ้านควรมีอัธยาศัยไมตรีดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเข้าใจในบริบทของนักท่องเที่ยวแต่ละเชื้อชาติพอสมควร	3.89	0.81	เห็นด้วย	16
19. เส้นทางเดินทางการท่องเที่ยวควรเป็นเส้นทางที่ผสมผสานกันระหว่างแหล่งวัฒนธรรมโบราณากัน อาหารโบราณากัน การเรียนรู้แหล่งวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั้งจากอาคารบ้านเรือน พิพิธภัณฑ์ บ้านของประชาชน สิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น	4.07	0.83	เห็นด้วย	4
20. ควรมีการกำหนดเส้นทางเดินทางการท่องเที่ยวให้กับผู้มาเยือนได้เที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมโบราณากัน เพื่อสร้างความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว	3.86	0.83	เห็นด้วย	19
รวม	3.96	0.34	เห็นด้วย	

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโบราณากันในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นควรมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมโบราณากันทุกชุมชนที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบการละเล่น การประกวด เช่น การประกวดการแต่งกายแบบโบราณากัน การประกวดหนุ่มหล่อสาวสวย เป็นต้น เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาเห็นด้วยในประเด็นควรมีการสาธิต สอนการแต่งกายแบบโบราณากัน และควรมีการจัดกิจกรรมการแข่งขันการตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติศาสตร์โบราณากันในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนประเด็นควรมีการจัดหลักสูตรการอบรมทักษะและการเป็นเจ้าของที่ดี การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว เป็นอันดับสุดท้าย รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยวด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน

กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
1. ควรมีการจัดทำเส้นทาง แผนที่ การเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้จักรยาน หรือยานพาหนะท้องถิ่นนั้น ๆ	3.93	0.58	เห็นด้วย	10
2. ควรมีการจัดกิจกรรมสาธิตและสอนทำอาหาร คาวหวาน เปอรานากันโดยชาวบ้าน	4.00	0.63	เห็นด้วย	4
3. ควรมีการสาธิต สอนการแต่งกายแบบเปอรานากัน	4.07	0.73	เห็นด้วย	2
4. ควรมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมเปอรานากันทุกชุมชนที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบการละเล่น การประกวด เช่น การประกวดการแต่งกายแบบเปอรานากัน การประกวดหนุ่มหล่อสาวสวย เป็นต้น	4.40	0.74	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	1
5. ควรมีการประกวดการทำอาหารเปอรานากันโดยนักท่องเที่ยว	3.84	0.73	เห็นด้วย	14
6. ควรมีการจัดกิจกรรมการแข่งขันการตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เปอรานากันในท้องถิ่นนั้นๆ	4.07	0.80	เห็นด้วย	3
7. ควรมีการจัดกิจกรรม “หนึ่งวันปั่นจักรยานซาบซาบวัฒนธรรมเปอรานากัน”	4.00	0.77	เห็นด้วย	5
8. ควรมีการจัดกิจกรรมหรือจัดอบรมเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ วิธีการนำเสนอการแต่งกายของเปอรานากันให้กับชุมชน	3.96	0.82	เห็นด้วย	9
9. ควรมีการจัดกิจกรรมหรือจัดอบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ วิธีการนำเสนอด้านการทำอาหารเปอรานากันให้กับชุมชน	3.91	0.86	เห็นด้วย	12
10. ควรมีการจัดกิจกรรมหรืออบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันให้กับชุมชน	3.97	0.85	เห็นด้วย	7
11. ควรมีการจัดกิจกรรมหรืออบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมเปอรานากันให้กับชุมชน	4.00	0.86	เห็นด้วย	6
12. ควรมีการจัดกิจกรรมหรืออบรมและส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งที่พักให้กับชุมชน	3.96	0.87	เห็นด้วย	8

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เปอรานากัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
13. ควรมีการจัดกิจกรรมหรืออบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน	3.93	0.87	เห็นด้วย	11
14. ควรมีการจัดกิจกรรม หรืออบรมเพื่อพัฒนามัคคุเทศก์ น้อยเพื่อการนำเสนอการท่องเที่ยวเปอรานากันใน ชุมชน	3.91	0.87	เห็นด้วย	13
15. ควรมีการจัดหลักสูตรการอบรมทักษะและการเป็น เจ้าบ้านที่ดี การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ให้กับ ประชาชนในชุมชน เพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว	3.83	0.85	เห็นด้วย	15
รวม	3.98	0.36	เห็นด้วย	

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยในประเด็นควรมีความร่วมมือร่วมแรง ร่วมใจกันในการจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมเปอรานากันระหว่างประชาชนในชุมชนเดียวกัน ต่างชุมชน โดยอาจมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทำหน้าที่หลักในการประสานงานเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาเห็นด้วยในประเด็นควรให้แต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของตนเองที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย และเข้ากับวัฒนธรรมเปอรานากัน และการจัดกิจกรรมของชุมชนควรเน้นการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดึงดูด ความเข้าใจอันแท้จริงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มากกว่าการทำการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ เป็นอันดับที่ 2 และ 3 รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยวด้านความ ต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน

ความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ควรให้แต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของตนเองที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย และเข้ากับวัฒนธรรมเปอรานากัน	4.01	0.64	เห็นด้วย	2
2. การจัดกิจกรรมของชุมชนควรเน้นการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดึงดูด ความเข้าใจอันแท้จริงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มากกว่าการทำกรท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์	3.96	0.68	เห็นด้วย	3
3. ควรมีความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันในการจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมเปอรานากันระหว่างประชาชนในชุมชนเดียวกัน ต่างชุมชน โดยอาจมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทำหน้าที่หลักในการประสานงาน	4.09	0.82	เห็นด้วย	1
รวม	4.02	0.51	เห็นด้วย	

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกประเด็น โดยเห็นด้วยประเด็นควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเปอรานากันจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ การบริหารจัดการควรมุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้และทักษะการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยวเป็นหลักสำคัญมากกว่าเงินทอง และการบริหารจัดการควรเป็นไปในรูปแบบการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างประชาชนที่อยู่ต่างตำบลแต่อำเภอเดียวกัน ให้ได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเปอรานากัน เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนควรมีการขยายเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนด้านการบริหารจัดการจากชุมชนหนึ่งสู่ชุมชนหนึ่งที่ต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดกัน เป็นอันดับสุดท้าย รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยวด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
1. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเปอรานากันจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน	4.15	0.76	เห็นด้วย	1
2. การบริหารจัดการควรมุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้และทักษะการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยวเป็นหลักสำคัญมากกว่าเงินทอง	4.08	0.78	เห็นด้วย	2
3. การบริหารจัดการควรเป็นไปในรูปแบบการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างประชาชนที่อยู่ต่างตำบลแต่อำเภอเดียวกัน ให้ได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเปอรานากัน	3.86	0.76	เห็นด้วย	3
4. ควรมีการขยายเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การถอดบทเรียนด้านการบริหารจัดการจากชุมชนหนึ่งสู่ชุมชนหนึ่งที่ต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดกัน	3.82	0.80	เห็นด้วย	4
5. ควรมีการขยายเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การถอดบทเรียนด้านการบริหารจัดการจากชุมชนหนึ่งสู่ชุมชนหนึ่งที่ต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดกัน	3.80	0.83	เห็นด้วย	5
รวม	3.94	0.45	เห็นด้วย	

1.3 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t-test) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.306$, $p = .760$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	ชาย (n = 201)		หญิง (n = 199)		t-value	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	3.97	0.35	3.96	0.33	0.293	.770
2. กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	3.98	0.36	3.99	0.36	0.244	.807
3. ความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	4.04	0.50	4.00	0.52	0.718	.473
4. รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.96	0.44	3.92	0.46	0.992	.322
รวม	3.98	0.30	3.97	0.30	0.306	.760

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามอายุที่ปรากฏในตารางที่ 4.8 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 1.335$, $p = .256$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	16-25 ปี (n = 38)		26-35 ปี (n = 74)		36-45 ปี (n = 88)		46-55 ปี (n = 133)		มากกว่า 55 ปี (n = 67)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	4.04	0.31	3.95	0.31	3.96	0.31	3.91	0.36	4.06	0.34
2. กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	3.99	0.36	4.03	0.24	3.95	0.39	3.97	0.37	4.00	0.40
3. ความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	3.99	0.58	4.07	0.37	4.03	0.57	3.98	0.53	4.03	0.46
4. รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.96	0.42	4.02	0.44	3.92	0.46	3.91	0.47	3.93	0.42
รวม	4.01	0.28	3.99	0.23	3.96	0.30	3.93	0.33	4.02	0.33

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	ระหว่างกลุ่ม	1.319	4	0.330	2.965	.020
	ภายในกลุ่ม	43.933	395	0.111		
	รวม	45.252	399			
กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	ระหว่างกลุ่ม	0.291	4	0.073	0.556	.695
	ภายในกลุ่ม	51.769	395	0.131		
	รวม	52.060	399			
ความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	ระหว่างกลุ่ม	0.405	4	0.101	0.389	.816
	ภายในกลุ่ม	102.572	395	0.260		
	รวม	102.977	399			

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.595	4	0.149	0.735	.569
	ภายในกลุ่ม	80.012	395	0.203		
	รวม	80.608	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.484	4	0.121	1.335	.256
	ภายในกลุ่ม	35.772	395	0.091		
	รวม	36.256	399			

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 46-55 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 55 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต จำแนกตามอายุเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ

อายุ	16-25 ปี (n = 38)	26-35 ปี (n = 74)	36-45 ปี (n = 88)	46-55 ปี (n = 133)	มากกว่า 55 ปี (n = 67)
16-25 ปี ค่าเฉลี่ย 4.04	-	0.09	0.08	0.13	0.02
26-35 ปี ค่าเฉลี่ย 3.95		-	0.01	0.04	0.11
36-45 ปี ค่าเฉลี่ย 3.96			-	0.05	0.10
46-55 ปี ค่าเฉลี่ย 3.91				-	0.15*
มากกว่า 55 ปี ค่าเฉลี่ย 4.06					-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t-test) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.140$, $p = .888$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามสถานภาพ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	โสด (n = 136)		สมรส (n = 264)		t-value	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	3.96	0.32	3.97	0.35	0.209	.834
2. กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	3.99	0.35	3.98	0.37	0.077	.938
3. ความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	4.03	0.50	4.01	0.52	0.800	.703
4. รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.97	0.46	3.93	0.44	0.992	.322
รวม	3.97	0.29	3.97	0.31	0.140	.888

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิที่ปรากฏในตารางที่ 4.12 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้สุทธิต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 1.073$, $p = .361$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	15,000-30,000 บาท (n = 60)		30,001-45,000 บาท (n = 180)		45,001-60,000 บาท (n = 115)		มากกว่า 60,000 บาท (n = 45)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	3.99	0.30	3.92	0.36	3.97	0.32	4.09	0.29
2. กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	3.96	0.40	3.99	0.33	3.98	0.39	4.00	0.36
3. ความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	3.98	0.61	4.04	0.45	3.97	0.55	4.11	0.44
4. รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.91	0.46	3.95	0.46	3.94	0.46	3.95	0.34
รวม	3.97	0.30	3.96	0.30	3.97	0.32	4.04	0.26

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	ระหว่างกลุ่ม	1.211	3	0.404	3.630	.013
	ภายในกลุ่ม	44.041	396	0.111		
	รวม	45.252	399			
กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	ระหว่างกลุ่ม	0.070	3	0.023	0.177	.912
	ภายในกลุ่ม	51.990	396	0.131		
	รวม	52.060	399			

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
ความต้องการให้ชุมชนได้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เปอรานากัน	ระหว่างกลุ่ม	0.776	3	0.259	1.002	.392
	ภายในกลุ่ม	102.201	396	0.258		
	รวม	102.977	399			
รูปแบบการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.067	3	0.022	0.110	.954
	ภายในกลุ่ม	80.540	396	0.203		
	รวม	80.608	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.292	3	0.097	1.073	.361
	ภายในกลุ่ม	35.964	396	0.091		
	รวม	36.256	399			

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้สุทธิต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สุทธิ 30,001-45,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า 60,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต จำแนกตามรายได้สุทธิเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ

รายได้สุทธิ	15,000- 30,000 บาท (n = 60)	30,001- 45,000 บาท (n = 180)	45,001- 60,000 บาท (n = 115)	มากกว่า 60,000 บาท (n = 45)
15,000-30,000 บาท ค่าเฉลี่ย 3.99	-	0.07	0.02	0.10
30,001-45,000 บาท ค่าเฉลี่ย 3.92		-	0.05	0.17*
45,001-60,000 บาท ค่าเฉลี่ย 3.97			-	0.12
มากกว่า 60,000 บาท ค่าเฉลี่ย 4.09				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยวที่ปรากฏในตารางที่ 4.15 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจังหวัดที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 6.744, p = .000$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน และด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยว

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	กระบี่ (n = 67)		พังงา (n = 78)		ระนอง (n = 18)		ตรัง (n = 87)		ภูเก็ต (n = 150)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. แนวโน้มทิศทางการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	3.99	0.30	3.96	0.38	3.93	0.38	4.11	0.33	3.88	0.30
2. กิจกรรมที่สอดคล้องกับการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอ รานากัน	4.01	0.29	3.98	0.42	3.97	0.31	4.10	0.39	3.90	0.32
3. ความต้องการให้ชุมชนได้มี ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เปอรานากัน	4.03	0.51	3.99	0.51	4.09	0.56	4.12	0.43	3.96	0.54
4. รูปแบบการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.89	0.42	4.03	0.46	3.97	0.48	4.02	0.36	3.87	0.49
รวม	3.99	0.24	3.98	0.37	3.96	0.30	4.10	0.30	3.89	0.26

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยว

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	ระหว่างกลุ่ม	3.001	4	0.750	7.014	.000
	ภายในกลุ่ม	42.252	395	0.107		
	รวม	45.252	399			
กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	ระหว่างกลุ่ม	2.195	4	0.549	4.348	.002
	ภายในกลุ่ม	49.865	395	0.126		
	รวม	52.060	399			
ความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	ระหว่างกลุ่ม	1.534	4	0.383	1.493	.203
	ภายในกลุ่ม	101.443	395	0.257		
	รวม	102.977	399			
รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2.039	4	0.510	2.562	.038
	ภายในกลุ่ม	78.569	395	0.199		
	รวม	80.608	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.318	4	0.579	6.744	.000
	ภายในกลุ่ม	33.938	395	0.086		
	รวม	36.256	399			

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจังหวัดที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวม และในด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน และด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ พบว่า

ด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดพังงามีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพรวม นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยวเป็นรายคู่โดยวิธีเซฟเฟ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	จังหวัด	กระบี่ (n = 46)	พังงา (n = 73)	ระนอง (n = 17)	ตรัง (n = 86)	ภูเก็ต (n = 178)
แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต	กระบี่ ค่าเฉลี่ย 3.99	-	0.03	0.06	0.12	0.11
	พังงา ค่าเฉลี่ย 3.96		-	0.03	0.15	0.08
	ระนอง ค่าเฉลี่ย 3.93			-	0.18	0.05
	ตรัง ค่าเฉลี่ย 4.11				-	0.23**
	ภูเก็ต ค่าเฉลี่ย 3.88					-
กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน	กระบี่ ค่าเฉลี่ย 4.01	-	0.03	0.04	0.09	0.11
	พังงา ค่าเฉลี่ย 3.98		-	0.01	0.12	0.08
	ระนอง ค่าเฉลี่ย 3.97			-	0.13	0.07
	ตรัง ค่าเฉลี่ย 4.10				-	0.20**
	ภูเก็ต ค่าเฉลี่ย 3.90					-
รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	กระบี่ ค่าเฉลี่ย 3.89	-	0.14	0.08	0.13	0.02
	พังงา ค่าเฉลี่ย 4.03		-	0.06	0.01	0.16*
	ระนอง ค่าเฉลี่ย 3.97			-	0.05	0.10
	ตรัง ค่าเฉลี่ย 4.02				-	0.15
	ภูเก็ต ค่าเฉลี่ย 3.87					-
รวม	กระบี่ ค่าเฉลี่ย 3.99	-	0.01	0.03	0.11	0.10
	พังงา ค่าเฉลี่ย 3.98		-	0.02	0.12	0.09
	ระนอง ค่าเฉลี่ย 3.96			-	0.14	0.07
	ตรัง ค่าเฉลี่ย 4.10				-	0.21**
	ภูเก็ต ค่าเฉลี่ย 3.89					-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ (ชาวต่างชาติ)

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 อายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 สถานภาพสมรส

จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.75 เชื้อชาติอเมริกา จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 และรายได้สุทธิ 6,001-7,000 Us จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.25 รายละเอียดดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
1. Gender/ Sex		
- Male	197	49.25
- Female	203	50.75
2. Age		
- 16-25	32	8.00
- 26-35	69	17.25
- 36-45	107	26.75
- 46-55	128	32.00
- more than 55	64	16.00
3. Status		
- Single	161	40.25
- Married	239	59.75
4. Race/ Nationality		
- Asian	90	22.50
- European	77	19.25
- American	116	29.00
- Australian	75	18.75
- Africa	42	10.50
5. Average Income		
- 5,000 Us - 5,000 Us	83	20.75
- 5,001-6,000 Us	84	21.00
- 6,001-7,000 Us	177	44.25
- More than 7,001 Us	56	14.00

1.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกด้าน โดยเห็นด้วยด้าน The cooperative of the community เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ ด้าน Activities to promote

the Peranakan Culture และด้าน The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนด้าน From of the management model เป็นอันดับสุดท้าย รายละเอียดดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
1. The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	3.79	0.37	Agree	3
2. Activities to promote the Peranakan Culture	3.79	0.33	Agree	2
3. The cooperative of the community	4.01	0.48	Agree	1
4. From of the management model	3.69	0.45	Agree	4
รวม	3.79	0.27	Agree	

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกประเด็น โดยเห็นด้วยประเด็น Place of tourist, culture, food should be mixed together for making the convenience to the tourist เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ Local wisdom person is the main person to maintain Peranakan's culture และ Community should present the Peranakan Culture by own เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนประเด็น The culture, food and Peranakan's costume are the identity of their community เป็นอันดับสุดท้าย รายละเอียดดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket

The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
1. Should to promote the Peranakan Culture	3.84	0.93	Agree	7
2. The Peranakan Place should be maintain to promote the tourism	3.85	0.89	Agree	5
3. The travelling should mixed between Peranakan Culture and Ecotourism together	3.64	0.90	Agree	15
4. The culture, food and Peranakan's costume are the identity of their community	3.49	1.02	Agree	17
5. Edutainment is the main purpose to promote the Peranakan	3.86	0.72	Agree	4
6. Local wisdom is inside the Peranakan Culture	3.65	0.75	Agree	14
7. Community should present the Peranakan Culture by own	3.96	0.76	Agree	3
8. Local wisdom person is the main person to maintain Peranakan's culture	4.08	0.80	Agree	2
9. Peranakan's food should be present by community than restaurant	3.66	0.75	Agree	13
10. The tourist should learn Peranakan's culture in deep	3.60	0.86	Agree	16
11. Government should promote the Peranakan for tourism	3.80	0.87	Agree	9
12. Peranakan should be promote in various method	3.74	0.91	Agree	11
13. Correct knowledge is the main point for tourist	3.77	0.79	Agree	10
14. Travelling by Peranakan culture should be inexpensive	3.81	0.82	Agree	8
15. Host and community should be friendly for tourist	3.84	0.84	Agree	6

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pangnga, Trang and Phuket	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
16. Place of tourist, culture, food should be mixed together for making the convenience to the tourist	4.14	0.86	Agree	1
17. Root of traveling should be fixed	3.70	0.83	Agree	12
รวม	3.79	0.37	Agree	

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน Activities to promote the Peranakan Culture ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็น Should create the new root of traveling by the bicycle เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาเห็นด้วยในประเด็น Should have various activities for local food making by the community person และ Should have a training course for crating the good host เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนมีความคิดเห็นไม่แน่ใจในประเด็น Should have a training course in costume for the tourist เป็นอันดับสุดท้าย รายละเอียดดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน Activities to promote the Peranakan Culture

Activities to promote the Peranakan Culture	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
1. Should create the new root of traveling by the bicycle	4.38	0.72	Very Agree	1
2. Should have various activities for local food making by the community person.	4.15	0.80	Agree	2
3. Should demonstrate the Peranakan's costume for the tourist	3.71	0.78	Agree	10
4. Should have various activities in ever Peranakan's community	3.60	0.85	Agree	11

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

Activities to promote the Peranakan Culture	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
5. Should have the food contest making by the tourist	3.53	0.84	Agree	12
6. Should have the competition activities in Peranakan's history	3.83	0.86	Agree	8
7. Should have the one day bicycling of Peranakan root way of traveling	3.52	0.82	Agree	13
8. Should have a training course in costume for the tourist	3.38	0.81	Moderate	15
9. Should have a training course in food making	3.39	0.92	Moderate	14
10. Should have a training course for the community to present their own culture	3.89	0.55	Agree	5
11. Should have an activities to promote the Peranakan's culture	3.76	0.66	Agree	9
12. Should have an activities to management the accommodation by the community self	3.89	0.75	Agree	6
13. Should have an activities to management the environment by the community self	3.91	0.79	Agree	4
14. Should have a training course in youth tour guide	3.87	0.78	Agree	7
15. Should have a training course for crating the good host	3.98	0.84	Agree	3
รวม	3.79	0.33	Agree	

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน The cooperative of the community ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 4.01 ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความ คิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็น Should get every community to promote the activities by own เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาเห็นด้วยในประเด็น Should promote the good identity of the individual community และ Municipality and local government should

working together to promote the Peranakan เป็นอันดับที่ 2 และ 3 รายละเอียดดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน The cooperative of the community

The cooperative of the community	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
1. Should get every community to promote the activities by own	4.54	0.66	Very Agree	1
2. Should promote the good identity of the individual community	3.82	0.81	Agree	2
3. Municipality and local government should working together to promote the Peranakan	3.67	0.77	Agree	3
รวม	4.01	0.48	Agree	

นักท่องเที่ยวต่างชาติมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน From of the management model ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกประเด็น โดยเห็นด้วยประเด็น Should select the community committee to manage the community เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ Management method should be intent in presenting the knowledge and local wisdom than commercial และ The network management model should be the point of the community management เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วน Should extend the network group of community form province to province เป็นอันดับสุดท้าย รายละเอียดดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน From of the management model

From of the management model	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ ที่
1. Should select the community committee to manage the community	4.17	0.78	Agree	1
2. Management method should be intent in presenting the knowledge and local wisdom than commercial	3.63	0.83	Agree	2
3. The network management model should be the point of the community management	3.61	0.87	Agree	3
4. Should extend the network group of community form village to village or to district	3.54	0.90	Agree	4
5. Should extend the network group of community form province to province	3.50	0.97	Agree	5
รวม	3.69	0.45	Agree	

1.6 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t-test) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.272$, $p = .786$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	Male (n = 197)		Female (n = 203)		t-value	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	3.80	0.35	3.78	0.39	0.353	.724
2. Activities to promote the Peranakan Culture	3.78	0.33	3.79	0.34	0.501	.617
3. The cooperative of the community	3.98	0.49	4.04	0.48	1.096	.274
4. From of the management model	3.68	0.44	3.70	0.45	0.475	.635
รวม	3.79	0.27	3.80	0.28	0.272	.786

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามอายุที่ปรากฏในตารางที่ 4.25 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 0.600$, $p = .663$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	16-25 (n = 32)		26-35 (n = 69)		36-45 (n = 107)		46-55 (n = 128)		More than 55 (n = 64)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	3.72	0.42	3.76	0.34	3.79	0.37	3.81	0.37	3.80	0.39
2. Activities to promote the Peranakan Culture	3.86	0.36	3.73	0.31	3.82	0.35	3.75	0.33	3.80	0.32
3. The cooperative of the community	4.01	0.60	3.98	0.58	4.07	0.47	3.98	0.46	4.00	0.38
4. From of the management model	3.79	0.45	3.65	0.37	3.71	0.49	3.68	0.48	3.68	0.39
รวม	3.80	0.31	3.75	0.24	3.82	0.28	3.79	0.27	3.80	0.27

ตารางที่ 4.26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	ระหว่างกลุ่ม	0.305	4	0.076	0.551	.698
	ภายในกลุ่ม	54.597	395	0.138		
	รวม	54.902	399			
Activities to promote the Peranakan Culture	ระหว่างกลุ่ม	0.655	4	0.164	1.467	.211
	ภายในกลุ่ม	44.053	395	0.112		
	รวม	44.708	399			
The cooperative of the community	ระหว่างกลุ่ม	0.478	4	0.120	0.508	.730
	ภายในกลุ่ม	93.037	395	0.236		
	รวม	93.516	399			

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
From of the management model	ระหว่างกลุ่ม	0.508	4	0.127	0.630	.641
	ภายในกลุ่ม	79.532	395	0.201		
	รวม	80.040	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.177	4	0.044	0.600	.663
	ภายในกลุ่ม	29.146	395	0.074		
	รวม	29.323	399			

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t-test) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.531$, $p = .596$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามสถานภาพ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	Single (n = 161)		Married (n = 239)		t-value	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	3.79	0.39	3.79	0.36	0.097	.923
2. Activities to promote the Peranakan Culture	3.81	0.35	3.77	0.33	1.093	.275
3. The cooperative of the community	3.95	0.57	4.05	0.41	1.776	.077
4. From of the management model	3.73	0.44	3.66	0.45	1.622	.106
รวม	3.80	0.29	3.79	0.26	0.531	.596

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามเชื้อชาติที่ปรากฏในตารางที่ 4.28 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีเชื้อชาติต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 1.126$, $p = .295$) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามเชื้อชาติ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	Asian (n = 90)		European (n = 77)		American (n = 116)		Australian (n = 75)		African (n = 42)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	3.74	0.38	3.80	0.35	3.82	0.34	3.81	0.42	3.75	0.40
2. Activities to promote the Peranakan Culture	3.78	0.29	3.75	0.34	3.76	0.32	3.87	0.38	3.76	0.34
3. The cooperative of the community	3.98	0.61	3.97	0.41	4.07	0.40	4.05	0.46	3.91	0.56
4. From of the management model	3.65	0.35	3.68	0.50	3.68	0.46	3.76	0.47	3.71	0.48
รวม	3.76	0.25	3.78	0.26	3.80	0.26	3.85	0.31	3.76	0.29

ตารางที่ 4.29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามเชื้อชาติ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	ระหว่างกลุ่ม	0.492	4	0.123	0.893	.468
	ภายในกลุ่ม	54.410	395	0.138		
	รวม	54.902	399			
Activities to promote the Peranakan Culture	ระหว่างกลุ่ม	0.696	4	0.174	1.562	.184
	ภายในกลุ่ม	44.012	395	0.111		
	รวม	44.708	399			

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
The cooperative of the community	ระหว่างกลุ่ม	1.173	4	0.293	1.255	.287
	ภายในกลุ่ม	92.342	395	0.234		
	รวม	93.516	399			
From of the management model	ระหว่างกลุ่ม	0.548	4	0.137	0.680	.606
	ภายในกลุ่ม	79.492	395	0.201		
	รวม	80.040	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.363	4	0.091	1.236	.295
	ภายในกลุ่ม	28.960	395	0.073		
	รวม	29.323	399			

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว
จำแนกตามรายได้สุทธิที่ปรากฏในตารางที่ 4.30 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีรายได้สุทธิต่างกันมี
ความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 0.884$, $p =$
.449) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง
ท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	Less than 5,000 Us (n = 83)		5,001-6,000 Us (n = 84)		6,001-7,000 Us (n = 177)		More than 7,001 Us (n = 56)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	3.79	0.39	3.76	0.37	3.78	0.36	3.86	0.38
2. Activities to promote the Peranakan Culture	3.80	0.30	3.77	0.34	3.77	0.35	3.83	0.34
3. The cooperative of the community	3.95	0.60	4.05	0.44	4.00	0.47	4.07	0.39
4. From of the management model	3.69	0.42	3.68	0.52	3.69	0.43	3.69	0.44
รวม	3.80	0.26	3.78	0.28	3.78	0.26	3.84	0.29

ตารางที่ 4.31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	ระหว่างกลุ่ม	0.347	3	0.116	0.838	.473
	ภายในกลุ่ม	54.556	396	0.138		
	รวม	54.902	399			
Activities to promote the Peranakan Culture	ระหว่างกลุ่ม	0.244	3	0.081	0.725	.537
	ภายในกลุ่ม	44.463	396	0.112		
	รวม	44.708	399			

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
The cooperative of the community	ระหว่างกลุ่ม	0.650	3	0.217	0.925	.429
	ภายในกลุ่ม	92.865	396	0.235		
	รวม	93.516	399			
From of the management model	ระหว่างกลุ่ม	0.005	3	0.002	0.009	.999
	ภายในกลุ่ม	80.035	396	0.202		
	รวม	80.040	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.195	3	0.065	0.884	.449
	ภายในกลุ่ม	29.128	396	0.074		
	รวม	29.323	399			

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว
จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยวที่ปรากฏในตารางที่ 4.32 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีจังหวัด
ที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 5.824, p = .000$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน The tread of Peranakan
Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket ดี น
Activities to promote the Peranakan Culture และด้าน From of the management model
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน The cooperative of the community
ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.32 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยว

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	กระบี่ (n = 46)		พังงา (n = 73)		ระนอง (n = 17)		ตรัง (n = 86)		ภูเก็ต (n = 178)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	3.70	0.39	3.80	0.31	3.96	0.19	3.86	0.46	3.76	0.35
2. Activities to promote the Peranakan Culture	3.62	0.38	3.89	0.34	3.90	0.26	3.79	0.41	3.77	0.26
3. The cooperative of the community	3.97	0.44	4.03	0.54	3.88	0.44	3.93	0.42	4.06	0.50
4. From of the management model	3.46	0.43	3.85	0.38	3.92	0.41	3.76	0.53	3.63	0.40
รวม	3.66	0.30	3.86	0.25	3.93	0.15	3.83	0.34	3.77	0.23

ตารางที่ 4.33 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยว

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	ระหว่างกลุ่ม	1.493	4	0.373	2.760	.028
	ภายในกลุ่ม	53.409	395	0.135		
	รวม	54.902	399			
Activities to promote the Peranakan Culture	ระหว่างกลุ่ม	2.335	4	0.584	5.441	.000
	ภายในกลุ่ม	42.373	395	0.107		
	รวม	44.708	399			
The cooperative of the community	ระหว่างกลุ่ม	1.407	4	0.352	1.508	.199
	ภายในกลุ่ม	92.109	395	0.233		
	รวม	93.516	399			

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ท่องเที่ยว	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	p
From of the management model	ระหว่างกลุ่ม	6.559	4	1.640	8.815	.000
	ภายในกลุ่ม	73.481	395	0.186		
	รวม	80.040	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.633	4	0.408	5.824	.000
	ภายในกลุ่ม	27.690	395	0.070		
	รวม	29.323	399			

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีจังหวัดที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวม และในด้าน The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket ด้าน Activities to promote the Peranakan Culture และด้าน From of the management model แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ พบว่า

ด้าน The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดระนองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้าน Activities to promote the Peranakan Culture นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดระนองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้าน From of the management model นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดระนอง พังงา และตรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพรวม นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดระนอง และตรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดพังงาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยวเป็นรายคู่โดยวิธีเซฟเฟ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	จังหวัด	กระบี่ (n = 46)	พังงา (n = 73)	ระนอง (n = 17)	ตรัง (n = 86)	ภูเก็ต (n = 178)
The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket	กระบี่ ค่าเฉลี่ย 3.70	-	0.10	0.26*	0.16	0.06
	พังงา ค่าเฉลี่ย 3.80		-	0.16	0.06	0.04
	ระนอง ค่าเฉลี่ย 3.96			-	0.10	0.20
	ตรัง ค่าเฉลี่ย 3.86				-	0.10
	ภูเก็ต ค่าเฉลี่ย 3.76					-
Activities to promote the Peranakan Culture	กระบี่ ค่าเฉลี่ย 3.62	-	0.27	0.28**	0.17	0.15
	พังงา ค่าเฉลี่ย 3.89		-	0.01	0.10	0.12
	ระนอง ค่าเฉลี่ย 3.90			-	0.11	0.13
	ตรัง ค่าเฉลี่ย 3.79				-	0.02
	ภูเก็ต ค่าเฉลี่ย 3.77					-
From of the management model	กระบี่ ค่าเฉลี่ย 3.46	-	0.39**	0.46**	0.30**	0.17
	พังงา ค่าเฉลี่ย 3.85		-	0.07	0.09	0.22
	ระนอง ค่าเฉลี่ย 3.92			-	0.16	0.29
	ตรัง ค่าเฉลี่ย 3.76				-	0.13
	ภูเก็ต ค่าเฉลี่ย 3.63					-
รวม	กระบี่ ค่าเฉลี่ย 3.66	-	0.20**	0.27*	0.17*	0.11
	พังงา ค่าเฉลี่ย 3.86		-	0.07	0.03	0.09
	ระนอง ค่าเฉลี่ย 3.93			-	0.10	0.16
	ตรัง ค่าเฉลี่ย 3.83				-	0.06
	ภูเก็ต ค่าเฉลี่ย 3.77					-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือการถอดบทเรียน

สำหรับข้อมูลจากการถอดบทเรียนเรื่องการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากันอันดามันวิถีในเขตภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทยตามแนวทาง Authentic City Trend: เก้าแท้ ประใหม่ ให้ทันสมัย สามารถแยกประเด็นการพิจารณาได้ทั้งหมด 4 ประเด็นคือ

1. ด้านแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต
2. ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอร์านากัน
3. ด้านความต้องการในการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอร์านากัน
4. ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยมีชุมชนมีส่วนร่วม

ซึ่งข้อค้นพบและรายละเอียดแต่ละประเด็นสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. ด้านแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต พบว่า การท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมของทั้ง 5 จังหวัดที่กล่าวมาข้างต้น ยังคงเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวต่างให้ความสนใจและอยากเข้าไปเยี่ยมชมอย่างจริงจัง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าพูดถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ฝังรากลึกอยู่ในหัวใจของพวกเราเลยก็ว่าได้ เพราะจังหวัดระนองมีประชาชนที่มีเชื้อสายลูกผสมระหว่างคนจีนกับคนพื้นเมือง เลยทำให้วัฒนธรรมที่เราพบเห็นเป็นการผสมผสานกันอย่างลงตัว อย่างเช่น ตึกรามบ้านช่อง จะเห็นได้เลยว่ายังคงหลงเหลือความเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของเราอยู่มาก ในจังหวัดของเรายังคงมีศาลเจ้าจีนอยู่หลายแห่งเวลามีเทศกาลต่างๆ เช่นกินเจ หรือมีงานเฉลิมฉลองมีผู้คนมากมายมาเที่ยวชมและร่วมกันเป็นเจ้าภาพ” (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2560)

นอกจากนี้แล้วการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังคงมีลักษณะเด่นที่ทำให้สังคมวัฒนธรรมการท่องเที่ยวทางภาคใต้ฝั่งอันดามันมีความเฉพาะและลงตัว “การท่องเที่ยวของเราถ้าดูให้ดีจะเห็นได้เลยว่าทางเขตภาคใต้ฝั่งอันดามันนั้น มิใช่มีเพียงทะเลที่สวยงามแต่แท้ที่จริงแล้วเรากลับมีวัฒนธรรมที่ดึงดูดที่ผสมผสานระหว่างความเป็นชนชาติไทยแถบมลายูกับชาวจีนฮกเกี้ยนด้วย ซึ่งไม่ใช่เฉพาะแต่ทางด้านโบราณสถานที่ที่แสดงเอกลักษณ์ของพวกเรา แต่วัฒนธรรมอย่างอื่นยังคงมีคุณค่าอยู่ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น วัฒนธรรมอาหาร การแต่งงาน การแต่งกาย ภาษาและการสื่อสาร” (สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2560)

“สำหรับวัฒนธรรมอาหารของชาวจีนฮกเกี้ยนที่เข้ามาผสมผสานกับวัตถุดิบที่อยู่ในท้องถิ่นภาคใต้จึงทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ที่ ภูมิภาคไหนๆ ไม่สามารถเลียนแบบได้ เช่นหมูฮ้อง นี่เป็นอาหารขึ้นชื่อของจังหวัดภูเก็ตก็ว่าได้ เวลาไปหมู่บ้านแขกเมืองมาเยี่ยมชมเยียนทางเราต้องมีการจัดหมูฮ้องขึ้นโต๊ะรับแขกเสมอ ซึ่งคนที่ได้ลองทานดูต่างก็บอกว่าอร่อย ตอนแรกนี่ถือว่าเป็นหมูพะไลแต่ที่จริงกลับไม่ใช่” (สัมภาษณ์, 17 มิถุนายน 2560)

ในประเด็นทางด้านวัฒนธรรมอาหารนั้นยังพบว่า ในแต่ละท้องที่ต่างก็มีความหลากหลายเช่นกัน ดังนี้

“ถ้าพูดถึงวัฒนธรรมอาหารนั้นเห็นได้ว่า สามารถนำมาเป็นจุดขายให้กับทางจังหวัดหรือชุมชนได้เป็นอย่างดี อาหารของพวกเราไม่แพ้ใครนเท่ากับอาหารใต้ในฝั่งอ่าวไทย แต่อาหารของเรากลับแสดงความโดดเด่นในรูปแบบอาหารผสมผสาน “ระหว่างพื้นเมืองกับชาวจีน” นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดเราทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติสามารถลิ้มลองได้อย่างสบายท้อง อาหารที่อยู่ในระนองที่เป็นอาหารผสมผสานระหว่างความเป็นจีนฮกเกี้ยนนั้นมีเยอะ ทางร้านเรามีเมนูที่หลากหลาย เช่นหมูผัดกะปิ ซุปปลาเต้าหู้ น้ำพริกกุ้งสด นักท่องเที่ยวชอบมากครับ” (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2560)

จากข้อมูลเบื้องต้นและจากการจัดทำกลุ่มสนทนาย่อย (Mini Focus Group) ยังพบว่า วัฒนธรรมดั้งเดิมของบรรดาชาวจีนฮกเกี้ยนนั้นได้ผสมผสานกับชนพื้นเมืองคาบปรั้งมลายูอย่างลงตัวและเหมาะสม แต่ละจังหวัดทั้ง 5 จังหวัด มีบางส่วนที่คล้ายคลึงกันแต่ก็มีบางส่วนที่แตกต่างกัน

ออกไป ตามวัฒนธรรมและสังคมย่อยๆ ของชุมชนนั้นๆ จึงก่อให้เกิดความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรมที่เป็นตัวย่อยๆ

ดังนั้นแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต น่าจะมีทิศทางที่เป็นไปได้ด้วยดี เพียงแต่ต้องอาศัยความเข้มแข็งของหน่วยงานต่างๆ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าจะพูดถึงการนำเอาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของทางภาคใต้ฝั่งอันดามันมาเป็นตัวชูโรงในการโปรโมทจังหวัดหรือชุมชนนั้นๆ สามารถทำได้ เพียงแต่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจและความร่วมมือกันในการที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนา อย่างหน่วยงานบางหน่วยงานของรัฐเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็พยายามที่จะโปรโมทการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้พบเห็นและเข้าใจ แต่ในความรู้สึกส่วนตัวแล้วนั้นคิดว่า หน่วยงานของรัฐยังคงไม่จริงจังและจริงจังกับการทำงานในเชิงรุกมากเท่าไร ทำให้คล้ายกับเป็นเพียงแค่ Trend หรือ Issue เท่านั้นเอง” (สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2560)

“สำหรับความจริงจังในการร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนและการสร้างจุดขายให้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ตนั้น เห็นได้ว่าอย่างน้อยก็ต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ทั้งสองประเทศจัดสถานที่และทำพิธีกรรมที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต้องเดินทางไปเที่ยวชมได้อย่างเหมาะสมและลงตัว มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา ปีนี้เราไปเที่ยว ปีหน้าเราก็เข้าไปเที่ยวได้ใหม่เพราะเขามีการปรับเปลี่ยนนิทรรศการและรูปแบบการนำเสนออยู่เสมอ ดังนั้นสิ่งนี้แหละที่ทางพวกเราที่เป็นนักวิชาการจึงอยากที่จะให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาดูแลและทำงานร่วมกับชุมชนอย่างจริงจัง มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้” (สัมภาษณ์, 17 มิถุนายน 2560)

นอกจากนี้แล้วยังพบว่าวัฒนธรรมอาหารนั้นยังคงฝังรากลึกอยู่ในชีวิตประจำวันของบุคคลที่อาศัยอยู่ในมณฑลนั้นๆ อาทิเช่น วัฒนธรรมการทานอาหารเช้าของชาวจังหวัดตรัง

“เมื่อมาถึงจังหวัดตรังแล้ว อย่างแรกที่ทางเราอยากแนะนำคือการไปทานอาหารเช้าที่ขึ้นชื่อของเรา เมื่อพูดถึงหมูย่างเมืองตรังที่ทานคู่กับกาแฟและต้มช้ำแล้ว ถือว่าเป็นอาหารโปรดของชาวจังหวัดตรัง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนี้ ผมเชื่อว่าทุกคนต้องได้เคยมาลิ้มลองกันแล้ว หมูย่างเมืองตรังเป็นอาหารดั้งเดิมของชาวจีนฮกเกี้ยนที่มาตั้งรกรากอยู่ที่นี่ การดำเนินชีวิตและการใช้ชีวิตอยู่จึงเป็นสิ่งเรียบง่ายแต่ยังคงรักษาวัฒนธรรมรากเหง้าดั้งเดิมของตนเองไว้อย่างเหนียวแน่นพอสมควร” (สัมภาษณ์, 25 กรกฎาคม 2560)

เห็นได้ว่า อาหารของชาวเปอรานากันยังคงมีบทบาทและความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต 5 จังหวัดชายฝั่งอันดามันอย่างไม่สามารถตัดขาดออกจากกันได้ แต่ทั้งนี้ อาหารที่จะเป็นจุดขายแก่นักท่องเที่ยวจึงมิใช่เพียงเพื่อการทำอาหารให้มีรสชาติอร่อยเพียงอย่างเดียวแต่ยังคงต้องคำนึงถึง กรรมวิธีและวิธีการประกอบอาหารหรือการปรุงอาหารแบบดั้งเดิมด้วย ดังเช่น

การประกอบอาหารของพวกเรานั้นเราจะเน้นที่คุณภาพและความดั้งเดิมหรือรากเหง้าที่เราเคยเป็นมา ดังนั้นอาหารของชาวจีนฮกเกี้ยนที่อยู่ในเขตชายฝั่งอันดามันจึงเป็นอาหารที่ผสมผสานความเป็นท้องถิ่นแบบมลายูกับฮกเกี้ยน (สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2560)

แต่ทั้งนี้วัฒนธรรมอาหารที่กล่าวถึงข้างต้นนั้นยังคงมีอิทธิพลและเป็นจุดขายที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต่างให้ความสนใจที่จะเข้ามาลิ้มลองจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างชื่อเสียงให้กับท้องถิ่นหรือจังหวัดนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

ในทำนองเดียวกันเมื่อกล่าวถึงจุดขายของวัฒนธรรมเปอรานากันที่ปรากฏแก่สายตา นักท่องเที่ยวนั้นก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า สถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ยังคงมีความสำคัญและเป็นอัตลักษณ์ที่มีตัวตนและมีชีวิตชีวา ดังคำกล่าวความว่า

สิ่งที่โดดเด่นที่สุดที่จะทำให้ชาวเปอรานากันเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวก็คือ วัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าดั้งเดิมนั่นเอง เห็นได้อย่างชัดเจนในอำเภอตะกั่วป่าของเราถือว่าเป็นอำเภอที่สามารถแสดงถึงจุดเด่นทางวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน ตั้งแต่ก้าวแรกที่นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้าสู่อำเภอ ก็จะเห็นตึกรามบ้านช่องที่งดงาม ตามแบบสถาปัตยกรรมผสมผสานที่เรียกกันว่า ชิโนโปรตุกีส ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวจนทางจังหวัดต้องทำการอนุรักษ์ไว้ ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้กับพวกเราอย่างมาก (สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2560)

สมัยก่อนย้อนหลังไปประมาณสามสิบปีมาแล้ว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาเที่ยวที่ภูเก็ตก็มักจะพุ่งตรงไปที่การท่องเที่ยวทางทะเล เพราะที่จังหวัดของเรามีชายฝั่งและหาดที่สวยงาม แต่หลังจากนั้นไม่เกินสิบปีมานี้ เริ่มมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินถือแผนที่ท่องเที่ยวในตลาดเมืองเก่ากันมากขึ้นกว่าเดิม ดูพวกเขามีความสุขบางคนชอบถ่ายรูปตึกรามบ้านช่องต่างๆ เหมือนไม่เคยเห็นส่วนพวกเรานั้นเห็นกันจนชินตาตั้งแต่เด็กแล้ว เลยทำให้เราอยากถามเขาว่าเขารู้สึกอย่างไรบ้าง ส่วนใหญ่ได้รับคำตอบว่าเขาชอบมากเพราะเป็นการผสมผสานกันระหว่างสถาปัตยกรรมตะวันตกกับตะวันออกได้อย่างกลมกลืน (สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2560)

ในมุมมองของแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมใน 5 จังหวัดนั้น ยังพบว่า วัฒนธรรมเปอรานากันยังคงมีความสำคัญต่อท้องถิ่นนั้นๆ ดังเช่น “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นเป็นการท่องเที่ยวที่นำอนุรักษ์และส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป ควรมีการส่งเสริมอย่างจริงจังและถูกต้องตามหลักการที่ควรเป็นโดยใช้คนในท้องถิ่นที่มีความรู้ความชำนาญหรือลูกหลานชาวจีนฮกเกี้ยนที่ปัจจุบันนี้ได้ก่อตั้งเป็นชมรมเปอรานากันได้เข้ามาส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง อีกทั้งภาครัฐเองก็ต้องให้ความสำคัญและให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง (สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2560)

อีกทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันควรมีสภาพคงเดิมไม่มีการดัดแปลงให้ดูทันสมัยเกินกว่าที่เคยเป็นมา เพราะสถาปัตยกรรมที่พบเห็นในจังหวัดภูเก็ตนั้นล้วนแล้วแต่เป็นสถาปัตยกรรมดั้งเดิมที่ผสมผสานแบบลูกผสมจนกลายเป็นความกลมกลืนอย่างลงตัว ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ในการดูแลสถาปัตยกรรมเหล่านี้ควรมีความรู้และความเข้าใจอย่างแท้จริงจึงจะสามารถอนุรักษ์ไว้ได้ (สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2560)

ในทำนองเดียวกันเมื่อกล่าวถึงทิศทางการท่องเที่ยวเชิงในอนาคตข้างหน้าทางวัฒนธรรมเปอรานากันใน 5 จังหวัดภาคใต้ของไทยนั้น สามารถสรุปเป็นหัวข้อหลักที่สำคัญได้ดังนี้คือ

1.1 การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันควรเน้นการให้ความรู้แก่ผู้มาเยือนซึ่งต้องทำในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

“ที่จริงเราสามารถทำการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้โดยการนำเอาวัฒนธรรมเปอรานากันมาเป็นจุดเด่นและจุดขายที่สำคัญ เห็นได้ว่าหลายๆ ชุมชนใน 5 จังหวัดต้นตัว ทางด้านการท่องเที่ยวทางด้านนี้อย่างมาก เช่น อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา เป็นต้น” (สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2560)

1.2 ความรู้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันอาจมิใช่ความรู้ในเชิง ลายลักษณ์อักษร แต่เป็นความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดหรือบอกต่อๆ กันมาจากรุ่นสู่รุ่น

“เพราะฉะนั้นการท่องเที่ยวของเราจึงน่าที่จะเน้นในการให้ความรู้แบบไม่เป็น พิธีการ แต่ควรเป็นการให้ความรู้แบบซึมซับ เช่นให้นักท่องเที่ยวมาพักค้างแรมกับเราและเรียนรู้ วัฒนธรรมต่างๆ ไปในตัวน่าจะดีกว่า เพราะทางเราได้จัดให้มีการเข้าค่ายศึกษาวัฒนธรรมเปอรานากัน และการสร้างงานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา นักเรียนต่างตอบเป็น เสียงเดียวกันว่าชอบมากอยากให้มีวิธีการอย่างนี้อีก” (สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2560)

1.3 ในการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันในแต่ละท้องที่ควร ให้เจ้าของพื้นที่เป็นผู้นำเสนอ หรือให้ข้อมูลความรู้มากกว่าบุคคลนอกชุมชน

“การให้ข้อมูลความรู้แก่ชุมชนทางด้านวัฒนธรรมเปอรานากันมีความสำคัญและ จำเป็นอย่างยิ่ง ทางเราได้มีการจัดเข้าค่ายอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยวและการเป็นผู้นำชม โดยคัดเลือกเด็กจากโรงเรียนต่างๆ มาเรียนรู้ร่วมกันและฝึกทักษะ ความรู้ การเป็นผู้นำการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์แบบเปอรานากัน ซึ่งเราก้ทำไปได้ 2 รุ่นแล้วซึ่งผลตอบรับมาก็ดีทีเดียว นักเรียนเหล่านี้ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้รับทราบกันอย่างทั่วถึงประกอบกับ ความน่ารักและอ่อนเยาว์ของนักเรียนก็กลายเป็นจุดขายของเราได้ดีครับ” (สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2560)

1.4 ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเปอรานากันมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีองค์ ความรู้ที่ตรงและชัดเจน และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

“เห็นได้ว่าในแต่ละชุมชนมีผู้ชำนาญการทางด้านวัฒนธรรมเปอรานากัน หรือ แบบผสมผสานจีนฮกเกี้ยนที่ต่างกัน บางคนชำนาญด้านเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย บางคนชำนาญเรื่อง วัฒนธรรมอาหารเชิงพิธีกรรม บางคนชำนาญการปรุงอาหารแบบประยุกต์ บางคนชำนาญการปรุง อาหารแบบต้นฉบับเดิม บางคนชำนาญด้านภูมิสถาปัตยกรรม บางคนชำนาญเรื่องประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น ซึ่งแต่ละท้องถิ่นน่าที่จะต้องเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการขึ้นบัญชี และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน ดังนั้นแนวทางที่สำคัญที่สุด คือการเร่งค้นหาครูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แฝงเร้นอยู่ในชุมชนต่างๆ ให้ได้เปิดเผยตัวมาจึงจะทำให้การสานต่องานทางด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นไปได้อย่าง สวยงาม” (สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2560)

1.5 วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นเปอรานากัน ควรมีการนำเสนอโดยท้องถิ่นมากกว่า ร้านค้า หรือภัตตาคาร

“ที่จริงแล้วการกำเนิดอาหารหลากหลายรูปแบบที่เป็นแบบผสมผสานของ อาหารจีนฮกเกี้ยนกับบรรดาชาติของวัดลุดิบบที่ปรุงอาหารทางภาคใต้ นั้น มีต้นกำเนิดมาจากชุมชนหรือ คริวเรือนแทบทั้งสิ้น ภัตตาคารร้านค้า หรือนักศึกษาที่เรียนด้านการอาหารสมัยนี้ ล้วนแล้วแต่ถอด

แบบของเขามาทั้งสิ้น ดังนั้นแนวทางการนำเสนออาหารเปอรานากันจึงสมควรให้ชุมชนเป็นผู้นำเสนอมากกว่าคนพวกนี้ การท่องเที่ยวด้านนี้จึงน่าที่จะต้องให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเรียนรู้จากชุมชนโดยตรงมากกว่า การไปทานตามร้านอาหารแล้วฟังเจ้าของร้านสาธยายและมโนภาพเอาเอง” (สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2560)

1.6 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน ควรเน้นให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนมีความอยากเรียนรู้ ชาบซึ่งกับสถานที่ หรือวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นๆ อย่างยาวนานขึ้นมากกว่าการมาเพียงชั่วคราวแล้วจากไป

“รูปแบบการท่องเที่ยวที่น่าจะเกิดขึ้นจึงน่าจะเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเอื้ออาทรและการสร้างสรรค์องค์ความรู้ ไม่รีบเร่ง แต่มุ่งเรียนรู้และเกิดความประทับใจซาบซึ้งใจในท้องถิ่นนั้นๆ มากกว่าการมาแวะชมเพียงชั่วคราว ดังนั้นชุมชนแต่ละชุมชนจึงต้องมุ่งสำรวจและสร้างสรรค์ชุมชนของตนเองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ราคาไม่แพงจนเกินไป นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแล้วมีความสุข ได้ใส่เสื้อผ้าท้องถิ่นที่สวยงาม ได้ทดลองทำอาหารกินเองอร่อย บ้างไม่อร่อยบ้างแต่แฝงเร้นไปด้วยความสุข ซึ่งที่จริงการที่นักท่องเที่ยวได้เข้ามาทดลองใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนก็เกิดประโยชน์กับทางชุมชนด้วยนะ เพราะนักท่องเที่ยวบางท่านก็ได้แบ่งปันความรู้ให้กับเราเช่นกัน ดังนั้นการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ ดิฉันจึงเรียกว่าการท่องเที่ยวแบบเอื้ออาทรหรือการท่องเที่ยวแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย” (สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2560)

1.7 รัฐควรมีการส่งเสริมหรือมีการ Promote ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้รับทราบ

“เห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้มีหน่วยงานบางส่วนได้เข้ามาช่วยเหลือในการศึกษาวัฒนธรรมทางสังคมเปอรานากันทั้งในระดับมหาวิทยาลัย องค์กรการค้าชุมชน ชมรม และในระดับหน่วยงานภาครัฐได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแต่ทั้งนี้ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ เพราะแนวโน้มทิศทางในอนาคตข้างหน้าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะต้องสามารถยืดหยุ่นและอยู่ได้ด้วยตนเอง เกิดความเข้มแข็งจากภายในชุมชนเอง ดังนั้นภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนโดยตรง เช่น อบต. หรือองค์การบริหารส่วนตำบล อบจ. หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด ล้วนแล้วแต่มีฝ่ายที่ช่วยดูแลทางการท่องเที่ยวก็น่าที่จะต้องทำการบรรจุอยู่ในแผนการดำเนินงานและเร่งรัดองค์กรสร้างสรรค์ ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายนอกและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้รับรู้รับทราบและเดินทางมาท่องเที่ยวจึงน่าจะเกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งถ้าเป็นไปได้ผมก็อยากให้หน่วยงานภาครัฐในชุมชนต้องเข้ามามีบทบาทเต็มที่ แต่ทั้งนี้พวกเขาเองก็ยังไม่สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้ ดังนั้นหน่วยงานที่สูงขึ้นไปก็ต้องเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงให้ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ประจำอยู่ในเขตภูมิภาคภาคใต้ตอนล่าง ที่มีเขตการดำเนินการทั้ง 5 จังหวัด ตั้งแต่ ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ตและ ตรัง” (สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2560)

1.8 วิธีการนำเสนอให้สังคมภายนอกหรือนักท่องเที่ยวได้รับรู้รับทราบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน ควรมีวิธีการนำเสนอหรือ การ Present ที่หลากหลายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธา

“การสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่นักท่องเที่ยวขึ้น ดิฉันคิดว่าในอนาคตข้างหน้าควรสร้างความศรัทธาจากความจริงใจของชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นเป็นอันดับแรก เพราะสิ่งนี้แหละคือวิธีการที่จะช่วยนำเสนอสังคมวัฒนธรรมเปอรานากันได้อย่างถึงแก่น และถึงจุดของความเข้าใจอย่างแท้จริง พี่เชื่อมั่นว่าสื่อบุคคลนั้นมีความสำคัญและยิ่งใหญ่กว่าสื่อใดๆ เพราะสื่อบุคคลสามารถสร้างความซาบซึ้งใจ สามารถปรับเจตคติ และสามารถสร้างกัลยาณมิตรให้กับเราได้ และหลังจากนั้นการเผยแพร่โดยการบอกต่อๆ กันไปจะสร้างความยั่งยืนให้กับเราจะค่ะ” (สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2560)

1.9 ที่พักของนักท่องเที่ยวควรเป็นรูปแบบโฮมสเตย์ หรือเป็นบ้านที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ

“พอพูดถึงที่พักแล้ว ผมว่าที่จริงแล้วที่พักมีความสำคัญมากครับ ในทัศนะส่วนตัวแล้วผมมีความคิดเห็นที่ว่าที่พักควรเป็นไปในรูปแบบของโฮมสเตย์ ที่เน้นการอยู่ร่วมกันกับชุมชนมากกว่าการเกิดที่พักในรูปแบบของโรงแรมหรือรีสอร์ท แต่ในขณะที่เดียวกันที่พักแบบโฮมสเตย์นั้นก็มิใช่เป็นเพียงที่พักค้างคืนเท่านั้น แต่ต้องเป็นเสมือนกับเป็นบ้านของนักท่องเที่ยว โดยเจ้าบ้านต้องช่วยเหลือทำการดูแลเหมือนเป็นพี่น้องหรือเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน มีการพาชมสถานที่ มีการสอนทำอาหารหรือร่วมกันทำอาหารท้องถิ่นเปอรานากันทานร่วมกัน มีการออกไปท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวทางโบราณสถานเปอรานากันร่วมกัน มีการถ่ายทอดความรู้ มีการร่วมกันเก็บผักแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จึงจะทำให้การท่องเที่ยวในรูปแบบสร้างสรรค์อยู่ได้อย่างยั่งยืน อีกอย่างที่ยอยากบอกคือที่จริงแล้วการท่องเที่ยวของเราคือการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมที่เราเคยเป็นมาและมีมา เพียงแต่เราปรับให้เข้ากับสังคมวัฒนธรรมในปัจจุบัน คล้ายกับ Slogan ของรัฐที่บอกว่า”เก่าแท้ ปรงใหม่ให้ทันสมัย ผมก็ว่าเกิดขึ้นครับ” (สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2560)

1.10 ควรมีการจัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งข้อมูลความรู้เบื้องต้นสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจจะท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน

“ทางพวกเราเองก็เคยได้พูดคุยกันเหมือนกันว่า ท้ายที่สุดแล้วนั้นแต่ละชุมชนต้องมีฐานข้อมูลที่เป็นองค์ความรู้เบื้องต้นให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้ รับประทานก่อนที่จะเข้ามาท่องเที่ยว ดังนั้นในอนาคตข้างหน้าทางพวกเราคงต้องขอความช่วยเหลือจากส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนมาร่วมกันเป็นเจ้าภาพในการพัฒนาแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว โดยต้องทำการพัฒนาเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นก่อนเป็นอันดับแรกและไล่เรียงไปถึงประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ” (สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2560)

1.11 ควรพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวแบบผสมผสานทางวัฒนธรรมเปอรานากันกับชุมชนท้องถิ่น

“ตอนนี้ทางชมรมของเราได้ลองพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวภายในเขตตัวเมืองโดยใช้รูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังนิยมกันอยู่คือปั่นจักรยานเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ ตั้งแต่ตีกรามบ้านช่องตามแบบชิโนโปรตุกีส พิพิธภัณฑสถาน ยานตลาดร้านค้า ศาลเจ้าโบราณอันเป็นที่เคารพของบรรดาชาวจีนฮกเกี้ยนตั้งแต่ครั้งแรกที่เข้ามาตั้งรกรากในจังหวัด อาหารพื้นเมืองแบบผสมผสานความเป็นจีนฮกเกี้ยนกับอันดามัน ได้รับความสนใจมาก ตอนนี้แทบจะจัดทุกๆ วันเสาร์หรืออาทิตย์ แต่ช่วงนี้ต้อง

หยุดไปก่อนเพราะเป็นหน้ามรสุมมีฝนตกตลอดไม่ค่อยสะดวกเท่าไรนัก” (สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2560)

กล่าวสรุปได้ว่า แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ตนั้น ควรเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เน้นการให้ความรู้ ความซาบซึ้งใจหรือมูลค่าทางจิตใจมากกว่ามูลค่าทางทรัพย์สินเงินทอง โดยชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเองภายใต้การควบคุมและให้การช่วยเหลือดูแลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในท้องถิ่นนั้นๆ ตั้งแต่ระดับที่ใกล้ชิดที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เข้าร่วมสำหรับระยะเวลาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแต่ละคนนั้นควรมีระยะเวลาอยู่นานกว่าที่เคยเป็นมา อาจเป็น 3 วัน โดยมีกิจกรรมที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนชาวเงินฮกเกี้ยนที่ผสมผสานกับชุมชนพื้นเมืองจนกลายเป็นชุมชนเปอรานากันในที่สุด

2. ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน สำหรับกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามนั้นสามารถจำแนกและแยกหมวดหมู่ออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 กิจกรรมที่เน้นการส่งเสริม สร้างสรรค์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสังคมเป็นหลัก

2.2 กิจกรรมที่เน้นการส่งเสริมความบันเทิงและความสุขเป็นหลัก

ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมที่เน้นการสร้างสรรคและเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสังคมเป็นหลัก

กิจกรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริม สร้างสรรค์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสังคมนั้นพบได้ว่า วัฒนธรรมของสังคมเปอรานากันตั้งแต่จังหวัดระนองจวบจนถึงจังหวัดภูเก็ตนั้นเป็นวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและมีจุดเด่นเฉพาะตน ดังนั้น กิจกรรมที่เกิดขึ้นจึงน่าจะต้องมีรายละเอียดและวิธีการดังนี้

“สำหรับกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมเปอรานากัน ที่เป็นวัฒนธรรมเฉพาะตัวของเรานั้น ในปัจจุบันนี้ทางพวกเราก็ได้ตั้งชมรมขึ้นมาเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ข้อมูลความรู้ให้กับบุคคลทั่วไปอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้เน้นทางด้านการท่องเที่ยวเป็นหลัก แต่ในอนาคตข้างหน้าคงต้องทำการขยายฐานออกไปให้เป็นที่รับรู้ของบุคคลทั่วไป” (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2560)

ในด้านกิจกรรมที่เหมาะสมนั้นผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หลายๆ ท่านยังคงเน้นย้ำในสิ่งที่คิดว่าน่าจะสำคัญที่สุดดังนี้

“กิจกรรมที่ทางเราอยากจัดขึ้นเพื่อให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมของเรานั้น ควรต้องมีการพัฒนาแนวความคิดและวิธีการดั้งเดิมที่ทางเรามีอยู่ก่อน เช่น ต้องมีการปรับปรุงบ้านให้กลายเป็นที่พักผ่อนในรูปแบบ Home Stay เป็นอันดับแรก ในขณะเดียวกันควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของเรา ทั้งวัฒนธรรมการประกอบอาหาร การกิน ความเป็นอยู่ การแต่งกาย หรือ ประเพณีต่างๆ ก็มีความสำคัญ” (สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2560)

“ดังนั้นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดคือต้องมีการจัดรูปแบบของกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ เช่นควรมีการจัดทำเส้นทาง แผนที่ การเดินทางท่องเที่ยวโดยให้แต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนั้นๆ อาจเป็นไปได้ในรูปแบบของการปั่นจักรยานเที่ยวชมสถานที่ทางวัฒนธรรมต่างๆ ที่ยังคงมีอยู่ ทั้งศาลเจ้า บ้านเรือน สุสาน ต่างๆ ก็ น่าสนใจดี” (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2560)

เพราะวิธีการดังกล่าวจะทำให้ประชาชนในสังคมเกิดความรู้สึกรักและหวงแหน ในวัฒนธรรมท้องถิ่นเปอรานากันของตนเองเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้แล้ว “การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรมีกิจกรรมการสาธิตและ สอนการทำอาหารท้องถิ่นเปอรานากัน หรืออาหารจีนฮกเกี้ยนในรูปแบบผสมผสานระหว่างความเป็น ท้องถิ่นกับความเป็นจีนฮกเกี้ยน ทั้งอาหารคาวและหวาน โดยชาวบ้านหรือประชาชนที่อยู่ในชุมชน นั้นๆ เป็นผู้สาธิตหรือสอนทำอาหาร (สัมภาษณ์ 10 กรกฎาคม 2560)

“อาหารที่ขึ้นชื่อและมีชื่อเสียงของจังหวัดภูเก็ตคือ หมูฮ้อง ผัดหมี่ฮกเกี้ยน ซึ่ง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดของเรานิยมมารับประทานกันมาก โดยเฉพาะชาวจีน ชาวมาเลย์และสิงคโปร์ ซึ่งนักท่องเที่ยวเหล่านี้มักพูดเป็นเสียงเดียวกันว่ารสชาติถูกปากและอร่อยตาม แบบฉบับของการประยุกต์ในบริบทของไทยเรา” (สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

ในอีกมุมมองหนึ่งผู้ให้ข้อมูลยังได้มีการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างอัตลักษณ์และความเป็นตัวตนที่จะแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นได้ อย่างชัดเจน คือ ประเพณีการแต่งกาย

“เพราะประเพณีการแต่งกายคือวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึง ความเป็นตัวตนที่ แท้จริงของชาวจีนฮกเกี้ยนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเขตภาคใต้ของเรา อย่างตัวดิฉันเองแม่เป็นชาวจีน ฮกเกี้ยน ดังนั้นการแต่งกายที่ดิฉันได้เห็นอยู่เป็นประจำตั้งแต่เล็กจนโต จึงทำให้ดิฉันได้ซึมซับเข้าไป อย่างมาก ดังนั้นแนวทางการสร้างสรรกิจกรรมการท่องเที่ยวก็ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนใน จังหวัดได้มีส่วนร่วมและอนุรักษ์ไว้ เช่น สถานที่ราชการควรมีการกำหนดให้แต่งซั๊ก 1 วันทำการก็ น่าจะเหมาะสม อย่างชาวระนองก็มีการแต่งตัวตามแบบฉบับดั้งเดิมและประยุกต์บ้างบางส่วน ซึ่งการ ออกงานแต่ละครั้งพวกเราก็จะรวมตัวกันจนสร้างเป็นชมรมของเราเองที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยง กับทางมาเลย์ สิงคโปร์” (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2560)

จากคำกล่าวข้างต้นทำให้เห็นได้ว่า วัฒนธรรมการแต่งกายหรือการสอนการแต่งกาย ให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดต่างๆ ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน ความว่า

“มีหลายครั้งที่ทางโรงเรียนของเราต้อนรับชาวต่างชาติ พวกเราก็ให้เขาใส่ชุด พื้นเมืองของเราปรากฏว่าเขาชอบมาก สนุกสนานกับการแต่งกาย พวกเราต้องอธิบายว่าเสื้อเป็น อย่างไร ผ้าซิ่นที่นุ่งเป็นอย่างไร สีไหนเหมาะกับงานประเภทใด ผู้สูงวัยควรใส่สีไหน สนุกสนานมาก และวิธีการนี้ดิฉันเชื่อว่าน่าจะเป็นกิจกรรมที่สร้างจุดขายได้เป็นอย่างดี” (สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2560)

แต่ทั้งนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากัน ที่ชาวบ้านต่างภาคภูมิใจนั้น มิใช่การส่งเสริมในเชิงการค้าหรือการพาณิชย์ หากแต่ส่งเสริมในเชิงการท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ ดังคำอธิบายความว่า

“ถ้าจะนำการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมาจับในเชิงการค้าแล้วนั้น ทางชมรมของเรา รู้สึกไม่ค่อยสบายใจเท่าไรนัก เนื่องจากแนวทางของเราคือการส่งเสริมให้คนได้รู้จักพวกเราในเชิงของการท่องเที่ยวที่เน้นความสุขและการสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว ดังนั้น กิจกรรมต่างๆ ที่จัดก็ควรต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับบริบทของชุมชน จึงจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา มากที่สุด” (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2560)

ในขณะเดียวกันนั้นยังมีผู้ให้ข้อมูลอีกหนึ่งท่านที่ได้ให้ข้อมูลที่มีความสำคัญและสามารถนำมาปรับใช้เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างจริงจังดังนี้

“ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นเห็นได้ว่า ในบางครั้งเจ้าบ้านหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างๆ นั้นมีความต้องการในการพัฒนาตัวเองอย่างมากแต่ทั้งนี้ยังขาดบุคคลหรือหน่วยงานที่จะคอยให้คำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษาได้ ดังนั้นตัวผมเองมองว่าน่าจะมีการส่งเสริมหรืออบรมให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมกับชุมชนบ้าง เพราะการท่องเที่ยวที่ผ่านมาส่วนใหญ่นั้นทั้งนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน หรือ ผู้ประกอบการมักจะไม่ค่อยใส่ใจสิ่งนี้เท่าที่ควร ซึ่งผมถือว่าเป็นจุดอ่อนของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเลยก็ว่าได้ เพราะตามหลักการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น หลังจากทีนักท่องเที่ยวไปแล้วจะไม่คงเหลือสิ่งใดๆ ไว้ นอกจากความทรงจำและการหวนกลับมาใหม่อีกครั้งเท่านั้น” (สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2560)

จากคำกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่า ชุมชนหรือประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ เริ่มมีความเข้าใจในหลักการและวิธีการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น เนื่องจากเกิดจิตสำนึกและต้องการรักษามรดกที่มีค่าทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษของตนเองที่ได้สั่งสมไว้ เฉกเช่น ชาวเปอรานากัน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลอีก 1 ท่าน ความว่า

“ที่จริงแล้วเมื่อพูดถึงกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของเปอรานากันนั้น นอกจากขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นแล้ว ดิฉันคิดว่า เจ้าของบ้านหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างๆ นั้นมีความสำคัญยิ่งกว่า เพราะถือว่าเป็นด่านแรกที่นักท่องเที่ยวทั้งหลายต้องพบเจอในขณะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ดังนั้นจิตสำนึกที่ชาวบ้านเกิดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องเร่งสร้างหรือกระตุ้นให้เกิดขึ้นจนกลายเป็นพลังบวกให้กับประชาชนทั้งหลายที่อยู่ในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” (สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2560)

“ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ เช่น การท่องเที่ยว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ภาคเอกชน เช่น สมาคมพ่อค้าพานิชจังหวัด สยามคมชาวเปอรานากัน ต้องเข้ามาทำหน้าที่และแสดงบทบาทของตนเองมากขึ้นกว่าเดิมมากกว่าที่จะอยู่นิ่งเฉย เพราะไม่อย่างนั้นทางเราจะเสียโอกาสไปในที่สุด เพราะประเทศเพื่อนบ้านเราอย่างสิงคโปร์ มาเลเซีย กลับนำเอาประเด็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันมาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวชม

มากมาย น่าเสียดายที่เรามีมากกว่าเขาแต่เรากลับไม่ส่งเสริมอย่างจริงจังเท่าที่ตัวเอง” (สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

กล่าวสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเปอรานากันนั้นควรต้องมุ่งเน้นการพัฒนาตามลำดับขั้นดังนี้ คือ 1) การส่งเสริม สนับสนุนและให้ความรู้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างๆ ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ผสมผสานไปกับวัฒนธรรมเปอรานากัน ในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ที่ต้อง มีหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยเหลือทั้งภาครัฐและเอกชน 2) การส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันวิเคราะห์และพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชนนั้นเป็นหลัก เพื่อก่อให้เกิดความสอดคล้องและเข้ากันได้กับบริบทการจัดการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน 3) กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริม สร้างสมประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจอันดี ของนักท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรมเปอรานากัน ตลอดจนการสร้างความรักและผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าบ้านเป็นสำคัญ 4) ความคงทนถาวรของกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของบริบททางสังคม วัฒนธรรม ฤดูกาล และสภาพภูมิอากาศ ซึ่งในแต่ละฤดูกาลกิจกรรมต่างๆ ควรเป็นกิจกรรมที่มีการหมุนเวียนทั้งในระดับความคิด และการเคลื่อนไหวของร่างกาย เช่น การขี่จักรยานชมเมือง หมู่บ้านชุมชน การออกเดินไปจ่ายตลาดชุมชนในยามเช้า เป็นต้น

3. ด้านความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน สำหรับความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสรุปเป็นประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้ คือ

3.1 ควรให้แต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของตนเองที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

“ในการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวถือว่าเป็นนิมิตหมายและเป็นมิติที่ดีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมเปอรานากันที่ชุมชนนั้นๆ ต่างมีข้อมูลที่ลึกซึ้งและถูกต้องแม่นยำมากกว่าบุคคลภายนอก เพราะมีการถ่ายทอดและสั่งสมกันมารุ่นต่อรุ่นนั่นเอง” (สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2560)

“อันที่จริงการที่จะให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น น่าจะต้องมีมานานแล้วเพราะทางชุมชนต่างๆ ที่ได้พูดคุยกันต่างก็มีความคิดเห็นเหมือนกันว่า พวกเราน่าจะต้องมีการชูประเด็นการท่องเที่ยวท้องถิ่นแบบสร้างสรรค์เข้ามาเป็นตัวต่อให้กับการสร้างงานในชุมชนของเรา” (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2560)

“การดำเนินงานหรือการดำเนินกิจกรรมของชุมชนต่างๆ ที่เป็นชุมชนดั้งเดิมของชาวเปอรานากันแต่ละจังหวัดนั้นมีความแตกต่างกันออกไป เนื่องมาจากความสนใจ การเอาใจใส่ และการชูประเด็นในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างที่ตะกั่วป่ามีความเข้มแข็งพอสมควรแต่ถ้าออกนอกชุมชนไปแล้วก็ยังไม่เข้มแข็งเท่าไรนัก ดังนั้นรูปแบบที่แต่ละชุมชนจะนำเสนอจึงต้องขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนตนเอง” (สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้แล้วยังมีผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า

“การดำเนินการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น ผมเห็นได้ว่าหน่วยงานภาครัฐตั้งแต่ระดับสูงสุด ไล่เรียงมาจนถึงชุมชนควรให้ความสำคัญและจริงจังต่อการดำเนินงานของตนเอง เท่าที่ผ่านมายังไม่มีการกระทำอะไรที่เป็นรูปธรรมหรือการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับท้องถิ่นเลย คงเหมือนกับเป็นการกระตุ้นได้เพียงชั่วคราวแล้วก็จางหายไป ดังนั้นวิธีการที่จะให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมปอรานากันนั้นคงอยู่จึงต้องจะไปตามชุมชนต่างๆ โดยใช้วิธีการกระตุ้น การสร้างจิตสำนึกในความรักและการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี ซึ่งประชาชนในชุมชนเขาพร้อมรับอยู่แล้วครับกับการพัฒนาเพียงแต่ยังไม่มีใครที่จะเป็นหัวหน้านำทางเท่านั้นเอง” (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2560)

ดังนั้นแนวทางการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์โดยชุมชนนั้นจึงต้องมีหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือในการให้คำแนะนำหรือการให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ดังกล่าวว่า

“ที่จริงแล้วทางพวกเราเองก็อยากพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของเราให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอก เพียงแต่ในบางครั้งพวกเราอาจขาดองค์ความรู้บางอย่างที่สำคัญ เช่น การทำธุรกิจแบบพอเพียงในรูปแบบโฮมสเตย์ การจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบการนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นมา อย่างของพวกเราคือวัฒนธรรมแบบผสมผสานระหว่างจีนฮกเกี้ยนกับภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งดิฉันมองว่านี่แหละเป็นจุดขายที่สำคัญ” (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2560)

ในขณะที่เดียวกันกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอีกกลุ่มยังคงให้ข้อมูลที่มีความสำคัญซึ่งสามารถเรียบเรียงเป็นประเด็นได้ดังข้อ 3.2 คือ

3.2 การจัดกิจกรรมของชุมชนควรเน้นการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดีงามเพื่อสร้างความเข้าใจอันแท้จริงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มากกว่าการทำการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์

ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นพบว่า ชุมชนต่างๆ ต่างมีความเห็นที่มีทิศทางไปในทางเดียวกัน คือ

“การทำการท่องเที่ยวบ้านเราไม่จำเป็นต้องทำกำไรอะไรมากมาย ขอเน้นเพียงเพื่อให้พวกเราได้มีเวทีแห่งการให้ความรู้และการร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเปอรานากันของเราไว้ก็เพียงพอแล้ว เพราะพวกเราที่มาทำงานกันอยู่ในปัจจุบันนี้ล้วนแล้วแต่พอเพียงแล้วล่ะครับ สำหรับชีวิตในช่วงสุดท้ายพวกเราอยากจะทำอะไรให้กับบ้านเกิดเมืองนอนเราบ้าง อย่างที่ระนองของเราก็มีสถานที่และวัฒนธรรมแบบผสมผสานที่น่าศึกษามากมาย พวกเราไม่อยากให้หายไปพร้อมกับพวกเรา” (สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2560)

“กิจกรรมที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคตสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างความรักความหวงแหนในวัฒนธรรมชุมชนให้เกิดขึ้นกับประชาชนที่อยู่ในชุมชนต่างๆ เป็นอันดับแรกและรองลงมาคือการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้มีความรู้และความเข้าใจที่ชัดเจนในวัฒนธรรมชุมชน” (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2560)

“การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสังคมเปอรานากัน ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ ประเทศสิงคโปร์ ถ้าใครไปประเทศสิงคโปร์อันดับแรกต้องเดินทางไปเที่ยวที่เกาะเซนโตซ่า ที่นั่นเขามีพิพิธภัณฑ์ที่นำเสนอรากเหง้าความเป็นมาของเขาได้เป็นอย่างดี ในปัจจุบันนี้จึงกลายเป็นจุดขายที่สำคัญ” (สัมภาษณ์, 14 สิงหาคม 2560)

ซึ่งเมื่อพิจารณาตามคำกล่าวจากการสัมภาษณ์นั้นเห็นได้ว่า ประเทศไทยของเรานั้นมีความโดดเด่นกว่าประเทศอื่นๆ อย่างมาก เพราะมีทรัพยากรท้องถิ่นหรือมีวัตถุดิบที่จะเป็นตัวสร้างจุดขายให้กับการท่องเที่ยวได้มากกว่าประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศสิงคโปร์ที่มีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นของตนขึ้นมา แต่รูปแบบที่พบเห็นยังคงเป็นรูปแบบการให้ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแบบหยุดอยู่กับที่ ซึ่งที่จริงแล้วประเทศไทยสามารถทำได้เหนือกว่า โดยการมุ่งทำการท่องเที่ยวชุมชนในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เน้นการให้ความรู้ควบคู่กับความสุขเสมือนอยู่บ้านตนเอง จึงจะสร้างความคงทนและถาวรให้การท่องเที่ยวมากกว่าประเทศอื่นๆ หรือภายในประเทศไทยด้วยกันอย่างที่เคยเป็นมา

ดังนั้นกิจกรรมที่น่าจะส่งเสริมสามารถสรุปเป็นหัวข้อสำคัญได้ดังนี้คือ

1. กิจกรรมการพัฒนาภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น เพื่อการพัฒนารากฐานของการท่องเที่ยวเพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
  2. กิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยข้อมูลหมุนเวียน หรือ พิพิธภัณฑ์หรือห้องสมุดเคลื่อนที่ จากที่หนึ่งสู่ที่หนึ่ง จากหัวข้อหนึ่งสู่หัวข้อสอง เช่น การสอนทำอาหารในครั้งที่แรก หลังจากนั้นครั้งที่สองเรื่องการแต่งกาย เป็นต้น
  3. กิจกรรมสร้างสรรค์จินตนาการและการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน นักศึกษา เยาวชนและนักท่องเที่ยวในรูปแบบการสอนการทำอาหารพื้นถิ่นเปอรานากัน การพาชมสถานที่ท่องเที่ยวโดยการร้อยโยงกับมิติของเวลาและสถานที่
  4. กิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบสันตนาการ และ การจัดนิทรรศการ การประกวดต่างๆ
  5. กิจกรรมการปั่นจักรยานเที่ยวชมโบราณสถานและวัฒนธรรมชุมชนแบบลัทธิลิเกแต่เข้าใจง่าย
  6. กิจกรรมการจัดงานแบบเบ็ดเตล็ดตามวันเวลาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมชุมชนเปอรานากัน เช่นงานแต่งงาน งานไหว้บรรพบุรุษ งานขึ้นปีใหม่หรือตรุษจีน เป็นต้น
4. ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม สำหรับรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมนั้น สามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเด็น คือ
- 4.1 ชุมชนดำเนินการบริหารจัดการเองทั้งหมด
  - 4.2 ชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียดที่น่าสนใจดังนี้
- 4.1 ชุมชนดำเนินการบริหารจัดการเองทั้งหมด

“ถ้าจะพูดถึงเรื่องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นเห็นได้ว่าในปัจจุบันสามารถมองได้ 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 ชุมชนนั้นมีความเข้มแข็งในเชิงการบริหารจัดการการ

ท่องเที่ยวในรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีได้หวังผลกำไรหรือเชิงพาณิชย์ ซึ่งมีอยู่หลายชุมชนต่างดำเนินการในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่มีจุดมุ่งหมายหลักที่แน่นอนคือ การยังชีพด้วยความพอเพียงโดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในวัฒนธรรมชุมชนของตนมาเป็นจุดขายที่ผสมผสานไปด้วยความตั้งใจจริงก็สามารถทำให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างราบรื่น ส่วนอีกกรณีที่ 2 คือ การสร้างเครือข่ายการพัฒนาาร่วมกันระหว่างชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งดีที่ทางชุมชนต่างๆ ได้พยายามสร้างเครือข่าย โดยเห็นได้ในระยะแรกเป็นเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบกิจกรรม ที่น่าสนใจมาก ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างมากมายทำให้สังคมและชุมชนเข้มแข็งมากขึ้นกว่าเดิม” (สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2560)

ในขณะที่เดียวกันผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจเพิ่มเติม คือ

“การบริหารจัดการโดยชุมชนนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก สำหรับตัวผมแล้วผมคิดว่าความเข้มแข็งของชุมชนนั้นเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวในท้องถิ่นพัฒนาขึ้นตามครรลองที่สมควรจะเป็น มิใช่การเสริมแต่งตามความต้องการของบุคคลภายนอกที่มองเพียงแค่การขายการท่องเที่ยวที่หิวหาเพียงชั่วคราวจนทำให้การท่องเที่ยวไม่ยั่งยืนอยู่ได้เพียงชั่วคราว” (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2560)

“ความยั่งยืนที่แท้จริงของการทำการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์คือการที่ชุมชนได้มีส่วนสำคัญและทำการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวด้วยตนเอง เพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นๆ ล้วนแล้วแต่มีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมและความเป็นมาของชุมชนตนเองอย่างลึกซึ้งมากกว่าบุคคลภายนอก ดังนั้นแนวทางการบริหารจัดการที่แท้จริงจึงมิใช่เพียงการวางระบบที่สวยงามแต่ไม่สามารถดำเนินการได้” (สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2560)

ดังนั้นแนวทางที่เหมาะสมกับชุมชนแต่ละแห่งจึงเป็นแนวทางที่ต้องเกิดจากการดำเนินการของชุมชนเอง สำหรับในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากันนั้น อาจกล่าวได้ว่า

“การท่องเที่ยวในรูปแบบสร้างสรรค์ที่น่าประเด็นทางวัฒนธรรมเปอรานากันเข้ามาเป็นจุดขายการท่องเที่ยวนั้น ชุมชนต่างๆ ต้องเข้ามาแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนต่างๆ ต่างมีวิถีชีวิตที่อยู่ในตัวตนของตนเองอย่างมากมายเพียงแต่ขาดการนำเสนอสู่สังคมภายนอกเท่านั้น” (สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2560)

เพราะฉะนั้นการดำเนินการในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจึงน่าที่จะต้องอยู่บนพื้นฐานของสังคมวัฒนธรรมชุมชนเป็นหลัก ซึ่งอาจส่งผลดีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้

เมื่อมองถึงแนวทางหรือรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนดำเนินการบริหารจัดการเองทั้งหมดนั้นนับว่าเป็นนิมิตหมายอันดีสำหรับการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ดังคำกล่าวของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภาครัฐที่ให้ข้อมูล ความว่า

“ที่จริงแล้วภาครัฐเองนั้นก็อยากให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและดำเนินการบริหารจัดการด้วยตนเอง แต่ทั้งนี้ในบางครั้งหน่วยงานภาครัฐยังคงต้องเดินทางไปให้ความรู้ความเข้าใจเชิง

วิชาการที่ถูกต้องกับสังคมหรือชุมชนต่างๆ ให้ได้รับรู้และมีแนวทางการปฏิบัติการหรือการบริหารจัดการที่เป็นระบบมากกว่าที่เป็นอยู่” (สัมภาษณ์ 5 กันยายน 2650)

“แนวทางการบริหารจัดการที่ชุมชนต่างๆ มีอยู่นั้นมีความกลมกลืนกับวัฒนธรรมสังคมนั้นๆ แต่ในขณะที่เดียวกันอาจก่อให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและขาดการประสานงานอย่างจริงจัง และอาจก่อให้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาดในแต่ละชุมชน” (สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2560)

ดังนั้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่ารูปแบบการบริหารจัดการโดยชุมชนดำเนินการบริหารจัดการเองทั้งหมดมีทั้งจุดเด่นและจุดที่สมควรเพิ่มเติม ซึ่งได้ข้อสรุปดังนี้

1. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งหมดจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจในการสร้างงานให้เกิดขึ้นในสังคมของตนเอง

2. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีสิทธิมีเสียงเต็มที่เป็นการสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกในการสร้างสัมพันธ์ไมตรีและการสร้างกระแสความรู้สึกที่เป็นเจ้าของร่วมกัน

3. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งขึ้นในเชิงการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชนนั้นๆ อย่างใกล้ชิดและค่อยเป็นค่อยไปตามแนวทางของหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นเป็นกระจุกเงาที่จะสะท้อนความคิดและแนวทางหรือความต้องการอย่างแท้จริงของสมาชิกในชุมชนที่ต้องการส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของตนเองให้คงอยู่ เฉกเช่นวัฒนธรรมเปอรานากัน เป็นต้น

4.2 ชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

สำหรับแนวทางในการให้ชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันดำเนินการนั้นสามารถสรุปได้ว่า

“การให้หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทำงานควบคู่ไปกับชุมชนนั้น เห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะอย่างน้อยที่สุดจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความหมาย ในขณะเดียวกันหน่วยงานของรัฐที่เข้าไปช่วยเหลือก็ต้องวางตัวอีกรูปแบบหนึ่ง นั่นก็คือ ไม่ใช่วางตัวเป็นนายเขาแต่ต้องเป็นเสมือนเพื่อนร่วมงาน เป็นพี่เป็นน้องจึงจะทำให้การทำงานก่อเกิดพลังร่วมกัน” (สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2650)

นอกจากนี้แล้วเห็นได้ว่า

“การทำงานที่แท้จริงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น ต้องก่อเกิดจากแรงขับหรือแรงบันดาลใจของคนในชุมชนเป็นอันดับแรก ในขณะเดียวกันหน่วยงานภายนอกจึงต้องเข้าไปช่วยเหลือและผลักดันให้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้นมา” (สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2560)

แต่แนวทางของการผลักดันนั้นอาจใช้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ ซึ่งได้ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นดังนี้

1. หน่วยงานของรัฐควรทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการเดินทางเข้าไปค้นหาแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมวัฒนธรรมเปอรานากันที่ยังคงมีอยู่

2. ทำการอบรมให้ความรู้และให้คำแนะนำเชิงวิชาการกับประชาชนในชุมชนต่างๆ ที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบการเป็นพี่เลี้ยง

3. จัดสรรงบประมาณบางส่วนซึ่งไม่ต้องมากมายนักแต่พอเหมาะกับการดำเนินการในระยะแรกและหลังจากนั้นให้ชุมชนได้ทดลองดำเนินการเอง

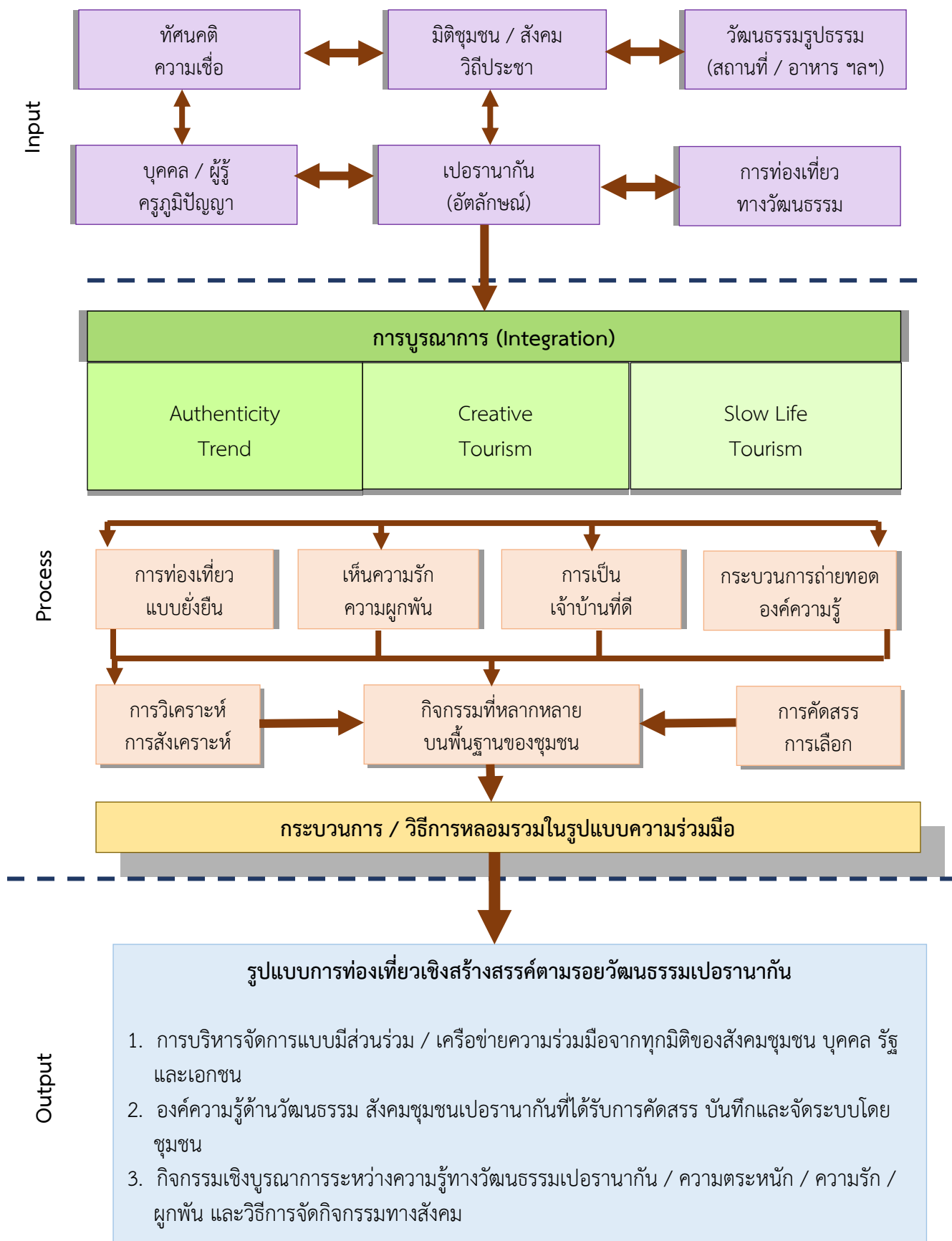
4. เป็นพี่เลี้ยงในการ รวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมสังคมชุมชนเปอรานากันในรูปแบบลายลักษณ์อักษรหรือการบันทึกเพื่อการนำข้อมูลที่ถูกต้องดังกล่าวไปในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและทางวิชาการ

5. การดำเนินการต่างๆ ที่เกิดขึ้นควรกระทำในรูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเต็มรูปแบบด้วยการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินงานที่มีบุคคลหลายๆ ภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สำหรับขั้นตอนที่ 4 ของการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นการนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1- 3 คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงเอกสาร แบบสำรวจความคิดเห็น การสัมภาษณ์ เข้ามาร้อยเรียงจนกลายมาเป็นรูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

4.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน

ภาพที่ 4.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาเป็นรูปแบบที่มีการอธิบายถึงขั้นตอนการดำเนินงานที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยเข้า (In-Put) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Out-put) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (In-Put)

สำหรับปัจจัยนำเข้านั้นเห็นได้ว่า

1.1 กิจกรรมเชิงสันตนาการเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ได้ถูกกำหนดให้เป็นแนวความคิดพื้นฐานหรือปัจจัยเบื้องต้นของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้น โดยการรวบรวมกิจกรรมที่เข้าได้กับสังคมปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับ

1.2 หลังจากนั้นนำแนวคิด ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือ Creative Tourism เข้ามาบูรณาการกับแนวความคิดการท่องเที่ยวรูปแบบ Authenticity Trend ที่มีองค์ประกอบสำคัญคือการมุ่งเน้นไปสู่การให้ความรู้ ความรัก ความผูกพัน การธำรงรักษาไว้ และความซาบซึ้งใจจนก่อให้เกิดการอนุรักษ์

1.3 การอาศัยความร่วมมือกับชุมชน สังคม ผู้รู้ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมทางด้านสถาปัตยกรรม ประเพณีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ อาหารการกิน เป็นต้น เข้ามาหลอมรวมให้กลายเป็นแนวความคิดแบบองค์รวม หรือ Holistic Concept

2. กระบวนการ (Process)

2.1 ในขั้นตอนของกระบวนการนั้นใช้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาแล้วมาทำการแยกแยะ วิเคราะห์และทำการสังเคราะห์และหลอมรวมแบบบูรณาการ เพื่อให้ได้แนวความคิดแบบองค์รวม (Holistic Concept)

2.2 หลังจากนั้นผ่านกระบวนการของการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3 จึงทำให้ได้แนวคิดของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน 2 แนวทางคือ

2.3.1 แนวคิดด้านการให้ชุมชนสังคมนั้นๆส่งเสริมให้ชุมชนตนเองกลายเป็น “ชุมชนแห่งการท่องเที่ยวตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน” ซึ่งมีสิทธิ์ในการบริหารจัดการตนเองอย่างแท้จริง

2.3.2 แนวคิดด้านการใช้รูปแบบความร่วมมือหรือ “เครือข่ายแห่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน” ที่อาจเป็นการเชื่อมโยงระหว่างอำเภอหรือจังหวัดได้ ซึ่งจะเป็นการให้ความช่วยเหลือและร่วมกันทำงานได้อย่างสมบูรณ์แบบ

3. ผลลัพธ์ (Out-put)

สำหรับผลลัพธ์ของรูปแบบนั้นประกอบไปด้วยวิธีการในการดำเนินงานดังนี้

3.1 ประวัติความเป็นมาและรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่แท้จริงของเปอรานากัน

3.2 องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมชุมชนเปอรานากัน ความเป็นอยู่ อาหารการกิน สถาปัตยกรรม เป็นต้น

3.3 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น ชุมชนต่อชุมชน รัฐต่อชุมชน รัฐต่อรัฐ หรือ ชุมชนต่อรัฐต่อเอกชน เป็นต้น

3.4 กิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆที่เป็นที่นิยมและเข้ากับยุคสมัยของการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ เช่น การสาธิต การทดลอง การอยู่อาศัย การเข้าไปมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว หรือการขี่จักรยานท่องเที่ยว การนั่งรถโดยสารประจำทางที่แสดงถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อนำพาไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดคือ การสร้างความยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสร้างจิตสำนึก ความรัก ความรู้ ความผูกพัน การธำรงรักษาวัฒนธรรม เปอรานากันที่ทรงคุณค่า ความซาบซึ้งใจจนถึงขั้นการถ่ายทอดสู่รุ่นต่อไป

ดังนั้นรูปแบบการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นจึงเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบองค์รวม (Holistic Concept) ที่หน่วยงานหรือชุมชนต่างๆ สามารถนำไปขยายฐานเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของสังคมชุมชนเปอรานากันของตนเองได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากกว่าการที่จะให้บุคคลภายนอกทำการจัดสรรให้ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับบริบททางสังคมอย่างแท้จริงก็เป็นได้ ดังนั้นแนวทางหรือวิธีการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบองค์รวมและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังคงเป็นที่ต้องการของสังคมไทยในปัจจุบันนี้เป็นอย่างมากและจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆเนื่องจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน การสาธิต การฝึกปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนามนุษย์ในยุค ค.ศ.ที่ 21 นั่นเอง

4.2 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน

สำหรับเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากันประกอบด้วย 2 เส้นทาง คือ 1.เส้นทางระนอง พังงา ภูเก็ต และ 2.เส้นทางพังงา กระบี่ ตรัง

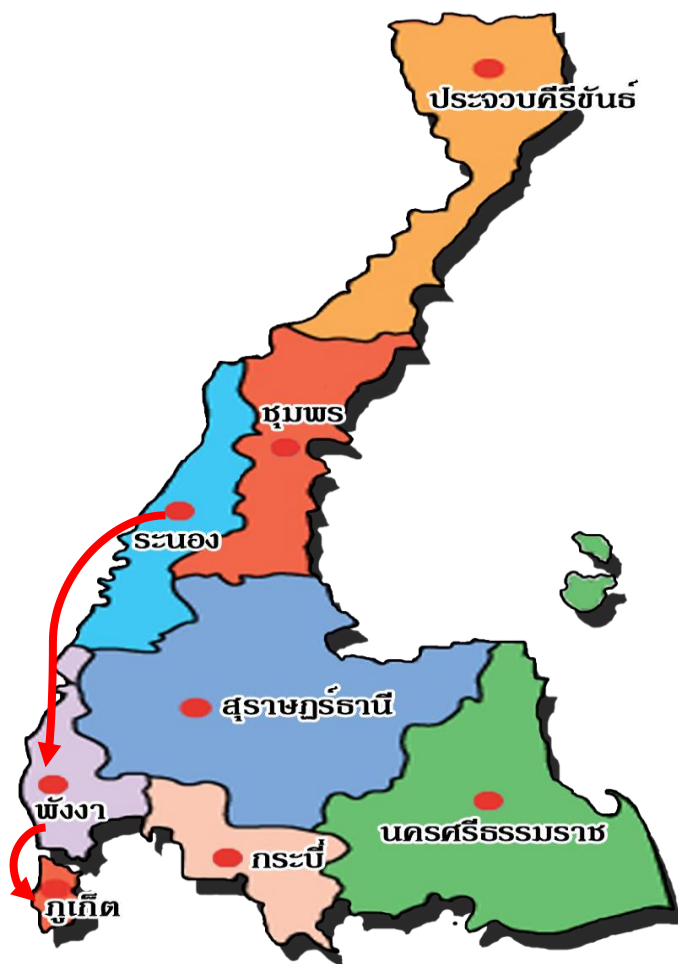
โดยกลุ่มผู้วิจัยได้พัฒนาเส้นทางที่เป็นเส้นทางหลักๆ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดทางการท่องเที่ยวในรูปแบบสร้างสรรค์เท่านั้น หากแต่ยังคงมีรายละเอียดต่างๆ อีกมากมายทั้ง ชุมชน สถานที่ อาหาร วัฒนธรรมต่างๆ กิจกรรมของแต่ละชุมชนที่จะส่งเสริมและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างลึกซึ้งและแม่นยำโดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งอาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาเรียนรู้ยาวนานกว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ โดยมุ่งเน้นที่ การสร้างความรัก ความผูกพัน ความเข้าใจและการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งในวัฒนธรรมเปอรานากัน

หากแต่ผู้วิจัยมีได้นำเสนอรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ที่ค้นพบลงในรายงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากบริบทต่างๆ ของการท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตามสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาและประกอบกับต้องการให้เส้นทางที่กำหนดให้นี้เป็นเพียงเฉพาะ “พิมพ์เขียว” การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เท่านั้น

ดังนั้นหลังจากนี้ต่อไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่รับผิดชอบทางการท่องเที่ยวทั้งภาคประชาชน ภาครัฐและเอกชน ต้องนำแนวทางและเส้นทางดังกล่าวไปเพิ่มเติมรายละเอียดอย่างลึกซึ้งให้เหมาะสมและเข้ากันได้กับบริบททางสังคมวัฒนธรรมเปอรานากันของตนเองในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ในชุมชนของตนเองต่อไปในอนาคต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เส้นทางที่ 1 เกาะลันตา ระนอง ส่องพังงา มุ่งหน้าสู่ภูเก็ต

สำหรับเส้นทางที่ 1 มีรายละเอียดและสถานที่ที่นำท่องเที่ยวตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากันดังนี้ คือ

ภาพที่ 4.2 เส้นทางที่ 1 เลาะเลียบระนอง ส่องพังงา มุ่งหน้าสู่ภูเก็ต

วันที่ 1. หนึ่งวันปั่นจักรยานเลียบเลาะระนองตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากัน

1.1 เริ่มต้นเดินทางจาก “จวนเจ้าเมืองระนอง” ซึ่งเป็นจวนของเจ้าเมืองระนองคนแรก ชื่อ พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี หรือ คอซู้เจียง (นามเดิม) และท่านเป็นบิดาของพระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี ในรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนก่ออิฐถือปูน ซึ่งปัจจุบันนี้กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนให้เป็นโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัดระนอง จึงมีการจัดงานสมโภชน์ในระหว่างวันที่ 20-22 กรกฎาคม ของทุกๆ ปี สำหรับจวนเจ้าเมืองใหม่เป็นอาคาร 3 หลังเชื่อมต่อกันยังคงสมบูรณ์ (สำหรับรายละเอียดอื่นๆ สามารถหาอ่านเพิ่มเติมได้จาก <http://www.ranong.go.th/>)

1.2 มุ่งหน้าสู่ “สุสานเจ้าเมืองระนอง หรือ สุสานพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี หรือ คอซู้เจียง (นามเดิม) ตามแบบจีนที่เรียกว่าฮวงซู่ย ห่างจากตัวเมืองจากถนนชาติเฉลิมไปตามเส้นทางถนนสายปากน้ำประมาณ 5 กิโลเมตร สุสานแห่งนี้แสดงถึงเกียรติประวัติสูงสุดของ ตระกูล ณ.ระนอง ซึ่งเป็นลูกหลานของพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี ซึ่งมีรายละเอียดที่น่าสนใจที่เป็นการบอกกล่าวเชิงปรัชญาและความหมายของความดี คือ มีรูปปั้นหินในรูปแบบต่างๆ ตั้งอยู่ด้านหน้าสุสานตามหลักแห่งศาสตร์ฮวงซู่ย คือ

- 1) รูปปั้นขุนนางฝ่ายบู เป็นตัวแทนของนักรบผู้กล้าหาญที่เป็นการตีความจากความกล้าหาญของเจ้าเมืองระนอง
- 2) รูปปั้นขุนนางฝ่ายบุ่น เป็นตัวแทนของราชบัณฑิต นักปรัชญาเมธี ผู้ยิ่งใหญ่ที่ทรงไว้ซึ่งสติปัญญาและความสามารถในการบริหารบ้านเมือง
- 3) รูปปั้นแพะ เป็นตัวแทนของโกศทรัพย์ทั้งมวลที่สามารถสรรหาได้ นอกจากนี้แล้วยังหมายถึงความโอบอ้อมอารีย์
- 4) รูปปั้นเสือ เป็นตัวแทน ของพลัง อำนาจ และความยิ่งใหญ่ ดังเสียงคำรามของเสือ
- 5) รูปปั้นม้า เป็นตัวแทนของ ความรวดเร็วว่องไว ปราดเปรียว การค้าพานิชย์ที่แคล่วคล่องว่องไว

1.3 แวะชิมอาหารตามแบบฉบับจีนฮกเกี้ยน

ผู้มาเยือนสามารถแวะชิมอาหารแบบฉบับจีนฮกเกี้ยนในจังหวัดระนองได้ แต่มีไม่มากนัก ซึ่งรายละเอียดสามารถหาได้จากข้อมูลการท่องเที่ยวและร้านอาหารของจังหวัดระนอง

วันที่ 2 ซาบซึ้งเมืองเก่าเรื่องเล่าความหลังกับมนต์ขลังตะกั่วป่า

2.1 เดินเที่ยวรอบเมืองเก่า “ตลาดใหญ่” ใช้จ่ายใช้สอยแบบชุมชนวิถีพร้อมมรดกโบราณ ชิโนโปรตุกีส (ร้านค้าต่างๆ ถูกออกแบบผสมผสานระหว่างความเป็นตะวันตกและจีน เป็นรูปแบบอาคาร 2 ชั้นที่ใช้ในการประกอบธุรกิจการค้าพร้อมกับอยู่อาศัย)

2.2 ซึ่จักรยานเที่ยวชม “จวนเจ้าเมืองตะกั่วป่า” (ในปี คศ.1843 หรือ พ.ศ. 2386) พระยาเสมาอนุชิตสิทธิศาสตร์มหาสงครามได้มารักการที่เมืองตะกั่วป่า และได้สร้างกำแพงค่ายที่มีความแข็งแรงคงทน ซึ่งมักเรียกกันว่า “กำแพงค่ายตะกั่วป่า” ก่อด้วยกรวดและทรายผสมปูนหนาประมาณ 58.5 เซนติเมตร สูง 3.80 เมตร)

2.3 ขอพรเจ้าพ่อกวนอู เป็นสร้างที่สร้างโดยชาวจีนฮกเกี้ยน ไทหล่าและกว้างตั้งโพ้นทะเล

2.4 แวะชมตึกเก่า “โรงเรียนต้าหมิง” สร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ.2465 โดยการใช้เงินลงทุนจากบรรดาเศรษฐีและพ่อค้าเหมืองแร่เพื่อสร้างโรงเรียนให้ลูกหลานตนเองได้รำเรียน

วันที่ 3 มุ่งหน้าสู่เมืองไข่มุกแห่งอันดามัน (เสน่ห์มนต์ขลังแห่งเมืองหลากสีสรรค์ทางวัฒนธรรม)

3.1 กราบขอพรท้าวเทพกษัตรีท้าวศรีสุนทร ออกเดินทางสู่พิพิธภัณฑน์เหมืองแร่ แวะพักที่จุดชมวิวเขารัง ชมหอเกียรติยศพระยารัษฎานุประดิษฐ์

3.2 เลาะเลียบบย่านเมืองเก่า (เป็นอาคารแบบจีน - โปรตุเกส บริเวณถนนพังงา ถนนกลาง ถนนเยาวราช ถนนตีบุก และถนนกระบี่)

วันที่ 4 นั่งรถ “โพธิ์ทอง” (เป็นภาษาจีนฮกเกี้ยนคือรถสองแถวที่มีหลังคาเป็นโครงไม้ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของภูเก็ต) ท่องทั่วภูเก็ต

4.1 เยี่ยมชมความโอ้อ่า “บ้านชินประชา” (เป็นบ้านหลังแรกที่สร้างขึ้นตามรูปแบบชิโนโปรตุกีส หรือที่เรียกกันว่า “อังม่อเหลา” ซึ่งในสมัยนี้มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับปีนัง)

วันที่ 1 ชาบซึ่งเมืองเก่าเรื่องเล่าความหลังกับมนต์ขลังตะกั่วปา

1.1 เดินเที่ยวรอบเมืองเก่า “ตลาดใหญ่” จับจ่ายใช้สอยแบบชุมชนวิถีพร้อมยลตึกโบราณ ชิโนโปรตุกีส (ร้านค้าต่างๆ ถูกออกแบบผสมผสานระหว่างความเป็นตะวันตกและจีน เป็นรูปแบบอาคาร 2 ชั้นที่ใช้ในการประกอบธุรกิจการค้าพร้อมกับอยู่อาศัย)

1.2 ชี้จักรยานเที่ยวชม “จวนเจ้าเมืองตะกั่วปา” (ในปี ค.ศ.1843 หรือ พ.ศ. 2386) พระยาเสมาอนุชิตสิทธิศาสตรามหาสงครามได้มารักษาที่เมืองตะกั่วปา และได้สร้างกำแพงค่ายที่มีความแข็งแรงคงทน ซึ่งมักเรียกกันว่า “กำแพงค่ายตะกั่วปา” ก่อด้วยกรวดและทรายผสมปูนหนาประมาณ 58.5 เซนติเมตร สูง 3.80 เมตร)

1.3 ขอพรเจ้าพ่อกวนอู เป็นสร้างที่สร้างโดยชาวจีนฮกเกี้ยน ไทหล่าและกว้างตั้งโพ้นทะเล

1.4 แวะชมตึกเก่า “โรงเรียนต้าหมิง” สร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ.2465 โดยการเรียไรเงินทุนจากบรรดาเศรษฐีและพ่อค้าเหมืองแร่เพื่อสร้างโรงเรียนให้ลูกหลานตนเองได้ร่ำเรียน

วันที่ 2 ล่องเมืองกระปี่สู่วิถีเปอรานากัน

2.1 กราบไหว้เจ้าขอพรที่ “ศาลเจ้าเฉ็งจู้จ้อซุง” (เป็นศาลเจ้าที่สร้างขึ้นมาโดยชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาอยู่ที่กระปี่ อายุประมาณ 140 ปี ซึ่งในอดีตชาวบ้านเหนือคลองจะนำสิ่งของเช่นไหว้มาจากเมืองจีนทางเรือสำเภาเข้าสู่กระปี่)

2.2 ล่องเรือสู่ชุมชนศรีรายา เกาะลันตาน่าพิศวง หรือเรียกกันว่า Lanta Old Town เป็นเมืองเก่าแก่มียุมากกว่าร้อยปี

2.3 ชี้จักรยานชมบ้านเรือนแบบโบราณบนวิถีชีวิตที่เรียบง่าย

2.4 กราบไหว้เจ้าขอพร ณ “ศาลเจ้าสามต่ออ่อง” ซึ่งมีอายุกว่า 110 ปี

วันที่ 3 เที่ยวชมบ้านเรือน แวะเยือนตลาดเก่า เล่าความหลังเมืองตรัง

3.1 แวะชิมลิ้มลองอาหารเลิศรสเมืองตรัง (หมูย่าง ซาลาเปา อิวจาก้วย ปักถ่องไก่ ขนมหู้หลู ขนมห่อหล้าว ขนมห่อ ขนมหากเป็กโก้ย ขนมห้องถึง ขนมห่อซ้อ บะจ่าง เปาล้าง โกลี่ฮวดโก้ย บี๋ถ่ายบัก จู้จุน หม้อกเกี้ยน กาแฟโบราณ)

3.2 กราบไหว้เจ้าขอพรที่ “ศาลเจ้าท่ามกงเยี่ย” ศาลเจ้ากิวอ่องเอี้ย

3.3 เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์พระยารัษฎานุประดิษฐ์ มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง)

วันที่ 4 ล่องรถไฟสู่กันตัง

4.1 เยี่ยมชมสถานีรถไฟแบบโบราณ (ในอดีตใช้เป็นเส้นทางขนถ่ายสินค้าจากสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งเปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2456 ซึ่งปัจจุบันนี้สถานีรถไฟแห่งนี้ก็ยังคงใช้อยู่)

หมายเหตุ เส้นทางท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ให้ในครั้งนี้ใช้แนวความคิดของวัฒนธรรมเปอรานากันมาเป็นประเด็นหลัก หากแต่ชุมชนสามารถขยายฐาน เพิ่มเติมวิธีการ กิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากันอันตามันวิถีชีวิตในเขตภาคใต้ของประเทศไทยตามแนวทาง Authentic City Trend : เก้าแท้ ประใหม่ ให้ทันสมัย ประกอบไปด้วยการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์สังเคราะห์และการถอดบทเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวม ศึกษา สำนักรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอร์านากัน

ขั้นตอนที่ 3 การค้นหากิจกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอร์านากัน

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
สำหรับผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์สังเคราะห์และการถอดบทเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สำหรับข้อมูลที่น่าเสนอเป็นข้อมูลในรูปแบบการสังเคราะห์ระหว่างข้อมูลเชิงปฐมภูมิ (Primary Source) และข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Secondary Source) ซึ่งได้ข้อคิดเห็นดังนี้

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเสนออัตลักษณ์และลักษณะทางวัฒนธรรม ขนบประเพณี โบราณสถาน สถาปัตยกรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม โดยมีวัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมโยงองค์ความรู้และก่อให้เกิดแรงดึงดูดใจที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้เกิดประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสที่อยู่บนพื้นฐานของความจริงอย่างซาบซึ้ง ชื่นชม ในวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ตนเองไปเยือนอย่างมีรูคลาย (Pigram, 1993 ; Reisinger, 1994 ; Lickosih and Jenkins, 1997 ; Swarbrooke, 1999)

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า “การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปรียบเสมือนกับกระจกเงาที่สะท้อนความเป็นอยู่และความป็นตัวตนของสังคมหรือชุมชนนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี การท่องเที่ยวประเภทนี้อาจจะไม่ได้หวือหวาแต่กลับคงอยู่ได้อย่างยาวนาน เพราะเป็นการท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของความมั่นคงฐาวร (Sustainable) ทางวัฒนธรรม” (สัมภาษณ์ 5 กรกฎาคม 2560)

ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยหลักการตามที่ ICOMOS (International Council on Movement and Sites) ซึ่งเป็นองค์กรนานาชาติที่ดูแลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กำหนดกฎบัตรไว้ 6 หลักการ คือ

1. หลักการที่ 1 การส่งเสริมให้สังคมมีความตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ

2. หลักการที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรมีการจัดการให้แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ให้มีความสมดุลและควบคู่กันไป

3. หลักการที่ 3 สร้างความมั่นใจหรือมีหลักประกันได้ว่าผู้ที่มาท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่ล้ำค่าและเกิดความรู้สึกรักและหวงแหนในวัฒนธรรมชุมชนนั้นๆ

4. หลักการที่ 4 ชุมชนและคนพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และวางแผนดูแลแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

5. หลักการที่ 5 การจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยว การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการทำเพื่อประโยชน์แก่แหล่งชุมชนนั้นๆ

6. หลักการที่ 6 การส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยความรับผิดชอบต่อผู้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อปกป้องและรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวและมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีความรักและหวงแหนในวัฒนธรรมของตนเองอย่างเหนียวแน่น แข็งแกร่ง

อาจกล่าวสรุปได้ว่า จากแนวคิดของ ICOMOS (International Council on Movement and Sites) ซึ่งเป็นองค์กรนานาชาติที่ดูแลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กำหนดกฎบัตร ไว้ 6 หลักการ นั้นสอดคล้องกับแนวความคิดของผู้ให้ข้อมูลที่มีความเห็นว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือ Creative Tourism ในรูปแบบ Authenticity Trends ควรมีองค์ประกอบดังนี้ คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สังคม ชุมชน ที่เป็นรากเหง้าเดิมที่ตนเองมีอยู่ และมีการสืบทอดกันมาอย่างยาวนานหลายช่วงอายุคน

2. มีคติ ความเชื่อ แนวทาง วิถีประเพณี ที่เป็นของตนเอง Uniquely Society ที่มีจุดเด่นเฉพาะด้านที่สามารถสร้างจุดดึงดูดผู้มาเยือนได้

3. จุดมุ่งหมายหลัก คือ การส่งเสริม การให้ความรู้ การร่วมอนุรักษ์และการสร้างความตระหนักในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นในเชิงของโบราณสถาน ขนบประเพณี วัฒนธรรม อาหารการกิน เป็นต้น

4. ต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน บุคคล คณะบุคคล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากภาคประชาชน ภาครัฐและเอกชน

นอกจากนี้แล้ว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2553) ได้ให้ข้อสรุปของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ว่าเป็นกระบวนการต่อยอด เพิ่มค่า หาจุดต่าง โดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ เป็นการต่อยอดจากฐานทุนเดิมที่มีอยู่ ทั้งทุนทางสังคม และวัฒนธรรม “เพิ่มค่า” คือ การเพิ่มมูลค่าและคุณค่าแก่ทรัพยากรการท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย “หาจุดต่าง” คือ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ที่นำไปสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่ทางรัฐบาลได้ริเริ่มดำเนินนโยบายตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2552 ที่ผ่านมา โดยจะเน้นการสร้าง

ภาคธุรกิจในด้านเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ให้เข้มแข็ง การสร้างนวัตกรรม และเน้นการนำความหลากหลายของมรดกทางวัฒนธรรมมาเป็นจุดแข็ง

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวม ศึกษา สัมภาษณ์ รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากัน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์สามารถสร้างข้อสรุปได้ว่า วัฒนธรรมเปอรานากัน (Peranakan) หรือ บาบ๋า - ย่าหย่า (Baba - Nyonya) คือ กลุ่มลูกครึ่งมลายู - จีน ที่มีวัฒนธรรมผสมผสาน และสร้างวัฒนธรรมแบบใหม่ขึ้นมาโดยเป็นการนำเอาส่วนดีระหว่างจีน และมลายูมารวมกัน โดยชื่อ เปอรานากัน มีความหมายว่า “เกิดที่นี่”

1) ความเป็นมาของชาวเปอรานากัน

สำหรับความเป็นมาของชาวเปอรานากันนั้น พบว่าในอดีตนั้นชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพออกมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ได้เดินทางไปทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จนถึงตอนใต้ของประเทศไทย หลังจากนั้น จึงตั้งรกรากในจังหวัดต่างๆ แถบทะเลอันดามัน คือ ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และตรัง จนกลายเป็นวัฒนธรรมแบบผสมผสานระหว่างความเป็นพื้นเมืองและจีนฮกเกี้ยน ทำให้ก่อกำเนิดสายเลือดลูกผสมขึ้นระหว่างชนพื้นเมืองและชาวจีนฮกเกี้ยนโพ้นทะเล จนมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมเกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่มีอัตลักษณ์ เรียกว่า “Peranakan” (เปอรานากัน) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “Baba - Nyonya” (باب๋า - ย่าหย่า)

ส่วนคำว่า “Baba - Nyonya” (باب๋า - ย่าหย่า) นั้นเป็นคำที่ชุมชนชาวจีนเลือดผสมในมะละกาเรียกตนเอง ซึ่งคำว่า “Baba” (باب๋า) เป็นคำที่มาเลย์ยืมมาจากภาษาเปอร์เซีย แปลว่า การให้เกียรติบรรพบุรุษ และถูกนำมาใช้เรียกชาวจีนเลือดผสมที่เป็นเพศหญิง เป็นคำที่ชาวชวียืมมาจากภาษาอิตาลี คือคำว่า “Nona” (Grandma) แปลว่า ผู้หญิงต่างชาติที่แต่งงานแล้ว หรืออาจจะมาจากคำว่า “Donha” ซึ่งเป็นภาษาโปรตุเกส แปลว่า คุณผู้หญิง เนื่องจากขณะนั้นการแผ่ขยายอิทธิพลของชาวยุโรปทำให้มีหญิงชาวต่างชาติเข้ามาอาศัยอยู่ในชวามาก ชาวชวจีนจึงเรียกหญิงเหล่านั้นว่า Nona ซึ่งใช้ในความหมายว่า คุณผู้หญิง (อัครเดช อยู่ผาสุขและคณะ, 2558) และในพจนานุกรมไทย ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. 2519 ได้ให้ความหมายของคำว่า บาบ๋า ว่า “ชายชาวจีนที่เกิดในมาเลเซีย พ่อเป็นจีน แม่เป็นมลายู ถ้าเป็นหญิงเรียก ย่าหย่า และเมื่อคนกลุ่มนี้มีจำนวนมากขึ้นก็ได้สร้างวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมของบรรพบุรุษโดยมาผสมผสานกันเป็นวัฒนธรรมใหม่ เมื่อพวกเขาอพยพไปตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้ก็ได้นำวัฒนธรรมของตนกระจายไปด้วย

นอกจากนี้ยังเห็นๆ ได้ว่าภาษาที่ชาวเปอรานากันใช้เพื่อติดต่อสื่อสารนั้นเป็นภาษามาเลย์ที่มีการหยิบยืมคำจากภาษาจีนมาเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะภาษาจีนฮกเกี้ยน อีกทั้งภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของชาวเปอรานากันยังคงได้รับอิทธิพลจากภาษาโปรตุเกส ดัชชี่ ทมิฬ และอังกฤษ อีกด้วย

ดังนั้น ภาษาของชาวเปอรานากันในบางครั้งจึง เรียกว่า “باب๋ามาเลย์” (Baba Malay) ซึ่งในปัจจุบันนี้ภาษาباب๋ามาเลย์ใกล้จะสูญหายไปเต็มที่ เนื่องจากชาวเปอรานากันรุ่นใหม่ไม่นิยมใช้ภาษานี้ อีกทั้งยังไม่ได้เรียนรู้ภาษาแม่ของตนเองอีกด้วย ภาษาที่พวกเขาใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษามาเลย์ และภาษาจีนกลาง อัตลักษณ์ของชาวเปอรานากันจะแสดงออกผ่านทาง

วิถีการดำรงชีวิต ประเพณี พิธีกรรม รวมถึงอาหารการกินและที่อยู่อาศัย ซึ่งสะท้อนให้เห็น การผสมผสานของวัฒนธรรมทั้งจีน มาเลย์ และอังกฤษ

ในขณะเดียวกันเพื่อศึกษาถึงด้านประเพณีและวัฒนธรรมของชาวเปอรานากันนั้นยังพบ ได้ว่า ประเพณีวัฒนธรรมของพวกเขายังคงยึดถือตามประเพณีของบรรพบุรุษที่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน ได้เคยปฏิบัติมาในหลากหลายรูปแบบ ทั้งวัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาหารการกินการแต่งกาย ความเชื่อ ล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีนอย่างมาก โดยเฉพาะการนับถือวิญญาณบรรพ บุรุษและมีพิธีกรรมเช่นไหว้บรรพบุรุษแบบเดียวกับชาวจีน จะเห็นได้จากการตั้งแท่นบูชาวิญญาณ บรรพบุรุษไว้ในส่วนที่จัดไว้เฉพาะในบ้านของชาวเปอรานากัน นอกจากนี้ยังมีเทศกาลตรุษจีน ที่ชาวเปอรานากันให้ความสำคัญอย่างมากเช่นเดียวกับผู้ที่มีเชื้อสายจีนอื่นๆ ทั่วทุกมุมโลก อีกหนึ่ง เทศกาลสำคัญ ได้แก่ เทศกาลไหว้พระจันทร์ ซึ่งในเทศกาลนี้ชาวเปอรานากันก็จะมีพิธีกรรมและ ประเพณีที่คล้ายกับชาวจีนโดยทั่วไป เช่น การทำขนมไหว้พระจันทร์ในเทศกาลไหว้พระจันทร์ เป็นต้น

นอกจากประเพณีและเทศกาลแล้วยังคงมีการกล่าวถึงเรื่องเครื่องแต่งกายของย่าหย่า หรือสาวชาวเปอรานากันนั้นก็มีความโดดเด่น แตกต่างไปจากเครื่องแต่งกายของสาวมลายูทั่วไป สำหรับความโดดเด่นของเครื่องแต่งกายของเปอรานากันในภาคใต้ของเรานั้นจะเป็นลูกผสมระหว่าง พื้นเมืองและฮกเกี้ยน อย่างคุณแม่จะใส่ผ้าถุงเหมือนคนพื้นเมืองแต่เสื้อจะเป็นแบบคอจีน ทำให้สวยงามไปอีกแบบ แต่ส่วนใหญ่ก็จะใกล้เคียงกับเปอรานากันประเทศอื่นๆ เพียงแต่อาจแตกต่าง ในเรื่องของการตกแต่งตามสไตล์ของผู้หญิง

ดังนั้น เครื่องแต่งกายของชาวเปอรานากัน จึงเป็นการการผสมผสานทั้งลักษณะแบบจีน และมาเลย์เข้าด้วยกัน โดยรวมชุดจะมีลักษณะเหมือนชุดของหญิงสาวมลายู ทว่าส่วนคอเสื้อนั้น เป็นแบบจีน ซึ่งทั้งชุดจะตัดเย็บโดยใช้ผ้าฝ้าย แต่ในปัจจุบันหญิงชาวเปอรานากันก็ได้แต่งกายเช่นนี้ อีกแล้ว แต่จะนิยมสวมชุดเคบายาแบบสาวมลายูทั่วไป นอกจากชุดที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองแล้ว รองเท้าและเครื่องประดับก็ยังมีลักษณะเด่นเฉพาะของตนเองเช่นเดียวกัน โดยรองเท้าของ สาวเปอรานากันนั้นจะมีลักษณะผสมระหว่างจีนและมาเลย์เข้าด้วยกัน อาหารของชาวเปอรานากัน ก็เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างจีนและมาเลย์ นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพล จากดัตช์ โปรตุเกส อินโดนีเซีย ไทยและอังกฤษ ซึ่งส่วนผสมก็มักจะเป็นสิ่งที่หาได้ในพื้นที่ เช่น มะขาม พริก มะนาว ชিং เป็นต้น ส่วนผสมที่สำคัญส่วนใหญ่มักจะเป็นเครื่องเทศที่มีมากในบริเวณคาบสมุทรมลายู และเกาะสุมาตรา ซึ่งเดิมเคยได้ชื่อว่าเป็นเกาะเครื่องเทศ และเป็นสิ่งที่ชาวตะวันตกแสวงหา นอกจาก วัฒนธรรมประเพณี เครื่องแต่งกาย และอาหารการกินแล้ว บ้านของชาวเปอรานากันก็เป็นอีกหนึ่งสิ่ง ที่สะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมจีน มาเลย์ รวมถึงอังกฤษ ไม่เพียงแต่ตัวบ้านๆ เท่านั้น รูปแบบการตกแต่งและเครื่องเรือนทั้งโต๊ะ ตู้ เตียง ก็สะท้อนให้เห็นการผสมผสานของศิลปะ ของจีน มาเลย์ และอังกฤษ

2) สถาปัตยกรรมของเปอรานากัน

สถาปัตยกรรมของเปอรานากันเป็นสถาปัตยกรรมแบบซิโน - โปรตุเกส (Sino - Portuguese Style) ถือกำเนิดขึ้นในดินแดนแหลมมลายูในยุคสมัยแห่งจักรวรรดินิยมของตะวันตก เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2054 ชาวโปรตุเกส ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานและทำการค้าบริเวณเมืองท่ามะละกา และได้นำเอาศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนวิทยาการตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ด้วยเช่นกัน ซึ่งในช่วงเวลา

ที่ชาวโปรตุเกสอาศัยอยู่นั้น ก็ได้สร้างบ้านเรือนที่พักอาศัยไว้ ด้วยการออกแบบสถาปัตยกรรมตามความรู้และประสบการณ์ของตน ทำให้ผลงานสถาปัตยกรรมเหล่านั้นมีรูปแบบแนวตะวันตก ซึ่งชาวจีนเปอร์านากันมักเรียกอาคารเหล่านี้ว่า “ฮั่งหม่อเล้า” คือ อาคารที่ออกแบบเหมือนของฝรั่ง ซึ่งมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ซึ่งปู่เล่าให้ฟังว่า ที่จริงแล้วช่างที่ก่อสร้างอาคารก็ได้มีความรู้และความเข้าใจในสถาปัตยกรรมยุโรปเชิงอาคารโบกติกถือปูน จึงได้พยายามสร้างออกมาและผสมผสานจนกลายมาเป็นเอกลักษณ์ของตนเองในที่สุด

ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์นี้ได้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงเอกสารที่ได้รวบรวมไว้ ความว่า ในขณะเดียวกันนั่นเองได้ให้ช่างชาวจีนนำแบบแปลนของบ้านเรือนนั้นไปดำเนินการก่อสร้าง แต่ด้วยความรู้และประสบการณ์ประกอบกับความเชื่อที่สืบเนื่องมาจากบริบททางสังคมของช่างชาวจีน ทำให้ผลงานการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนเพี้ยนไปจากแบบแปลนที่ชาวโปรตุเกสได้วางไว้ โดยช่างชาวจีนได้ตกแต่งลวดลายสัญลักษณ์รวมถึงลักษณะรูปแบบบางส่วนของตัวอาคารตามคติความเชื่อของจีน เกิดการผสมผสานกันระหว่างสถาปัตยกรรมโปรตุเกสและจีน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวขึ้นท่ามกลางสังคมของกลุ่มชน 3 เชื้อชาติ อันได้แก่ โปรตุเกส จีน และมาเลย์ ในดินแดนแหลมมลายูตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เมื่อชาวดัตช์และชาวอังกฤษเข้ามามีอิทธิพลในดินแดนแถบนี้ก็ได้ปรับปรุงรูปแบบของอาคารดังกล่าว โดยดัดแปลงและสอดแทรกรูปแบบ รวมไปถึงลวดลายต่างๆ เพิ่มเติมลงไปใน การก่อสร้างตามแบบของตน และก็มีชื่อเรียกลักษณะการก่อสร้างอาคารเหล่านี้ว่า สถาปัตยกรรม “ชิโนโปรตุกีส” คำว่า “ชิโน” หมายถึงคนจีน และคำว่า “โปรตุกีส” หมายถึง โปรตุเกส แม้ว่าอังกฤษและดัตช์จะเข้ามามีอิทธิพลในการผสมผสานศิลปะของตนเข้าไปในยุคหลังด้วยก็ตาม ซึ่งการก่อสร้างบ้านเรือนในรูปแบบนี้ได้แพร่หลายไปยังดินแดนต่างๆ ในแหลมมลายู สามารถพบเห็นได้หลายที่ ไม่ว่าจะเป็นเมืองมะละกา เมืองปีนัง ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ หรือมาเก๊า รวมไปถึงประเทศไทยของเราด้วย โดยสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีสเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย เมื่อยุคสมัยของพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) เป็นสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลภูเก็ต ในช่วงปี พ.ศ. 2444 - 2456 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 ในช่วงนั้นถือว่าภูเก็ตมีความทันสมัยมาก ซึ่งพระยารัษฎานุประดิษฐ์ฯ ถือเป็นผู้ที่พัฒนาเมืองภูเก็ตให้มีความเจริญในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการวางผังเมืองภูเก็ตใหม่ให้ทันสมัย ประกอบกับในช่วงนั้นภูเก็ตได้มีการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้าขายกับปีนังอย่างเฟื่องฟู ทำให้ศิลปวัฒนธรรม วิทยาการใหม่ๆ ตลอดจนรูปแบบการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนแบบชิโนโปรตุกีสได้แพร่หลายเข้าสู่เมืองภูเก็ต ซึ่งส่วนใหญ่อาคารชิโนโปรตุกีสจะถูกสร้างขึ้นโดยนักธุรกิจชาวจีนที่มีความร่ำรวยจากการทำธุรกิจเหมืองแร่ดีบุก ซึ่งมีทั้งเรือนแถวแบบจีนผสมยุโรปที่ชั้นบนใช้เป็นที่อยู่อาศัย ชั้นล่างใช้ทำธุรกิจค้าขาย และเรือนเดี่ยวแบบจีนและยุโรปมีลักษณะเป็นคฤหาสน์หลังใหญ่

ในประเทศไทยพบสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีสได้ในจังหวัดภูเก็ตรวมถึง จังหวัดระนอง จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา และจังหวัดตรัง

นอกจากนี้แล้ว จากการสังเคราะห์ข้อมูลยังพบว่า ตามประวัติศาสตร์ชาวต่างชาติที่เข้ามาพำนักอาศัยอยู่ในดินแดนภูเก็ตสมัยแรกๆ นั้นจะเป็นมอญหรือแมง และชาวอินเดีย แล้วต่อมาก็เป็นชาวโปรตุเกส ชาววิลันดา แต่ชนชาติเหล่านี้มิได้ปลูกสร้างบ้านเรือนลงในภูเก็ตตามรูปแบบสถาปัตยกรรมหรือวัฒนธรรมของชนชาติเหล่านั้นไว้เลย หรือหากจะปลูกสร้างไว้ ก็คงจะเป็นแต่เพียง

ที่อยู่อาศัยชั่วคราวไม่ใช่ถาวรวัตถุ จึงผูกพันและสูญหายไปตามกาลเวลา ไม่ปรากฏร่องรอยเหลือไว้ให้ศึกษาได้ในปัจจุบันต่างจากชนชาวจีน ซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ในภูเก็ตสมัยรัชกาลที่ 3 - 5 เพื่อประกอบอาชีพเหมืองแร่และค้าขาย คนเหล่านั้นได้สร้างบ้านเรือนอาศัยอย่างถาวร โดยใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมที่ถ่ายทอดมาจากประเทศจีน มีเอกลักษณ์เฉพาะ กล่าวคือ ใช้วัสดุส่วนใหญ่ในการก่อสร้างเป็นดินเผา แทนที่จะใช้ไม้หรือไม้ไผ่เหมือนบ้านเรือนคนไทย ดินที่ใช้ก่อสร้างบ้านเรือนนี้ เป็นดินผสมด้วยวัสดุอย่างอื่น เช่น เกลือ น้ำตาลแดง หรือแกลบ ซึ่งวัสดุเหล่านี้ มีคุณสมบัติยึดดินให้เหนียวไม่เปราะและผูกพันง่าย ดินผสมนี้จะอัดแน่นกระทั่งให้เรียบสนิท เสริมสูงขึ้นจากพื้นดินจนเป็นกำแพงหนาซึ่งจะเป็นส่วนรับน้ำหนักเครื่องเรือนพื้นชั้นบนหรือหลังคา กำแพงเรือนนี้จะก่อเป็นฝาผนังทั้ง 4 ด้านเจาะช่องประตูหน้าต่างโดยใช้ไม้แก่นเนื้อแข็งเป็นวงกบประตู หน้าต่างตามต้องการ หากเป็นบ้าน 2 ชั้น ก็จะใช้ไม้เป็นคาน รอด และปูพื้นหลังคาจะวางชื่อ แป และจันทน์จากไม้ทะเล เช่น แสม หลังคามุงด้วยกระเบื้องราง (ทำจากดินเผา) ซึ่งมีลักษณะครึ่งวงกลมคล้ายกับไม้ไผ่ผ่าซีก บ้านรูปทรงแบบนี้ส่วนมากจะปลูกเป็นทรงเตี้ยๆ เนื่องจากสภาพของกำแพงดินจะไม่อำนวยให้ก่อขึ้นสูงได้มากนัก เพราะต้องรองรับน้ำหนักมากเสี่ยงต่อการพังทลายลงมา หรือเมื่อถูกพัดไปด้วยพายุเมื่อยามมีลมมรสุมเกิดขึ้นบ้านเรือนทรงแบบนี้จะมีอายุอยู่ยาวนานประมาณ 80 - 90 ปี ลักษณะของสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าในเมืองภูเก็ต อาจแบ่งได้ 3 ยุค คือ ยุคแรก ประมาณช่วง พ.ศ. 2411 - 2443 เป็นช่วงของการเริ่มพัฒนาเมือง ยุคที่สอง พ.ศ. 2444 - 2475 เป็นช่วงของการผสมผสานรูปแบบสถาปัตยกรรมเอเชียกับยุโรป และยุคที่ 3 พ.ศ. 2476 - 2499 เป็นช่วงของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่หรือยุคโมเดิร์น อาคาร 3 ยุคนี้ ได้กลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของเมืองภูเก็ต ซึ่งชาวภูเก็ตทุกคนภาคภูมิใจ และตั้งใจจะรักษาให้อยู่สืบไป

3) อาหารเปอรานากัน

นับตั้งแต่สิ้นสงครามโลกครั้งที่สอง ที่กลุ่มพ่อค้าชาวจีนโดยเฉพาะกลุ่มฮกเกี้ยน ได้เดินทางเข้ามาค้าขายในบริเวณดินแดนคาบสมุทรมลายู และตัดสินใจตั้งถิ่นฐานในเมืองมะละกา ประเทศมาเลเซีย จากนั้นก็เกิดรักกับสาวมลายูท้องถิ่นและแต่งงานกัน จนเกิดเป็นสายเลือดใหม่ที่เรียกว่า เปอรานากัน ซึ่งจากจุดเริ่มต้นนี้จึงทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมสองภาษา วิธีการดำเนินชีวิต การแต่งกาย รวมถึงอาหารการกินแบบจีนฮกเกี้ยนกับอาหารมาเลย์อย่างกลมกลืน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมอาหารสกุลใหม่ที่เรียกว่าอาหารของเนียงยา หรือเปอรานากัน ซึ่งมีลักษณะโดดเด่นกว่าเปอรานากันในเขตเดียวกันทั้งเครื่องปรุง รสชาติ รูปร่างหน้าตา โดยเป็นการผสมผสานความเป็นพื้นถิ่นให้เข้ากับสังคมวัฒนธรรมชาวจีนฮกเกี้ยนโพ้นทะเล เห็นได้ว่า อาหารที่แสดงความเป็นอัตตลักษณ์ของชาวเปอรานากัน ซึ่งถ้าใครได้มาเที่ยวที่ภูเก็ตแล้วต้องลิ้มลอง คือ “หมูฮ้อง” นั่นเอง

ดังนั้น อาหารของชาวเปอรานากันจึงเป็นอาหารที่มีลักษณะของการผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรม ที่บรรดาอย่าหาได้นำส่วนที่ดีที่สุดของอาหารทั้งสองชาติมารวมกัน อาทิส่วนผสมของอาหารจีน เช่น หมู ซีอิ๊ว เต้าหู้ยี้ มาปรุงกับริมนปะห์ หรือเครื่องผัดของชาวมลายู และนิยมใช้กะทิแบบมาเลย์ก็เป็นได้สำหรับวัตถุดิบสำคัญที่ใช้ในการปรุงอาหารคาว คือ หมู เนื่องจากชาวจีนที่มาตั้งรกรากในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างนั้น ไม่ใช่ชาวมุสลิม

จึงกล่าวได้ว่า เปอรานากันที่มีอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่ใช่มุสลิม จึงมีหมูเป็นส่วนประกอบของอาหารด้วย อาหารเปอรานากันมีวิวัฒนาการแตกต่างไปตามท้องถิ่นอย่างละครึ่ง เป็นอาหารต้นฉบับย่ำหยา มี 2 แบบ คือ แบบมะละกา จะประกอบไปด้วยเส้นก๋วยเตี๋ยวกุ้ง และเครื่องอื่นๆ ในน้ำแกงที่เข้มข้น ส่วนอาซิม ละครึ่ง เป็นอาหารที่ขึ้นชื่อของชาวยาหยาในป็นังซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากไทย เป็นก๋วยเตี๋ยวปลาน้ำใสโรยหน้าด้วยแตงกวาดิบและใบสะระแหน่ อาหารที่ขึ้นชื่อของเปอรานากัน คือ กุ้งผัดผงกะหรี่ใส่สับปะรด โดยมีส่วนผสมที่สำคัญคือ กะทิ พริก มะกรูด ขมิ้น กุ้งไว้หาง และมะขามเปียก ซึ่งต้องนำทั้งหมดมาผสมกันให้มีรสชาติกลมกล่อม ออกรสเค็ม หวาน เปรี้ยว และเผ็ด มีกลิ่นหอมชวนรับประทาน จากนั้นเคี้ยวเป็นเวลาหลายชั่วโมง เพื่อให้พริกแตกตัวและมีรสชาติเข้มข้น

สำหรับเสน่ห์ของอาหารเปอรานากันนั้นเห็นได้ชัดเจนที่รสชาติ เพราะรสชาติจะเข้มข้น เผ็ดร้อน ตามลักษณะเครื่องปรุงและเครื่องเทศที่ใช้ในการประกอบอาหาร ที่หาได้ในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งจาก ระนอง กระบี่ ภูเก็ต ตรัง ซึ่งจะคล้ายๆ กับเครื่องเทศของไทยและทำการผสมผสานกับเครื่องเทศของไทยไม่ว่าจะเป็น ยี่ห่วย่า ข่า ตะไคร้ มะกรูด ขมิ้น แต่จะใช้ในจำนวนที่มากกว่าจนเกิดความลงตัวกลายเป็นความหอม สีสัน ที่น่าทาน

ในขณะที่เดียวกันลักษณะอาคารบ้านเรือนแต่เดิมของชาวเปอรานากันจะมีลักษณะเฉพาะของตนเอง บ้านของชาวเปอรานากันแบบเก่าจะมีคนรับใช้มาก และสาวยาหยาจะใช้เวลาในการปรุงอาหารให้ถูกใจนุ่มบ่าบ่า โดยจะมีหญิงยาหยาสูงวัยคอยกำกับอยู่เสมอ จึงทำให้สาวยาหยาไม่สนใจปลายนกมดใจติดตัวแทบจะทุกคนในมะละกา ร้านอาหารแบบเนียงยา หรือเปอรานากันเป็นที่รู้จักกันดี หลายๆ ร้านต่างนำรูปภาคเนียงยาผู้เป็นต้นตำรับอาหารของร้าน รวมทั้งภาพครอบครัวมาประดับร้านเป็นการสร้างบรรยากาศ

ดังนั้น อาหารของเปอรานากัน ถือเป็นการสร้างสรรค์วัฒนธรรมของสาวจินบ่าบ่าที่มีความโดดเด่นมาก และมีกระบวนการถ่ายทอดสูตรอาหารจากรุ่นสู่รุ่น ในอดีตภรรยาที่เป็นชาวท้องถิ่นมักเป็นผู้คอยดูแลอาหารการกินให้สามีและลูกๆ รับประทาน ซึ่งอาหารท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นอาหารรสชาติจัดจ้าน ซึ่งแตกต่างจากอาหารจีนฮกเกี้ยนที่ค่อนข้างจืดกว่า อาหารเปอรานากันมักแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่ ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบที่ไม่เหมือนกัน เช่นอาหารไทย มีส่วนประกอบของมะนาวและสมุนไพร ส่วนอาหารอินโดนีเซียส่วนใหญ่จะเป็นแกงกะหรี่และเครื่องเทศ เป็นต้น (Suan, 2004) แต่อิทธิพลของการรับประทานอาหารของสาวจินบ่าบ่าที่คล้ายคลึงกัน คือ การรับประทานเนื้อสัตว์เป็นส่วนใหญ่ เช่น การทำ หมูฮ้อง หรือหมูเตาอิว เป็นวิธีการทำอาหารด้วยซีอิ๊วดำ ถือว่าเป็นเมนูอาหารที่ต้องใช้ระยะเวลาในการเคี้ยวหมูให้เข้าเนื้อเข้าหนัง และอาหารของสาวจินบ่าบ่ามักปรุงอาหารด้วยซีอิ๊วดำ เช่น ข้าวต้มฮกเกี้ยนใส่ซีอิ๊วดำ ผัดหมี่ฮกเกี้ยนก็ไม่ลืมที่จะมีซีอิ๊วดำ เป็นส่วนประกอบ เป็นต้น อาหารอีกประเภทหนึ่งที่พบได้ในป็นังและภูเก็ต คือ โลบะ (Loh bak) เป็นการนำพะโล้เครื่องในหมูย่างดับ ใส้ เชียงจี้ไปทอดให้สุก รับประทานเป็นอาหารว่างกับน้ำจิ้มรสเผ็ด ทั้งนี้สิ่งที่สังเกตได้จากการเยือนดินแดนของสาวจินบ่าบ่าในภูมิภาคนี้คือ การเรียกชื่ออาหารเป็นภาษาจีน เช่น อาโป่ง (Apom) หรือการเรียกชื่อขนมว่า ก๊วย (Kueh) ที่มีรากศัพท์มาจากภาษาจีนฮกเกี้ยน ชาวจินบ่าบ่าที่อื่นๆ เองก็เรียกชื่อเดียวกันอย่างขนมโก๋ยี่ตาหลาม (Kueh Talam) เป็นต้น แม้ว่าชาวเปอรานากันที่อยู่ในไทยจะนิยมอาหารที่

เกิดจากการรังสรรค์ระหว่างอาหารจีนฮกเกี้ยน มาเลย์ อินโดนีเซีย และไทย จนกลายเป็นอาหารที่มีความพิเศษแตกต่างจากที่อื่น นั่นคือ การทำน้ำชุบหย่า เป็นวิธีการทำน้ำพริกจากกะปิโดยใช้มือขยำแทนการใส่ครกตำ แต่ผู้ชายชาวจีนที่มาจากฮกเกี้ยนไม่นิยมทานกะปิและรสเผ็ดมาก น้ำชุบหย่าจึงเป็นอาหารสำหรับชาวจีนในรุ่นต่อๆ มา เมื่อมีงานบุญหรืองานประเพณีที่สำคัญต่างๆ อาหารของชุมชนชาวเปอรานากันที่ปรากฏอยู่บริเวณฝั่งอันดามันภาคใต้ของไทยยังพบความหลากหลายทั้งอาหารคาว เช่น ต้มกระดูกหมูกับพองเต้าหู้ สะตอผัดเคียวกับกุ้งสด ปลาต้มเค็ม (ปลาฮ้อง) ต่อมกะทียอดเต้าร้าง เป็นต้น และอาหารหวานเช่น บี้ถ้ายบัก เกี่ยมเกี่ยม เปาลั่ง เป็นต้น

4) การแต่งกายของเปอรานากัน

การแต่งกายของเปอรานากัน เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะตนที่มีการผสมผสานกันระหว่างความเป็นพื้นเมืองและความเป็นชาวจีนฮกเกี้ยนเข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัว ทั้งสีสรร รูปทรงและแบบที่ใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า ตลอดจนมีการประยุกต์ให้เข้ากับสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพอากาศ ความร้อนชื้นของภูมิภาค

ดังนั้น ในความเอาใจใส่และความพิถีพิถันในการดูแลตนเองให้เข้ากับสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมที่ตนเองเข้ามาอาศัยอยู่ เสื้อผ้าอาภรณ์ที่สวมใส่สำหรับชาวจีนบาบ๋า จึงเป็นการนำเอาวัฒนธรรมการแต่งกายจากจีนและมาเลย์มาผสมกันอย่างลงตัว เช่น ผู้หญิงมักนิยมนุ่งผ้าถุงที่มีสีสรรที่งดงาม ตามอายุ ตามวาระการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งในเวลาที่อยู่ในบ้านและออกงานสำคัญ แต่อาจจะต่างเพียงแต่คุณภาพและลวดลายของผ้าที่สาวบาบ๋ามากให้ความสำคัญในการเลือกซื้อเป็นพิเศษเท่านั้นเอง อย่างบางคนชอบเครื่องประดับก็อาจมีเครื่องประดับเช่น ต่างหูสร้อยคอ เข็มกลัดเข้ามาใช้ประดับตกแต่งเพื่อให้เกิดความสวยงามตามที่ตนเองต้องการได้

สำหรับความสวยงามของผ้าถุงมักคู่กับความสง่างามของเสื้อที่เรียกว่า “เสื้อยาหย่า” ที่ชาวอินโดนีเซียเรียกว่า “เคบาย่า” และหากผู้ที่มีอายุมากขึ้นก็อาจพบเห็นการใส่ “เสื้อลูกไม้” ที่มีลักษณะการออกแบบชุด (Pattern) ที่แตกต่างกันตามความต้องการของผู้สวมใส่ (Sakulpipatana, 2011) เส้นทางการอพยพของกลุ่มชาวจีนบาบ๋าในแถบชายฝั่งอันดามันทำให้ทราบว่าแพ้นั้นการแต่งกายเหล่านี้ได้รับอิทธิพลมาจากปีนังมากกว่ากรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเมืองหลวงที่มีทั้งกลุ่มเจ้านายและข้าหลวงเป็นผู้นำวัฒนธรรมการแต่งกายในยุคสมัยนั้น แต่ด้วยการเดินทางไปมาระหว่างภูเก็ตและปีนังที่สะดวกและความใกล้ชิดทางชาติพันธุ์ที่มีมากกว่า วัฒนธรรมต่างๆ ที่สำคัญจึงได้ถูกส่งผ่านมายังดินแดนแห่งนี้ ไม่เว้นแม้แต่แพ้นั้นการแต่งกายของผู้ชายที่สามารถพบเห็นทั้งแบบตะวันตกตามความนิยมของกลุ่มที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนฝรั่ง คือ การใส่เสื้อเชิ้ตสวมสูท ด้านนอก ผูกเนคไท กางเกงขายาวทรงแกสบี้ สวมรองเท้าหนัง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการแต่งกายของเปอรานากันถือเป็นวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงตัวตนของชาวเปอรานากัน

สำหรับการแต่งกายของชาวเปอรานากันชายที่พอจะมีหลักฐานยืนยันนั้น พบได้ในยุคศตวรรษที่ 13 - 17 กลุ่มชาวจีนที่อพยพย้ายถิ่นมาบริเวณตอนล่างของประเทศไทย คาบสมุทรมลายู เลยไปถึงมาเลเซีย และสิงคโปร์ ส่วนใหญ่เป็นกุลีหรือกรรมกร

ดังนั้น ผู้ชายจึงมักแต่งกายเรียบง่ายสบายๆ คือ นุ่งกางเกงทรงหลวม สวมเสื้อยืดหรือเสื้อกล้ามด้านในสีขาว ข้างนอกเป็นเสื้อเชิ้ตเนื้อบางแขนยาวสีน้ำเงินเข้มแบบกรมท่า หรือที่คนจีนภูเก็ตเรียกว่า “เสื้อใหญ่” ตัดจากผ้าอ้อมต่อตัว หรือผ้าเวสปอยท์ เป็นผ้าฝ้าย เนื้อหนา มีน้ำหนัก

ซึกยาก คล้ายเสื้อผ้าทหาร ได้รับอิทธิพลมาจากการแต่งกายของสมัยราชวงศ์ชิงตอนปลายที่เรียกว่า “ชุดถาดจวง” มาจากการเรียกชื่อจากชาวต่างประเทศ เนื่องจากความโด่งดังและควมมีชื่อเสียงของราชวงศ์ถัง จึงทำให้เป็นที่รู้จักของกลุ่มคนถิ่นอื่นด้วย มีลักษณะเด่น คือ เป็นเสื้อคอตั้งแบบจีน ทั้งแขนเสื้อและตัวเสื้อตัดมาจากผ้าชิ้นเดียวกันจึงทำให้ไม่เห็นตะเข้ประหวางรอยต่อ เม็ดกระดุมแบบจีนที่ใช้การถักจากผ้าเป็นปมและห่วงรัดรัดคุมที่ผลิตจากผ้า (เจษฎา นิลสงวนเดชะ, 2554) ส่วนผู้หญิงที่เป็นประชากรส่วนน้อยในขณะนั้นมักมีอาชีพเป็นแม่บ้าน จึงแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายที่เรียกว่า ซัมฟู (Samfu) คำว่า ซัม เป็นคำที่เรียกด้านบนของเครื่องแต่งกายที่เป็นเสื้อคอจีนด้านหน้าติดกระดุมจีนหรือกระดุมแป็บพาดยาวไปถึงใต้แขนข้างขวา แขนเสื้อยาวบ้างหรือสั้นบ้าง ต่อมาเสื้อดังกล่าวได้รับความนิยมมากขึ้นประกอบกับรูปร่างของสาวจีนที่มีความอ่อนแออ่อนนุช จึงได้มีการดัดแปลงให้เสื้อมีความเข้ารูปและแขนสั้นขึ้น ทำให้แลดูสง่าสวยงามตามทรวดทรงของผู้สวมใส่ ส่วนคำสุดท้ายคือ “ฟู” เป็นลักษณะด้านล่างของเครื่องแต่งกายที่เป็นกางเกงยาวหลวมประมาณข้อเท้า เครื่องแต่งกาย “ซัมฟู” ทั้งด้านบนและด้านล่างนี้ผลิตจากเนื้อผ้าชนิดเดียวกัน แสดงออกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการออกแบบ โดยคุณภาพของผ้าจะขึ้นอยู่กับสถานะทางเศรษฐกิจของผู้สวมใส่

นอกจากนี้แล้วยังเห็นได้ว่าการแต่งกายของเปอรานากัน ได้ผสมผสานวัฒนธรรมการแต่งกายของชาติต่างๆ ได้อย่างลงตัว เพื่อสรรสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทั้งจากแม่เลย์มลายู พื้นเมืองเข้ามาไว้รวมกัน โดยได้หยิบยกเอาแนวคิดรูปแบบของชุดต่างๆ ของมาเลย์และจีนมารวมกัน แต่สิ่งที่ปรากฏ คือ ผู้ชายบาบามักชื่นชอบการแต่งกายสไตล์ตะวันตก โดยกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงมักเลียนแบบแต่งกายแบบชาวอังกฤษ คือ ใส่เสื้อเชิ้ต ผูกไทค์ ใส่เสื้อแจ๊คเก็ต และนุ่งกางเกงสแล็คสีดำ ส่วนกลุ่มชาวจีนที่ยังรักษาขนบธรรมเนียมของบรรพบุรุษตนเองมักจะมีเสื้อผ้าไหมจีนซับในสีขาว สวมเสื้อแจ๊คเก็ตแบบจีนด้านนอก และนุ่งกางเกงหลวมๆ แบบจีน กลุ่มชาวจีนบาบาค่อนข้างมีอิสระในการเลือกแต่งกายในรูปแบบที่ตนเองต้องการ

ทั้งนี้ การแต่งกายของชาวเปอรานากันยังขึ้นอยู่กับบทบาท หน้าที่ และ สถานภาพทางสังคมอีกด้วย อย่างเช่น ผู้ที่มีอันจะกินก็จะมีการแต่งกายที่เลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกสำหรับผู้ชาย อาจมีการใส่หมวก สวมรองเท้าหนังสีดำขัดมันวาววับ เสื้อสูทที่เข้ากับยุคสมัย ในขณะเดียวกันสุภาพสตรีนั้นจะเห็นการแต่งกายได้ชัดเจนจากปัจจัยทางสังคม โอกาสพิเศษ การศึกษา และ ความนิยมในยุคสมัยนั้นๆ มาเป็นตัวกำกับ ผู้หญิงส่วนใหญ่เป็นเพศที่รักสวยรักงามอยู่แล้ว ดังนั้นแนวทางการแต่งกายจึงเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและผสมผสานความเป็นพื้นถิ่นกับวัฒนธรรมจีนออกเ็ย

โดยการนำเอาวัฒนธรรมการแต่งกายแบบมาเลย์ผสมกับลวดลายผ้าแบบจีนมาเป็นชุดที่สวมใส่ในงานต่างๆ ประกอบด้วย เคบายา (Kebaya) เป็นส่วนด้านบนที่มีความคล้ายคลึงกับเครื่องแต่งกายแบบมาเลย์เดิม แต่จะแตกต่างกันที่มีการปักลวดลายตามชายผ้าและเนื้อผ้าที่มีความโปร่งใสนอกจากนี้ยังมีเครื่องประดับทั้งเพชรนิลจินดา และรองเท้าที่เข้าคู่กัน เสื้อเคบายามักใช้เข็มกลัดทองที่มีเพชรหรือหินที่มีค่าตกแต่งโดยรอบเรียกว่า โกสัง (Kerosang) แทนกระดุมเสื้อติดส่วนด้านล่างนิยมนุ่งโสร่งปาเต๊ะ (Batik sarong) และมีเข็มขัดเงินนรอบเอว ส่วนรองเท้ามักทำลวดลายจากลูกปัดร้อยมือ เรียกว่า รองเท้าลูกปัด (Kasut manek) แต่ในยุคต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแต่งกายให้เรียบง่ายแต่ยังคงแนวคิดของความหรูหราอลังการ คือ การใช้

กระดุมแป็บติดแทนเข็มกลัดทองหรือ โกล้ง ส่วนผ้าถุงอาจตัดเป็นผ้าถุงสำเร็จที่มีzipหรือการใช้สายรัดเอวแทนเข็มขัดเงินที่มีราคาแพงกว่า เป็นต้น ซึ่งเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับเหล่านี้มักผลิตจากเครื่องจักรมากกว่างานฝีมือ ลักษณะลวดลายต่างๆ จึงมีความปราณีตน้อยกว่างานช่างในอดีต

การแต่งกายของเปอรานากันค่อยๆ สูญหายไปจากสังคมในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง (ประมาณปีคริสต์ศักราช 1930) ซึ่งการแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตกเริ่มเข้ามา มีอิทธิพลมากขึ้น เมื่อแร่ตีบุกในบริเวณชายฝั่งอันดามันตั้งแต่ ภูเก็ต พังงา ระนอง และตรัง ได้รับความนิยมจากพ่อค้าชาวอังกฤษเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการพัฒนาเร็วสุดแรกที่ทันสมัยโดยเป็นสัมปทานของบริษัทต่างชาติ หลังจากนั้นเป็นต้นมา สาวเปอรานากันก็เริ่มนิยมการแต่งกายโดยสวมใส่กระโปรงบานมากยิ่งขึ้น

5) ประเพณีที่สำคัญของเปอรานากัน

ประเพณีวัฒนธรรมพื้นฐานของชาวเปอรานากัน เช่น การเกิด การอยู่ การแต่งกาย งานมงคล งานศพ การเฉลิมฉลองแล้วแต่ใกล้เคียงกันทั้งสิ้น แต่ในขณะเดียวกันในความเปอรานากันที่อยู่ในประเทศไทยจึงมีความแตกต่างอยู่บ้างพอสมควร ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าวัฒนธรรมประการหนึ่งที่ชาวเปอรานากันในแถบอันดามันภาคใต้ของไทยมีความภาคภูมิใจมาก เพราะเกิดจากการร่วมมือร่วมใจกันของกลุ่มลูกหลานที่ยังคงยึดถือขนบธรรมเนียมดั้งเดิมไว้ อย่างไม่มีวันสูญหาย คือ การเคารพศรัทธา บรรพชน อย่างถ้าเป็นภาคเหนือหรืออีสานก็คงใกล้เคียงกับสงกรานต์

โดยประเพณีส่วนใหญ่เกิดจากความศรัทธาในศาสนาและความเชื่อที่ว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ยังคงปกปักรักษาผู้ที่กระทำความดี อยู่ในศีลในธรรม และมีความกตัญญูรู้คุณต่อบรรพชนผู้ให้กำเนิด คติความเชื่อดังกล่าวเกิดจากการสืบทอดความคิดและจิตวิญญาณจากจีนแผ่นดินใหญ่ แม้ว่าปัจจุบันสิ่งที่ปรากฏให้เห็นคือชาวจีนโพ้นทะเลเป็นกลุ่มชนที่ยังคงรักษาประเพณีเหล่านี้ไว้มากกว่าชาวจีนในแผ่นดินใหญ่ ซึ่งมักพบการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาบ่อยครั้งกว่าในอดีต

ประเพณีที่ชาวไทยเชื้อสายจีนในภาคใต้ฝั่งอันดามันหรือเปอรานากันยังคงยึดถือปฏิบัติ สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษ ได้แก่ ประเพณีไจ้กี้ หรือ จ้อซี้ หรือการรำลึกถึงญาติที่สิ้นชีวิตไปแล้วด้วยการเซ่นไหว้ปായวิญญาณซึ่งถือ ว่าเป็นตัวแทนของบรรพบุรุษ ซึ่งที่บ้านต้องทำทุกปี โดยการยึดถือตามปฏิทินจีน หรือ ทางจันทรคติ ว่าด้วยข้างซ้ายข้างแรม เดือน เป็นต้น

ในขณะเดียวกันประเพณีวันสารทจีนหรือ “ผ้อต้อ” ตรงกับวันเพ็ญเดือนเจ็ดของจีน เป็นการแสดงความเคารพแก่วิญญาณบรรพบุรุษ วิญญาณที่เร่ร่อนรวมถึงสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้ช่วยคุ้มครองมนุษย์ให้พ้นจากภัยอันตราย โดยใช้ขนมเต่าสีแดงเป็นสัญลักษณ์ของการเซ่นไหว้วิญญาณเหล่านั้นเพื่อให้เกิดความสุขสวัสดิ์แก่ลูกหลานในวงศ์ตระกูล ประเพณีเซ็งเบ้งหรือการไปทำความสะอาดสุสาน ถือเป็นวันที่สำคัญวันหนึ่งของลูกหลานชาวจีนที่ได้มีโอกาสมาพบกันทั้งตระกูล เรียกว่า “วันรวมญาติ” ประเพณีตรุษจีน หรือการเฉลิมฉลองวันปีใหม่ของจีน ประเพณีถือศีลกินผักหรือเจี๊ยะฉ่าย เป็นภาคภูมิใจของชาวเปอรานากันในเมืองไทยที่ยังคงรักษาประเพณีนี้ได้ และแต่ละปีก็แทบจะปรากฏจำนวนผู้เข้าร่วมถือศีลกินผักทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติและกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนในช่วงระยะเวลา 9 วัน อย่างล้นหลาม

สรุปได้ว่า เปอรานากัน เป็นกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบผสมผสาน จีน - มลายู ในยุคที่ชาวจีนโพ้นทะเล ล่องเรือเข้ามาค้าขายกับชาวต่างถิ่นกระทั่งเข้ามาตั้งถิ่นฐานทางภาคใต้ของไทยฝั่งอันดามัน โดยถือได้ว่าภาคใต้ของไทยเป็นชุมชนใหญ่ของชาวเปอรานากัน ในแดนสยาม เช่นเดียวกับมะละกา ดังนั้นวัฒนธรรมของชาวเปอรานากันจึงเป็นวัฒนธรรมที่ผสมผสานระหว่างมาเลย์และจีนประกอบกัน นอกจากนี้แล้วยังได้รับอิทธิพลจากชาว บาดัก และไทย เนื่องจากได้สานสัมพันธ์กันทางการค้า กว่าร้อยปี อัตลักษณ์ของเปอรานากันแสดงออกผ่านวิถีการดำรงชีวิต ประเพณี พิธีกรรม รวมถึงอาหารการกินและที่อยู่อาศัยที่สะท้อนให้เห็น การผสมผสานวัฒนธรรมทั้งของจีน มาเลย์ และอังกฤษ ซึ่งในปัจจุบันชาวเปอรานากันพยายามรักษา วัฒนธรรมเปอรานากันด้วยการรวมตัวกันตั้งสมาคมเปอรานากัน และจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ในแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้ชาวเปอรานากันรุ่นใหม่ได้รู้จัก และไม่หลงลืมรากเหง้าของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การค้นหากิจกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน

สำหรับในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้แยกวิธีการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อยๆ คือ ก) การสำรวจความคิดเห็น และ ข) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือ การถอดบทเรียน ซึ่งได้ผล ดังนี้

ก) การสำรวจความคิดเห็น

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ได้รับคืน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 400 คน ได้รับคืน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ขอเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ (ชาวไทย)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว
3. การทดสอบสมมติฐาน
4. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ (ชาวต่างชาติ)
5. ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว
6. การทดสอบสมมติฐาน

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ (ชาวไทย)

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.25 อายุระหว่าง 46 - 55 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.25 สถานภาพสมรส จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 เชื้อชาติไทย จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และรายได้สุทธิ 30,001 - 45,000 บาท จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว

ก) ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกด้าน โดยเห็นด้วยด้านความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ

ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน และด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วน ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นอันดับสุดท้าย

ข) ข้อมูลด้าน แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ตในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกประเด็น โดยเห็นด้วยประเด็นการท่องเที่ยวควรเป็นการผสมผสานกันระหว่างธรรมชาติ คือ ท้องทะเล และวัฒนธรรมท้องถิ่นเปอรานากัน เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น อาหาร การแต่งกาย วิถีชีวิตความเป็นอยู่ คือ จุดเด่นของเปอรานากัน และควรแสดงอัตลักษณ์ของตนเองอย่างโดดเด่นและชัดเจน และระยะเวลาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรมีระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะอยู่ในชุมชนนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 3 วัน เพื่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องและจริงจัง เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนประเด็นวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น (เปอรานากัน) ควรนำเสนอโดยท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยในท้องถิ่นนั้นๆ มากกว่าภัตตาคารร้านค้า เป็นอันดับสุดท้าย

ค) ข้อมูลด้าน กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นควรมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมเปอรานากันทุกชุมชนที่เกี่ยวข้องในรูปแบบการละเล่น การประกวด เช่น การประกวดการแต่งกายแบบเปอรานากัน การประกวดห่มหล่อ สาวสวย เป็นต้น เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาเห็นด้วยในประเด็นควรมีการสาธิต สอนการแต่งกายแบบเปอรานากัน และควรมีการจัดกิจกรรมการแข่งขันการตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เปอรานากันในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนประเด็นควรมีการจัดหลักสูตรการอบรมทักษะและการเป็นเจ้าของที่ตี การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว เป็นอันดับสุดท้าย

ง) ข้อมูลด้านความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยในประเด็นควรมีความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันในการจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมเปอรานากันระหว่างประชาชนในชุมชนเดียวกัน ต่างชุมชน โดยอาจมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทำหน้าที่หลักในการประสานงาน เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาเห็นด้วยในประเด็นควรให้แต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของตนเองที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย และเข้ากับวัฒนธรรมเปอรานากัน และการจัดกิจกรรมของชุมชนควรเน้นการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดึงดูด ความเข้าใจอันแท้จริงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มากกว่าการทำกรท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ เป็นอันดับที่ 2 และ 3

จ) ข้อมูลด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกประเด็น โดยเห็นด้วยประเด็นควรมี

การแต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเปอรานากันจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ การบริหารจัดการควมมุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้และทักษะการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยวเป็นหลักสำคัญมากกว่าเงินทอง และการบริหารจัดการควรเป็นไปในรูปแบบการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างประชาชนที่อยู่ต่างตำบลแต่อำเภอเดียวกัน ให้ได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเปอรานากัน เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนควมมีการขยายเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนด้านการบริหารจัดการจากชุมชนหนึ่งสู่ชุมชนหนึ่งที่ต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดกัน เป็นอันดับสุดท้าย

3. การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t-test) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.306, p = .760$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามอายุเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 1.335, p = .256$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 46 - 55 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 55 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t - test) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.140, p = .888$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้สุทธิต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 1.073, p = .361$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้สุทธิต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว ในด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สุทธิ 30,001 - 45,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า 60,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยวเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจังหวัดที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 6.744, p = .000$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน และด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจังหวัดที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวม และในด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน และด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ พบว่า

ด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดพังงามีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพรวม นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ (ชาวต่างชาติ)

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 อายุระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 สถานภาพ

สมรส จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.75 เชื้อชาติอเมริกา จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 และรายได้สุทธิ 6,001 - 7,000 Us จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.25

5. ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว

1) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกด้าน โดยเห็นด้วยด้าน The cooperative of the community เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ ด้าน Activities to promote the Peranakan Culture และด้าน The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนด้าน From of the management model เป็นอันดับสุดท้าย

2) ข้อมูลด้าน The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกประเด็น โดยเห็นด้วยประเด็น Place of tourist, culture, food should be mixed together for making the convenience to the tourist เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ Local wisdom person is the main person to maintain Peranakan's culture และ Community should present the Peranakan Culture by own เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนประเด็น The culture, food and Peranakan's costume are the identity of their community เป็นอันดับสุดท้าย

3) ข้อมูลด้าน Activities to promote the Peranakan Culture ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็น Should create the new root of traveling by the bicycle เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาเห็นด้วยในประเด็น Should have various activities for local food making by the community person และ Should have a training course for crating the good host เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนมีความคิดเห็นไม่แน่ใจในประเด็น Should have a training course in costume for the tourist เป็นอันดับสุดท้าย

4) ข้อมูลด้าน The cooperative of the community ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็น Should get every community to promote the activities by own เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาเห็นด้วยในประเด็น Should promote the good identity of the individual community และ Municipality and local government should working together to promote the Peranakan เป็นอันดับที่ 2 และ 3

5) ข้อมูลด้าน From of the management model ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกประเด็น โดยเห็นด้วยประเด็น Should select the community committee to manage the community เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ Management method should be intent in presenting the knowledge and local wisdom than commercial และ The network management model should be the point of the community management เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วน Should extend the network group of community form province to province เป็นอันดับสุดท้าย

6. การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t - test) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.272, p = .786$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามอายุเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 0.600, p = .663$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t - test) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.531, p = .596$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามเชื้อชาติเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีเชื้อชาติต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 1.126, p = .295$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้สุทธิเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีรายได้สุทธิต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 0.884, p = .449$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกด้านไม่แตกต่างกัน

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามจังหวัดที่มาท่องเที่ยวเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีจังหวัดที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 ($F = 5.824, p = .000$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวด้าน The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket ด้าน Activities to promote the Peranakan Culture และด้าน From of the management model แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน The cooperative of the community ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีจังหวัดที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาพรวม และในด้าน The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket ด้าน Activities to promote the Peranakan Culture และด้าน From of the management model แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ พบว่า

ด้าน The tread of Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดระนองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้าน Activities to promote the Peranakan Culture นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดระนองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้าน From of the management model นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดระนอง พังงา และตรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพรวม นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดระนอง และตรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่จังหวัดพังงาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1. จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือการถอดบทเรียน

1.1 ด้านแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต

1.2 ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน

1.3 ด้านความต้องการในการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน

1.4 ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยมีชุมชนมีส่วนร่วม ด้านแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต พบว่า การท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมของทั้ง 5 จังหวัดที่กล่าวมาข้างต้น ยังคงเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวต่างให้ความสนใจและอยากเข้าไปเยี่ยมชมอย่างจริงจัง

นอกจากนี้แล้ว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังคงมีลักษณะเด่นที่ทำให้สังคมวัฒนธรรมการท่องเที่ยวทางภาคใต้ฝั่งอันดามันมีความเฉพาะและลงตัว “การท่องเที่ยวของเรา

ถ้าดูให้ดีจะเห็นได้เลยว่าทางเขตภาคใต้ฝั่งอันดามันนั้น มิใช่มีเพียงทะเลที่สวยงามแต่แท้ที่จริงแล้วเรากลับมีวัฒนธรรมที่งดงามที่ผสมผสานระหว่างความเป็นชนชาติไทยแถบมลายูกับชาวจีนฮกเกี้ยนด้วย ซึ่งไม่ใช่เฉพาะแต่ทางด้านโบราณสถานที่ที่แสดงเอกลักษณ์ของพวกเรา แต่วัฒนธรรมอย่างอื่นยังคงมีคุณค่าอยู่ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น วัฒนธรรมอาหาร การแต่งงาน การแต่งกาย ภาษาและการสื่อสาร

ดังนั้น แนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต ควรนำเอาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของทางภาคใต้ฝั่งอันดามันมาเป็นตัวชูโรงในการโปรโมทจังหวัดหรือชุมชนนั้นๆ สามารถทำได้ เพียงแต่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจและความร่วมมือกัน ในการที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนา อย่างหน่วยงานบางหน่วยงานของรัฐ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็พยายามที่จะโปรโมทการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้พบเห็นและเข้าใจ แต่ในความรู้สึกส่วนตัวแล้วนั้นคิดว่า หน่วยงานของรัฐยังคงไม่จริงใจและจริงจังกับการทำงานในเชิงรุกมากเท่าไร ทำไปคล้ายกับเป็นเพียงแค่ Trend หรือ Issue เท่านั้นเอง

เห็นได้ว่า อาหารของชาวเปอรานากันยังคงมีบทบาทและความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต 5 จังหวัดชายฝั่งอันดามันอย่างไม่สามารถตัดขาดออกจากกันได้ แต่ทั้งนี้ อาหารที่จะเป็นจุดขายแก่นักท่องเที่ยวจึงมิใช่เพียงเพื่อการทำอาหารให้มีรสชาติอร่อยเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงต้องคำนึงถึง กรรมวิธีและวิธีการประกอบอาหารหรือการปรุงอาหารแบบดั้งเดิมด้วย แต่ทั้งนี้ วัฒนธรรมอาหารที่กล่าวถึงข้างต้นนั้นยังคงมีอิทธิพลและเป็นจุดขายที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต่างให้ความสนใจที่จะเข้ามาลิ้มลองจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างชื่อเสียงให้กับท้องถิ่นหรือจังหวัดนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

ในทำนองเดียวกันเมื่อกล่าวถึงจุดขายของวัฒนธรรมเปอรานากันที่ปรากฏแก่สายตานักท่องเที่ยวนั้นก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า สถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ยังคงมีความสำคัญและเป็นอัตลักษณ์ที่มีตัวตนและมีชีวิตชีวา ดังคำกล่าวความว่า

สิ่งที่โดดเด่นที่สุดที่จะทำให้ชาวเปอรานากันเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวก็คือ วัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าดั้งเดิมนั่นเอง เห็นได้อย่างชัดเจนในอำเภอตะกั่วป่าของเราถือว่าเป็นอำเภอที่สามารถแสดงถึงจุดเด่นทางวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน ตั้งแต่ก้าวแรกที่นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้าสู่อำเภอ ก็จะได้เห็นตึกกรมบ้านช่องที่งดงาม ตามแบบสถาปัตยกรรมผสมผสานที่เรียกกันว่า ชิโนโปรตุกีส ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวจนทางจังหวัดต้องทำการอนุรักษ์ไว้ ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้กับบุคคลในท้องถิ่น

ในทำนองเดียวกันเมื่อกล่าวถึงทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอนาคตข้างหน้าทางวัฒนธรรมเปอรานากันใน 5 จังหวัดภาคใต้ของไทยนั้น สามารถสรุปเป็นหัวข้อหลักที่สำคัญได้ดังนี้ คือ

1.1 การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันควรเน้นการให้ความรู้แก่ผู้มาเยือนซึ่งต้องทำในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1.2 ความรู้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันอาจมิใช่ความรู้ในเชิงลายลักษณ์อักษร แต่เป็นความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดหรือบอกต่อๆ กันมาจากรุ่นสู่รุ่น

1.3 ในการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันในแต่ละท้องถิ่นควรให้เจ้าของพื้นที่เป็นผู้นำเสนอ หรือให้ข้อมูลความรู้มากกว่าบุคคลนอกชุมชน

1.4 ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเปอรานากันมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ที่ตรงและชัดเจน และไม่ยึดเป็นข้อเท็จจริง

1.5 วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นเปอรานากัน ควรมีการนำเสนอโดยท้องถิ่นมากกว่าร้านค้า หรือภัตตาคาร

1.6 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน ควรเน้นให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนมีความอยากเรียนรู้ ช่างสังกับสถานที่ หรือวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นๆ อย่างยาวนานขึ้นมากกว่าการมาเพียงชั่วคราวแล้วจากไป

1.7 รัฐควรมีการส่งเสริมหรือมีการ Promote ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้รับทราบ

1.8 วิธีการนำเสนอให้สังคมภายนอกหรือนักท่องเที่ยวได้รับรู้รับทราบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน ควรมีวิธีการนำเสนอหรือ การ Present ที่หลากหลายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธา

1.9 ที่พักของนักท่องเที่ยวควรเป็นรูปแบบโฮมสเตย์ หรือเป็นบ้านที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ

1.10 ควรมีการจัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งข้อมูลความรู้เบื้องต้นสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจจะท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน

1.11 ควรพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานทางวัฒนธรรมเปอรานากันกับชุมชนท้องถิ่น

กล่าวสรุปได้ว่า แนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต นั้น ควรมีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เน้นการให้ความรู้ความซาบซึ้งใจหรือมูลค่าทางจิตใจมากกว่ามูลค่าทางทรัพย์สินเงินทอง โดยชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเองภายใต้การควบคุมและให้การช่วยเหลือดูแลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในท้องถิ่นนั้นๆ ตั้งแต่ระดับที่ใกล้ชิดที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เข้าร่วม สำหรับระยะเวลาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแต่ละคนนั้นควรมีระยะเวลาอยู่นานกว่าที่เคยเป็นมาอาจเป็น 3 วัน โดยมีกิจกรรมที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนชาวจีนฮกเกี้ยนที่ผสมผสานกับชุมชนพื้นเมืองจนกลายเป็นชุมชนเปอรานากันในที่สุด

2. กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน

กิจกรรมที่เน้นการสร้างสรรคและเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสังคมเป็นหลักกิจกรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริม สร้างสรรคการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสังคม นั้นพบได้ว่า วัฒนธรรมของสังคมเปอรานากันตั้งแต่จังหวัดระนองจวบจนถึงจังหวัดภูเก็ตนั้น เป็นวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและมีจุดเด่นเฉพาะตน ดังนั้น กิจกรรมที่เกิดขึ้นจึงน่าจะต้องมีรายละเอียดและวิธีการ ดังนี้

สำหรับกิจกรรมควรต้องมีการพัฒนาแนวความคิดและวิธีการดั้งเดิมที่ทางเรามีอยู่ก่อน เช่น ต้องมีการปรับปรุงบ้านให้กลายเป็นที่พักผ่อนในรูปแบบ Home Stay เป็นอันดับแรก ในขณะที่เดียวกันควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของเรา ทั้งวัฒนธรรมการประกอบอาหาร การกิน ความเป็นอยู่ การแต่งกาย หรือ ประเพณีต่างๆ ก็มีความสำคัญ ตลอดจนการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ เช่น ควรมีการจัดทำเส้นทาง แผนที่ การเดินทางท่องเที่ยวโดยให้แต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนั้นๆ อาจเป็นไปได้ในรูปแบบของการปั่นจักรยานเที่ยวชมสถานที่ทางวัฒนธรรมต่างๆ ที่ยังคงมีอยู่ ทั้งศาลเจ้า บ้านเรือนสุสาน ต่างๆ

นอกจากนี้แล้ว ควรมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรมีกิจกรรมการสาธิตและสอนการทำอาหารท้องถิ่นเปอรานากัน หรืออาหารจีนฮกเกี้ยนในรูปแบบผสมผสานระหว่างความเป็นท้องถิ่นกับความเป็นจีนฮกเกี้ยน ทั้งอาหารคาวและหวาน โดยชาวบ้านหรือประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้นๆ เป็นผู้สาธิตหรือสอนทำอาหาร

ในอีกมุมมองหนึ่งผู้ให้ข้อมูลยังได้มีการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างอัตลักษณ์และความเป็นตัวตนที่จะแสดงให้เห็นนักท่องเที่ยวเห็นได้อย่างชัดเจน คือ ประเพณีการแต่งกายเพราะประเพณีการแต่งกาย คือ วัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตนที่แท้จริงของชาวจีนฮกเกี้ยนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเขตภาคใต้ของเรา อย่างตัวดิฉันเองแม่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน ดังนั้น การแต่งกายที่ดิฉันได้เห็นอยู่เป็นประจำตั้งแต่เล็กจนโต จึงทำให้ดิฉันได้ซึมซับเข้าไปอย่างมาก ดังนั้น แนวทางการสร้างสรรกิจกรรมการท่องเที่ยวก็ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในจังหวัดได้มีส่วนร่วมและอนุรักษไว้ เช่น สถานที่ราชการควรมีการกำหนดให้แต่งสีก 1 วันทำการ ก็น่าจะเหมาะสม อย่างชาวระนองก็มีการแต่งตัวตามแบบฉบับดั้งเดิมและประยุกต์บ้างบางส่วน ซึ่งการออกงานแต่ละครั้งพวกเราก็จะรวมตัวกันจนสร้างเป็นชมรมของเราเองที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับทางมาเลย์ สิงคโปร์

กล่าวสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเปอรานากันนั้นควรต้องมุ่งเน้นการพัฒนาตามลำดับขั้นดังนี้ คือ 1) การส่งเสริม สนับสนุนและให้ความรู้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างๆ ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ผสมผสานไปกับวัฒนธรรมเปอรานากัน ในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ที่ต้องมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยเหลือทั้งภาครัฐและเอกชน 2) การส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันวิเคราะห์และพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชนนั้นเป็นหลักเพื่อก่อให้เกิดความสอดคล้องและเข้ากันได้กับบริบทการจัดการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน 3) กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริม สร้างสมประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจอันดี ของนักท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรมเปอรานากัน ตลอดจนการสร้างความรักและผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าบ้านเป็นสำคัญ 4) ความคงทนถาวรของกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของบริบททางสังคม วัฒนธรรม ฤดูกาล และสภาพภูมิอากาศซึ่งในแต่ละฤดูกาลกิจกรรมต่างๆ ควรเป็นกิจกรรมที่มีการหมุนเวียนทั้งในระดับความคิด และการเคลื่อนไหวของร่างกาย เช่น การขี่จักรยานชมเมือง หมู่บ้านชุมชน การออกเดินไปจ่ายตลาดชุมชนในยามเช้า เป็นต้น

3. ด้านความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมโบราณากัน ดังนั้นกิจกรรมที่น่าจะส่งเสริมสามารถสรุปเป็นหัวข้อสำคัญได้ ดังนี้

1) กิจกรรมการพัฒนามัคคุเทศก์น้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น เพื่อการพัฒนารากฐานของการท่องเที่ยวเพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2) กิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยข้อมูลหมุนเวียน หรือ พิพิธภัณฑสถานหรือห้องสมุดเคลื่อนที่ จากที่หนึ่งสู่ที่หนึ่ง จากหัวข้อหนึ่งสู่หัวข้อสอง เช่น การสอนทำอาหารในครั้งที่แรก หลังจากนั้นครั้งที่สอนเรื่องการแต่งกาย เป็นต้น

3) กิจกรรมสร้างสรรค์จินตนาการและการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษา เยาวชนและนักท่องเที่ยวในรูปแบบการสอนการทำอาหารพื้นถิ่นโบราณากัน การพาชมสถานที่ท่องเที่ยวโดยการร้อยโยงกับมิติของเวลาและสถานที่

4) กิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบสันตนาการ และ การจัดนิทรรศการการประกวดต่างๆ

5) กิจกรรมการปั่นจักรยานเที่ยวชมโบราณสถานและวัฒนธรรมชุมชนแบบล่องลึกแต่เข้าใจง่าย

6) กิจกรรมการจัดงานแบบเบ็ดเตล็ดตามวันเวลาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมชุมชนโบราณากัน เช่น งานแต่งงาน งานไหว้บรรพบุรุษ งานขึ้นปีใหม่หรือตรุษจีน เป็นต้น

4. ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ชุมชนดำเนินการบริหารจัดการเองทั้งหมด ดังนั้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่ารูปแบบการบริหารจัดการโดยชุมชนดำเนินการบริหารจัดการเองทั้งหมด มีทั้งจุดเด่นและจุดที่สมควรเพิ่มเติมซึ่งได้ข้อสรุป ดังนี้

1) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งหมดจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจในการสร้างงานให้เกิดขึ้นในสังคมของตนเอง

2) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีสิทธิมีเสียงเต็มที่เป็นการสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกในการสร้างสัมพันธ์ไมตรีและการสร้างกระแสความรู้สึกที่เป็นเจ้าของร่วมกัน

3) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งขึ้นในเชิงการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชนนั้นๆ อย่างใกล้ชิดและค่อยเป็นค่อยไปตามแนวทางของหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นเป็นกระเจกเงาที่จะสะท้อนความคิดและแนวทางหรือความต้องการอย่างแท้จริงของสมาชิกในชุมชนที่ต้องการส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของตนเองให้คงอยู่ เฉกเช่นวัฒนธรรมโบราณากัน เป็นต้น

ชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

1) หน่วยงานของรัฐควรทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการเดินทางเข้าไปค้นหาแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมวัฒนธรรมโบราณากันที่ยังคงมีอยู่

2) ทำการอบรมให้ความรู้และให้คำแนะนำเชิงวิชาการกับประชาชนในชุมชนต่างๆ ที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบการเป็นพี่เลี้ยง

3) จัดสรรงบประมาณบางส่วนซึ่งไม่ต้องมากมายนักแต่พอเหมาะกับการดำเนินการในระยะแรกและหลังจากนั้นให้ชุมชนได้ทดลองดำเนินการเอง

4) เป็นพี่เลี้ยงในการ รวบรวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับวัฒนธรรมสังคมชุมชนเปอรานากันในรูปแบบลายลักษณ์อักษรหรือการบันทึกเพื่อการนำข้อมูลที่ถูกต้องดังกล่าวไปในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและทางวิชาการ

5) การดำเนินการต่างๆ ที่เกิดขึ้นควรกระทำในรูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเต็มรูปแบบด้วยการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินงานที่มีบุคคลหลายๆ ภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมานั้นเป็นรูปแบบที่มีการอธิบายถึงขั้นตอนการดำเนินงานที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยเข้า (In-Put) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Out-put) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (In-Put)

1.1) กิจกรรมเชิงสนทนากการเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ได้ถูกกำหนดให้เป็นแนวความคิดพื้นฐานหรือปัจจัยเบื้องต้นของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้น โดยการรวบรวมกิจกรรมที่เข้าได้กับสังคมปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับ

1.2) หลังจากนั้น นำแนวคิด ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือ Creative Tourism เข้ามาบูรณาการกับแนวความคิดการท่องเที่ยวรูปแบบ Authenticity Trend ที่มีองค์ประกอบสำคัญคือ การมุ่งเน้นไปสู่การให้ความรู้ ความรัก ความผูกพัน การธำรงรักษาไว้ และความซาบซึ้งใจจนก่อให้เกิดการอนุรักษ์

1.3) การอาศัยความร่วมมือกับชุมชน สังคม ผู้รู้ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมทางด้านสถาปัตยกรรม ประเพณีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ อาหารการกิน เป็นต้น เข้ามาหลอมรวมให้กลายเป็นแนวความคิดแบบองค์รวม หรือ Holistic Concept

2. กระบวนการ (Process)

2.1 ในขั้นตอนของกระบวนการนั้นใช้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาแล้วมาทำการแยกแยะ วิเคราะห์และทำการสังเคราะห์และหลอมรวมแบบบูรณาการ เพื่อให้ได้แนวความคิดแบบองค์รวม (Holistic Concept)

2.2 หลังจากนั้นผ่านกระบวนการของการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3 จึงทำให้ได้แนวคิดของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน 2 แนวทาง คือ

ก) แนวคิดด้านการให้ชุมชนสังคมนั้นๆส่งเสริมให้ชุมชนตนเองกลายเป็น “ชุมชนแห่งการท่องเที่ยวตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน” ซึ่งมีสิทธิ์ในการบริหารจัดการตนเองอย่างแท้จริง

ข) แนวคิดด้านการใช้รูปแบบความร่วมมือหรือ “เครือข่ายแห่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน” ที่อาจเป็นการเชื่อมโยงระหว่างอำเภอหรือจังหวัดได้ ซึ่งจะเป็นการให้ความช่วยเหลือและร่วมกันทำงานได้อย่างสมบูรณ์แบบ

3. ผลลัพธ์ (Out-Put)

สำหรับผลลัพธ์ของรูปแบบนั้นประกอบไปด้วยวิธีการในการดำเนินงาน ดังนี้

ก) ประวัติความเป็นมาและรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่แท้จริงของเปอรานากัน

ข) องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมชุมชนเปอรานากัน ความเป็นอยู่ อาหาร การกิน สถาปัตยกรรม เป็นต้น

ค) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น ชุมชนต่อชุมชน รัฐต่อชุมชน รัฐต่อรัฐ หรือ ชุมชนต่อรัฐต่อเอกชน เป็นต้น

ง) กิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นที่ยอมรับและเข้ากับยุคสมัยของการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ เช่น การสาธิต การทดลอง การอยู่อาศัย การเข้าไปมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว หรือการขี่จักรยานท่องเที่ยว การนั่งรถโดยสารประจำทางที่แสดงถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อนำพาไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดคือ การสร้างความยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยวโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

จ) เพื่อการสร้างจิตสำนึก ความรัก ความรู้ ความผูกพัน การธำรงรักษาวัฒนธรรมเปอรานากันที่ทรงคุณค่า ความซาบซึ้งใจจนถึงขั้นการถ่ายทอดสู่รุ่นต่อไป

ดังนั้น รูปแบบการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นจึงเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบองค์รวม (Holistic Concept) ที่หน่วยงานหรือชุมชนต่างๆ สามารถนำไปขยายฐานเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของสังคมชุมชนเปอรานากันของตนเองได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากกว่าการที่จะให้บุคคลภายนอกทำการจัดสรรให้ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับบริบททางสังคมอย่างแท้จริงก็เป็นได้ ดังนั้น แนวทางหรือวิธีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบองค์รวมและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังคงเป็นที่ต้องการของสังคมไทยในปัจจุบันนี้เป็นอย่างมากและจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน การสาธิต การฝึกปฏิบัติการณ์นั้นสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนามนุษย์ในยุค คศ. ที่ 21 นั่นเอง

อภิปรายผล

สำหรับการอภิปรายผลนั้น ผู้วิจัยจะขอรวบรวมการอภิปรายผลทั้ง 3 ขั้นตอนเข้าไว้ด้วยกัน เนื่องจากข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวิจัยมีความเกี่ยวพันกันอย่างเหมาะสมและลงตัว ดังนี้ คือ ขั้นตอน ที่ 1 การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์สังเคราะห์และการถอดบทเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ขั้นตอน ที่ 2 การรวบรวม ศึกษา สำนักรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากัน ขั้นตอน ที่ 3 การค้นหากิจกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน

ทั้งสามขั้นตอนนั้น ผู้วิจัยใช้การวิจัยในรูปแบบผสมผสาน (Mixed Research Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนา รูปแบบ ซึ่ง ข้อมูลที่ได้รับนั้นสอดคล้องกับหลักการตามที่ ICOMOS (International Council on Movement and Sites) ซึ่งเป็นองค์กรนานาชาติที่ดูแลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กำหนดกฎบัตร ไว้ 6 หลักการ คือ

หลักการที่ 1 การส่งเสริมให้สังคมมีความตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทาง วัฒนธรรม และธรรมชาติ

หลักการที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรมีการจัดการให้แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ให้มีความสมดุลและควบคู่กันไป

หลักการที่ 3 สร้างความมั่นใจหรือมีหลักประกันได้ว่าผู้ที่มาท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่ล้ำค่าและเกิดความรู้สึกรักและหวงแหนในวัฒนธรรมชุมชนนั้นๆ

หลักการที่ 4 ชุมชนและคนพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และวางแผน ดูแลแหล่งมรดกท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

หลักการที่ 5 การจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยว การอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการทำเพื่อประโยชน์แก่แหล่งชุมชนนั้นๆ

หลักการที่ 6 การส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยความรับผิดชอบโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปกป้อง และรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวและมีการส่งเสริมให้ชุมชน มีความรักและหวงแหนในวัฒนธรรมของตนเองอย่างเหนียวแน่น แข็งแกร่ง

จากแนวคิดของ ICOMOS (International Council on Movement and Sites) ซึ่งเป็น องค์กรนานาชาติที่ดูแลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กำหนดกฎบัตร ไว้ 6 หลักการ นั้น สอดคล้องกับแนวความคิดของผู้ให้ข้อมูลที่มีความเห็นว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือ Creative Tourism ในรูปแบบ Authenticity Trends ควรมีองค์ประกอบดังนี้ คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สังคม ชุมชน ที่เป็นรากเหง้าเดิมที่ตนเองมีอยู่ และ มีการสืบทอดกันมาอย่างยาวนานหลายช่วงอายุคน

2. มีคติ ความเชื่อ แนวทาง วิถีประชา ที่เป็นของตนเอง Uniquely Society ที่มีจุดเด่น เฉพาะด้านที่สามารถสร้างจุดดึงดูดผู้มาเยือนได้

3. จุดมุ่งหมายหลักคือการส่งเสริม การให้ความรู้ การร่วมอนุรักษ์และการสร้างความตระหนักในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นในเชิงของโบราณสถานที่ ขนบประเพณี วัฒนธรรม อาหารการกิน เป็นต้น

4. ต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน บุคคล คณะบุคคล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจาก ภาคประชาชน ภาครัฐและเอกชน

นอกจากนี้แล้ว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2553) ได้ให้ข้อสรุปของการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ ว่าเป็นกระบวนการต่อยอด เพิ่มค่า หากจุดต่าง โดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ เป็นการต่อยอดจากฐานทุนเดิมที่มีอยู่ ทั้งทุนทางสังคม และวัฒนธรรม “เพิ่มค่า” คือ การเพิ่มมูลค่า และคุณค่าแก่ทรัพยากรการท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย “หากจุดต่าง” คือ สร้าง และพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับศักยภาพ

การแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ที่นำไปสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่ทางรัฐบาลได้ริเริ่มดำเนินนโยบายตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2552 ที่ผ่านมา โดยจะเน้นการสร้างภาคธุรกิจในด้านเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ให้เข้มแข็ง การสร้างนวัตกรรม และเน้นการนำความหลากหลายของมรดกทางวัฒนธรรมมาเป็นจุดแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้

สำหรับรูปแบบของการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นมา นั้นเป็นรูปแบบที่ผสมผสานระหว่างความเป็นตัวตนของตนเองในท้องถิ่นกับการบริหารจัดการในรูปแบบใหม่ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมา นั้นเป็นรูปแบบที่มีการอธิบายถึงขั้นตอนการดำเนินงานที่ประกอบไปด้วย

1. ปัจจัยเข้า (In-Put) คือ 1) กิจกรรมเชิงสันตนาการเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ได้ ถูกกำหนดให้เป็นแนวความคิดพื้นฐานหรือปัจจัยเบื้องต้นของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้น โดยการรวบรวมกิจกรรมที่เข้าได้กับสังคมปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับ 2) หลังจากนั้นนำแนวคิด ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือ Creative Tourism เข้ามาบูรณาการกับแนวความคิดการท่องเที่ยวรูปแบบ Authenticity Trend ที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การมุ่งเน้นไปสู่การให้ความรู้ ความรัก ความผูกพัน การดำรงรักษาไว้ และความซาบซึ้งใจจนก่อให้เกิดการอนุรักษ์ 3) การอาศัยความร่วมมือกับชุมชน สังคม ผู้รู้ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมทางด้านสถาปัตยกรรม ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ อาหารการกิน เป็นต้น เข้ามาหลอมรวมให้กลายมาเป็นแนวความคิดแบบองค์รวม หรือ Holistic Concept

2. กระบวนการ (Process) คือ 1) กระบวนการนั้นใช้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาแล้ว มาทำการแยกแยะ วิเคราะห์และทำการสังเคราะห์และหลอมรวมแบบบูรณาการ เพื่อให้ได้แนวคิดแบบองค์รวม (Holistic Concept) 2) หลังจากนั้นผ่านกระบวนการของการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3) จึงทำให้ได้แนวคิดของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน 2 แนวทาง คือ 3.1) แนวคิดด้านการให้ชุมชนสังคมนั้นๆ ส่งเสริมให้ชุมชนตนเอง กลายเป็น “ชุมชนแห่งการท่องเที่ยวตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน” ซึ่งมีสิทธิ์ในการบริหารจัดการตนเองอย่างแท้จริง 3.2) แนวคิดด้านการใช้รูปแบบความร่วมมือหรือ “เครือข่ายแห่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน” ที่อาจเป็นการเชื่อมโยงระหว่างอำเภอหรือจังหวัดได้ ซึ่งจะเป็นการให้ความช่วยเหลือและร่วมกันทำงานได้อย่างสมบูรณ์แบบ

3. ผลลัพธ์ (Out-Put) คือ 1) ประวัติความเป็นมาและรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่แท้จริงของเปอรานากัน 2) องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมชุมชนเปอรานากัน ความเป็นอยู่ อาหารการกิน สถาปัตยกรรม เป็นต้น 3) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น ชุมชนต่อชุมชน รัฐต่อชุมชน รัฐต่อรัฐ หรือ ชุมชนต่อรัฐต่อเอกชน เป็นต้น 4) กิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆที่เป็นที่ยอมรับและเข้ากับยุคสมัยของการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ เช่น การสาธิต การทดลอง การอยู่อาศัย การเข้าไปมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว หรือ การขี่จักรยานท่องเที่ยว การนั่งรถโดยสารประจำทางที่แสดงถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อนำพาไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุด คือ การสร้างความยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสร้างจิตสำนึก ความรัก ความรู้ ความผูกพัน การดำรงรักษาวัฒนธรรมเปอรานากันที่ทรงคุณค่า ความซาบซึ้งใจจนถึงขั้นการถ่ายทอดสู่รุ่นต่อไป

ดังนั้น รูปแบบการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นจึงเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบองค์รวม (Holistic Concept) ที่หน่วยงานหรือชุมชนต่างๆ สามารถนำไปขยายฐานเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของสังคมชุมชนเปอรานากันของตนเองได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากกว่าการที่จะให้บุคคลภายนอกทำการจัดสรรให้ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับบริบททางสังคมอย่างแท้จริงก็เป็นได้ ดังนั้น แนวทางหรือวิธีการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบองค์รวมและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังคงเป็นที่ต้องการของสังคมไทยในปัจจุบันเป็นอย่างมากและจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน การสาธิต การฝึกปฏิบัติการนั้นสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนามนุษย์ในยุค คศ. ที่ 21 นั้นเอง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่ทางสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยได้ดำเนินการตั้งตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา นอกจากนี้แล้ว ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ Richards, 2010, Raymond, 2007 และ Amstein, 1999) ซึ่งให้ข้อสรุปว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรเป็น การท่องเที่ยวที่เน้นความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยมีการสอดแทรกกิจกรรมทางสังคมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ความรักหวงแหน ความตระหนักในวัฒนธรรมนั้นๆ ที่มุ่งแสดงถึง จุดโดดเด่นทางวิถีชีวิตที่มีได้มีจุดเน้นในเชิงการค้า โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างบุคคลในชุมชนนั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นต้นแบบในการกำหนดนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมสังคมชุมชน ในบริบทของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันทั่วประเทศ
- 2) ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปต่อยอดการศึกษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเฉพาะด้านสำหรับชุมชนต่างๆ อันได้แก่ ด้านอาหาร ด้านสถาปัตยกรรม หรือด้านวัฒนธรรมสังคมชุมชน เพื่อให้เกิดเป็นอัตลักษณ์เฉพาะด้านสำหรับชุมชนนั้นๆ
- 3) หน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการท่องเที่ยวชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีการทำงานร่วมกันในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการสร้างสรรค์สังคมการท่องเที่ยวในรูปแบบ Authentic City Trend
- 4) หน่วยงานภาครัฐควรมีการกำหนดนโยบายอย่างจริงจังเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนต้องเข้าไปช่วยเหลือและเป็นพี่เลี้ยงในการให้ความรู้ การบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างถูกต้องให้กับประชาชนในชุมชนต่างๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นเป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นจากความต้องการของชุมชนและสังคมชาวเปอรานากัน ฝั่งอันดามัน ดังนั้นผลการวิจัยขึ้นนี้จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงของการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบจุลภาคได้ คือ ระดับชุมชน

2) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดจนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ปรากฏอยู่ในงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นการบริหารจัดการในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือซึ่งถือว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบ Authentic City Trend ในประเทศไทย

3) ควรมีการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปขยายฐานการพัฒนา รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในระดับอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่เน้นวัฒนธรรมสังคมชุมชนเป็นหลัก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมภาษาไทย

- กฤษดา ชูย์อภัย. (2552). *การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาบ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- กฤษฎา พิณศรี. (2550). *ศึกษาศักยภาพแหล่งโบราณสถานวัฒนธรรมล้านช้างในอีสานใต้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- จังหวัดกระบี่. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2558 จาก www.krabi.go.th/
- จังหวัดระนอง. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2558 จาก <http://www.ranong.go.th/>
- จังหวัดพังงา. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2558 จาก www.phangnga.go.th/
- จังหวัดภูเก็ต. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2558 จาก www.phuket.go.th/
- จังหวัดตรัง. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2558 จาก www.trang.go.th/
- เจษฎา นิลสงวนเดชะ. (2554). *การศึกษาศักยภาพและค่านิยมจากภาพพิมพ์แกะสลักไม้: กรณีศึกษา หมู่บ้านหยางหลิวซิง มหานครเทียนจิน สาธารณรัฐประชาชนจีน*. สงขลา : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เจียบ ไทยยิ่ง. (2539). *ประสบการณ์การเรียนรู้จากชาวบ้าน : กระบวนการและขั้นตอนการมีส่วนร่วมในชุมชน*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ชีวลีสิทธิ์ บุญยเกียรติ. (2556). *มรดกเพ็ญสร้าง : เมืองและย่านประวัติศาสตร์ในมะละกา และปีนัง*. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2558 จาก http://www.damrong-ournal.su.ac.th/?page=view_article&article_id=390
- ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ชนกฤต สังข์เฉย. (2550). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ*. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี.
- ฉันทา นวลละออง. (2547). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท. (2552). *การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558 จาก http://www.dasta.or.th/th/Sustain/sub_sustain.php?SystemModuleKey=Create&Active
- นิยพรรณ วรรณศิริ. (2550). *มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิมิต นิรัตน์ชัย. (2552). *สถาปัตยกรรม ชิโนโปรตุกีส*. สืบค้น 19 มิถุนายน 2558 จาก <http://www.sinophuket.com.html>

- นิวัฒน์ อมาตยกุล. (2549). *การศึกษาปัจจัยทางสังคม ผลกระทบ และการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์).
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- บัณฑูร อ่อนคำ และวิริยา น้อยวงศ์นยางค์. (2533). *แปดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชนบท ประสพการณ์ของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บรรเจิด ต้นติววิท. (2549). *ผมเป็นบาปคนหนึ่ง เป็นบาปภูเก็ต*. กรุงเทพฯ : วัฒนาการพิมพ์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร.(2542). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร, พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น, สหัทยา วิเศษ, จันทนา เบญจทรัพย์ และชลกาญจน์ ฮาชันนารี. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).
- ปวีณา ขำพืด. (2553). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- พจนา สวนศรี. (2546). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism Handbook)*. กรุงเทพฯ : โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- (2541). *การจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส).
- พุมรี อรรถรัฐเสถียร. (2556). *เปอรานากัน (Peranakan) สายเลือดลูกผสม*. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2558 จาก kaekae.oas.psu.ac.th/rlej/include/getdoc.php?id=4987&article
- พัฒนศักดิ์กร อรรถาศิลป์. (2552). *วิถีชุมชนเลียบบคลองมหาสวัสดิ์กับการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ภัยมณี แก้วสง่า และนิตาชล จำนงศรี. (2555). *การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : ทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยวไทย*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558 จาก student.sut.ac.th/m53203012/pdf/paper.pdf.
- เมฆาณี จงบุญเจือ และสมพิศ คลี่ขยาย. (2556). *อาหารปักษ์ใต้ บ้าบ้า ย่าหย่าในอันดามัน*. กรุงเทพฯ : เศรษฐศิลป์.
- เยาวดี ด้วงกุล. (2555). *การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาคใต้ตอนบน*. (ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- รลิกา อังกูร. (2549). *การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น*. วารสารการวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 19(1), 79 – 88.
- ฤดี ภูมิถาวร. (2553). *วิวาห์บาปภูเก็ต*. ภูเก็ต : เวิลด์ออฟเซ็ท พริ้นติ้ง.

- วิยะดา เสรีวิชัยสวัสดิ์. (2554). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยให้เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. (ดุชนิพนธ์หลักสูตรปริญญาดุชนิพนธ์บัณฑิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง).
- วันสาด ศรีสุวรรณ. (2553). *รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำตาปี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุชนิพนธ์บัณฑิต วัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ศรยุทธ์ เอี่ยมเอื้อยุทธ. (2553). *เปิดโลกเปอรานากัน*. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2558 จาก [www.sac.or.th/main/uploads/letter/13-70\(1\).pdf](http://www.sac.or.th/main/uploads/letter/13-70(1).pdf).
- ศุภิสรา ประเสริฐ. (2551). *รูปแบบการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการพัฒนาชนบทธรรมเนียมประเพณีกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ก่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สมชาย ชมภูน้อย. (กันยายน 2558). *Outside in Tourism. SM Strategy & Marketing Magazine*, 14 (2558), 22 – 24.
- สาโรจน์ มีวงษ์สม. (2553). *เปอรานากันอาหารสวนวัฒนธรรม*. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2558 จาก <http://m.posttoday.com/article.php>
- สุดารา สัจฉายา. (2543). *ภูเก็ต*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สารคดี.
- สุพล ชัยทร. (2552). *การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงและลาวโซ่ง*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2553). *โครงการวิจัยระดับมหาบัณฑิต ชุดโครงการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558 จาก <http://ttresearch.org>.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2549). *คู่มือการประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558 จาก <http://www.tourism.go.th/2010/th/standard/view>.
- สำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2551, 26 มิถุนายน). *การกำหนดค่าเป้าหมายรายได้จากการท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ. 2551-2558*. ประชาชาติธุรกิจ (ออนไลน์), 7 พฤษภาคม 2558).
- อคิน รพีพัฒน์, ประเวศ วสี, ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และอมรา พงศ์ศาพิช. (2539). *คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา*. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- อิทธิวัตร ศรีสมบัติ. (2550). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ : สายธารธรรมลุ่มแม่น้ำมูล : ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธกลุ่มจังหวัดอีสานใต้*.
- อัครเดช อยู่ผาสุขและคณะ. (2558). *ศิลปวัฒนธรรมในประเทศไทยอาเซียน*. ลำปาง : ลำปางกิจเจริญการพิมพ์.

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

- Amstrong, G.&Kotler, p.(2000). *Marketing: An Introduction. (5th ed.)*. Upper Saddle River, NJ : Prentice_hall.
- Binkhorst, E. (2006). *The Co – Creation Tourism Experience*. Available : http://www.esade.edu/cedit2006/pdfs2006/papers/esther_binkhorst_paper_esade_may_06.pdf.
- Boone, L. E. & Kurtz, D. L. (1995). *Contemporary Marketing (8th ed.)*. Chicago: The Dryden Press.
- Campbell, C. (2010a). *Creative Tourism Providing a Competitive Edg*. Retrieved November 4, 2010,. Online: Available on <http://www.insights.org.uk/articleitem.aspx?title=Creative%20>.
- (2010b). *What is creative Tourism?*. Retrieved June 10, 2010. Online: Available on <http://www.catrionacampbellwordprocess.com/what-is-creative-tourism>.
- Campbell. C. (2010). *Creative Tourism Providing a Competitive Edge. Tourism Insights*. Febraury. unpaginated.
- (2010). *What is Creative Tourism?*. Retrieved June 10, 2010, from <http://www.catrionacampbellworldprocess.com/what-id-creative-tourism>.
- Chabra, D, R. (2003). Stage Authenticity and Heritage Tourism. *Annals of Tourism Research* 30, 702-719.
- Clive, S.(1999). *The Quality of Qualitative Research*. London:Sage.
- Cooper, C.Fletcher, J. Fyall, A. Gilbert, D. & Wanhill, S.(2005). *Tourism: Principles and Practices (3^d ed.)*. London: Pearson Education Limited.
- Creative Tourism Destinations*.(2010). Retrieved November 3,2010. Online: Available on http://www.culturalrealms.com/2010/01/creative_tourism_destinations.
- Creative Tourism in Australia becomes the new reason for travel*.(2007). Retrieved November 20,2009. Online Available on <http://www.art-in-tropical-australia.com/creative-tourism.html>.
- Creative Tourism*.(2010). Retrieved November 3,2010. Online Available on http://www.realadventures.com/listings/1126008_creative-Tourism.
- Crispin R.(2003). *Case Study-Creative Tourism New Zealand*. Online: Available on <http://www.fue14arts.com>.September.
- Comphunoi, S.(2015). Authenticity Thainess. *Strategy + Marketing Magazine. Vol.14*. Issue 157 April/May.
- Diedrich, Amy. (2007). “Assessment of the Impacts of Tourism Development in Coastal Communities in Belize,” *Dissertation Abstracts International*. 67(11), 295; May.

- Dogan, E. (2010). Reimaging the City: Istanbul towards Globalization and Commodification. *PASOS. Revista de Turismo Patrimonio Cultural*, 8(3) *Special Issue*. 7 - 16.
- Encyclopedia Britannica. (2015). *Peranakan*. Online; Available on [http:// www. Britannica.com/EBchecked/topic/451004/Peranakan](http://www.Britannica.com/EBchecked/topic/451004/Peranakan).
- Fililova, M. (2008). Challenges before the achievement of sustainable cultural tourism. *Tourism and Hospitality management*, 14(2), 311 - 322.
- FutureBrand. (2009). Country Brand Index. *Future Brand report*.
- G. E. Berkley. (1975). *The Craft of Public Administration*. Boston : Allyn and Bacon.
- G. Parry. (1972). *The Idea of Political Participation in G. Parry (ed.) Participation in Political*. Manchester : Manchester University Press, Rowman and Littlefield.
- Geser, G. (2007). Promoting Cultural Tourism through ICT, Part 2: Project – related Knowledge centres and Resources. *Interreg Cadses. Salsburg Research, e - Culture Group*.
- Goeldner & Ritchie, 2006. *Tourism, Principles, Practice and Philosophy*. Ninth edition. John Wiley & Son. Inc.
- Greenwood, D. (1989). *Cultural Authenticity: Cultural Survival Quarterly*. New York: McGraw_Hill.
- Ho Wing Meng. (1983). Straits Chinese Peranakan. *A Collector's Guide*. Singapore : Times Books International.
- Howell, D. W. (1993). *Passport: An Introduction to the Travel and Tourism Industry (2nd ed.)*. Cincinnati, Oh: South_Western Publishing.
- ICOMOS Thai. *The ICOMOS Charter for the Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites*. (เสาวลักษณ์ พงษ์ธา โปษยะนันท์คน ผู้แปล). สืบค้น [http://www. icomoxthai.org/ charters/Ename%20Charter%20_Thai.pdf](http://www.icomoxthai.org/charters/Ename%20Charter%20_Thai.pdf)
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). *Determinining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement. v. 30.
- Kim, L. S. (2011). *The Peranakan Chinese : Another Kind of "Chineseness"*. In *C. f. Studies, Malaysian Chinese : An Inclusive Society*, 143 – 158. KL : Centre for Malaysian Chinese Studies.
- Koontz, H.& O'Donnel, C.J. (1972). *Principles of Management: An analysis of managerial functions (5th ed.)*. new York: McGraw-Hill.
- Kotler, P. (1988). *Marketing management*. Englewood Clifles, NJ : Prentice-hall.
- Lickerish, L. J. and Jenkins, C. L. (1997). *An introduction to Tourism*. Oxford : Butterworth Heinemann.

- Lim Suan Poh. (1981). *Nonya ware and kitchen Ching. Ceremonial and domestic pottery of the 19th -20th centuries commonly found in Malaysia*. Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Lindroth, K. & Ritalahti, T. (2007). Creative Tourism in Destination Development. *Tourism Review* 62(3/4).53-58.
- MacCannell Dean. (1976). *The Tourist: A New Theory of the Leisure Class*. Newyork : Schocken Boos.
- Mandala research. (2009). The Cultural and Heritage traveler. *Proprietary study*.
- McIntosh, R. W. & Goeldner, C. R. (1986). *Tourism: Principles, practices, philosophies* (5th ed.). New York : John Wiley & Sons.
- McNulty, R. (2009). *Creative Tourism*. Retrieved December 12,2009. Online: Available on <http://www.eturbonews.com/4539/creative-tourism-conference-defines-news>.
- Mitz, Robyn. (2007). "A Community's Perspective on Tourism Development," *Maters Abstracts International*. 45(3), 72; June.
- NEA. (2004). Survey of Public Participation in the Arts. *National Endowment for the Arts*.
- (2006). Artists in the Workforce 1990-2005. *National Endowment for the Arts*.
- (2008). Survey of Public Participation in the Arts. *National Endowment for the Arts*.
- OECD. (2000). *Measuring the Role of Tourism in the OECD countries*. Paris : OECD.
- (2009). *The Impact of Culture on Tourism*. Paris : OECD.
- Ohridska - Olson, R. (2010). The Creative Tourism Business Model. *Cultural Realms*. Online: Available on <http://www.culturalrealms.com/2010/07/the-creative-tourism-business-model.html>.
- Ohridska - Olson, R. V. & Ivanov, S. (2010). *Creative Tourism Business Model and its application in Bulgaria*. Retrieved July24,2010. Online: Available on http://www.papers.ssm.com/so13/papers.cfm?abstract_id=1690425.
- Petite nyonya. (2009). *Peranakan/ BabaNyonya – Its Historical Beginning and Culture at a Glance*. Online: Available on <http://nyonyapendekmelaka.blogspot.com/2009/07/peranakan-Its-Historical-Beginning-and-Culture-at-a-Glance>.
- Philip, F. X. & Geoffrey, W. (2000). Cultural Tourism experiences in Hainan, China the changing distribution of folk villages, University of Waterloo Canada. In *fourth International Conference "Tourism in Southeast Asia & Indo China : Development, Marketing and Sustainability*. Chiang Mai, Thailand.

- Pigram, J. (1993). Planning for Tourism in rural areas: Bridging the policy implementation gap. In D. Pearce & Butler (Eds.), *Tourism research: Critiques and Challenges*. London: Routledge.
- Pine, B. & Gilmore, H. (1999). *The experience economy: Work is theatre and every business a stage* Boston. M.A: Harvard Business School Press.
- Pizan, A. ; & Mansfeld, Y. (1999). *Consumer behavior in travel and Tourism*. Oxford : The Haworth Press.
- Prentice, R. (2001). Experiential Cultural Tourism: Museums and the Marketing of the New Romanticism of Evoked Authenticity. *Museum Management and Curatorship* 19(1), 5-26.
- Prentice, R. & Anderson, V. (2003). Festival as Creative Destination. *Annals of Tourism Research* 30(1), 7-30.
- Raymond, C. (2003). *Case Study-Creative Tourism New Zealand*. New Zealand: Creative Tourism New Zealand and Australia Council for the Arts.
- Reisinger, Y. & Steiner, C. (2006). Conceptualizing Object Authenticity. *Annals of Tourism research* 33(1), 65-86.
- Resinger, Y. (1994). Host Contact as Part of Cultural Tourism. *World Leisure and Recreation*. 36 (summer).
- Richards, G. (2008). Create Tourism and Local Development. In *Paper Presented the Santa Fe International Conference on Creative Tourism. September 28th*. Retrieved November 20, 2009. Online: Available on <http://docstoc.com/docs/5470812/creative-tourism> and- the- local- economy.
- Richards, G. & Munsters, W. (Eds.). (2010). *Cultural Tourism Research Methods*. Wallingford, Oxfordshire, UK : Cambridge, Mass.
- Richards, G. & Raymond, C. (2000). Creative Tourism. *Atlas news* (23), 16-20.
- Richards, G. & Wilson, J. (eds) (2006). Development Creativity in Tourist Experiences: A Solution to the Serial Reproduction of Culture. *Tourism management*, 27(6), 1209-1223.
- (2007). *Tourism, Creativity and Development*. Routledge.
- Richards P. (1995). *Participatory Rural Appraisal : A Quick and dirty critique*. New York : Pree Pres.
- Richards (ed, 1995) *European Tourism and Leisure Education: Trends and Prospects*. Tilburg University Press, 293.
- Richards, G. & Munsters, W. (Eds.). (2010). *Cultural tourism research methods*. Wallingford, Oxfordshire, UK : Cambridge, Mass.
- Robbins, S. P. & Coulter, M. (1999). *Management* (6th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

- Sepe, M., G & Di Trapani. (2010). Cultural Tourism and creative regeneration: two case studies. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality research*, 4(3), 214-227.
- Shamsul AB. (2011). *Discourses on "Peranakanness" with focus on the Peranakan Chinese Community in Contemporary Kelantan, Malaysia*. Online: Available on http://ukm.Acaderia.edu./wwwkitaukmmmy/Papers/1127529/Discourses_on_Peranakanness_with_focus_on_The_Peranakan_Chinese_Chiness_Community_in_Contemporary_Kalntan_malaysia.
- Smith, V. (1989). *Host and Guests: The anthropology of Tourism*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Steiner, C. & Regisinger, Y. (2006). Understanding Existential Authenticity. *Annals of Tourism Research* 33(2), 299-318.
- Supply and Demand of Creative Tourism. (2011). Retrieved January 21, 2012. Online: Available on http://www.highlightthailand.com/main/detail_content/Supply-andDemand-in-Creative-Tourism/61html.
- Swarbrooke, J. (1999). *Sustainable Tourism Management*. London : CABI Publishing.
- The Conference Board of Canada (CBC). (2008). *Measuring and Understanding Canada's Creative Economy*.
- UNESCO. (2003). *Convention for Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*. UNESCO. Paris.
- (2006). *Towards Sustainable Strategies for Creative Tourism. Discussion Report of the Planning Meeting for 2008 International Conference on Creative Tourism, Santa Fe, New Mexico, USA. October 25-27, 2006*. Online: Available on <http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001598/159811E.pdf>.
- Urry, J. (1990). *The Tourist gaze: Leisure and Travel in Contemporary Societies*. London: sage.
- Walker, M. (2010). Cities as Creative Spaces for Cultural Tourism: A Plea for the Consideration of History. PASOS. *Revista de Turismo y Patrimonio Cultural*, 8(3) Special Issue. 17-26.
- Wang Qingheng. (2002). *A Dictionary of Chinese Ceramics Singapore*. Sun Tree Publishing Limited.
- World Economic Forum. (2009). *Travel and Tourism Competitiveness Report, 2009 - 2010*.
- World Tourism Organization. (1999). *Global Codes of Ethics for Tourism*. Retrieved July 24, 2010. Online: Available on <http://www.gdrc.org/uem/eco-tour/principles.html>.

- (1995). *Global Tourism Forecasts to the Year 2000 and Beyond*. *The world*, 8(3), 58-65.
- Wren, D. A. & Bedeian, A. G. (2009). *The Evolution of Management Thought*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Wurzburger, R. (2009). *Creative Tourism: A Global Conversation: How to Provide Unique Creative Experiences for Travelers Worldwide*. Presented at the 2008 Santa Fe & UNESCO international Conference on Creative Tourism in Santa Fe, New Mexico. USA. Santa Fe: Sunstone Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสำรวจความคิดเห็น
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน
อันตามันวิถีในเขตภาคใต้ของประเทศไทยตามแนวทาง
Authentic City Trend : เก้าแท้ ปຽงใหม่ ให้ทันสมัย

คำชี้แจง แบบสำรวจความคิดเห็นแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวใน 4 ประเด็นหลัก คือ
  - 2.1 ด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต
  - 2.2 ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน
  - 2.3 ด้านความต้องการในการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน
  - 2.4 ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

แบบสำรวจนี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน ดังนั้นข้อมูลต่างๆ ที่ท่านได้ให้มานั้นจึงไม่มีผลหรือมีโทษต่อตัวท่าน เพียงเป็นข้อมูลเพื่อการใช้ศึกษาวิจัยเท่านั้น ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ.โอกาสนี้

คำแนะนำ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น

1. สถานะทางเพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
1. อายุ	☐ ระหว่าง 16 – 25	☐ ระหว่าง 26 – 35
	☐ ระหว่าง 36 – 45	☐ ระหว่าง 46 – 54
	☐ มากกว่า 55	
2. สถานภาพ	☐ โสด	☐ สมรส
3. เชื้อชาติ	☐ เอเชีย	☐ ยุโรป
	☐ อเมริกาเหนือ	☐ อเมริกาใต้
	☐ แอฟริกา	☐ ออสเตรเลีย
4. รายได้สุทธิ	☐ 15,000 – 30,000 บาท	☐ 30,001 – 45,000 บาท
	☐ 45,001 – 60,000 บาท	☐ มากกว่า 60,000 บาท

ตอนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยวใน 4 ประเด็นหลัก

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับ 5	หมายถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับ 4	หมายถึงเห็นด้วย
ระดับ 3	หมายถึงไม่แน่ใจ
ระดับ 2	หมายถึงไม่เห็นด้วย
ระดับ 1	หมายถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความคำถาม	ระดับ	ระดับ	ระดับ	ระดับ	ระดับ
	5	4	3	2	1
ก) ด้านแนวโน้มทิศทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ใน 5 จังหวัด คือ ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต					
1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันมีความสำคัญต่อท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีการส่งเสริมอย่างจริงจังและถูกต้องตามหลักการ ที่ควรเป็น					
2. สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันควรอยู่ในสภาพคงเดิม ไม่มีการดัดแปลงให้ดูทันสมัยเกินไป กว่าที่เคยเป็นมา					
3. การท่องเที่ยวควรเป็นการผสมผสานกันระหว่าง ธรรมชาติและคือท้องทะเล และ วัฒนธรรมท้องถิ่นเปอรานากัน					
4. วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น อาหาร การแต่งกาย วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ คือ จุดเด่นของเปอรานากัน และควร แสดงอัตลักษณ์ ของตนเองอย่างโดดเด่นและชัดเจน					
5. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันควรเน้น การให้ความรู้แก่ผู้มาเยือนเป็นลำดับแรก มากกว่า ความบันเทิง					
6. ความรู้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันอาจมิใช่ความรู้ที่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็น ความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดทางการ บอกเล่าต่อกันมา					
7. การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันในแต่ท้องถิ่นที่ควรให้เจ้าของสถานที่เป็นผู้ให้ข้อมูล ความรู้ มากกว่าบุคคลภายนอกที่รู้ข้อมูลเพียงฉาบฉวย					

ข้อความคำถาม	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
8. ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเปอรานากันมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ตรง ชัดเจน และไม่บิดเบือนจากความเป็นจริง					
9. วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น (เปอรานากัน) ควรนำเสนอโดยท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยในท้องถิ่นนั้นๆ มากกว่าภัตตาคาร ร้านค้า					
10. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากัน ควรเน้นให้ผู้ท่องเที่ยว อยากรู้ อยากรู้ ช่างซึ่งกับสถานที่หรือ วัฒนธรรมในท้องถิ่นต่างๆอย่างยาวนานขึ้นกว่า การมาเพียงชั่วคราวแล้วจากไป					
11. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันใน 5 จังหวัด ควรได้รับการนำเสนอหรือ Promote จากหน่วยงานของรัฐ					
12. วิธีการนำเสนอหรือการ Promote ควรเป็นไปในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้กับนักท่องเที่ยว					
13. การให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวอย่างถูกต้องก่อนที่ จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นแหล่ง วัฒนธรรมเปอรานากัน เป็นสิ่งที่ควรกระทำ					
14. สถานที่พักของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรเป็น บ้าน หรือ โฮมสเตย์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ วัฒนธรรมความเป็นอยู่อย่างใกล้ชิด					
15. ระยะเวลาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรมี ระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะอยู่ในชุมชนนั้นๆ ไม่น้อย กว่า 3 วัน เพื่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆอย่างถูกต้อง และจริงจัง					
16. ควรมีการจัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งข้อมูลความรู้ เบื้องต้นสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจจะท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ตามรอยวัฒนธรรมเปอรานากัน เช่น แผนที่ หนังสือแนะนำ Homepage Website เป็นต้น					

ข้อความคำถาม	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
17. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่อคนต่อหัว ควรอยู่ในระดับที่นักท่องเที่ยวพอรับได้ เช่น วันละไม่เกิน 500 บาท (ที่พักไม่แพงเกินไป อาหารไม่แพงมากเกินไป)					
18. เจ้าบ้าน ควรมีอัธยาศัยไมตรีดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเข้าใจในบริบทของนักท่องเที่ยวแต่ละเชื้อชาติพอสมควร					
19. เส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวควรเป็นเส้นทางที่ผสมผสานกันระหว่าง แหล่งวัฒนธรรมโบราณากัน อาหารโบราณากัน การเรียนรู้วัฒนธรรมต่างๆ ทั้งจากอาคารบ้านเรือน พิพิธภัณฑ์ บ้านของประชาชน สิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น					
20. ควรมีการกำหนดเส้นทางเดินทางท่องเที่ยวให้กับผู้มาเยือน ได้เที่ยวชมสถานที่ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโบราณากัน เพื่อสร้างความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว					
ข) ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโบราณากัน					
21. ควรมีการจัดทำเส้นทาง แผนที่ การเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้จักรยาน หรือ ยานพาหนะท้องถิ่นอื่นๆ					
22. ควรมีการจัดกิจกรรมสาธิตและสอนทำอาหาร คาวหวาน โบราณากันโดยชาวบ้าน					
23. ควรมีการสาธิต สอนการแต่งกาย แบบโบราณากัน					
24. ควรมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมโบราณากันทุกชุมชนที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบการละเล่น การประกวด เช่น การประกวดการแต่งกายแบบโบราณากัน การประกวดหนุ่มหล่อสาวสวย เป็นต้น					
25. ควรมีการประกวดการทำอาหารโบราณากัน โดยนักท่องเที่ยว					

ข้อความ	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
26. ควรมีการจัดกิจกรรมการแข่งขันการตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เปอรานากัน ในท้องถิ่นนั้นๆ					
27. ควรมีการจัดกิจกรรม “หนึ่งวันปิ่นจักรยานซาบซ่าวัฒนธรรมเปอรานากัน”					
28. ควรมีการกิจกรรม หรือ จัดอบรมเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ วิธีการนำเสนอการแต่งกายของเปอรานากันให้กับชุมชน					
29. ควรมีการจัดกิจกรรม หรือ จัดอบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ วิธีการนำเสนอด้านการทำอาหารเปอรากันให้กับชุมชน					
30. ควรมีการจัดกิจกรรม หรืออบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันให้กับชุมชน					
31. ควรมีการจัดกิจกรรม หรืออบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมเปอรานากันให้กับชุมชน					
32. ควรมีการจัดกิจกรรม หรือ อบรมและส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งที่พักให้กับชุมชน					
33. ควรมีการจัดกิจกรรม หรือ อบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน					
34. ควรมีการจัดกิจกรรม หรืออบรมเพื่อพัฒนาภาคเอกชนน้อยเพื่อการนำเสนอการท่องเที่ยวเปอรานากันในชุมชน					
35. ควรมีการจัดหลักสูตรการอบรมทักษะและการเป็นเจ้าของที่ดี การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ ให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว					

ข้อความ	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
ค) ด้านความต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน					
36. ควรให้แต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของตนเองที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ ในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้ากับวัฒนธรรมเปอรานากัน					
37. การจัดกิจกรรมของชุมชนควรเน้นการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดึงดูด ความเข้าใจอันแท้จริงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มากกว่าการทำการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์					
38. ควรมีความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกันในการจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมเปอรานากันระหว่างประชาชนในชุมชนเดียวกัน ต่างชุมชน โดยอาจมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทำหน้าที่หลักในการประสานงาน					
ง) ด้านรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
39. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารจัดการท่องเที่ยวเปอรานากัน จากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน					
40. การบริหารจัดการควรมุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้ และทักษะการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยวเป็นหลักสำคัญมากกว่า เงินทอง					
41. การบริหารจัดการควรเป็นไปในรูปแบบการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างประชาชนที่อยู่ต่างตำบล แต่อำเภอเดียวกันให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเปอรานากัน					
42. ควรมีการขยายเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนด้านการบริหารจัดการจากชุมชนหนึ่งสู่ชุมชนหนึ่ง ที่ต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดกัน					

ข้อคำถาม	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
43. ควรมีการขยายเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนด้านการบริหารจัดการจากชุมชนหนึ่ง ไปสู่ชุมชนหนึ่ง ที่ต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดกัน					

อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Questionnaire Research

The Development of the Creative Tourism's Model within the Peranakan Culture In Andaman Folkway of Life at the Southern Part of Thailand Beyond the Authenticity Trend : the Old Fashion Improve for the Modernization

---

Suggestion : This questionnaire is created for collecting the data for research that it was mentioned above : divided into 2 part 1) the demographic of the sampling person 2) the question within the Peranakan Culture

Part 1 Please mark / that it is fixed with your idea

1. Gender or Sex Male Female
2. Age 16 - 25 26 - 35
 36 - 45 46 - 55
 more than 55
3. Status Single Married
4. Race/Nationality Asian European
 American Australian
 Afica
5. Average Income 5,000 Us – 5,000 Us 5,001 - 6,000 Us
 6,001 Us - 7,000 Us More than 7,001 Us

Part 2 Please mark ✓ that it is fixed with your idea

Question	Very Agree	Agree	Moderate	Less Agree	Not Agree
A) The Tread of the Peranakan Culture in 5 Southern Province, Ranong, Krabi, Pang-nga, Trang and Phuket					
1. Should to promote the Peranakan Culture					
2. the Peranakan Place should be maintain to promote the tourism					
3. the traveling should mixed between Peranakan Culture and Ecotourism together					
4. the culture , food and Peranakan's costume are the identity of their community					

Question	Very Agree	Agree	Moderate	Less Agree	Not Agree
5. Edutainment is the main Purpose to Promote the Peranakan					
6. Local wisdom is inside the Peranakan Culture					
7. Community should present the Peranakan Culture by own					
8. Local wisdom person is the main person to maintain Peranakan's culture					
9. Peranakan,s Food should be present by community than restaurant					
10. the tourist should learn Peranakan,s culture in deep					
11. Goverment should promote the Pranakan for tourism					
12. Peranakan should be promote in various method					
13. correct knowledge is the main point for tourist					
14. traveling by Peranakan Culture should be inexpensive					
15. host and community should be friendly for tourist					
16. Place of tourist, culture, food should be mixed together for making the convenience to the tourist					
17. root of traveling should be fixed					
B) Activities to promote the Peranakan Culture					
18. should create the new root of traveling by the bicycle					
19. should have various activities for local food making by the community person					
20. should demonstrate the Peranakna's costume for the tourist					
21. should have various activities in every Peranakan's Comunity					
22. should have the food contest making by the tourist					

Question	Very Agree	Agree	Mode rate	Less Agree	Not Agree
23. should have the competition activities in Peranakan's history					
24. 21.shoud have the one day bicycling of Peranaknan root way of traveling					
25. should have a training course in costume for the tourist					
26. should have a training course in food making					
27. should have a training course for the community to present their own culture					
28. should have an activities to promote the Peranakan's Culture					
29. should have an activities to management the accommodation by the community self					
30. should have an activities to management the environment by the community self					
31. should have a training course in Youth Tour guide					
32. should have a training course for crating the good host					
C) the cooperative of the community					
33. should get every community to promote the activities by own					
34. should promote the good identity of the individual community					
35. municipality and local government should working together to promote the Perankan					

Question	Very Agree	Agree	Mode rate	Less Agree	Not Agree
D) form of the management model					
36. should select the community committee to manage the community					
37. management method should be intent in presenting the knowledge and local wisdom than commercial					
38. the network management model should be the point of the community management					
39. should extend the network group of community form village to village or to district					
40. should extend the network group of community form province to province					

ภาคผนวก ข
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็น

ค่าความเชื่อมั่น-แบบสำรวจนักท่องเที่ยวชาวไทย

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	Variables
SCALE	172.2333	458.5299	21.4133	43

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P2.A1	168.2000	436.7862	.8312	.9733
P2.A2	168.0000	435.5862	.7377	.9735
P2.A3	168.0000	439.5172	.7093	.9737
P2.A4	167.8667	433.6368	.6825	.9738
P2.A5	168.4000	444.1103	.3905	.9749
P2.A6	168.2000	440.0966	.5944	.9740
P2.A7	168.3333	436.9195	.7090	.9736
P2.A8	168.0667	428.4092	.7431	.9736
P2.A9	168.2667	437.3057	.6082	.9740
P2.A10	168.4333	436.7368	.6668	.9738
P2.A11	168.4333	436.7368	.6668	.9738
P2.A12	168.1000	438.3690	.6903	.9737
P2.A13	168.0667	441.2368	.4738	.9746
P2.A14	168.1667	437.0402	.8672	.9733
P2.A15	168.0667	439.3057	.5964	.9740
P2.A16	168.2667	444.4092	.4197	.9747
P2.A17	168.1000	440.8517	.7232	.9737
P2.A18	168.1333	435.1540	.7699	.9734
P2.A19	168.3000	438.0793	.6900	.9737
P2.A20	168.4667	438.0506	.6547	.9738

P2.B18	168.2333	440.9437	.9098	.9734
P2.B19	168.2333	440.9437	.9098	.9734
P2.B20	167.9000	437.3345	.7510	.9735
P2.B21	167.6333	439.9644	.6399	.9739
P2.B22	168.6333	436.5161	.7647	.9735
P2.B23	168.3333	436.2989	.7304	.9736
P2.B24	168.1667	435.9368	.6705	.9738
P2.B25	168.3667	442.7230	.4161	.9748
P2.B26	168.1667	441.0402	.5857	.9740
P2.B27	168.0333	432.2402	.6105	.9742
P2.B28	168.4667	439.6368	.7047	.9737
P2.B29	168.0333	435.2747	.7140	.9736
P2.B30	168.5333	436.7402	.7849	.9734
P2.B31	168.4333	435.2885	.8225	.9733
P2.B32	168.2000	436.5103	.8422	.9733
P2.C33	168.4333	436.1161	.8648	.9732
P2.C34	168.4333	437.1506	.6535	.9738
P2.C35	168.4000	436.3862	.6920	.9737
P2.D36	168.1333	438.3954	.7771	.9735
P2.D37	168.0333	436.9299	.6224	.9740
P2.D38	168.3333	433.6092	.6880	.9737
P2.D39	168.5333	437.9816	.7383	.9736
P2.D40	168.2667	439.5816	.9103	.9733

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 43

Alpha = .9743

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	80.8000	99.6828	9.9841	20

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P2.A1	76.7667	89.2885	.8619	.9307
P2.A2	76.5667	88.3230	.7915	.9311
P2.A3	76.5667	90.4609	.7414	.9325
P2.A4	76.4333	89.2885	.6019	.9348
P2.A5	76.9667	93.8264	.3195	.9403
P2.A6	76.7667	91.2885	.5739	.9350
P2.A7	76.9000	89.4724	.7204	.9325
P2.A8	76.6333	86.4471	.6982	.9330
P2.A9	76.8333	90.4195	.5598	.9355
P2.A10	77.0000	90.2069	.6153	.9343
P2.A11	77.0000	90.2069	.6153	.9343
P2.A12	76.6667	89.9540	.7167	.9326
P2.A13	76.6333	90.7920	.5157	.9364
P2.A14	76.7333	90.0644	.8380	.9313
P2.A15	76.6333	91.2747	.5503	.9355
P2.A16	76.8333	92.8333	.4250	.9378
P2.A17	76.6667	91.0575	.7611	.9325
P2.A18	76.7000	89.5966	.7107	.9326
P2.A19	76.8667	90.2575	.6810	.9332
P2.A20	77.0333	90.1713	.6497	.9337

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 20

Alpha = .9371

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	60.1333	56.6713	7.5280	15

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P2.B18	56.1333	50.6713	.8946	.9260
P2.B19	56.1333	50.6713	.8946	.9260
P2.B20	55.8000	49.8897	.6796	.9285
P2.B21	55.5333	50.3954	.6077	.9304
P2.B22	56.5333	49.2230	.7387	.9269
P2.B23	56.2333	49.5644	.6584	.9291
P2.B24	56.0667	48.9609	.6458	.9297
P2.B25	56.2667	50.8230	.4164	.9377
P2.B26	56.0667	50.3402	.5965	.9308
P2.B27	55.9333	46.8920	.6438	.9318
P2.B28	56.3667	50.2402	.6805	.9286
P2.B29	55.9333	49.0989	.6556	.9293
P2.B30	56.4333	49.6333	.7207	.9275
P2.B31	56.3333	48.4368	.8427	.9242
P2.B32	56.1000	49.1966	.8226	.9252

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 15

Alpha = .9332

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
Statistics for SCALE	11.4333	3.0126	1.7357	3

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P2.C33	7.6333	1.4126	.8462	.3906
P2.C34	7.6333	1.4126	.5641	.6835
P2.C35	7.6000	1.6966	.3900	.8780

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0   N of Items = 3
Alpha = .7486

ค่าความเชื่อมั่น แบบสำรวจนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	168.3667	462.1713	21.4982	40

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Deleted	Scale Variance if Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Deleted
P2.A1	164.4333	441.6333	.2998	.9732
P2.A2	164.7000	430.9759	.7317	.9692
P2.A3	164.6000	429.4207	.7610	.9690
P2.A4	164.1000	435.6793	.7469	.9691
P2.A5	164.1333	441.6368	.9574	.9688
P2.A6	163.9000	447.0586	.6120	.9697
P2.A7	163.9000	444.3690	.7255	.9693
P2.A8	163.9667	444.3782	.5297	.9700
P2.A9	164.2333	433.7023	.8146	.9688
P2.A10	164.0333	442.7920	.8293	.9691
P2.A11	163.6667	449.6782	.5380	.9699
P2.A12	164.0333	442.7920	.8293	.9691
P2.A13	163.8000	445.4759	.6825	.9695
P2.A14	163.9000	444.3690	.7255	.9693
P2.A15	163.9000	442.0931	.8221	.9691
P2.A16	163.7000	454.8379	.3017	.9706
P2.A17	164.0000	440.9655	.8948	.9689
P2.B18	163.7667	446.5299	.4941	.9701
P2.B19	164.0000	440.9655	.8948	.9689
P2.B20	164.5667	429.9782	.8962	.9684
P2.B21	164.4667	428.8782	.7084	.9694
P2.B22	164.3667	431.1368	.6253	.9699

P2.B23	164.1000	437.7483	.8275	.9688
P2.B24	164.4333	433.2885	.7430	.9691
P2.B25	164.2333	437.9782	.5493	.9701
P2.B26	164.5333	429.9816	.7942	.9688
P2.B27	164.2333	439.6333	.8397	.9689
P2.B28	164.4667	437.2230	.7237	.9692
P2.B29	164.1333	443.0851	.6517	.9695
P2.B30	163.6667	449.6782	.5380	.9699
P2.B31	164.2333	438.3920	.8880	.9687
P2.B32	164.1333	436.9471	.8114	.9689
P2.C33	163.4667	455.0851	.4031	.9703
P2.C34	164.5333	432.0506	.8488	.9686
P2.C35	164.5000	437.4310	.7023	.9693
P2.D36	163.7000	453.8034	.3464	.9705
P2.D37	164.5000	435.1552	.7707	.9690
P2.D38	164.5000	431.7069	.6566	.9696
P2.D39	164.4333	428.3920	.8412	.9686
P2.D40	164.3333	440.5747	.4909	.9704

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 40

Alpha = .9702

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	74.2000	77.6138	8.8099	17

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P2.A1	70.2000	67.0621	.3513	.9494
P2.A2	70.4000	63.8345	.7723	.9255
P2.A3	70.3000	64.2172	.7782	.9251
P2.A4	69.9000	66.9897	.7246	.9264
P2.A5	69.9000	68.8517	.9547	.9238
P2.A6	69.7000	70.8379	.6693	.9284
P2.A7	69.7000	69.8034	.7824	.9263
P2.A8	69.7000	70.6310	.5247	.9311
P2.A9	70.0000	66.8966	.7645	.9254
P2.A10	69.8000	69.3379	.8485	.9252
P2.A11	69.5000	72.7414	.5026	.9314
P2.A12	69.8000	69.3379	.8485	.9252
P2.A13	69.6000	70.2483	.7465	.9271
P2.A14	69.7000	70.8379	.6693	.9284
P2.A15	69.7000	69.3897	.8281	.9255
P2.A16	69.5000	73.7759	.3865	.9333
P2.A17	69.8000	68.9241	.8952	.9244

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 17

Alpha = .9323

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	63.1000	90.0931	9.4917	15

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P2.B18	58.5000	83.2931	.4749	.9517
P2.B19	58.7000	80.3552	.9329	.9443
P2.B20	59.2000	75.7517	.8804	.9429
P2.B21	59.1000	75.4724	.7406	.9470
P2.B22	59.0000	77.2414	.6062	.9512
P2.B23	58.8000	79.0621	.8439	.9446
P2.B24	59.1000	75.6793	.8205	.9444
P2.B25	58.9000	77.9552	.6086	.9505
P2.B26	59.2000	74.3034	.8629	.9433
P2.B27	58.9000	79.4034	.8656	.9444
P2.B28	59.1000	78.7828	.7204	.9468
P2.B29	58.8000	81.5448	.6352	.9486
P2.B30	58.4000	83.9034	.6023	.9495
P2.B31	58.9000	79.6103	.8470	.9448
P2.B32	58.8000	79.0621	.8439	.9446

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 15

Alpha = .9500

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
Statistics for SCALE	12.8000	2.8552	1.6897	3

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P2.C33	7.9000	2.4379	.2030	.7921
P2.C34	8.9000	.9897	.6151	.2787
P2.C35	8.8000	1.0621	.6447	.2208

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 3

Alpha = .6413

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	20.8000	10.3724	3.2206	5

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P2.D36	16.1000	9.2655	.2520	.8039
P2.D37	16.8000	6.0276	.8964	.6087
P2.D38	16.8000	6.6483	.4838	.7593
P2.D39	16.8000	6.4414	.6314	.6981
P2.D40	16.7000	6.7000	.5209	.7411

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .7721

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ วุฒิการศึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรเดช ชื่นประภาณุสรณ์ Ph.D. (Curriculum and Instruction) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นศ.ม.(นิเทศศาสตร์พัฒนาการ) การใช้สื่อพื้นบ้านเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศศ.บ. (ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ) มหาวิทยาลัยนเรศวร
ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 ปัจจุบัน ผู้อำนวยการหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ชื่อ วุฒิการศึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ประภฤติ พูลพัฒน์ Ph.D. Higher Education (Administration) Special Education North Texas State University, U.S.A. M.Ed. (Special Education) Lamar University, U.S.A. B.S.E. (History) Adamson University, Philippines.
ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน	รองศาสตราจารย์ ปัจจุบัน อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ชื่อ วุฒิการศึกษา	นางจงกล บุญชาติ คม. (บริหารการศึกษา) สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กศ.บ (เทคโนโลยีทางการศึกษา) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บริการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ชื่อ วุฒิการศึกษา	ดร.องค์อร สงวนญาติ Ph.D. (Statistics and Operations Research), QUT AUSTRALIA
ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน	อาจารย์ ปัจจุบัน อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ชื่อ นายสรารุช ชมบัวทอง
 วุฒิการศึกษา วส.ม.(การจัดการสื่อสารภาครัฐ)
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ศศ.บ (นิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 Certin International marketing Illmenou , Germany
 ตำแหน่ง อาจารย์
 ประสบการณ์ทำงาน ปัจจุบัน อาจารย์ประจำ
 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ชื่อ ดร.นิพัชชนก นางพินิจ
 วุฒิการศึกษา ปริญญาโท (ไทยศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 M.S. (Hospitality Administration) Johnson & Wales
 University, United States of America
 นท. บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ตำแหน่ง อาจารย์
 ประสบการณ์ทำงาน ปัจจุบัน อาจารย์ประจำ
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต